

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

108'inci Birleşim
28 Haziran 2022 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

II.- GELEN KÂĞITLAR

III.- YOKLAMALAR

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

- 1.- Hatay Milletvekili Lütfi Kaşıkçı'nın, Hatay Devleti Meclisinde 29 Haziran 1939'da Hatay'ın ana vatana katılması kararının alınmasının 83'üncü yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması
- 2.- Muğla Milletvekili Mürsel Alban'ın, Marmaris'teki orman yangınlarına ilişkin gündem dışı konuşması
- 3.- Muğla Milletvekili Mehmet Yavuz Demir'in, Marmaris'teki orman yangınlarına ilişkin gündem dışı konuşması

V.- AÇIKLAMALAR

- 1.- Tokat Milletvekili Yücel Bulut'un, Artova ve Zile ilçelerini birbirine bağlayan ve aynı zamanda Yeşilyurt, Sulusaray ilçelerini de Zile'ye bağlayan grup yolunun bakımsızlığa sürüklenmesine ilişkin açıklaması
- 2.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, Adana'nın Ceyhan ilçesi Kurtpınar ve Sarımaçı Mahallesi'nin kamulaştırma sorununa ilişkin açıklaması
- 3.- İstanbul Milletvekili Hayrettin Nuhoglu'nun, İstanbul'un Anadolu yakasında Kuzey Ormanları'nın başlangıcı olan Çekmeköy ilçesinin en büyük yeşil alanı askeri kışlanın yapılaşmaya açılmasına ilişkin açıklaması
- 4.- Aksaray Milletvekili Ayhan Erel'in, Tarım Kredi Kooperatiflerine borcu olan çiftçilerin faiz yapılandırma ve iki yıl ödemesiz kredi müjdesi beklediğine ilişkin açıklaması
- 5.- Ankara Milletvekili Nihat Yeşil'in, Türkiye'nin tarım politikasının iflas etmeye doğru gittiğine ilişkin açıklaması
- 6.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, astsubayların özlük haklarına ilişkin açıklaması
- 7.- Bursa Milletvekili Mustafa Hidayet Vahapoğlu'nun, Cumhurbaşkanının, Tip 1 diyabetli çocuklara, sensörlü glikoz ölçüm cihazlarının Sosyal Güvenlik Kurumu Ödeme Listesi'nde yer alacağı müjdesini vermesine ilişkin açıklaması
- 8.- Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın, hayvancılık alanında atılan adımlarla dışarıya bağımlılığın her geçen gün artmasına ilişkin açıklaması
- 9.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, gıda fiyatlarındaki artışa ilişkin açıklaması
- 10.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, Kırşehir'de insanların her geçen gün kötüye giden ekonomik durumlarına ilişkin açıklaması
- 11.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, esnafın ekonomik kriz nedeniyle yaşadığı sorunlara ilişkin açıklaması
- 12.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, Cüneyt Arkın'ın vefatına ve Uluslararası Uyuşturucu Kullanımı ve Kaçakçılığıyla Mücadele Günü'ne ilişkin açıklaması
- 13.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, Kütahya'nın yol sorununa ilişkin açıklaması
- 14.- Düzce Milletvekili Ümit Yılmaz'ın, Düzce'de yaşanan sel felaketine ilişkin açıklaması
- 15.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Antakya'nın Alahan Mahallesi'nde Millî Emlake ait olan arazinin TOKİ'ye devredilmesine ilişkin açıklaması
- 16.- İstanbul Milletvekili Hayati Arkaz'ın, Marmaris'te çıkan orman yangını ile Bartın, Karabük, Sinop, Kastamonu ve Zonguldak'ta yaşanan sel felaketine ve Cüneyt Arkın'ın vefatına ilişkin açıklaması
- 17.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, madencilik faaliyetlerinin bazen doğa ve çevre katliamlarına yol açtığına ilişkin açıklaması
- 18.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, sanayi kuruluşlarının mutlaka organize sanayi bölgesi içerisine kurulması gerektiğine ilişkin açıklaması
- 19.- Osmaniye Milletvekili Mücahit Durmuşoğlu'nun, Kabine toplantısı sonrası Cumhurbaşkanının verdiği müjdelere ve gençleri Osmaniye'ye beklediğine ilişkin açıklaması
- 20.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, Profilo Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinin arazisinin Kâğıthane Belediyesi tarafından ısrarla Belediyeye tahsisinin istenmesine ilişkin açıklaması
- 21.- Kocaeli Milletvekili Emine Zeybek'in, İzmit'in düşman işgalinden kurtuluşunun 101'inci yıl dönümüne ilişkin açıklaması
- 22.- Kırklareli Milletvekili Türedi Kayan'ın, Istranca Ormanları'nın dipten tıraşlanarak, güney bölgelerimizdeki ormanların da yakılarak yok edilmesine ilişkin açıklaması

- 23.- Yozgat Milletvekili Ali Keven'in, Karayollarındaki kara yolu işçilerinin kadro taleplerine ilişkin açıklaması
- 24.- Kırıkkale Milletvekili Ahmet Önal'ın, Kırıkkale'de sağlık hizmetlerine erişimde yaşanan sıkıntılara ilişkin açıklaması
- 25.- Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan'ın, Gelir İdaresi Başkanlığının 27 Mayıs'ta açıkladığı kurum içi gelir uzmanlığı sınav sonuçlarına ilişkin açıklaması
- 26.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, Adana'nın Sarıçam ilçesindeki çiftçilerin sulama sorununa ilişkin açıklaması
- 27.- Eskişehir Milletvekili Nabi Avcı'nın, Cüneyt Arkın'ın vefatına ilişkin açıklaması
- 28.- Adana Milletvekili Mehmet Metanet Çulhaoğlu'nun, taşeron işçilerin kadro sorununa ilişkin açıklaması
- 29.- Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz'in, Cüneyt Arkın'ın vefatına ve gençlerin alkol ve uyuşturucu batağından kurtarılması gerektiğine ilişkin açıklaması
- 30.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, Cüneyt Arkın'ın vefatına, Çekya'da düzenlenen Down Sendromlular Dünya Atletizm, Masa Tenisi ve Tenis Şampiyonası'nda dereceye giren özel sporcularımızı yürekte tebrik ettiğine, Cezayir'de başlayan 19'uncu Akdeniz Oyunları'nda millî sporcularımıza başarılar dilediğine, İzmit'in düşman işgalinden kurtuluşunun 101'inci yıl dönümüne, 26-30 Haziran Özel Güvenlik Haftası'na, Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati'nin 27 Aralık 2021'deki söylemlerinin üzerinden altı ay geçmesine rağmen ülkedeki tüm ekonomik verilerin daha kötüye gitmesine, Hükümetin Meclise getirmek zorunda kaldığı ek bütçeye ve İYİ Parti iktidarına az kaldığına ilişkin açıklaması
- 31.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Cüneyt Arkın'ın vefatına, 27 Haziranda Zonguldak, Bartın, Kastamonu, Karabük, Düzce ve Sinop'taki şiddetli yağışlara ve mülteci meselesi, insan hakları ve uluslararası hukuk gibi konularda ülkemize yönelik kara propagandalar yürüten Avrupa Birliği ülkelerinde sistematik kısımların ve insan hakları ihlallerinin devam ettiğine ilişkin açıklaması
- 32.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştas'ın, HDP'ye yönelik siyasi soykırım operasyonlarına, 3 Temmuz'da yapılacak kongrelerine, Adana'nın partisine sahip çıkacağına, Medeni Yıldırım'ın ölüm yıl dönümüne, Yüksekova'da şiddet dalgasının devam ettiğine, AKP-MHP koalisyonunun korku iklimini yaymaya çalıştığına ve bütün bu göçaltı operasyonlarının tek bir amacı olduğuna ilişkin açıklaması
- 33.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Cüneyt Arkın'ın vefatına; Sinop, Kastamonu ve Bartın'da aşırı yağışların afetlere neden olduğuna; sel, yangın, deprem gibi tekrarlayan afetlere parti aklıyla bakılmaması gerektiğine ve siyasi partilerin bedel ödeyeceği yerin sandık olduğuna ilişkin açıklaması
- 34.- Kahramanmaraş Milletvekili Ahmet Özdemir'in, Cüneyt Arkın'ın vefatına, sağanak yağışın Batı Karadeniz'de sele neden olduğuna, Mete Han tarafından milattan önce 209'da temelleri atılan Kara Kuvvetlerimizin kuruluşunun 2.231'inci yıl dönümüne, Genel Kurulda bugün görüşülmesi planlanan ek bütçe kanun teklifine ilişkin açıklaması
- 35.- Adana Milletvekili Ayşe Sibel Ersoy'un, Türk Kara Kuvvetlerinin kuruluşunun 2.231'inci yıl dönümüne ilişkin açıklaması
- 36.- Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız'ın, Bakanlar Kurulu toplantısının ardından Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın ülkemizdeki nadir element sahalarına ilişkin verdiği müjdeye ilişkin açıklaması
- 37.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu'nun, enflasyon ve girdi maliyetlerindeki artış karşısında Trakya bölgesinde toprağını ekemeyen ayçiçeği üreticisine iktidarın sahip çıkması gerektiğine ilişkin açıklaması
- 38.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, Afyonkarahisar'da 2'nci Küçük Sanayi Sitesi'ni, birçok köy ve kasabayı selin vurduğuna ilişkin açıklaması
- 39.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un 344 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 40.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 41.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 42.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un satışa nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 43.- Erzurum Milletvekili Muhammet Naci Cinisli'nin, İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un satışa nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Çeşitli İşler

- 1.- Başkanlıkça, görüşmeleri izlemek üzere Genel Kurulu teşrif etmiş bulunan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti-Türkiye Parlamentolar Arası Dostluk Grubu Başkanı Resmiye Eroğlu Canaltay ve beraberindeki heyete "Hoş geldiniz." Denilmesi
- 2.- Başkanlıkça, görüşmeleri izlemek üzere Genel Kurulu teşrif etmiş bulunan Cezayir-Türkiye Parlamentolar Arası Dostluk Grubu Başkanı Sayın Messaoud Guesri ve beraberindeki heyete "Hoş geldiniz." denilmesi

B) Tezkereler

- 1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun, Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1994)
- 2.-Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Dilekçe Komisyonunun, Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1995)
- 3.-Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Plan ve Bütçe Komisyonunun, Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1996)
- 4.-Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun, Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1997)
- 5.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun, Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1998)

C) Önergeler

1.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk ve Ankara Milletvekili Şenol Sunat'ın, (2/3894) esas numaralı Yükseköğretim Kanununa Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/176)

VII.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu tarafından, şeker fiyatlarının bu kadar artması ve bu artışların arkasındaki nedenlerin araştırılması ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 28/6/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin Genel Kurulun 28 Haziran 2022 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

2.- HDP Grubunun, Tunceli Milletvekili Alican Önlü ve arkadaşları tarafından, Erzincan'da bir maden işletmesinde yaşanan siyanür sızıntısının araştırılması amacıyla 26/6/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin Genel Kurulun 28 Haziran 2022 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

3.- CHP Grubunun, Elâzığ Milletvekili Gürsel Erol ve arkadaşları tarafından, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde hayvancılık alanında yaşanan sorunların tespit edilerek çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla 9/7/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (10/3093) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi'nin ön görüşmelerinin Genel Kurulun 28 Haziran 2022 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

4.- AK PARTİ Grubunun, bastırılarak dağıtılan 344 ve 343 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin kırk sekiz saat geçmeden gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının sırasıyla 1'inci ve 2'nci sıralarına alınması ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; Genel Kurulun çalışma gün ve saatlerinin yeniden düzenlenmesine; 1, 4, 5, 6 ve 7 Temmuz Cuma, Pazartesi, Salı, Çarşamba ve Perşembe günü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmemekle gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında yer alan işlerin görüşülmesine; 29 Haziran 2022 Çarşamba günü birleşiminde Sayıştayda boş bulunan 5 üyelik için seçim yapılmasına ve 343 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine ilişkin önerisi

VIII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, menfur bir cinayete kurban giden merhume Başak Cengiz'in Genel Kurul dinleyici locasında bulunan muhterem anne ve babasına "Hoş geldiniz." dediğine ve milletimize başsağlığı dilediğine ilişkin konuşması

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Bağlı Cetvellerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (1/284) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S.Sayı 344)

X.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un, Erzurum Milletvekili Muhammet Naci Cinisli'nin 344 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesi üzerinde İYİ Parti Grubu adına yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

2.- Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında İYİ Partiye sataşması nedeniyle konuşması

XI.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın, serebral palsi hastalarına yönelik yürütülen çalışmalara ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/65209)

2.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Şanlıurfa ilindeki tarımsal üretim faaliyetlerine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi'nin cevabı (7/65748)

3.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Diyarbakır ilindeki tarımsal üretim faaliyetlerine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi'nin cevabı (7/65749)

4.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Batman ilinde tarımsal üretim faaliyetlerine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi'nin cevabı (7/65750)

5.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Mardin ilindeki tarımsal üretim faaliyetlerine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi'nin cevabı (7/65751)

6.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Siirt ilindeki tarımsal üretim faaliyetlerine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi'nin cevabı (7/65752)

7.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Şırnak ilindeki tarımsal üretim faaliyetlerine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi'nin cevabı (7/65753)

8.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Hakkâri ilinde tarımsal üretim faaliyetlerine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi'nin cevabı (7/65755)

9.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Kilis ilindeki tarımsal üretim faaliyetlerine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi'nin cevabı (7/65756)

10.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Ağrı ilindeki tarımsal üretim faaliyetlerine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi'nin cevabı (7/65758)

11.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Aksaray ilindeki tarımsal üretim faaliyetlerine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi'nin cevabı (7/65759)

- 12.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Ardahan ilinde tarımsal üretim faaliyetlerine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi'nin cevabı (7/65760)
- 13.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bayburt ilindeki tarımsal üretim faaliyetlerine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi'nin cevabı (7/65761)
- 14.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bingöl ilindeki tarımsal üretim faaliyetlerine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi'nin cevabı (7/65762)
- 15.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bitlis ilindeki tarımsal üretim faaliyetlerine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi'nin cevabı (7/65763)
- 16.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Çankırı ilindeki tarımsal üretim faaliyetlerine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi'nin cevabı (7/65764)
- 17.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Düzce ilinde tarımsal üretim faaliyetlerine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi'nin cevabı (7/65765)
- 18.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Erzincan ilindeki tarımsal üretim faaliyetlerine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi'nin cevabı (7/65766)
- 19.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Erzurum ilindeki tarımsal üretim faaliyetlerine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi'nin cevabı (7/65767)
- 20.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Gümüşhane ilindeki tarımsal üretim faaliyetlerine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi'nin cevabı (7/65768)
- 21.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Isparta ilinde tarımsal üretim faaliyetlerine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi'nin cevabı (7/65769)
- 22.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Karabük ilindeki tarımsal üretim faaliyetlerine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi'nin cevabı (7/65770)
- 23.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Kars ilindeki tarımsal üretim faaliyetlerine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi'nin cevabı (7/65771)
- 24.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Muş ilindeki tarımsal üretim faaliyetlerine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi'nin cevabı (7/65772)
- 25.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, İstanbul ilinde tarımsal üretim faaliyetlerine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi'nin cevabı (7/65773)
- 26.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Rize ilindeki tarımsal üretim faaliyetlerine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi'nin cevabı (7/65774)
- 27.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Van ilindeki tarımsal üretim faaliyetlerine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi'nin cevabı (7/65775)
- 28.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Yalova ilindeki tarımsal üretim faaliyetlerine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi'nin cevabı (7/65777)

28 Haziran 2022 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.00

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Şeyhmus DİNÇEL (Mardin), Enez KAPLAN (Tekirdağ)

-----0-----

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 108'inci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, Hatay Devleti Meclisinde 29 Haziran 1939'da Hatay'ın ana vatana katılması kararının alınmasının 83'üncü yıl dönümü münasebetiyle söz isteyen Hatay Milletvekili Sayın Lütfi Kaşıkçı'ya aittir.

Buyurun Sayın Kaşıkçı. (MHP sıralarından alkışlar)

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

1.- Hatay Milletvekili Lütfi Kaşıkçı'nın, Hatay Devleti Meclisinde 29 Haziran 1939'da Hatay'ın ana vatana katılması kararının alınmasının 83'üncü yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Hatay'ın ana vatana katılışının 83'üncü yıl dönümü vesilesiyle Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına gündem dışı söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisimizi ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Misakımillî sınırları içerisinde yer alan ancak dönemin olağanüstü şartları nedeniyle millî sınırların dışında bırakılan Hatay'ın ana vatana katılışı Atatürk'ün izlediği dış politikanın bir zaferiydi. Büyük Önder, Hatay'ın er ya da geç kurtulacağını vadetmiş, bunu Türkiye Büyük Millet Meclisinde, Adana Tren Garı'nda, Samsun'da bir lise ziyaretinde defaatle dile getirmişti. Hatay, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün Türk milletine son sözü ve son armağanı olmuştur.

Mondros Mütarekesi'nin hemen ardından düşman kuvvetleri tarafından işgal edilen Hatay, uzun süre Fransız işgali altında kalmıştır. Hataylılar, Atatürk'ün talimatları doğrultusunda, Tayfur Sökmen başta olmak üzere Millî Mücadele kahramanlarının etrafında kenetlenerek örneği ancak destanlarda görülebilen bir Millî Mücadele örneği sergilemiş, 1938 yılında kurulan bağımsız Hatay Devleti dönemini yaşadktan sonra kendi iradesiyle tekrar ana vatana dönmüştür. Bu süreç birçok yönlerden incelenmeye değer, emsalsiz bir barış ve diplomasi zaferi örneğidir. Atatürk'ün ismini "Hatay" olarak verdiği büyük Türk milleti ve onun şerefli tarihinin ayrılık bilmeyen bu kutsal Türk yurdu uzun yıllar hicran ve ızdırıp çektikten sonra feraha ve saadete kavuşmuştur.

29 Haziran 1939'da Hatay Devlet Başkanı Tayfur Sökmen'in hazır bulunduğu oturumda Hatay Millet Meclisinin 38 üyesinin "Türk camiasının ayrılmaz bir parçası olan Hatay'ın ana vatana kavuştuğunun bir kararla tespitini teklif ederiz." metniyle

imzaladığı önerenin coşku içinde kabul edilmesi neticesinde kırk asırlık bu Türk yurdunun ana vatanla süren ayrılığına son verilmiş oldu.

Değerli milletvekilleri, bundan tam seksen üç yıl önce Hatay'ın ana vatana katılma kararını alan, birbirine hasret iki parçayı birleştirerek bugün bir arada olmamıza vesile olan Hatay Devlet Başkanı Tayfur Sökmen başta olmak üzere Başbakan Abdurrahman Melek ve Hatay Millet Meclisinin merhum üyelerinin isimlerinin teker teker anarak kendilerinin aziz ruhunu sizlerin ve tarihin huzurunda bir kez daha selamlamak istiyorum.

Evet, Hatay Meclisinin "Hatay ana vatana katılsın." kararının altında imzası olan Hatay Milletvekillerine bugün, 2022 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisinden bir selam göndermek istiyorum. Abdülgani Türkmen, Doktor Vedii Bilgin, Samih Azmi, Suphi Bereket, Vedii Münir Karabay, Doktor İbrahim İnal, Hikmet Celal, İzzet Zekeriya, Bekir Sıtkı Kunt, Ali Mısırlı, Nuri Aydın Konuralp, Mehmet Adalı, Mehmet Kamil, Mehmet Sait Tüleyli, Hasan Ali Davud, Süleyman Tuhani, Mehmet Kösediyap, Zeynel Abidin Cilli, Selim Mahmut, Salih Güzel, İsa Kazancıyan, Agop Davidyan, Doktor Basil Huri, Hacı Razzuk, Mustafa Fansa, Seydi Oğuz, Arif Hikmet Süral, Bahri Bahadılı, Cevat Abalı, Abdurrahman Mursal, Abdullah Mursal, Haçadur Karabacakyan, Bostan Mercan, Abbas Ülkü, Hamdi Selçuk, Davut Şeyh Mehmet Reyhani, Ahmet Celal Abdülhamit, Marsel Balit, Mihran Keşişyan ve Kâmil Zireyk; sizleri rahmetle ve şükranla anıyorum; ruhlarınız şad olsun.

Sözlerime, 14 Kasım 1938 günü Hatay Meclisinde Atatürk'ün vefatı üzerine yapılan oturumda söz alan Hatay Milletvekili merhum Cevat Abalı'nın sözleriyle son vermek istiyorum.

"Ata'm sen ölmedin, bizimle, Türklükle yaşayacaksın; dünya yüzünde 'insan' denilen fert kalmayınca kadar yaşayacak, yaşayacak ve yaşayacaksın."

Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (MHP, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Bulut, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR

1.- Tokat Milletvekili Yücel Bulut'un, Artova ve Zile ilçelerini birbirine bağlayan ve aynı zamanda Yeşilyurt, Sulusaray ilçelerini de Zile'ye bağlayan grup yolunun bakımsızlığa sürüklenmesine ilişkin açıklaması

YÜCEL BULUT (Tokat) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Artova ve Zile ilçelerimizi birbirine bağlayan ve aynı zamanda Yeşilyurt, Sulusaray ilçelerimizi de Zile'ye bağlayan yaklaşık 30 köyümüzün doğrudan kullanmakta olduğu grup yolumuz bakımsızlığa sürüklenmiştir. Kurban Bayramı'nın yaklaştığı şu günlerde daha da yoğun olarak kullanılacak yolun öncelikle bayram öncesi bakımının yapılarak hemşehrilerimizin güvenli ve sağlıklı bir şekilde yolculuklarını yapmaları ilk önceliğimizdir. 2010 yılında açılan yolumuz Karayollarına devre imkân sağlayacak altyapı ve özellikle inşa edilmiştir. İl Özel İdareye bağlı olan yolumuzun Karayollarına devri Artova, Zile ve bu bölgelerde yaşayan tüm hemşehrilerimizin beklentisidir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Şevkin, buyurun.

2.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, Adana'nın Ceyhan ilçesi Kurtpınar ve Sarımaz Mahallesi'nin kamulaştırma sorununa ilişkin açıklaması

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Adana'nın Ceyhan ilçesi Kurtpınar ve Sarımaz Mahallesi sınırları içerisinde kalan alan 2007 yılında Bakanlar Kurulu kararıyla Ceyhan Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi ilan edilmiş, 2010 yılında bölgedeki taşınmazların acele kamulaştırılmasına karar verilmiştir. On iki yıl geçmesine karşın dava ve süreçleri devam etmektedir. İncirli köyünde bulunan taşınmazlara el konulmuştur, söz konusu alanda özel bir şirketin kuracağı polipropilen üreten üretim tesislerinin inşaat alanı henüz kamulaştırılmamış, süreç bitmemiş ancak köylülere ait taşınmazlar tel çitle çevrilmiştir. Buradan sormak istiyoruz: Burası dağbaşı mı, kurulacak fabrikayla ilgili yasal izin ve ruhsatlar düzenlenmeden, kamulaştırma işlemleri tamamlanmadan nasıl inşaat başlıyor? Köylülerin taşınmazlarına nasıl el konuluyor? Deniz kenarı ve bedelleri yüksek olan araziler köylülerin alın teri ve geleceğidir. Köylülerimize ait yerler belediye meclis kararına göre imarlı arsalar ve insanlar... (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Nuhoğlu...

3.- İstanbul Milletvekili Hayrettin Nuhoğlu'nun, İstanbul'un Anadolu yakasında Kuzey Ormanları'nın başlangıcı olan Çekmeköy ilçesinin en büyük yeşil alanı askerî kışlanın yapılaşmaya açılmasına ilişkin açıklaması

HAYRETTİN NUHOĞLU (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İstanbul'un Anadolu yakasında Kuzey Ormanları'nın başlangıcı olan Çekmeköy ilçesinin en büyük yeşil alanı askerî kışla, tüm itirazlara rağmen yapılaşmaya açıldı; aynı yerde TRT'ye de arazi tahsisi yapıldığı iddia edilmektedir. Şehir içindeki askerî alanları boşaltarak meydanlar ve bahçeleri vadeden iktidar, sözünde durmayarak oraları yandaşlara peşkeş çekmektedir. Şantiyeye dönmüş kışla arazisinde, vatandaşın gizlenmeye çalışılsa da çok sayıda ağacın kesildiği, en az 1.500 ağacın daha kesileceği söylenmektedir. Ormanlar nefestir, hayattır; en son Marmaris'teki yangında içimiz sızladı. Hiç olmazsa İstanbul'daki ormanların yok edilmesine "Dur!" demek için Çevre ve Şehircilik ile Tarım ve Orman Bakanlarına ihtaren "Yeter artık!" diyoruz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları (Devam)

2.- Muğla Milletvekili Mürsel Alban'ın, Marmaris'teki orman yangınlarına ilişkin gündem dışı konuşması

BAŞKAN - Gündem dışı ikinci söz, Marmaris'teki orman yangınları hakkında söz isteyen Muğla Milletvekili Mürsel Alban'a ait.

Buyurun Sayın Alban. (CHP sıralarından alkışlar)

MÜRSEL ALBAN (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yine aylardan haziran, yine 21 Haziran ve yangın, yine Marmaris, yine Muğla. Her ne sebeple ise yangın çıkmış veya çıkarılmış, bu yangında sabotaj ihtimalinin çok yüksek olduğu, yüzde 99 olduğu bilinmekte ve iddia edilmektedir. Yangın, nasıl çıkarsa çıksın arkadaşlar, iktidarın ve ormanlardan sorumlu olan Bakanın o yangınla mücadele etme ve en üst noktada mücadeleyi yerine getirme sorumluluğu vardır. 3 noktada çıkan yangına anında müdahale edilememiş ve o yangın çok büyük tahribat vererek çok büyük alanları yakmıştır. İddia ettiğimiz, soru önergeleriyle sorduğumuz Orman Bakanından ve -sonra eklendi- Savunma Bakanlığından, ülkemizdeki yangınla mücadeleyle ilgili kaç tane helikopterin olduğunun, kaç tane uçağın olduğunun cevabını bir türlü alamadık. "Bizim bölgemizin yüzde 68'i orman

ve o bölgeye en yakın yangınla mücadele filosu nerededir? Gece yangına müdahale edebilen kaç tane helikopter, kaç tane uçak vardır?” diye sorduk ama bunların hiçbirine cevap alamadık. Geçen yıl Muğla’da 70 bin hektarlık alan yandı bakın, o yıldan ders çıkarılmamış ki bu yıl da yine, üç gün içerisinde yaklaşık 5.900 hektarlık alan yangın gördü, bunun 4.500 hektarlık alanı da ormandı ve tamamı yandı arkadaşlar.

Yangına uçakların ve helikopterlerin müdahale ettiğini iddia eden iktidarın yetkilileri, biz eksikleri bildirmeye, yangınla mücadele etmeye herkesi davet ederiz, sizin eksikleriniz varsa onu da dile getiririz, konuşuruz. İktidarın ve ormandan sorumlu Bakanlığın tek görevi vardır, o yangınları söndürmek ama ne yazık ki o yangınlar söndürülemedi ve o yangınlar sırasında -üzülerek söylüyorum- sayısal anlamda bizlerle polemige girdiler. İktidarın bakanlarının görevi yangınları söndürüp tek bir ağacın ve o ormandaki canlıların yanmamasını ve doğanın zarar görmemesini sağlamaktır. İlk gün yapılan açıklamalarda 14 uçak, 25 helikopterle yangına müdahale ettiklerini söylediler. Ya, biz sayı saymayı biliyoruz, yangının yerindeyiz, bütün havaya bakıyoruz; bu 25 helikopter neredeydi, 14 uçak neredeydi? Bu yangına nasıl müdahale edildi de üçüncü gün sonunda ancak kontrol altına alınabildi? İkinci gün tekrar yeni bir açıklama: “12 uçak, 45 helikopterle müdahale ediyoruz.” Güzel, nerede bunlar? Yok ama olmayan uçağı, helikopteri varmış gibi anlatmak, kamuoyundan gerçekleri saklamak, kamuoyunu yanıltmak doğru bir şey değildir.

Biz, iktidardan şunu bekledik: Yangınlara anında müdahale edin ve söndürün. Neden temmuz ayında ihale sonuçlanacak veya uçaklar, helikopterler gelecek? Yangının saati mi var, yeri mi var? Bir şey daha sorayım: Niye bu ihale sonuçlanmadı? Yangınlar neden oldu, neden anında müdahale edilemedi? Efendim “Üçüncü gün çok sayıda helikopter vardı.” Bakın, çok sayıda... Üçüncü gün vardı, bakın inkâr etmiyoruz, biz doğruları söylüyoruz. Eğer, üçüncü gün olan o helikopterler ilk gün veya ikinci gün de olsaydı o 4 bin 500 hektarlık alan yanmazdı. Geçen yılda aynı mantıkla, aynı politikayla yönettiğiniz orman yangınlarının üzerinden bir yıl geçmesine rağmen yine bir sürü ağaç yandı. Bakın, ben bir açıklama yapmışım, bu açıklama çok önemliydi arkadaşlar: Ormanları birileri yakıyor, birileri söndürmüyor, birileri de satıyor; geçen yıl ki yangında, bu yanan ormanların ağaçlarını yani tomruklarını kendi yandaş firmalarına metreküpünü 155 liradan ihale ettiler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun toparlayın.

MÜRSEL ALBAN (Devamla) – Bakın, bu yangında -1 kilo kıyma parasına ettiler bunu- o alan firma da çok uluslu şirketlere, Avrupa’ya onun metreküpünü 730 avroya sattı; aradaki farka bakın. Şimdi, “Orman yangınları niye çıkıyor?” buraya bir dikkat çekmek istiyorum. Eğer 155 liraya, bir kilo kıyma parasına alır, 700 euroya satarsanız, işte, Türkiye’deki orman yangınlarındaki ağaçlardan elde edilen ürünler, o tomruklar da Avrupa’nın MDF ihtiyacının yüzde 70’ini karşılar.

Değerli arkadaşlar, bakın, polemik istemiyoruz. Burada çıkıp sayısal verilere girip farklı alanlara çekmeye kimsenin hakkı yok. Tek şey istiyoruz: Artık ormanlar yanmasın, ormanlardaki canlılar yanmasın, ağaçlar yanmasın, doğa yok edilmesin, ormanlar emniyet şeritleriyle koruma altına alınsın, yollar açılsın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MÜRSEL ALBAN (Devamla) – Başkanım, bir dakika rica etsem.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Başkanım, ben bir dakika söz istemeyeceğim, hatibin sözünü bir dakika uzatın; ne olur,

Allah rızası için, ormanlar yanmış.

BAŞKAN – Verdim, bir dakika ek süre verdim.

MÜRSEL ALBAN (Devamla) – Peki, teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Ayhan Bey, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

4.- Aksaray Milletvekili Ayhan Erel’in, Tarım Kredi Kooperatiflerine borcu olan çiftçilerin faiz yapılandırma ve iki yıl ödemesiz kredi müjdesi beklediğine ilişkin açıklaması

AYHAN EREL (Aksaray) – Başkanım, teşekkür ediyorum.

Tarım Kredi Kooperatiflerine borcu olan çiftçilerimiz acilen faiz yapılandırma ve iki yıl ödemesiz kredi müjdesi bekliyor. Artan girdi maliyetlerine rağmen gelirinde artış olmayan, günden güne fakirleşen elleri nasırlı çiftçimiz kredi borçlarını ödemekte sıkıntı çekiyor. Tarım ve hayvancılığın merkezlerinden olan güzel Aksaray’ımızdan da bu konuda birçok talep almaktayız. Çiftçimizin derdi çok ama maalesef duyan yok. Yetkililer kredi borçlarının tek seferde ödenmesi hâlinde faizin silineceği yönünde açıklamalar yapıyor. Çiftçimizin cebinde parası yok ki borcunu nasıl tek seferde ödesin? O yüzden, acilen faizsiz yapılandırma ve iki yıl ödemesiz faizsiz kredi kampanyalarıyla çiftçilerimize can suyu olacak projeler hayata geçirilmelidir diyor, yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Nihat Bey, buyurun.

5.- Ankara Milletvekili Nihat Yeşil’in, Türkiye’nin tarım politikasının iflas etmeye doğru gittiğine ilişkin açıklaması

NIHAT YEŞİL (Ankara) - Çok teşekkür ederim sevgili Başkanım.

Türkiye’nin tarım politikası iflas etmeye doğru gidiyor. Çiftçimiz hacizle boğuşurken ne tarlasını sürebiliyor ne gübresini atabiliyor ne de ilaçlama yapabiliyor. 2012 yılında Ankara’da 970 bin parsel tarım arazisinin yalnızca 54 bini hacizliyen 2021 yılı itibarıyla bu sayı 123 bine çıktı yani son on yılda Ankara’daki toplam tarım arazilerindeki haciz oranları yüzde 126 arttı. Bu ayıp da tarımı bu hâle getirenlerin, çiftçimizi görmezden gelenlerin ayıbı olarak tarihte yerini alacaktır.

Üreten kazanamıyor, tüketen pahalı ürün alamıyor, AKP iktidarı seyreliyor; AKP yönetemiyor, bu bedeli halk ödüyor. Halkımız ilk seçimde, sandıkta bu iktidarı gönderecektir.

Saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Kürsüye gelip “Mazeretim var.” diyen milletvekillerimizden Mehmet Ali Bey, buyurun.

6.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi’nin, astsubayların özlük haklarına ilişkin açıklaması

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Gelen kanunla astsubaylarımıza daha evvel sözü verilen kademe, derece sorunu çözülüyor, teşekkür ediyoruz. Ancak 2015 yılında zaten intibakları yapılan, yaşları 40-90 aralığında olan lise mezunu 2 bin astsubayımız kapsam dışı tutulmamalıdır; geride adam bırakılması bütün astsubay camiamızı üzecektir. Makam, görev tazminatı sözü de verilmişti; bu sorun da çözülerek emekli maaşları makul seviyeye çekilmelidir. Lisans düzeyinde eğitim haklarıdır, sicil affı da düşünülmelidir. Yasada bedelli askerlik düzenlemesindeki ek bedel ücreti fazladır; konu çözülmelidir. Ek maddeyle binbaşılara makam, görev tazminatı verilerek emekli maaşı haksızlığı giderilmelidir ve sözleşmeli erlerimizden özlük haklarında iyileştirme yapılmalıdır diyorum.

Kahraman ordumuzu, yüce Meclisten saygıyla selamlıyorum.

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları (Devam)

3.- Muğla Milletvekili Mehmet Yavuz Demir'in, Marmaris'teki orman yangınlarına ilişkin gündem dışı konuşması

BAŞKAN – Gündem dışı üçüncü söz, Marmaris'teki orman yangınları hakkında söz isteyen Muğla Milletvekili Mehmet Yavuz Demir'e ait.

Buyurun Sayın Demir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MEHMET YAVUZ DEMİR (Muğla) – Sayın Başkan, çok kıymetli milletvekili arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

21 Haziranda Marmaris'te başlayan yangınla ilgili sizlere doğru bilgi vermek üzere söz almış bulunmaktayım. Özellikle “doğru bilgi” kelimesini baskılıyorum çünkü ben de oradaydım o süreçte. Kıymetli arkadaşlarım, 21 Haziranda başlayan yangın Deniz Kuvvetlerine ait bir İHA tarafından tespit edilmiş, saat 20.02'de bu bilgi ilgili tüm birimlere iletilmiştir ve tam sekiz dakika sonra yani saat 20.10'da derhâl harekete geçilmiş ve tüm ilgili kurum ve kuruluşlar; Orman Genel Müdürlüğü, Orman teşkilatı başta olmak üzere Jandarma, Emniyet, AFAD, Kızılay ve ilgili tüm sivil toplum örgütleri aynı anda harekete geçmişler ve yine Marmaris'te “Değirmenyanı” denilen mevkiye akşam saatlerinde bir afet koordinasyon merkezi oluşturulmuştur. Bu arada, Ankara'dan Tarım ve Orman Bakanımız ve İçişleri Bakanımız da bölgeye intikal etmiştir ve onların yönetiminde çok hızlı bir şekilde ormana müdahale yapılmıştır.

Şimdi, o süreçte, insanlar orman yangınıyla canhıraş bir şekilde mücadele ederken gerçek dışı bilgilerle o mücadele eden insanların ve toplumun moralini bozmak adına birtakım demeçler verilmiştir. Ben bir sözü çok önemsiyorum, o söz şöyle diyor: “Bilgi sahibi olunmadan fikir sahibi olunmaz.” İşte, aynen bu örnekte yerini buluyor, gerçekten, bilgi sahibi olmadan fikir beyan eden birçok arkadaşımız oldu o süreçte ve bu, sadece, o insanların şevkini kırmaktan öteye gitmedi.

Kıymetli arkadaşlarım, 61 hava aracı, yaklaşık 500 arazöz ve iş makinesi, 28 TOMA ve ilgili kurumların dışında yardımsever ve canları pahasına oraya gelen binlerce insanla birlikte yaklaşık 5 bin kişilik bir ekip bu yangına o saatlerde anında müdahale etmiştir. Dünyanın hiçbir yerinde sekiz dakikada hazırlanıp müdahale söz konusu olamaz. İşte, Türkiye Cumhuriyeti devleti bu kadar güçlü bir devlettir. Tüm olumsuz hava şartlarına rağmen, rüzgâra rağmen, üç günün sonunda yangın büyük ölçüde kontrol altına alınmış ve üçüncü gün de Cumhurbaşkanımız bölgemizi ziyaret etmiş, gerekli denetimlerde bulunmuş, havadan denetlemiş ve basına da gerekli açıklamaları yapmıştır ve dördüncü günün sonunda da yangın tamamen kontrol altına alınmıştır. Bir kere, bu kadar kısa sürede ve bu olumsuz hava şartlarına rağmen bu yangının tam anlamıyla kontrol altına alınmış olması başlı başına büyük bir başarıdır, bunu küçümsemek çok yanlıştır. Aynı zihniyet... Bakın, ayrıca sosyal medyada da yansıdı, “Nerede söndürme uçakları, nerede helikopterler?” derken yukarıdan o sırada onlarca helikopterin geçtiğini herhâlde hepiniz sosyal medyadan takip etmişsinizdir. Gerçekten çok zor bir duruma düştüler.

Arkadaşlar, yangınla mücadele aynı zamanda bir vatan savunmasıdır yani orada yanan ağaçlar AK PARTİ'nin veya MHP'nin ağaçları değildir, orada yanan orman bütün milletin ortak değeridir, ortak malıdır ve insanlığın değeridir hatta.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Yanan ormanların bulunduğu toprak gibi...

MEHMET YAVUZ DEMİR (Devamla) – Lütfen dinleyin, biz hiç müdahale etmedik.

Onun için, bu olayı böyle sanki başarısız gibi göstermek, insanların o süreçte bu mücadeleyi verirken moralini bozmak hiçbir şeye yaramaz. Böyle afet günlerinde, tamam, hepimiz siyasetimizi yapıyoruz ama özellikle toplumu ilgilendiren afet günlerinde orada beklenen şuydu aslında: Muhalefet partileri de geleceklerdi, o merkezde bizlerle beraber “Biz ne yapabiliriz?” deyip o yangına, o taşın altına onlar da ellerini sokacaktı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

MEHMET YAVUZ DEMİR (Devamla) – İşte, siyaseten eğer bir prim elde etmek istiyorsanız bunun şartı buydu, o zaman prim elde edebilirsiniz siyaseten. Yoksa böyle karalayarak, kötüleyerek bir yere varmak mümkün değil.

Kıymetli arkadaşlar, Türkiye Cumhuriyeti çok güçlü ve büyük bir devlet ve bu güçlü yürüyüşüne devam edecek, bundan hiç kimsenin kaygısı olmasın, endişelenmesinler de. Dün, sınır ötesi harekâta itiraz eden zihniyet bugün de bu yangınla mücadeledenin başarısına kulak kapatmıştır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Aynı zihniyettir bu, aynı zihniyettir! Şunu çok net olarak ifade etmek istiyorum: Kim ne derse desin, bu ülke üzerine ne tuzaklar kurulursa kurulsun, hangi hain emellerle hangi devletler Türkiye'ye zarar vermeye çalışırlarsa çalışsınlar ve onların içimizdeki kirli elleri ne yapmaya uğraşırsa uğraşsın hepsi boş, hepsi hikâye; bakın, çok net söylüyorum, hiçbir yere varmaları mümkün değil. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Milletvekilim, süreniz doldu.

MEHMET YAVUZ DEMİR (Devamla) – Şunu hemen bitiriyorum Sayın Başkan, izin verirsiniz.

Sözlerimi Sayın Sezai Karakoç'un şu dizeleriyle bitirmek istiyorum:

“Sakın kader deme, kaderin üstünde bir kader vardır.

Ne yapsalar boş, göklerden gelen bir karar vardır.”

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Çeşitli İşler

1.- Başkanlıkça, görüşmeleri izlemek üzere Genel Kurulu teşrif etmiş bulunan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti-Türkiye Parlamentolar Arası Dostluk Grubu Başkanı Resmiye Eroğlu Canaltay ve beraberindeki heyete “Hoş geldiniz.” denilmesi

BAŞKAN – Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti-Türkiye Parlamentolararası Dostluk Grubu Başkanı Sayın Resmiye Eroğlu Canaltay ve beraberindeki heyet Genel Kurulumuzu teşrif etmişlerdir, kendilerine Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu adına “Hoş geldiniz.” diyorum. (Alkışlar)

Sayın milletvekilleri, şimdi, sisteme giren ilk 20 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim.

Sayın Vahapoğlu...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

7.- Bursa Milletvekili Mustafa Hidayet Vahapoğlu'nun, Cumhurbaşkanının, Tip 1 diyabetli çocuklara, sensörlü glikoz ölçüm cihazlarının Sosyal Güvenlik Kurumu Ödeme Listesi'nde yer alacağı müjdesini vermesine ilişkin açıklaması

MUSTAFA HİDAYET VAHAPOĞLU (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İnsülin hormonlarının eksikliği nedeniyle oluşan Tip 1 diyabet, çok sıklıkla çocukluk ve gençlik yaşlarında ortaya çıkmaktadır. Tip 1 diyabetin tedavisinde değişmez kural insülin enjeksiyonudur. Diyabetli çocuklarda en önemli sorun, çok hızlı bir şekilde kan şekerinin düşmesi ve yükselmesidir. Bu risk nedeniyle aileler diyabetli çocuklarının başında nöbet tutarlar. Çocuklar

her gün 8 ila 15 kez parmağını delerek ölçüm yapmak zorundadır. Geliştirilen glikoz sensörleri tüm bu sorunları ortadan kaldırarak daha konforlu hayat imkânı sağlamaktadır.

Dün Sayın Cumhurbaşkanlığı Tip 1 diyabetli çocuklara sensörlü glikoz ölçüm cihazlarının Sosyal Güvenlik Kurumu Ödeme Listesi'nde yer alacağını müjdesini vermiştir. 11.500 civarında çocuğumuz artık her gün defalarca parmağını delmekten kurtulacaktır. Sayın Cumhurbaşkanına aileler ve çocuklarımız adına bu duyurluğu için teşekkür ediyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Karaduman...

8.- Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın, hayvancılık alanında atılan adımlarla dışarıya bağımlılığın her geçen gün artmasına ilişkin açıklaması

ABDULKADİR KARADUMAN (Konya) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ülkemizde hayvancılık alanında atılan adımlarla maalesef dışarıya bağımlılığımız her geçen gün artarak devam ediyor. Kendi üreticimiz, besicimiz yem maliyetlerinden, temel girdi maliyetlerinden dolayı elindeki hayvanları kestirirken, köyünü terk ederken biz eti de hayvanı da dışarıdan ithal ediyoruz. Macaristan'dan, Bulgaristan'dan, Uruguay'dan, Brezilya'dan et ve hayvan ithal edip hayvancılığı bitirmemiz yetmiyormuş gibi, bir de utanmadan ve sıkılmadan bu millete domuz eti yedirmeye çalışıyorsunuz. Domuzu "kasaplık hayvan" sınıfına soktunuz; bu utanç yetmediği gibi, şimdi de domuz eti ithalatında gümrük vergisini düşürüyorsunuz. Ülkemize domuz eti sokarak kime ve neye hizmet etmeye çalışıyorsunuz? Yazıklar olsun size!

BAŞKAN – Sayın Barut...

9.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, gıda fiyatlarındaki artışa ilişkin açıklaması

AYHAN BARUT (Adana) – Sayın Başkan, geçen seneden bugüne gıda fiyatlarında artış yüzde 170'i geçti, yurttaşlarımızın geliri kuşa döndü, her şey fahiş oranda zamlandı. TÜRK-İŞ araştırmasına göre, bu ay 4 kişilik bir ailenin yoksulluk sınırı 20.818 liraya yükseldi, açlık sınırı ise 6.391 liraya çıktı. Açlık sınırı bile asgari ücretin 2.137 lira üzerinde. Mazot 30 lirayı aştı; elektrikten doğal gaz, tüm faturalara fahiş zamlar geldi. İnsanlarımız kiralarnı, faturalarnı, vergilerini ödeyemiyor çünkü kazançlarıyla geçim sağlayamıyor. Ekmeğin 5 lira olduğu bir ülke yaratınız. Bu vahim tablonun yaşanmasına sebep olanlar biraz vicdanlarını dinlesin. Bu koşullarda halkımız ne yiyecek ne içecek? İnsanlarımız çaresizlik çemberinde, daha fazla daraltılmasın. Dara düşen insanımıza el uzatın, yanlış adımlardan vazgeçin, üretime ve istihdama kaynak aktarın.

BAŞKAN – Sayın İlhan...

10.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, Kırşehir'de insanların her geçen gün kötüye giden ekonomik durumlarına ilişkin açıklaması

METİN İLHAN (Kırşehir) – Teşekkür ederim Başkanım.

Kırşehir'de insanların her geçen gün daha da kötüye giden ekonomik durumlarını görmek bizleri, inanın, derinden etkilemektedir. Örneğin, şoför ve taşımacılık işiyle uğraşan Kırşehirli esnafımız "Borcu borçla bile kapatamayacak hâle geldik." diye feryat ediyor. Zaten uzunca bir pandemi dönemi geçirdiler, şimdi de akaryakıt zamları ve sektöre ilişkin diğer maliyet girdilerinin astronomik rakamlara gelmesi esnafı mahvetti. Mazot 30 lira, bir lastik en az 2.500 lira, trafik sigortası 6 bin lira, kasko 15 bin lira, motorlu taşıtlar vergisi 3 bin lira, bir de yaşanacak olası arıza durumlarında ödenecek 10 binlerce liralık var. Bu milletin alın terinden gelen yüzlerce milyar lirayı zenginlerin parasını koruma amaçlı "yeni ekonomik model" diye vatandaşlara yutturmaya çalışmayı bir kenara bırakın da dar gelirlinin derdini düşünün; zira, kimsenin zerre dayanacak gücü kalmadı bunu bilirsiniz.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Sayın Gaytancıoğlu...

11.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, esnafın ekonomik kriz nedeniyle yaşadığı sorunlara ilişkin açıklaması

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İktidar ve ortakları esnafımızı ne kadar ziyaret edip durumunu soruyor bilmiyoruz ama biz her gittiğimiz esnaftan dert, sitem duyuyor, çaresizliklerini görüyoruz. Esnafımız, çiftçimiz gibi çalıştıkça batıyor, ekonomik kriz nedeniyle ürün satamıyor, sattığı ürünün yerine de yenisini koyamıyor, bunun için satış yaptığında sevin sin mi üzülün mü bilmiyor. Esnafımız, vatandaşın "Bu kadar pahalı olur mu?" sistemlerini dinliyor, -oysa sattığı ürünü sattığı fiyattan yerine koyamayacak- bu kadar beceriksiz bir iktidarın olduğu bir yerde artık her şey olur diye bakıyor. Cebinden yiyecek, kredilerini ödeyemeyen, başta elektrik olmak üzere faturalarını ödeyemeyen esnaf, bir de vergilerle saray rejimini beslemek zorunda. Esnafın üç beş maaşı yok, sabahtan akşama bekleyip satış yaptığı müşterilerinden gelebilecek 3 5 kuruş geliri var ama bu beceriksiz iktidar, bu, hep bana rejimi onu da elinden alıyor.

BAŞKAN – Sayın Taşkın...

12.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, Cüneyt Arkin'in vefatına ve Uluslararası Uyuşturucu Kullanımı ve Kaçakçılığıyla Mücadele Günü'ne ilişkin açıklaması

ALİ CUMHUR TAŞKIN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu sabah, vefatını üzüntüyle öğrendiğimiz Yeşilçam'ın efsane ismi Cüneyt Arkin'a Allah'tan rahmet, ailesine ve tüm sevenlerine başsağlığı diliyoruz.

Bilindiği gibi, 26 Haziran, Uluslararası Uyuşturucu Kullanımı ve Kaçakçılığıyla Mücadele Günü olarak belirlenmiştir. Hedef kitlesi gençler olan uyuşturucu kullanımı, dünyanın karşı karşıya kaldığı en temel sorunlardan biridir. AK PARTİ iktidarında uyuşturucuyla etkin bir şekilde mücadele edilmektedir. 2016 yılında uyuşturucu nedeniyle tutuklu, hükümlü sayısı 35 bin iken 2022 yılında 106 bin oldu, 2017 yılında uyuşturucu nedeniyle hayatını kaybedenlerin sayısı 941 iken etkin mücadele sonucu 2021 yılında 234'e geriledi. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın güçlü liderliğinde, uyuşturucuyla mücadelede temel hedefimiz, ülkemizi uyuşturucunun giremediği bölge hâline getirmektedir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Kasap...

13.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, Kütahya'nın yol sorununa ilişkin açıklaması

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Kütahya-Emet yolu yıllardır yapılamadı, yapmadınız. Yine bir asit tankeri devrildi. Emet-Tavşanlı-Domaniç yolu; Eti Bor Maden İşletmesine her gün birkaç yüz kamyonun, tırın geçtiği güzergâh. Türkiye'deki maden rezervlerinin, bor rezervlerinin yüzde 60'ının, 70'inin yer aldığı yer diye sürekli övündüğümüz yer ama tankerler, tırlar, kamyonlar sürekli devriliyor. Yüzlerce tır devrildi, kamyon devrildi; tarım arazilerine zarar veriyor, termal turizmle meşhur olan Emet'i de yok ediyor. Hisarcık-Gediz yolu da dâhil olmak üzere, aynı şekilde köy, ilçe bağlantı yollarının rezilliğini yaşıyoruz. Yıllardır gündeme getirmemize rağmen hâlâ yapılamadı, hâlâ bu yollar yetersiz. Artık uyanın diyorum.

Teşekkürler Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Yılmaz...

14.- Düzce Milletvekili Ümit Yılmaz'ın, Düzce'de yaşanan sel felaketine ilişkin açıklaması

ÜMIT YILMAZ (Düzce) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Batı Karadeniz'i pazar gününden itibaren etkisi altına alan yoğun yağış Düzce'de sele neden olmuştur. Yaşanan sel felaketi sonucunda, başta Yığılca ilçemiz olmak üzere, Düzce merkez, Kaynaşlı ve Beyköy'de birçok evi su basmış, araçlar su altında kalmıştır. Selden etkilenen bölgelerde birçok köprü yıkılmış, meydana gelen heyelanlar neticesinde bazı köylerin yolları trafiğe kapanmıştır.

En üzücü olay ise Kaynaşlı'da meydana gelmiş; İlçe Özel İdaresinde kepçe operatörü olarak çalışan Okan Bayrak isimli vatandaşımız sele kapılmıştır. Bu kardeşimizin haricinde bir vatandaşımızın daha sel sularına kapıldığı ihbarı yetkililerimize ulaştırılmıştır.

Devletimiz tüm ekipleriyle beraber bir yandan kaybolan vatandaşlarımızı arama faaliyetlerini yürütürken, diğer yandan kapanan köy yollarını açmaya ve sel felaketinin izlerini silmeye çalışmaktadır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Güzelmansur...

15.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Antakya'nın Alahan Mahallesi'nde Millî Emlake ait olan arazinin TOKİ'ye devredilmesine ilişkin açıklaması

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Meyvesiyle sofralarımızı süsleyen, dalıyla barışı ve kardeşliği simgeleyen, yağıyla sağlık ve afiyet veren, gölgesiyle serinleten zeytin ağaçları üreticinin nasırlı elleriyle büyütülür, birçok köylünün de geçim kaynağı. Antakya'mızın Alahan Mahallesi'nde Milli Emlake ait olan 114 dönümlük arazide kıymetli hemşehrilerim yetmiş yıldır ata tohumlu zeytin ağaçlarından geçimini sağlıyor, ecirimsil bedelini düzenli olarak ödüyor. Bu arazide 2 bin ağaç bulunuyor, 60 ailenin geçim kapısı olan bu arazi şimdi TOKİ'ye devredilmiş. İktidar, Hatay için bu kadar değerli olan zeytin ağaçlarına göz dikmiş, dikmesin; sökmeye niyetlenmiş, sökmese; vatandaşa "Şimdi buradan çık git." demiş, demesin. Alahanlı hemşehrilerimin geçim kaynağından, alın terinden elinizi çekin, rantın değil halkın yanında olun, Alahanlı 60 ailenin feryadını duyun.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Arkaz...

16.- İstanbul Milletvekili Hayati Arkaz'ın, Marmaris'te çıkan orman yangını ile Bartın, Karabük, Sinop, Kastamonu ve Zonguldak'ta yaşanan sel felaketine ve Cüneyt Arkın'ın vefatına ilişkin açıklaması

HAYATİ ARKAZ (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Geçtiğimiz hafta Marmaris'te çıkan orman yangınında 4.500 hektar ormanımız yok oldu, ciğerlerimiz yandı. Bartın, Karabük, Sinop, Kastamonu ve Zonguldak'ta aşırı yağış nedeniyle sel felaketi yaşandı, Allah bir daha göstermesin, ülkemize geçmiş olsun diyorum. Orman yangınlarına ve sel baskınlarına karşı mücadele eden ve arama kurtarma çalışmalarında görev yapanlara teşekkür ediyorum.

Ayrıca, canlandırdığı Kara Murat, Battal Gazi ve Malkoçoğlu gibi karakterlerle gönüllerimize taht kuran usta oyuncu Cüneyt Arkın'a Allah'tan rahmet, ailesine ve sevenlerine başsağlığı diliyorum, ruhu şad olsun.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Tutdere...

17.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, madencilik faaliyetlerinin bazen doğa ve çevre katliamlarına yol açtığına ilişkin açıklaması

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

İktidar, yandaşlarını korumak ve rant uğruna madencilik faaliyetlerinde zaman zaman tedbirsizlik ve hukuksuzluklara göz yummaktadır. Ülkemizde madencilik faaliyetleri bu nedenle bazen doğa ve çevre katliamlarına yol açmaktadır. En son, 21 Haziran 2022 tarihinde Erzincan İliç'te faaliyet gösteren bir maden ocağının kirli su havuzlarındaki kirli ve zehirli sular yaşanan sızıntı sonucu ülkemizin en önemli su kaynağı olan Fırat Nehri'ni kirletmiş, büyük bir felakete yol açmıştır. Benzer şekilde, Adıyaman'da faaliyet gösteren Eti Bakır Maden İşletmesine ait kirli ve zehirli su havuzları da Atatürk Barajı ve Koçali Barajı için aynı şekilde tehdit oluşturmaktadır. Buradan ilgili tüm kurumları göreve davet ediyorum. Başka bir çevre felaketi, doğa felaketi yaşanmadan gerekli tedbirleri alın, zehirli havuzları kapatın diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Aycan...

18.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, sanayi kuruluşlarının mutlaka organize sanayi bölgesi içerisine kurulması gerektiğine ilişkin açıklaması

SEFER AYCAN (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, sanayi kuruluşları mutlaka organize sanayi bölgesi içerisine kurulmalıdır. Yeni sanayi kuruluşlarına ihtiyacımız vardır fakat hiçbir sanayi kuruluşunun çevreye zarar vermesine göz yumulmamalıdır, mutlaka arıtma tesisi ve filtre bacası olmadan çalışmamalıdır. Sanayi kuruluşlarının eksiklerinin tamamlanması sağlanmalıdır.

Şehrim Kahramanmaraş aynı zamanda sanayi şehridir. Şehir merkezinin güneyi verimli bir ovadır. Tarım arazilerine zarar vermeden yeni sanayi bölgelerine ihtiyacımız vardır. İmar planında gerekli düzenleme yapılarak tarım arazisi olmayan arazilerde yeni sanayi bölgeleri oluşturulmalıdır. Tomsuklu bölgesinde kurulma planı yapılan organize sanayi bölgesi faaliyete geçmelidir. Yeni Sanayideki iş yerleri tamamlanmalı ve faaliyete geçmelidir. Ayrıca, Onikişubat ilçesine mutlaka bir oto sanayisi kurulmalıdır. Bunlar olduğunda şehrimizde yeni sanayi yatırımları da gerçekleşecektir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Durmuşoğlu...

19.- Osmaniye Milletvekili Mücahit Durmuşoğlu'nun, Kabine toplantısı sonrası Cumhurbaşkanının verdiği müjdelere ve gençleri Osmaniye'ye beklediğine ilişkin açıklaması

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde, iktidarı devraldığımız günden bugüne "İnsanı yaşat ki devlet yaşasın." anlayışıyla siyasetin ve idarenin merkezi kabul ederek milletimizin yanında durduk, tüm hizmetleri en iyi şekilde vatandaşlarımıza sunmak için gece gündüz çalıştık, çalışmaya da devam ediyoruz. Bunun en son örneği, dün,

Cumhurbaşkanımızın Kabine toplantısı sonrası milletimize verdiği müjdelerle bir kez daha görülmüş oldu. Asgari ücretle ilgili yeni bir düzenleme yapılacağı ve hiçbir vatandaşımızın mağdur edilmeyeceği müjdesini veren Sayın Cumhurbaşkanımız "Memur ve emeklilerle ilgili inşallah temmuz ayında verilecek enflasyon farklarıyla her bir vatandaşımızın refah seviyesine artırmış olacağız." demiştir.

Gençlerimizin yaz aylarında gönlünce seyahat edebilmesi için 81 ilimizdeki yurtlarımız, evlatlarımıza ücretsiz olarak tahsis edilmiş olacaktır.

Tüm gençlerimizi yiğitler diyarı, yer fıstığının başkenti, kaleler şehri Osmaniye'mize bekliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Özdemir...

20.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, Profilo Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinin arazisinin Kâğıthane Belediyesi tarafından ısrarla Belediyeye tahsisinin istenmesine ilişkin açıklaması

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

İstanbul'da 33 yıllık köklü ve başarılı bir geçmişe sahip olan Profilo Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinin arazisinin Kâğıthane Belediyesi tarafından ısrarla Belediyeye tahsisi istenmektedir. Ders veren öğretmenlerin Fransa'da teknik eğitim gördüğü, donanımlı laboratuvarları ve atölyeleriyle birçok üniversitenin sahip olmadığı kaynaklara sahip olan okul, İstanbul genelinde en ön sıralardaki meslekî eğitim kurumlarından biridir. Ortada yeni bir okul projesi dahi yokken okul binaları deprem riski nedeniyle yıkılacak, okulun kurumsallığı yok edilecek ve arazisi de belediyeye verilecektir. Diğer yandan, öğretmenler, okul idaresi ve veliler, bu kararla çok ciddi bir belirsizlikle karşı karşıya kalacaklardır. Ben, buradan, Millî Eğitim Bakanlığına tekrar çağırıda bulunmak istiyorum: Başta okul aile birliği, veliler, öğrenciler, eğitim sendikaları olmak üzere tüm paydaşların karşı çıktığı bu girişimden vazgeçilmeli, gerçekten gerekliyse okulun güçlendirilmesi veya yerinde yenilenmesi seçenekleri değerlendirilmelidir.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Zeybek...

21.- Kocaeli Milletvekili Emine Zeybek'in, İzmit'in düşman işgalinden kurtuluşunun 101'inci yıl dönümüne ilişkin açıklaması

EMİNE ZEYBEK (Kocaeli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Orhan Gazi zamanında ünlü Türk komutanlarımızdan birisi olan Akçakoca tarafından fethedilen İzmit, 1320'li yıllardan beri Türk toprağı olarak kalmıştır. Tarih boyunca mazlumlara barınak ve muhacirlere vatan olan İzmit, 20 Kasım 1918 tarihinde İngilizler, 27 Ekim 1920 tarihinde de Yunanlılar tarafından işgale uğramıştır. İşgalci güçler tarafından İzmit halkı çeşitli yağma ve katliamlara maruz kalmıştır. İzmit'in düşman işgalinden kurtuluşunun 101'inci yıl dönümünde, 28 Haziran 1921'de bağımsızlığımızı ve özgürlüğümüzü bize yeniden kazandıran başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere vatan uğruna canlarını feda eden aziz şehitlerimizi, Kara Fatma, İpsiz Recep ve Yahya Kaptan'ı, ayrıca ebediyete intikal etmiş olan tüm gazilerimizi rahmet, şükran ve minnetle anıyorum.

Tüm hemşehrilerimin kurtuluş bayramını kutluyor, sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Kayan...

22.- Kırklareli Milletvekili Türedi Kayan'ın, Istranca Ormanları'nın dipten tıraşlanarak, güney bölgelerimizdeki ormanların da yakılarak yok edilmesine ilişkin açıklaması

TÜREDİ KAYAN (Kırklareli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ormanlarımız bir yandan dipten budanıyor, diğer yandan yakılarak yok ediliyor. Yirmi yıl önce Vize ve Demirköy ilçelerimizin bulunduğu "Istranca ormanlarını güçlendireceğiz." diyerek köylüye tıraşlama kesimi yasaklanmıştı. Seyreltme yöntemi orman köylülerimizi besleyemediğinden orman köylülerimiz göç ederek köyleri boşaltmışlardı. Şu anda AKP yandaşlarına ormanlarımızı peşkeş çekerek tıraşlama yöntemiyle ormanları dipten budamaya müsaade etmekte ve göz yummaktadır. Tıraşlayanlar AKP yandaşları, ağacı kesenler Suriyeliler, orman köylülerimize sadece tomrukları, kesilmiş ağaçları traktörlerle yol kenarlarına çıkarmak düşüyor. Istranca ormanları dipten tıraşlanarak yok ediliyor, güney bölgelerimizdeki ormanlarımız yakılarak yok ediliyor, toprakları ranta açılıyor ve yandaşlar yakarak, keserek zenginleşmektedirler. Buna son vereceğiz ve ülkemizi yeşerteceğiz.

BAŞKAN – Sayın Keven...

23.- Yozgat Milletvekili Ali Keven'in, Karayollarındaki kara yolu işçilerinin kadro taleplerine ilişkin açıklaması

ALİ KEVEN (Yozgat) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Karayollarında 14 bin kara yolu işçisi kadro taleplerini yılmadan, usanmadan haykırmaya devam ediyor. Kışın kapanan yolları açan, insanların kara yollarında güvenli bir biçimde yolculuk yapmalarını sağlayan bu işçilerin, bu emekçilerin seslerini duymalısınız. Memleketim Yozgat'ta da zor koşullarda çalışan 150'ye yakın kara yolu işçisi, mevsim gelmiş olmasına karşın hâlâ işe başlatılmadılar. Bu zor şartlarda, kadrosunu çaldığınız 14 bin emekçi çalışıyor. Bu sezon onları hâlen taşeronda bile işe başlatmadınız. Bu emekçilerin sesini ne zaman duyacaksınız?

Kamu kaynaklarını 5'li çetenin emrine amade kılan AKP iktidarına sesleniyorum: Karayolları işçileri analarının ak sütü gibi helal olan kadrolarını istiyor, işlerine başlamak istiyor.

Saygılarımla. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Önal...

24.- Kırıkkale Milletvekili Ahmet Önal'ın, Kırıkkale'de sağlık hizmetlerine erişimde yaşanan sıkıntılara ilişkin açıklaması

AHMET ÖNAL (Kırıkkale) – Teşekkürler Sayın Başkan.

278 bin nüfuslu Kırıkkale ilimizde, başta Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi ve Yüksek İhtisas Hastanesi olmak üzere, bazı sağlık kuruluşları tarafından sağlık hizmeti verilmektedir. MR cihaz eksikliği, randevu sisteminde yaşanan sıkıntılar, bazı tıbbi malzemelerin eksikliği sebebiyle yapılamayan ameliyatlar hem hastalarımızı hem özveriyle görev yapan sağlık çalışanlarımızı ve hekimlerimizi etkiliyor. Son olarak, Tıp Fakültesi Hastanesinde gastroenteroloji bölümü uzman hekimlerimiz ayrıldığı için kapanmıştır. Çocuk cerrahisi ve psikolojisi, gastroloji, göğüs cerrahisi, cildiye gibi bölümler de kadro ve personel eksikliğine rağmen hocalarımızın ve çalışanlarımızın büyük bir özveriyle hizmet vermeye devam etmektedir.

Kırıkkale'de sağlık hizmetlerine erişimde vatandaşlarımızın yaşadığı sıkıntılar, hastalarımızın devamlı Ankara ya da yakın illere sevkı sebebiyle yaşanan mağduriyetler, sağlık çalışanlarımızın karşı karşıya bırakıldığı yoğun çalışma saatleri sebebiyle ortaya çıkan tüm sorunların çözüme kavuşması için Sağlık Bakanlığı yetkililerini göreve davet ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Ceylan...

25.- Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan'ın, Gelir İdaresi Başkanlığının 27 Mayıs'ta açıkladığı kurum içi gelir uzmanlığı sınav sonuçlarına ilişkin açıklaması

ÖZGÜR CEYLAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, Gelir İdaresi Başkanlığı çalışanlarına kurum içi gelir uzmanlığı özel sınavında başarılı olmak koşuluyla gelir uzmanlığı kadrosuna atanma hakkı tanınmıştır. 2020'de gelir uzmanlığı sınavı ilan edilmiş, Covid nedeniyle ertelenmiştir. Mayıs 2021'de yapılacak sınav için BES'in mülakat düzenlemesine karşı açtığı davada Danıştay yürütmeyi durdurma kararı aldı; mülakat yapamayacağını anlayan idare sınavı iptal etti. Bakanlığın itirazı üzerine Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu tarafından yürütmeyi durdurma kararı bozulmuş yani sınavın önünde engel kalmamıştır. 26 Mart 2022'de yapılan sınava yaklaşık 4.250 kişi katılmıştır. 1.855 kişi sözlü bölüme girmeye hak kazanmış, 27 Mayıs'ta sonuçlar Gelir İdaresi internet sitesinde ilan edilmiştir. Neden başarılı olanların puanlarına kazananlar listesinde yer verilmemiştir? Bu yapılsaydı torpil iddiaları olmazdı. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Sümer...

26.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, Adana'nın Sarıçam ilçesindeki çiftçilerin sulama sorununa ilişkin açıklaması

ORHAN SÜMER (Adana) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Adana Sarıçam ilçemize bağlı Hocalı, Kargakekeç, Çirışgediği, Dutluca, Turunçlu, Akkuyu, Kızılkış, Kılıçlı, Maltepe köylerindeki çiftçilerimiz tarımsal sulama yapamadıkları için tarlaları boş kalıyor. Ekim yapabilen çiftçilerimizin ürünleri ise yeterince sulama olmadığı için tarlasında kalıyor. Daha önce Devlet Su İşleri tarafından Yedigöze Barajı'ndan bu köylerimize sulama kanalları çekileceği, çiftçilerimizin ürün yetiştirmede sıkıntı yaşamayacağı sözü verilmişti; bu söz, ne yazık ki on yıldır yerine getirilmedi. Tüm dünyanın tahıl krizi yaşadığı bu dönemde Sarıçamlı köylülerimizin ayçekirdeği, buğday, arpa ve mısır yetiştirdikleri topraklarında su sorununun çözülmesi bekleniyor.

Devlet Su İşleri yetkililerine buradan bir kez daha sesleniyorum: Kendi kendine yetebilen bir tarım ülkesi olmak isteniyorsa başta Adana ve tüm tarım kentlerimizde çiftçilerimizin yaşadığı sorunlar derhâl çözülmelidir. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Avcı, buyurun.

27.- Eskişehir Milletvekili Nabi Avcı'nın, Cüneyt Arkin'in vefatına ilişkin açıklaması

NABİ AVCI (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Türk sinemasının efsane oyuncusu, biz Eskişehirlilerin sevgili Fahrettin ağabeyi, örnek sanatçı Cüneyt Arkin Hakk'ın rahmetine kavuştu; ailesine, sanat camiamıza, dostlarına, sevenlerine başsağlığı ve sabırlar diliyorum. Allah gani gani rahmet eylesin.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Çulhaoğlu, buyurun.

28.- Adana Milletvekili Mehmet Metanet Çulhaoğlu'nun, taşeron işçilerin kadro sorununa ilişkin açıklaması

MEHMET METANET ÇULHAOĞLU (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamında kamu kurumlarında taşeron çalışan işçilerin yüzde 70'i sürekli işçi kadrosuna geçirildi. Geriye kalanlar hâlen kadroya geçirilmedi ama bu kadroda eleman alımına da devam edilmektedir. Bu taşeron işçileri modern köle olarak çalıştırılıyorlar. Özlük hakları desenez Hak getire, tayin hakları da yok. Belediyelerin iktisadi teşebbüsleri ile PTT gibi kamu kurumları ve KİT'lerde çalışanlar, Sağlık Bakanlığı bünyesinde çalışan hemşiresinden teknisyenine, çağrı merkezlerinde çalışanlara kadar hepsi kadro beklemektedir. AK PARTİ kadroları bu haksızlığa son vermeli. Bir an önce, bu taşeronda çalışanlar 4/D kapsamından sürekli işçi kadrosuna alınmalıdır. İktidar işine geldiği gibi hareket etmemeli, hak edenin hakkını vermekten imtina etmemelidir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Filiz, buyurun.

29.- Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz'in, Cüneyt Arkin'in vefatına ve gençlerin alkol ve uyuşturucu batağından kurtarılması gerektiğine ilişkin açıklaması

İMAM HÜSEYİN FİLİZ (Gaziantep) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün Türk sinemasının unutulmaz sanatçısı Cüneyt Arkin'i kaybettik. Kendisine Allah'tan rahmet, ailesine, sevenlerine ve sanat camiasına başsağlığı ve sabır diliyorum.

Rektörlük dönemimde 1997 yılında uyuşturucuya karşı bilinç oluşturmak amacıyla, Cüneyt Arkin'la üniversitemiz gençleriyle sohbet toplantısı tertiplemiştik. Cüneyt Arkin katıldığı söyleşilerde "O zaman birçok şeyi söylemiştik 'Önem alınmazsa yaş küçülür, başımıza bela olur.' diye. Dinlemediler, dinlemedik. Kendi çocuklarımızı kendi elimizle öldürür hâle geldik. Gençliği öldürüyoruz, her manada gençliği öldürüyoruz. Özellikle alkol ve uyuşturucu öyle bir arttı ki yaş da küçüldü. Hiçbir iş yapamıyoruz, hiç bu konuda uğraşan yok." demişti. Önem alınmadı, baronlar faaliyetlerine devam ettiler ve şimdi o günlerden daha kötüyüz.

AK PARTİ iktidarına gençlerimizi alkol ve uyuşturucu batağından kurtarın diyor, Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN – Şimdi, söz talep eden Grup Başkan Vekillerine söz vereceğim.

Buyurun Sayın Dervişoğlu.

30.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, Cüneyt Arkin'in vefatına, Çekya'da düzenlenen Down Sendromlular Dünya Atletizm, Masa Tenisi ve Tenis Şampiyonası'nda dereceye giren özel sporcularımızı yürekten tebrik ettiğine, Cezayir'de başlayan 19'uncu Akdeniz Oyunları'nda millî sporcularımıza başarılar dilediğine, İzmit'in düşman işgalinden kurtuluşunun 101'inci yıl dönümüne, 26-30 Haziran Özel Güvenlik Haftası'na, Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati'nin 27 Aralık 2021'deki söylemlerinin üzerinden altı ay geçmesine rağmen ülkedeki tüm ekonomik verilerin daha kötüye gitmesine, Hükümetin Meclise getirmek zorunda kaldığı ek bütçeye ve İYİ Parti iktidarına az kaldığına ilişkin açıklaması

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Genel Kurulu saygılarımla selamlıyor ve güzel bir çalışma haftası temenni ediyorum.

Sanatçı duruşu, Türkiye sevgisi hafızalara kazınan Cüneyt Arkin'in vefat haberiyle sarsıldık. Özdeşleştiği Kara Murat, Malkoçoğlu ve Battal Gazi karakterleri ve kazandığı sayısız ödülleri Türk sinemasının efsane ismi olan rahmetli Fahrettin Cüreklili'ne Allah'tan rahmet diliyorum. Kederli ailesine, sevenlerine başsağlığı temenni ediyorum. Ruhu şad, mekânı cennet olsun. Hepimizin yetişmesinde önemli katkıları olan bir aktördü, aslında bize göre önemli bir kahramandı.

Çekya'da düzenlenen Down Sendromlular Dünya Atletizm, Masa Tenisi ve Tenis Şampiyonası'nda 2 altın, 1 gümüş ve 2 bronz madalya kazanarak dereceye giren özel sporcularımızı yürekten tebrik ediyor, her birini muhabbetle selamlıyorum.

Cezayir'de başlayan, 321 sporcumuzla katıldığımız 19'uncu Akdeniz Oyunları'nda millî sporcularımıza başarılar temenni ediyorum. İlk altın madalyalarımızı kazandırarak bayrağımızı göndere çektiren millî karatecimiz Eray Şamdan'ı ve millî güreşçimiz Osman Yıldırım'ı tebrik ediyor, üstün başarılarının devamını diliyorum.

İzmit'in düşman işgalinden kurtuluşunun 101'inci yıl dönümü bugün. Kutluyorum, İzmit'i ve tüm İzmitli vatandaşlarımızı en içten duygularla selamlıyorum. Toprakları vatan yapan aziz şehitlerimizi de rahmetle, minnetle yâd ediyorum.

Bu hafta 26-30 Haziran Özel Güvenlik Haftası'nı idrak ediyoruz. Hayatın her alanında zor şartlarda görev yapan tüm özel güvenlik görevlilerimize de muhabbetlerimizi sunuyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – İYİ Parti olarak Hükûmetten özel güvenlik görevlilerinin haklı talepleri için gerekli çalışmaları başlatmasını beklediğimizi de ifade ediyorum.

Altı ay önce, 27 Aralık 2021'de Sayın Bakan Nebati “Şöyle bir uyusak da altı ay sonra uyansak, sonucunda da ekonominin ne hâle geldiğini bir görsen.” ifadelerini kullanmıştı. Aradan tam altı ay geçti, uyandık, tüm ekonomik veriler kötüye gitmiş. Altı ay önce dolar kuru 11,4 lirayken bugün yüzde 45 artışla 16,5 liraya yükselmiş durumda; euro 13 lirayken bugün 17,50; gram altın altı ayda 317 liralık artışla 658 liradan 975 liraya yükselmiş; enflasyon 2 katı artış göstererek yüzde 36'dan -TÜİK verilerine göre bile- yüzde 73'e dayanmış; son altı ayda akaryakıt ve mazota yüzde 160 zam gelmiş.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Türkiye Cumhuriyeti tarihinde ilk defa yılın bir yarısında Hükûmet ek bütçeyi Meclise getirmek zorunda kalmıştır. Faiz harcamaları 330 milyar liraya çıktı, rakamların vahametini bakarsak Sayın Nebati uyumaya devam ediyor. Artık, ekonominin gerçeklerine uygun bir adım atma vakti de gelmiştir; aksi takdirde, döviz krizi gittikçe büyüyecek, enflasyon yükselecek, milletimizin alım gücü her geçen gün düşecek. Sandık gelene kadar mevcut durumu daha da kötüye götüreceksiniz, bu öyle görünüyor. Allah izin verirse sandıktan sonraki süreçte, biz geldiğimizde doğru ve planlı bir ekonomik programla döviz ve enflasyonu nasıl kontrol ettiğimizi ve millete nasıl nefes aldığımızı göreceksiniz.

Sayın milletvekilleri, Türkiye'de ek bütçe uygulamalarına 2004 öncesinde sıklıkla rastlanmaktadır ancak bu ek bütçelerin birçoğu başlangıç ödeneğine oranla küçük miktarlarda kalmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Başkan.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – 2001 krizinin yaşandığı yıl yüzde 63 oranında bir ek ödenek ihtiyacı hasıl olmuştu. 2022 bütçesine ilave edilmesi istenilen tutarın büyüklüğü de 2001'dekine çok yakındır; bu oran, bugün Türkiye'de büyük bir ekonomik kriz olduğunun da önemli bir göstergesidir. 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi görüşmeleri esnasında İYİ Parti Grubu olarak teklifin mevcut ekonomik koşullar altında yetersiz kalacağını defaaten ifade etmiştik. İYİ Partinin ihtarlarını dikkate almayan iktidar, bugün yüce Meclisi, yetersiz kalan bütçenin yarısından fazlasına tekabül eden ek bir bütçeyi görüşmek durumunda bırakmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Bitiriyorum efendim.

İktidarlar devlet yönetme sorumluluğu çerçevesinde öngörülü olmak zorundadırlar. Milletın menfaati için oluşabilecek her türlü tehdiye karşı önlem almak ve çözüm üretmek mecburiyetindedirler. Bugün, milletimizi kuşatan en derin sorunlardan biri enflasyondur ancak Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarı aziz milletimize nefes aldırmanın hayat pahalılığı için çözüm üretmek bir yana, bu sorunu ciddiye alan bir ekonomik program dahi ortaya koyamamıştır. 2022 merkezî yönetim bütçemizin yarısından fazlası Komisyon ve Genel Kurul görüşmeleri esnasında âdetâ gözümüzün önünde erimştir. Bugün görüşeceğimiz ek bütçe teklifi de detaylıca incelendiğinde enflasyonun yıl sonuna kadar yüksek seyredeceği anlaşılmaktadır. Yani vatandaş temel tüketim mallarında meydana gelecek yeni fiyat artışlarına maruz kalmaya devam edecektir; akaryakıt, elektrik, un, şeker ve daha ne varsa zamlanmaya devam edecektir. İktidar enflasyonla mücadele etmek yerine vatandaş enflasyon vergisine tabi tutmayı tercih etmekten vazgeçmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Geçmişin muhakemesini, geleceğin tasavvurunu yapamayan bu iktidarın Türkiye'yi yönetme ehliyetini kaybettiği de son derece aşikârdır. Türk milleti gerçeklikten bu denli kopmuş, değil birkaç yıl ötesini birkaç ay sonrasını dahi göremeyen bir iktidarı hak etmemektedir. Milletimiz umutsuz ve çaresiz değildir, Türkiye, Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarına da muhtaç ve mecbur değildir. Üreterek kalkınan, hakkaniyetle bölüşen, adaletle özgürleşen ve liyakatle eşitlenen güçlü Türkiye'ye çok az kalmıştır, İYİ Parti iktidarına az kalmıştır, bu Hükûmetin de bir seçimlik ömrü kalmıştır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Akçay.

31.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Cüneyt Arkin'in vefatına, 27 Haziranda Zonguldak, Bartın, Kastamonu, Karabük, Düzce ve Sinop'taki şiddetli yağışlara ve mülteci meselesi, insan hakları ve uluslararası hukuk gibi konularda ülkemize yönelik kara propagandalar yürüten Avrupa Birliği ülkelerinde sistematik kırımların ve insan hakları ihlallerinin devam ettiğine ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün Türk sinemasının duayen sanatçısı, aktör, yapımcı ve yönetmen Cüneyt Arkin'in vefat haberini üzüntüyle öğrendik.

Cüneyt Arkin, hayatı boyunca 400'e yakın filmde rol almış; Malkoçoğlu, Battal Gazi, Köroğlu, Kara Murat karakterleriyle Türk tarihinin nesillere aktarılmasına ve sevdirilmesine önemli katkılar sunmuştur. Şahsiyetiyle, sanatçı kimliğiyle millî şuuruyla ve hayat verdiği karakterlerle milletimizin kalbinde taht kuran Cüneyt Arkin'a Allah'tan rahmet, ailesine, sinema ve sanat camiasına ve aziz milletimize başsağlığı diliyoruz.

Sayın Başkan, 27 Haziranda Zonguldak, Bartın, Kastamonu, Karabük, Düzce ve Sinop'ta şiddetli yağışlar meydana gelmiştir. Kastamonu'nun Küre ilçesinde kaybolan Recep Bakırcı'nın ve Düzce'nin Kaynaşlı ilçesinde kaybolan Okan Bayrak'ın arama kurtarma faaliyetleri sürmektedir. Meteoroloji ve AFAD koordinasyonunda gerçekleştirilen kırmızı uyarı sistemiyle can kayıplarının önüne geçilmiştir. Devletimiz sel felaketi henüz meydana gelmeden bütün imkânlarıyla seferber olmuş, plan ve strateji dâhilinde hareket etmiştir. Söz konusu ilerimizde yaşayan bütün vatandaşlarımıza geçmiş olsun dilekelerimizi iletiyor, bölgede görev yapan tüm birimlere başarılar diliyoruz.

Sayın Başkan; mülteci meselesi, insan hakları ve uluslararası hukuk gibi konularda ülkemize yönelik kara

propagandalar yürütülen Avrupa Birliği ülkelerinde sistematik kısımlar ve insan hakları ihlalleri devam etmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Başkan.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – 24 Haziranda İspanya'nın Avrupa'ya geçmeye çalışan mültecilere yönelik müdahalesinde 37 mülteci hayatını kaybetmiştir. Yunanistan'ın genç, yaşlı, çocuk demeden mültecilere ve göçmenlere yönelik sistematik saldırılarıyla başlayan nefret politikaları, İspanya'da meydana gelen saldırıyla ivme kazanmıştır. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği ve ilgili diğer organlar, Avrupa'nın göbeğinde yaşanan bu insanlık dramlarına kayıtsız kalmamalıdır. Avrupa Birliği ülkeleri 1951 tarihli Cenevre Sözleşmesi ve 1967 Protokolü'ne riayet etmeli, mülteci meselesini siyasi bir manivela olarak kullanmaktan vazgeçmelidir.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Beştaş...

32.- Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, HDP'ye yönelik siyasi soykırım operasyonlarına, 3 Temmuzda yapılacak kongrelerine, Adana'nın partisine sahip çıkacağına, Medeni Yıldırım'ın ölüm yıl dönümüne, Yüksekova'da şiddet dalgasının devam ettiğine, AKP-MHP koalisyonunun korku iklimini yaymaya çalıştığına ve bütün bu gözültü operasyonlarının tek bir amacı olduğuna ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Evet, yine bir siyasi soykırım operasyonu, bu sefer adres Adana. Dün Adana'da, aralarında il eş başkanlarımızın da olduğu 36 kişi gözültüne alındı. Evet, Van Başkale'de, 400 kovan mermi harcayan yüzlerce asker, bir kişiyi gözültüne almak için siyasetçilerin yine evlerine giderek asker postallarıyla, sanki azılı suçlular yakalıyorlarmış gibi bir görüntü ortaya koydu. Burada gördükleriniz, evet, il Eş Başkanlarımız sevgili Helin Kaya ve Mehmet Karakış, yine Seyhan Belediye Başkan Yardımcısı Sevgili Funda Buyruk ve diğeri. Birisi, yere yatırılmış bir partilimiz; İl Eş Başkanımızın kafası eğilmeye çalışılıyor ve evet, diğer fotoğrafta da kan revan içinde gözültü işlemi yapılıyor. Nedir bunun adı? Bunun adı, hukuken “Biz gözültüne alıyoruz, suç işlediniz.” değil; bu, HDP'ye yönelik siyasi soykırım operasyonlarının sadece bir tanesi. Son bir ayda 379 arkadaşımız bu şekilde gözültüne alındı çünkü 3 Temmuzda büyük kongremiz var ve büyük kongremizde bütün Türkiye'nin ve dünyanın HDP'nin sesini, sözünü, gücünü göreceğini ve HDP'nin dimdik ayakta olduğunu göreceklerini biliyorlar.

Ben buradan sevgili Adanalılara -iki dönem orada vekillik de yaptım- en içten sevgi ve selamlarımı gönderiyorum. Adana, partisine sahip çıkacak. Partilimiz olsun olmasın bütün Adana'ya sevgilerimi gönderirken “Bu haksızlığa, bu zulme karşı sessiz kalmayın.” demek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Adana bunu sineye çekmeyecek. İl Eş Başkanımızın kafasını eğmeye çalışanların kafası çok yakın bir süreçte eğilecek ve kimsenin yüzüne bakamayacaklar. Her zaman söylediğimiz gibi “Biz dimdik ayakta.” Bu operasyonlarınızla HDP'yi kesinlikle zayıflatamayacaksınız. Büyüyerek, güçlenerek geliyoruz ve kongremizdeki “Çözüm bizim, sözümüz var.” sloganımızın 3 Temmuzda her yerde yankılanacağını da buradan ifade etmek istiyorum.

Bugün Medeni Yıldırım'ın ölüm yıl dönümü. Medeni Yıldırım dokuz yıl önce bugün, 28 Haziran 2013'te Kayalık Jandarma Karakolu önünde toplanan gruba askerlerin ateş açması sonucu katledildi, 9 kişi de yaralandı. Her zaman olduğu gibi maalesef olay anına ilişkin görüntüler iki yıl sonra çıktı, gizlilik kararı verildi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Fail Adem Çiftçi hakkında haksız tahrik altında olası kastla ateş etmesi sebebiyle dava açılmıştı, beraat etti; istinaf bozdu, yine beraat kararı verildi ama kardeşi Mehmet Yıldırım'a Erdoğan'a hakaretten bir yıl iki ay hapis cezası verildi. Medeni Yıldırım'ı katledenler değil, aileleri yargılanıyor; görüntü ve deliller elde olmasına rağmen failer korunmaya devam ediyor ve Medeni Yıldırım'ın annesi -katledildiği günden beri- ailesiyle birlikte katillerin cezalandırılması için feryat figan ediyor, büyük bir mücadele yürütüyor. Medeni Yıldırım'ın annesine buradan saygılarımı iletiyorum, onun yanındayız diyorum ve Medeni Yıldırım'ı asla unutturmayacağız, unutmayacağız diyorum; failleri yargı önünde er geç hesap verecekler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, Yüksekova'da, yine, maalesef her zaman olduğu gibi, bir şiddet dalgası var; zorbalık zulüm her yerde. Elimizde veriler var: “...”^(x) bölgesinde bulunan Serindere (Şişemzin), Yukarı Güveç (Horekanajuri) ve Aşağı Güveç (Horekanajeri) köylerinin askerî operasyon sebebiyle abluka altına alındığını, köylülerin gözültüne alındığını biliyoruz ve Özgürlük İçin Hukukçular Demeği üyesi avukatlar karakola gidip köylülerle görüşmek isteyince kendileri de darp edilerek yerlerde sürüklendi. 13 kişi hâlâ gözültünde; Behçet ve Birhat Engüdar kardeşlerin ise ÖHD ve İHD'li avukatların girişimleri sonucu devlet hastanesine götürüldükleri ve ciddi oranda darp ve şiddete maruz kaldıkları hastane raporlarıyla belgelendi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın Sayın Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – AKP-MHP koalisyonu kürdistan illerini ve coğrafyasını insansızlaştırmak istiyor, insanların oradan çıkmasını istiyor, şiddet uyguluyor, zulüm uyguluyor, korku yaymak istiyor ve Başkale'de olduğu gibi buradaki köylüler de “Kürt olduğumuz için bunlar yapılıyor.” diyor. Evet, korku iklimi yaymaya çalışıyorsunuz ama unutmayın, cesareti yayıyorsunuz. Öfke duyuyor bu halk, tepki gösteriyor. Sizden korkacak hiçbir şey kalmadı. Ne Çillerler ne Ünal Erkanlar ne Hayri Kozakçıoğulları; hiç kimse bu halka boyun eğdiremedi, bu ittifak da boyun eğdiremeyecek. AKP iktidara ilk geldiğinde “90'larla yüzleşeceğiz.” diyordu, şimdi çok daha ağır suçlara imza atıyor ve o dönem suç işleyenleri de aklamaya devam ediyor. Yüksekovalılara buradan “Yanınızdayız.” diyoruz ve...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) - Bitiriyorum Başkan.

BAŞKAN – Şimdi bütün olayları sıralayacak mısınız?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) - Bitiriyorum.

BAŞKAN - Son bir dakika verelim de toparlayın.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) - Yüksekova'da, Başkale'de, yine ifade ettiğim gözültü operasyonlarıyla ne yapılmak istendiğini bütün Türkiye toplumuna söylüyoruz. Bunların tek bir amacı var, Halkların Demokratik Partisini demokratik siyaset

^(x) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan bir kelime ifade edildi.

dışına itmek ve tasfiye etmek. Kürt halkını, diğer halklarla birlikte muhalefeti teslim almak. Teslim olmayacağız, boyun eğmeyeceğiz; Kürt halkı direnmeye, haklarını talep etmeye devam edecek. Siz bu ülkeye 90'ları yaşatamayacaksınız, buna izin vermeyeceğiz, bunun hesabını ilk seçimde kaybettiğinizde vereceksiniz ve biz de hesap vermenizi izleyeceğiz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Altay, buyurun.

33.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Cüneyt Arkın'ın vefatına; Sinop, Kastamonu ve Bartın'da aşırı yağışların afetlere neden olduğuna; sel, yangın, deprem gibi tekrarlayan afetlere parti aklıyla bakılmaması gerektiğine ve siyasi partilerin bedel ödeyeceği yerin sandık olduğuna ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sizi ve yüce Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Çocukluğumuzun, gençliğimizin, yetişkinliğimizin, yaşlılığımızın, velhasıl Türkiye'de yaşayan herkesin hayatının her evresinde bir iz bırakan, herkesin hayatına, duygularına, hislerine dokunan, bazen bir hak savunucusu, bazen bir öğretmen, bazen Kara Murat, bazen Battal Gazi, bazen Malkoçoğlu ama "Cüneyt Arkın" demek "Türkiye" demek Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Allah'ımdan rahmet diliyorum.

BAŞKAN – Âmin.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hakkımız ona helaldir, Allah nur gölünde yatırsın; Türk sineması çok çok büyük bir değerini kaybetti, mekânı cennet olsun. Türkiye Büyük Millet Meclisi Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak kendisini rahmetle anıyoruz. Onun filmleri, onun eserleri Türkiye'de yıllarca gene izlenmeye devam edecek. Yakınlarına ve aziz milletimize başsağlığı diliyorum.

Sayın Başkan, Sinop'ta, Kastamonu'da, Bartın'da aşırı yağışlar afetlere neden oluyor; can kaybı olmamasını diliyoruz, an itibarıyla yok diye biliyoruz, vatandaşlarımıza geçmiş olsun diyoruz. Bir yıl arayla aynı yerlerin aynı afeti yaşaması bazı derslerin tam olarak çıkarılmadığını da gösteriyor. Bölgede çalışma yapan tüm görevlileri caniyürekten kutluyoruz, tebrik ediyoruz; Allah onlardan razı olsun.

Ama öncesinde, devlet aklının parti aklıyla değil, daha geniş katılımı ve bilimsel katkıyla oluşturulmasının gereğinin de altını çizmek istiyorum. Hani bir söz vardır Sayın Başkan "Beni bir kere aldatırsan yuh sana! Ama beni 2 defa aldatırsan yuh bana!" denmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bu, şunun içindir: Bozkurt'ta on bir ay önce yaşanan selin -aynı şekilde Ayancık Babaçay'da on bir ay önce yaşanmış selin- aynısı Türkiye'de yaşanıyor ve aynı tahribatla Bozkurt, Babaçay karşı karşıya kalıyor.

Sayın Başkan, demin söyledim: "Devlet aklı" diye bir kavram var, "bilim" diye bir kavram var; parti aklıyla bu işlere bakarsak doğru yapmayız. Sel, yangın, deprem Allah'tan gelir, afettir, bunun polemiği de olmaz ama Sayın Başkan, şimdi soruyorum: Bozkurt ilçesinde geçen sene on bir ay önce yaşadığımızın aynısını yaşıyorsak "Yönetimin bir kusuru, bir kabahati yok." diyemeyiz. Biz buradan bir şey çıkarma peşinde değiliz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Mesela Bozkurt'un içinden geçen çayın etrafına taş döşemek marifet değil, meseleyi çözümü. Ne lazım? Bilim diyor ki: Böyle yerlere fore kazık lazım. E, yok. Kim bunu yok eden? Yani olmamasının vesilesi kim? Yürütme organı. Muhalefet yürütme organını suçlayınca yürütme organı hopluyor "Afetten siyaset yapıyorsunuz." diye.

Gelelim yangınlara: Aynı yerde geçen sene yangın oldu, bir ders alınmamış; bir yıl geçmiş, gece görüşlü helikopter olmadığı için gündüz sönmülenen yangın gece yeniden parlamış. Şimdi, Sayın Başkan yani vicdanlarımıza bir sormamız lazım; burası Meclis, burada Hükümetin bu eksiğini, kusurunu dile getirmeyeceksek niye buradayız?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Yangın yerine gitmek meseleyi çözmez, gitmesin diye söylemiyorum, Sinop Milletvekilimiz Barış Karadeniz biraz önce afet bölgesinden geldi, Kastamonu Milletvekilimiz Hasan Baltacı şu anda Bozkurt'ta -az önce görüştüm- Bartın Milletvekilimiz Aysu Bankoğlu Bartın'da etkilenen köyleri geziyor; hepsine teşekkür ediyoruz. Bakanlar da gidiyor ama bakan yürütme; çözmeye gider, seyretmeye gitmez ki Sayın Başkan. Hükümete buradan sesleniyorum: Bilime kulak versinler, bilime; göz boyamayla uğraşmasınlar. Fore kazık diyoruz; ben demiyorum, bilim söylüyor. Gece görüşlü helikopter diyoruz; 5'li çeteye ihalesiz 10 milyarlık işi veren büyük Türkiye Cumhuriyeti devleti 4 helikopteri ihalesiz alabilir gerekirse, biz de destek veririz. 10 milyardan bahsediyorum "Oturun, müzakere edin, mutabakat sağlayın." diye Cumhurbaşkanının yazısı var, projenin adını da yazarak bu emri vermiş.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bitiriyorum.

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ulaştırma Bakanı da oturmuş, 5'li çeteden bir firmayla mütalaa etmiş, müzakere etmiş, mutabakatı sağlamış. "Al, 10 milyarlık iş." denmişse 10 milyarlık iş; 4 tane gece görüşlü helikopter de alınabilmeli idi. "Efendim, ihale şu zaman." diyerek bu işin içinden çıkılmaz. Burada bir vebal vardır ve her vebalin bir bedeli vardır. Tabii, siyasi partilerin bedel ödeyeceği yer de sandıktır diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Kahramanmaraş Milletvekili Ahmet Özdemir.

Buyurun Sayın Özdemir.

34.- Kahramanmaraş Milletvekili Ahmet Özdemir'in, Cüneyt Arkın'ın vefatına, sağanak yağışın Batı Karadeniz'de sele neden olduğuna, Mete Han tarafından milattan önce 209'da temelleri atılan Kara Kuvvetlerimizin kuruluşunun 2.231'inci yıl dönümüne, Genel Kurulda bugün görüşülmesi planlanan ek bütçe kanun teklifine ilişkin açıklaması

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Teşekkür ederim Sayın Başkan, sizi ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün Türk sinemamızın usta ismi, bir devrin ulu çınarı, Battal Gazi'si, Malkoçoğlu'su, Kara Murat'ı Cüneyt Arkın'ın vefat haberiyle derin bir üzüntü yaşadık. Cüneyt Arkın, sanatıyla olduğu kadar karakteriyle, duruşuyla ve vefasıyla da örnek bir şahsiyetti. Geride milyonlarca sevenini, hatıralarını, hayat verdiği karakterleri bırakmanın yanında, Yeşilçam'ın o imkânsızlıklarının içinde duygusuyla ve inancıyla milyonları sinema salonlarına doldurdu;

geride zamana yenilmeyecek bir itibar bıraktı. Duayen sanatçı Cüneyt Arkın'a Allah'tan rahmet, ailesine, sevenlerine, sanat camiamıza ve milletimize başsağlığı diliyoruz; mekânı cennet olsun.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sağanak yağış başta Kastamonu, Bartın ve Düzce olmak üzere Batı Karadeniz'de sele neden oldu. Bakanlarımızla, Grup Başkan Vekilimizle, vekillerimizle, tüm kurumlarımızla bölgedeydik. Devletimiz tüm kurumlarıyla sahada azami gayret gösteriyor. Kastamonu'da kaybolan Recep Bakırcı'yı, Düzce Kaynaşlı'da sele kapılan kepçe operatörümüz Okan Bayrak'ı arama kurtarma çalışmaları devam ediyor. 2 vatandaşımıza da sağ salım ulaşmayı niyaz ediyor, milletimize geçmiş olsun diyoruz.

Bugün, Mete Han tarafından milattan önce 209'da temelleri atılan Kara Kuvvetlerimizin kuruluşunun 2.231'inci yıl dönümü. Bugün, kahrman ecdadımızın izinde, ülkemizin güvenliği, egemenlik haklarımız ve milletimizin huzuru adına kararlılıkla mücadele etmeye devam ediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Ülkemizin gurur kaynağı, Mete Han'dan günümüze milletimizin şanlı ve muzaffer ordusu Kara Kuvvetlerinin kuruluş yıl dönümünü kutluyor, bizlere bu toprakları vatan kılan tüm ecdadımızı rahmetle ve minnetle yâd ediyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün, kamuoyunda “ek bütçe” olarak ifade edilen kanun teklifini görüşmeyi planlıyoruz. Ek bütçede giderlerin 880 milyar lira, gelirlerin 1 trilyon 80 milyar lira artırılması öngörülmektedir. Sosyal harcamalar, yatırım ve destekler ile personelin mali haklarını iyileştirmek için kullanılacak ek bütçenin milletimize ve ülkemize hayırlı olmasını diliyorum, hepimizin başarılı, verimli ve güzel bir hafta geçirmesini temenni ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

B) Tezkereler

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun, Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1994)

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının 5 adet tezkeresi vardır, ayrı ayrı okutup oylarınıza sunacağım. Okutuyorum:

27/6/2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde çalışabilmesine dair bir talebi olmuştur. Başkanlığımızca uygun görülen bu talep İç Tüzük'ün 25'inci maddesi gereğince Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Mustafa Şentop

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Dilekçe Komisyonunun, Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1995)

27/6/2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Dilekçe Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde çalışabilmesine dair bir talebi olmuştur. Başkanlığımızca uygun görülen bu talep İç Tüzük'ün 25'inci maddesi gereğince Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Mustafa Şentop

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Plan ve Bütçe Komisyonunun, Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1996)

28/6/2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Plan ve Bütçe Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde çalışabilmesine dair bir talebi olmuştur. Başkanlığımızca uygun görülen bu talep İç Tüzük'ün 25'inci maddesi gereğince Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Mustafa Şentop

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun, Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1997)

27/6/2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun, Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde çalışabilmesine dair bir talebi olmuştur. Başkanlığımızca uygun görülen bu talep İç Tüzük'ün 25'inci maddesi gereğince Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Mustafa Şentop

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun, Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1998)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun, Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde çalışabilmesine dair bir talebi olmuştur. Başkanlığımızca uygun görülen bu talep İç Tüzük'ün 25'inci maddesi gereğince Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Mustafa Şentop
Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Okutuyorum:

VII.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu tarafından, şeker fiyatlarının bu kadar artması ve bu artışların arkasındaki nedenlerin araştırılması ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 28/6/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin Genel Kurulun 28 Haziran 2022 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

28/6/2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 28/6/2022 Salı günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Dursun Müsavat Dervişoğlu
İzmir
Grup Başkan Vekili

Öneri:

İzmir Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Dursun Müsavat Dervişoğlu tarafından, şeker fiyatlarının bu kadar artması ve bu artışların arkasındaki nedenlerin araştırılması ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla, 28/6/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 28/6/2022 Salı günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere, İYİ Parti Grubu adına Aksaray Milletvekili Sayın Ayhan Erel.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYHAN EREL (Aksaray) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, yüce Türk milleti; şeker fiyatlarındaki artışın nedenlerinin araştırılması ve gereken önlemlerin alınması amacıyla İYİ Parti olarak vermiş olduğumuz önerge üzerine söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Beslenmenin temel maddesi olmasının yanı sıra tarımsal ürüne katkısı, yan ürünler ve istihdama katkısı nedeniyle şeker, tüm dünyada korunan, stratejik öneme sahip bir üründür. Şeker pancarı, tarım sektöründe ve tarıma dayalı sanayi üretiminde önemli bir rol oynamakta ve yarattığı katma değerle önemini korumaya devam etmektedir. Şekerin ekonomik değerinin yanı sıra yarattığı sosyal faydası, istihdam boyutu ve çiftçiyi tarımsal üretime bağlı kılarak köyden kente göçü engelleyen kilit role sahip olması şeker pancarının önemini daha da artırmaktadır.

Şeker pancarının birçok ülkede tarım politikaları içerisinde öncelikli olmasının temel nedeni endüstriyel bir bitki olmasıdır. Şeker pancarının işlenmesi sonucu ortaya çıkan yan ürünlerin tamamına yakını stratejik niteliği olan ürünlerdir; melas ve küspe hayvan yemi olarak kullanılmakta, bunların yanı sıra şeker maya, antibiyotik, biyoetanol gibi birçok ürünün de ham maddesini oluşturmaktadır. Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener 20 Şubat 2022 tarihinde gerçekleştirdiği grup toplantısında şu ifadeleri kullanmıştı: "Zamanında iktidarı uyardık, şeker fabrikalarını böyle hoyratça özelleştirmeyin dedik, anlamadılar. Almanya'nın yüzde 78'i, Fransa'nın yüzde 82'si, Hollanda ve İngiltere'nin yüzde 100'ünde şeker kooperatifler tarafından üretiliyor dedik, dinlemediler. ABD'de şeker pancarından şeker üreten fabrikaları devlet özel sektörden satın alıp kanunla kooperatiflere devretti dedik, duymadılar. Şeker fabrikaları sadece tarımsal sanayi değildir dedik, şeker fabrikaları sadece şeker pancarı ya da şeker değildir dedik. Şeker pancarı, çiftçiyi tarlaya ve köye bağlayan, ailenin tüm fertlerine çalışma ve istihdam sağlayan, yan ürünlerinin tamamı değerlendirilen katma değer artırıcı bir bitkidir dedik. Bütün tüketicileri, yüz binlerce çiftçiyi, besiciyi, arıcıyı, yem sektörünü, kısaca çok alanları ilgilendiren bir konudur dedik ama yok, inatla burunlarının dikine gittiler. Üstelik bunları sadece biz söylemedik, bölge halkı da söyledi; Tokat söyledi, Erzincan söyledi, Erzurum söyledi; Çorum, Bor, Burdur, Kırşehir, Muş, Tokat ve diğerleri söyledi. Çiftçi itiraz edip özelleştirdiğiniz fabrikalarda haklarını arayınca üzerlerine güvenlik güçlerini gönderirken hiç mi vicdanınız sızlamadı? Kimil zararlısı bile çiftçiyi sizin kadar zarar vermedi ama siz hâlâ pişkin pişkin laf yetiştiriyorsunuz."

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Şeker Fabrikaları Genel Müdürlüğü Tarım Kredi ve bazı marketlerde ucuza sattığı şekere yüzde 67, diğerlerine yüzde 37 zam getirdi. Son bir yılda şekerin kilosu 6,5 liradan 24 liraya, çuvalı 250 liradan 1.200 liraya kadar yükseldi yani 4 kat zamlandı. Anlaşılan, AK PARTİ iktidarında, tarımda kasta varan hatalarından şeker de payını aldı. Şeker üretimindeki yanlış politikalar, hatalı özelleştirme kararları nedeniyle ülkemiz âdeta şeker komasına sokulmuş durumda. Ülkemizin şeker ihraç eden bir ülkeden şeker ithal eden bir ülke hâline gelmesi AK PARTİ'nin en büyük ayıplarından biridir.

Diğer tarım ürünlerinde olduğu gibi, pancar üreticisi para kazanamadığı için üretimden uzaklaşıyor. Milletimiz "Şeker çok pahalı." diye yakınıyor. İthalatın çözüm olmadığı anlaşılmalı, üretimin artırılması için destek ve teşvikler sağlanmalıdır. Türkçemizde güzel bir atasözü vardır: "Tatlı yiyeğim, tatlı konuşalım." Sayenizde vatandaşın ne tatlı yiyecek hâli ne de tatlı söyleyecek kelamı kaldı. Biz "Şeker fabrikaları vatandır, satılmaz." derken keşke bu sese kulak verseydiniz.

Vatandaşımızın ağzının tadının daha fazla kaçmaması adına araştırma önergemizin kabulünü arz ediyor, Genel Kurulu ve yüce Türk milletini saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Ağrı Milletvekili Sayın Abdullah Koç. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Sayın Başkan, değerli halkımız; sizleri saygıyla selamlıyorum. İYİ Partinin, şeker fiyatlarındaki artışın araştırılmasına yönelik olan araştırma önergesi üzerine söz almış bulunmaktayım.

Halkın temel ihtiyaçlarının tamamında son dönemlerde gerçekten çok ciddi fiyat artışları söz konusu, her gün zam üzerine zamlarla biz uyanıyoruz. Hükümetin yanlış politikaları sonucunda ülke artık neredeyse şekere muhtaç hâle getirilmiş durumda. Bakın, önümüzde bir bayram var. Bütün bayramların sembolü olan şekerin de ne yazık ki artık halkın ulaşamayacağı

lüks bir tüketim malzemesi hâline geldiği bir dönemi biz yaşıyoruz. Peki, bu dönemi bize yaşatan bu AKP Hükûmetinin politikaları nelere yol açtı? Bu Hükûmet kamuya ait ne varsa hepsini satmaya başladı. Bakın, Et ve Balık Kurumunu satmaya başladı, TELEKOM'u satmaya başladı, sattı ve kamuya ait olan 25 şeker fabrikasının 10 tanesini 2018 yılında yok pahasına sattı. Yani mevcut olan, kamuya ait olan, şeker ihtiyacını karşılayacak olan bu şeker fabrikalarını sermayeye peşkeş çekti. Ondan sonra ne başladı? Ondan sonra, artık, mevcut olan şeker ihtiyacı halk tarafından karşılanamaz hâle geldi. Bakın, Ağrı Şeker Fabrikasının da aralarında bulunduğu 15 şeker fabrikası 31/12/2023 yılına kadar özelleştirme kapsamı içerisine alındı. Yani "Biz her an satabiliriz, kamuya ait olan ve üretim yapan bu şeker fabrikalarını her an sermayeye peşkeş çekeriz." diyen bir Hükûmetle biz karşı karşıyayız.

Bakın, marketlerde ucuza satılan şekere yüzde 60 oranında zam yapıldı, 50 kilogram şeker 27 Haziran tarihi itibarıyla 390 liradan 650 liraya yükseltildi. Son bir yılda şekerin kilosu 6 liradan 24 liraya yükseltildi. Çuvalı 220 TL'de olan şeker 1.100 liraya artış yapıldı. Bakın, bu Hükûmetin emekliye, çalışana ve üreticiye olan, üretene olan mevcut yaklaşımı ne yazık ki çok sorunlu. Bakın, şeker fabrikalarının aynı zamanda kapasiteleri çok sorunlu, maliyetler ve girdi maliyetleri çok korkunç boyutlarda; maliyetler yüzde 300 oranında artmış durumda. Buna rağmen, yine, mevcut olan imkânlarıyla üretime çalışan, üretim kapasitesini artıran ve aynı zamanda çiftçilerin mevcut olan çalışmaları ne yazık ki bu Hükûmet tarafından desteklenmiyor ve şeker pancarı neredeyse artık üretilemez hâle gelmiş durumda.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ABDULLAH KOÇ (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, şimdi, bu Hükûmet -bütün politikaları- mevcutta olan ne varsa, kamuya ait olan ne varsa hepsini satışa çıkardı ve satmaya da devam ediyor, bunlarda da nasibini alan şeker fabrikaları. Şeker üreticilerine ilişkin olan, yüzde 300'e varan, üretim kapasiteleri düşük ve aynı zamanda girdi maliyetlerinin son derece yüksek olduğu bir alanda halkın desteğe ihtiyacı var, çiftçinin desteğe ihtiyacı var ve bu Hükûmet -mevcut olan bu yolsuzluk politikaları yerine- şeker üreticilerine destek vermediği oranda Türkiye gerçekten şekere muhtaç olacak ve önümüzdeki bayramlarda dahi, halk kendi evine ve kendi misafirlerine ikram edeceği şekeri de artık bulamayacak.

Bu nedenle, biz bu önergeye destek veriyoruz.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Niğde Milletvekili Sayın Ömer Fethi Gürer.

Buyurun Sayın Gürer. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sağ olun Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şekerde açıkçası büyük bir soygun var, birileri bundan rant elde ediyor. Bir yıl önce 4,5 lira olan şeker, kamuda 17 liraya, özel sektör şekeri 25 liraya çıkmış durumda. Buradaki olayı herkesin görmesi gerekir. Özelleştirmeyle kamu üzerinde yaratılan baskı sonucu şekerde büyük bir vurgun piyasası açıldı. Geçtiğimiz yıl 400 bin ton stokla şeker üretimine geçildi, fabrikalar da 2 milyon 500 bin ton şeker üretti. Türkiye'nin 2 milyon 900 bin ton şekeri vardı. Yıllık tüketimimiz 2 milyon 700 bin ton yani 200 bin ton fazladan şekeri olan bir ülkeyiz. Ama ne oldu? Mart ayında bunu açıklayan Bakanlık, mayıs ayında 400 bin ton şeker ithalatının kapısını açtı. Açık ve net söylüyorum: Büyük bir vurgun var, büyük bir soygun var. Halk, şeker alamaz hâle düşürüldü ama birileri buradan kesesini dolduruyor. Türkiye'de 21 ürünün arz açığı var, şekerde arz açığımız yoktu ama şekerde de ithalatçı duruma getirildiler. İthalat niye yapılır? Oradan gelecek şekerle güya fiyat düşecek diye. Oysa kamunun şekerine yüzde 67 zam geldi. Buradan çiftçi para kazanıyor mu? Eylül ayında kampanya başladı, 1 ton pancarı 420 liradan çiftçiden aldılar, sonra o çiftçiye küspesini yani şeker pancarının posasını fabrikalar 1.100 liradan sattı. Yetmedi, melastan para kazandılar; yetmedi, şekerden para kazandılar; yetmedi, alkolden para kazandılar; doymadılar, şekeri karaborsaya düşürdüler ve bu ülkenin insanına şekeri pahalı yediyorlar; bu oyunu vatandaşımız görmeli. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) Derhâl özelleşen fabrikalar kamulaştırılmalı, o fabrikalar kamulaştırılırsa şekerdeki büyük oyun biter; aksi takdirde, eylül ayında kilosu 30 liradan şeker yemek zorunda kalır bu millet.

Onun için fabrika ömlerine gittik, Genel Başkan Yardımcımız Veli Ağbaba ile 30'dan fazla milletvekilimizle fabrika fabrika gezdik, özelleştirmenin yanlışlığını anlattık ama anlaşılmadı. Sayın Genel Başkanımız Kemal Kılıçdaroğlu miting düzenledi, "Şeker vatandır, satılamaz." dedi, yine dinletemedik. Sonunda, dört yılda gerçek ortaya çıktı. Ne yazık ki bugün şekerden mamul her üründe fiyat artacak. Dondurmadan tatlıya her ürüne gelen zamlarla vatandaşın et ve süt mamullerinden sonra şekere de erişmesi zorlaşacak. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Gürer.

ÖMER FETHİ GÜRER (Devamla) - Un, şeker, pamuk; üçü de stratejik ürün. Yani buğdayın, şeker pancarının, pamuğun ne kadar önemli olduğunu kavrayamayan bir siyasi iktidar var. Mustafa Kemal Atatürk'ün on yılda tarımda yaptıklarını okusalardı, üç beyaza ne kadar önem verdiğini görürler, bu ülkeyi yabancıya muhtaç etmezler, ülkenin tarımını bitirmezlerdi.

Görünen o ki Adalet ve Kalkınma Partisi ilk seçimde çiftçinin de esnafın da işçinin de emeklinin de oylarıyla bu ülkeden gidecek, verdiği tahribatı Cumhuriyet Halk Partisi olarak dostlarımızla beraber biz ortadan kaldıracamız diyor, İYİ Partinin önergesini desteklediğimizi belirtiyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

VIII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, menfur bir cinayete kurban giden merhume Başak Cengiz'in Genel Kurul dinleyici locasında bulunan muhterem anne ve babasına "Hoş geldiniz." dediğine ve milletimize başsağlığı dilediğine ilişkin konuşması

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, menfur bir cinayete kurban giden merhume Başak Cengiz kızımızın muhterem anne ve babası Genel Kurul dinleyici locasına gelmişlerdir; kendilerine "Hoş geldiniz." diyorum, tekrar rahmet diliyorum. Milletimizin başı sağ olsun.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

1.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu tarafından, şeker fiyatlarının bu kadar artması ve bu artışların arkasındaki nedenlerin araştırılması ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 28/6/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin Genel Kurulun 28 Haziran 2022 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Kars Milletvekili Sayın Yunus Kılıç.

Buyurun Sayın Kılıç. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA YUNUS KILIÇ (Kars) – Sayın Başkan, çok saygıdeğer milletvekilleri; hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Saygıdeğer milletvekilleri, işin doğrusu, aslında şeker piyasalarında özel sektör ile devlet arasındaki satış fiyatlarında, uluslararası şeker fiyatlarında ciddi bir kargaşa, bir karmaşa olduğu doğru. Ama bununla alakalı, sebepleriyle alakalı, izin verirseniz, ben doğru bilgileri size aktarmak isterim.

Arkadaşlar, yıllardır -otuz yıldır- Türkiye'deki şeker fiyatları genellikle dünya piyasalarının 2 katı gibidir. Dolayısıyla siz Türkiye'de fazladan şeker üretseniz bile hiçbir zaman dış alıcınız olmaz yani sizin şekerinize dış müdahale olmazdı fakat geçen yıl, özellikle yirmi otuz yıldır dünyada ilk defa gerçekleşen bir şey oldu: Bir, döviz kurlarının Türkiye'de hızla yükselmesi; iki, dünyada şeker fiyatlarının yükselmesiyle beraber, efendim, bizim şeker fiyatlarımız ilk defa dünya fiyatlarının oldukça altında kaldı, dolayısıyla yurt dışından müthiş bir talep oldu. Ayrıca, dâhilde işleme rejimiyle şekeri dışarıdan getiren sanayicimiz ürettiği malı, bisküvisini, çikolatasını dışarı -yurt dışına- satardı, dışarıda fiyatlar çok yüksek olduğu için bunu da getiremedi. Ayrıca, bizim "C kotası" dediğimiz tamamen ihracat için üretilmiş şekere, yurt dışındaki şeker fiyatları bizden -efendime söyleyeyim- pahalı olduğu için satış imkânı bulamadılar, dolayısıyla çok başlı bir kriz söz konusu oldu. Burada, TÜRKŞEKER, yine de bütün bu sıkıntılı süreçler içerisinde, tüketicisine şekeri ucuz ulaştırabilmek için, kanununda yazan regülasyon görevini tam olarak yerine getirebilmek adına ucuz fiyattan şeker sunumunu -raflara kadar- uzun bir süre devam ettirdi. Ha, bu iyi niyet şu sebepten dolayı karşılık bulamadı: Eski yıllarda TÜRKŞEKER bu regülasyonu kısa süreli yaptığı takdirde piyasalarda bir düzen kurulurdu, denge oluşurdu ama az önce bahsettiğim sebeplerden dolayı, uluslararası piyasalardaki şeker fiyatları bize göre çok pahalı olduğu için, sanayicimiz, sıkıntılı zamanlarda dışarıdan getirip kullandığı şekeri Türkiye'ye getirmekte zorlandı. Ayrıca, Rusya ve Ukrayna krizinde, o bölgelerde gazlı içecek üretimi yapan dünya devleri bu üretimlerini Türkiye'de yapmak durumunda kaldılar. Dolayısıyla, içerideki şekerimize bugüne kadar hiç görülmemiş bir talep oluştu. Bu talepler, ister istemez, serbest piyasadaki özel sektörün iştahını kabarttı ve elindeki ürünü en yüksek fiyatlardan -alıcı bulduğu takdirde- satmanın yolunu aradı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

YUNUS KILIÇ (Devamla) – Dolayısıyla, piyasada şu anda meydana gelen bu ikili fiyat olayı tamamen özel sektörün bu iştahından kaynaklanmaktadır.

Peki, bu yüzde 67'lik zammı nasıl açıklayacağız? Arkadaşlar, tüketiciye ucuz fiyattan şeker verebilme gayreti çok iyi niyetli bir gayret ve TÜRKŞEKER'in tamamen kesesinden yaptığı bir iyilikti fakat sürdürülebilir olmadı. Bakın, pancarın fiyatı 420 liraydı geçen yıl, bu yıl yüzde 138'lik bir artışla 1.000 liraya çıkardık.

AYHAN EREL (Aksaray) – Ama kotalar dolmadı yine.

YUNUS KILIÇ (Devamla) – Yani üreticimize bunun karşılığının ödenmesi gerekiyordu ve bu düşük fiyatlarla TÜRKŞEKER'in bu sermayeyi elde edemeyeceği de ortadaydı. Dolayısıyla, üreticimizin aleyhine gelişecek bir durum söz konusu olunca TÜRKŞEKER kendi sermaye yeterliliği açısından bunu yapmak zorundaydı üreticiyi korumak adına, piyasayı dengelemek adına çünkü özel sektör biliyordu ki malına alıcı var ve fiyatı asla düşürmek tarafında değildi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – İyi ki üreticiyi koruyorsunuz ha, tüketiciyi koruyorsunuz! Yapma ya, yapma Sayın Başkan!

YUNUS KILIÇ (Devamla) – Dolayısıyla bu zam bir müddet sonra göreceksiniz piyasadaki dengelemeyi sağlayacak, üreticinin ve tüketicinin lehine olacak diyor, yüce heyetinizi saygılarımla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AYHAN EREL (Aksaray) – Başkanım, Aksaray'da kotalar dolmadı; pancar kotaları dolmadı, pancar kotaları!

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Yüzde 67 zam yaparak mı koruyorsunuz? Yapma Başkan ya, sen inanıyor musun buna ya? Yapma ya, yapma Başkan ya! Yüzde 67 zam yaparak mı koruyorsun ya? "Masumuz." deyip duruyorsun!

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Yoklama talebimiz vardır.

BAŞKAN – Öneriyi oylamadan evvel yoklama talebi vardır.

Sayın Altay, Sayın Arslan, Sayın Öztunç, Sayın Erol, Sayın Bayır, Sayın Gürer, Sayın Karabat, Sayın Zeybek, Sayın Özdemir, Sayın Barut, Sayın Erbay, Sayın Alban, Sayın İlhan, Sayın Gaytancıoğlu, Sayın Aytekin, Sayın Şahin, Sayın Tokdemir, Sayın Bekaroğlu, Sayın İslam, Sayın Aydınlik.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.41

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 16.53

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Şeyhmus DİNÇEL (Mardin), Enez KAPLAN (Tekirdağ)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 108'inci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN – İYİ Parti grup önerisinin oylamasından önce, istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklamaya başlandı)

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

A) Çeşitli İşler (Devam)

2.- Başkanlıkça, görüşmeleri izlemek üzere Genel Kurulu teşrif etmiş bulunan Cezayir-Türkiye Parlamentolar Arası Dostluk Grubu Başkanı Sayın Messaoud Guesri ve beraberindeki heyete "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Cezayir-Türkiye Parlamentolar Arası Dostluk Grubu Başkanı Sayın Messaoud Guesri ve beraberindeki heyet Genel Kurulumuzu teşrif etmişlerdir, kendilerine Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu adına “Hoş geldiniz.” diyoruz. (Alkışlar)

III.- YOKLAMA (Devam)

(Elektronik cihazla yoklamaya devam edildi)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

1.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu tarafından, şeker fiyatlarının bu kadar artması ve bu artışların arkasındaki nedenlerin araştırılması ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 28/6/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin Genel Kurulun 28 Haziran 2022 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – İYİ Parti grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Halkların Demokratik Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

2.- HDP Grubunun, Tunceli Milletvekili Alican Önlü ve arkadaşları tarafından, Erzincan’da bir maden işletmesinde yaşanan siyanür sızıntısının araştırılması amacıyla 26/6/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin Genel Kurulun 28 Haziran 2022 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

28/6/2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 28/6/2022 Salı günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Meral Danış Beştaş
Siirt
Grup Başkan Vekili

Öneri:

26 Haziran 2022 tarihinde Tunceli Milletvekili Alican Önlü ve arkadaşları tarafından, Erzincan’da bir maden işletmesinde yaşanan siyanür sızıntısının araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan (19707 grup numaralı) Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 28/6/2022 Salı günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Halkların Demokratik Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Oya Ersoy.

Buyurun Sayın Ersoy. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA OYA ERSOY (İstanbul) – Sayın Başkan, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, 21 Haziran gecesi Erzincan İliç’te Kanada ve Çalık Holding ortaklığındaki Anagold altın madeninde kullanılan siyanürü taşıyan boru patladı ve o gece boyunca yaklaşık 20 ton siyanürlü solüsyon Fırat Nehri’ne karıştı; görüntü budur. Bir görüntü daha var, bu da siyanür havuzunun görüntüsü. Onun dışında, sosyal medyada görüntüler var. Bunların gerçekliğinin araştırılması, yerinde tespit edilmesi için bu araştırma önergesini Meclisin takdirine sunuyorum.

Evet, bu Fırat Nehri, bizim çocukluğumuzda büyürken övünerek anlatılan, o “Dicle, Fırat; bu memleketin su varlıkları.” diye övünerek anlatılan ve bunları dinleyerek büyüdüğümüz nehirler ve bu Fırat Nehri’nin üzerindeki Keban, Atatürk ve Karakaya Barajlarını da bu nehir besliyor. Ekolojistlerin, bilim insanlarının ısrarla uyardığı, bizlerin bu kürsülerden defalarca konuştuğumuz yani sonuçlarının önceden bilindiği, göz göre göre gelen bir doğa katliamına ve taammüden işlenen bir ekokırım suçuna tanıklık ediyoruz.

Bakın, bu katliam nasıl geldi; maden işletmesi 2001 yılında sondaj çalışmalarına başladı, 2010’da siyanürle altın işletmeciliğine geçti. Ve Çöpler Altın Madeni hakkında bugüne kadar onlarca bilimsel rapor var. Bunlardan bir tanesi Türk Toraks Derneğinin raporu; bu 2017 tarihli bir rapor, daha henüz siyanürle altın işletmeciliğine geçmeden önce. Raporda, tesiste kullanılacak maddelerin hemen hepsinin insan sağlığı ve ekolojik yaşam açısından riskli olduğu tespit ediliyor. Türk Tabipleri Birliği 2021’de uyardı; altın madeni etrafında bulunan yüzey sularından, topraktan, suda yaşayan bitki ve böceklerden, kara bitkilerinden, kuşlardan alınan örneklerle incelemeler yaptı ve arsenik düzeyinin yüksek olduğunu tespit etti. Daha sonra halk ve ekosistem için büyük çevre ve sağlık sorunları ortaya çıkmaya başladı. Çünkü iktidar bütün bu uyarılara kulağını tıkadı, gözünü kapadı.

2020 Eylül ayında bir kadın yurttaşımız, Fatma Tiftik vefat etti ve ölümünden günler önce yapılan tahlillerinde Tiftik’in hastalığının en güçlü nedeninin siyanür zehirlenmesi olabileceği tespit edildi. “Siyanür havuzunu kapatın.” diye bütün ekolojistler, yöre halkı defalarca ve defalarca bölgede açıklamalar yaptı. “Kuşlar ölüyor, siyanür havuzunu kapatın.” “Siyanür toprağa karışıyor, derhâl projeyi iptal edin.” çığlıklarına iktidar yine kulaklarını kapadı. Açılan sayısız dava oldu, protestolar gerçekleşti ama işletmenin faaliyeti bir türlü durdurulmadı. Bu işletme Fırat havzasında ve siyanürlü atık havuzları ve yüzlerce metre derinliğinde maden çukurlarıyla doğa ve yaşamı tehdit etmeye devam etti. Ama Bakanlık ne yaptı? Bunları görmezden geldi ve hiçbir önlem almadı; üstelik başka bir şey yaptı, 2 kere kapasite artırımına gitti, ÇED raporuyla maden sahasının 60 hektar genişletilmesine izin verdi. Dahası, Bakanlık Erzincan İliç’te püskürtme cihazlarıyla siyanür, sülfürik asit ve diğer 40 çeşit kanserojen kimyasal atmosfere veren işletme hakkında herhangi bir yaptırım da uygulamadı. Halkın yaşam ve geçim alanlarına, su varlıklarına, tarım arazilerine, doğaya ve canlılara zarar vermeye devam eden bu faaliyeti yasaklamadı.

İliç, yıllardır Fırat’a 600 metre mesafedeki 200 futbol sahası büyüklüğünde, 1.280 metre derinlikte bir siyanür havuzuyla yaşıyor ve bu zehir havuzunun büyüklüğü 640 futbol sahasına çıkarılmak isteniyorken tam da bu sırada bu katliam gerçekleşti. Öncelikle, illa bu katliamın gerçekleşmesi gerekmiyor insana ve ekosisteme zararı için; madenin varlığı, bu şekilde altın işletmeciliği yapılması zaten sisteme zararlı, ekosisteme zararlı, insan sağlığına zararlı ama onun üstüne bir de bu katliam gerçekleşti. Peki, gerçekleştikten sonra, katliamdan sonra Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ne yaptı? Çevre kirliliğine neden olan altın madenin faaliyetlerinin durdurulduğunu, ilave çevresel iyileştirme çalışmalarının tamamladığını ve denetim ekiplerince tespit edilene kadar tesisin çalışmasına izin verilmeyeceğini açıkladı. Ne kadar büyük iş(!)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

OYA ERSOY (Devamla) – İçerisinde arsenik, kurşun, kadmiyum gibi birçok ağır metal, sülfürik asit ve siyanür

barındıran 20 metreküp, doğaya karışıyor ve ülke tarihinin en vahim çevre katliamlarından biri yaşanıyor, Çevre Bakanlığı bunu "çevre kirliliği" olarak adlandırıyor; ne güzel(!)

Bakanlık yetkilileri gidiyor, numune alıyor ama daha numuneler incelemeye gitmeden diyor ki: "Sızıntının Fırat havzasına gözlemsel olarak ulaştığı tespit edilmemiştir." Ya, şimdi, bir kere "Doğaya, havaya, suya karışmamış." iddiasının hiçbir bilimsel gerçekliği yoktur.

Bir de şirkete üst sınırdan ceza verilmiş, ne güzel(!) 16 milyon 441 bin lira. Soruyorum: Her şey para mı sizin için? Bu cezayla doğayı temizleyebilir misiniz, Fırat'a vermiş olduğunuz zararı ortadan kaldırılabir misiniz? Bu maden çalışırken zaten doğayı kirletiyor, siz buna engel olmuyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OYA ERSOY (Devamla) – Bir kere, sadece Erzincan İliç'te değil, aynı zamanda Kaz Dağları'nda, Ağrı'da, her yerde altın madeni işletmeciliği doğaya ve halkın sağlık hakkına tehditte bulunuyor ve biz bunu engellemek için madenleri kapatmak zorundayız.

Teşekkür ederim. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına Mersin Milletvekili Sayın Zeki Hakan Sıdalı.

Buyurun Sayın Sıdalı. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ZEKİ HAKAN SIDALI (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son yıllarda ülkemizde yaşanan devasa çevre felaketlerinin biriyle daha karşı karşıyayız. Bunu da bir anda yaşamadık; resmen adım adım geliyorum dedi, görmezden geldiniz. Çevre gerçeklerini bir türlü ciddiye almıyorsunuz. Bölge halkı madenin faaliyete başladığı 2010 yılından beri çevre hakkı mücadelesi yürütüyor, "Doğamızı talan, geleceğimizi yok ediyorsunuz." diyor ama maalesef siz 3 maymunu oynuyor; duymuyor, görmüyor, söylemiyorsunuz. ÇED raporu sabit; maden ocağında 38 kimyasal madde kullanılıyor, bunların 23'ü kanserojen nitelikte olduğu hâlde maden onay aldı, zehir saçmaya devam ediyor, "Dur!" diyemediniz. Yetmedi; kimyasal atıklar yaklaşık 200 futbol sahası büyüklüğündeki siyanür havuzuna sığmayınca "Havuzu 3 kat -doğru duydunuz, 3 kat- büyütelim." dediler, o da kabul edildi. Havuzlardaki zehirli kimyasalların makinelerle atmosfere salındığı görüntüler yayınlandı; göğe bakıp ıslık çaldınız. En son, boru patladı, zehirli kimyasallar çevreye aktı, suya karıştığı söyleniyor; siz ne yapıyorsunuz? Fırat'ı besleyen dereleri kuru dere olarak göstermeye çalışıyorsunuz.

2022 Nisanında bu maden ocağı hakkında soru önergesi vermiştim; bölgenin Fırat Nehri'ni besleyen su kaynaklarına yakın olduğuna, yaşanacak afet ya da kaza durumlarının geri dönüşüme çevre tahribatlarına yol açacağına dikkat çekmiştim. "Madencilik faaliyetinin çevreye olan etkileri, ilgili kurumlarca etraflıca değerlendirilir, izinler öyle verilir." cevabını aldım, amma iyi değerlendirmişsiniz(!)

Kıymetli milletvekilleri, bu konu "Boru hatlarındaki arıza." diye basit bir açıklamayla sıradanlaştırılmaz, 16 milyon lira ceza verilip kısa bir süre faaliyet durdurmayla üstü kapatılamaz, her kurumun neredeyse birbirini terste bırakan açıklamalarıyla geçiştirilemez, sanki içme suyu borusu patlamış genişliğiyle mazur görülemez. Tabloya bakınca anlıyoruz ki Bakanlığın etraflıca incelemesi ancak bu kadar oluyor.

Bu yaşanan çevre felaketinin tüm yönleriyle araştırılması, karanlıkta nokta kalmayacak şekilde incelenmesi ve akıllardaki soruların giderilmesi için ve gelecekte bir daha yaşanmaması için araştırma komisyonu şart; sadece bu maden için değil, tüm madenler için şart.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

ZEKİ HAKAN SIDALI (Devamla) – Amerikalı ve Kanadalı dostlarınızın ülkesinde bir ağacın bile kesilmesine müsaade edilmezken binlerce kilometre öteden gelerek cennet ülkemizi köstebek tarlasına çevirip zehirli kimyasallarını vatan toprağına saçmasına artık hiçbirimiz tahammül edemeyiz, etmemeliyiz. Çevre sevgisi, yurt sevgisidir. Buradan bir kez daha iktidarı çevreye hassasiyet göstermeye, vatandaşların talebine kulak vermeye ve bizlere miras değil, emanet olan doğaya saygı göstermeye davet ediyorum. Bakalım çevreyi ne kadar seviyorsunuz!

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Kahramanmaraş Milletvekili Sayın Ali Öztunç'a aittir.

Buyurun Sayın Öztunç. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, iyi bir hafta diliyorum. Öncelikle, Türk sinemasının önemli isimlerinden Cüneyt Arkın'ı kaybettik; Allah rahmet eylesin, mekânı cennet olsun, milletimizin başı sağ olsun diyorum.

Değerli arkadaşlar, İliç birkaç gündür yaşanan çevre felaketiyle gündemde. 12 Haziranda İliç'e gitmiştim ben. 12 Haziranda, İzmir Milletvekilimiz Sevdâ Erdan Kılıç'la birlikte, İliç'teki bu maden ocağının o bölgeye yaşattıklarını anlatmak, kamuoyunun gündemine getirmek, Hükûmeti bu konuda uyarmak için İliç'e gitmiştik ve orada yaptığım konuşmada demiştim ki: Bakın, burası çok tehlikeli bir bölge hâline gelmiş, devasa siyanür havuzları var. Kanada'da bu siyanür havuzları yok, buradaki firma Kanadalı bir firma. Bizim başka bir teknoloji kullanmamız ya da kullandırmamız gerekiyor. Burada olası bir facia... Ki Erzincan -sayın vekillerimiz burada- deprem bölgesi yani olası bir depremde bu siyanür havuzlarının -Allah göstermesin- patlayacağı, başka bir şey olacağı ve bu siyanürün toprağa karışacağı uyarısında bulunmuştuk ama kimse dinlemedi bizi; çok da süre geçmedi, iki hafta geçti, hemen bir siyanür borusunun patladığı ve toprağa, Fırat'ı besleyen derelere aktığı yönünde kamuoyuna bilgi ulaştı. İddia 20 bin ton siyanürün Fırat'a ulaştığı yönünde, şirket "Sadece 8 kilogram." diyor. 8 kilogram değil, emin olun, 1 gram bile olsa tehlikelidir bu. "Siyanür, tarımı, toprağı, börtü böceği, tarımsal alanları, canlı yaşamı, ağacı tehlikeye sokan bir ürün. Bu, o bölgede tarımı da sıkıntıya sokar, kuşların ölmesine sebep olur, oradan beslenen kuşların ve gerçekten de Erzincan, Divriği Sivas, Tunceli Ovacık, Elâzığ, Keban Barajı büyük tehlikeye girer." diye uyardık ama dinletemedik.

Bakın, Bakanlık dün bir açıklama yaptı, dedi ki: "Üretimi durduruyoruz." Güzel, olması gereken bu zaten. Teşekkür ediyoruz Sayın Bakana, Sayın Bakanlığa ama umarım bu, bizim Afşin-Elbistan Termik Santrali meselesi gibi olmaz. Afşin-Elbistan Termik Santrali'ndeki hava kirliliği üzerine Sayın Cumhurbaşkanlığı bir açıklama yapmıştı "Halktan yanayım, ranttan yana değilim." demişti, "Kapatıyoruz." demişti, altı ay sonra tekrar açılmıştı. Umarım, bu ocakta üretim öyle dört ay geçtikten sonra yeniden başlamaz yani "Kamuoyunda bir gündem oluştu, milletin gazını alalım, bu gündem geçsin, ondan sonra biz burayı tekrar çalıştırırız." mantığı varsa büyük haksızlık yapılmış olur, yanlış yapılmış olur.

Ben burada Hükûmeti suçlamıyorum arkadaşlar. Nihayetinde Hükûmet buraya izin vermiş, ilgili şirket çalışmasını yapmış ama yanlış yapmış, eksik yapmış, Hükûmet de denetlememiş.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ALİ ÖZTUNÇ (Devamla) – Suçlamak için söylemiyorum, onu düzeltelim. Şirket de görevini yapmamış, Bakanlık da denetim görevini tam olarak maalesef yapmamış. Şimdi geliyorlar "16 milyon ceza kestik." diyorlar. Kime? 1,6 milyar dolarlık

yatırıma "16 milyon ceza" diyorlar, devede kulak kalır arkadaşlar, böyle ufak cezalarla bu işten kurtulmak olmaz. Yapılması gerekenler çok açık, net.

Bakın, yine kamuoyuna açıklayalım: On Birinci Kalkınma Planı Raporu -Hükûmetin hazırladığı rapor- on yedi yılda 273 ton altın üretilmiş, sadece 55 tonu Türkiye'ye vergi olarak verilmiş; beşte 1'inden daha azı; yazıktır, günahıdır. Elin Kanadalısı geliyor, Avustralyalısı geliyor bizim burada altını çıkartıyor, parayı kazanıyor; tozunu, toprağını, siyanürünü yutmak da bizim yurttaşlarımıza kalıyor. Hükûmet artık tedbir almalı. Bu, Türkiye'nin Çernobil'idir. Değerli arkadaşlar, dikkatinizi çekiyorum; bu, Türkiye'nin Çernobil'idir, lütfen daha dikkatli olsunlar. Biz bu konunun takipçisi olmaya devam edeceğiz diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Erzincan Milletvekili Sayın Süleyman Karaman.

Buyurun Sayın Karaman. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; HDP grup önerisi üzerine AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Yüce Meclisi, aziz milletimizi ve Erzincanlı hemşehrilerimi saygıyla selamlıyorum.

Son dönemde gündeme getirilen ve Erzincan ili İliç ilçesi Çöpler köyü mevkinde Anagold Madencilik tarafından işletilmekte olan maden sahasının çevreye zarar verdiği iddiaları artmış bulunmaktadır. Bu maden sahasında açık ocak madencilik metoduyla çıkarılan, içinde altın bulunan kompleks cevher, yığın lıç yöntemiyle işletilmektedir. Şu an işletilmekte olan tesisin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından verilen 2008, 2014, 2021 tarihli ÇED kararları, 2020 tarihli Çevre İzin ve Lisans Belgesi bulunmaktadır. Maden sahasında faaliyet sırasında izlenecek tüm parametreler, izleme sıklıkları ve alınacak tüm önlemler Çevre Bakanlığınca takip edilmektedir. Maden sahası içinde ve civar köylerde ÇED taahhüdü olarak 7 ayrı noktada sürekli, hidrojen siyanür gazı ölçümleri gerçekleştirilmekte ve bu ölçümler kayıt altına alınmaktadır. Bugüne kadar bu alanlarda kayda değer bir hidrojen siyanür oluşumu gözlemlenmemiştir. Bu dedektörlere ek olarak proses alanlarında işletilen 49 adet sabit hidrojen siyanür dedektörü de mevcuttur. Tesiste toplam 26 adet baca bulunmakta, 2 adet boyler bacasında sürekli emisyon ölçüm sistemi kurulu olup tesis çalıştığı sürece on-line veri alınarak izlenmektedir.

Biz de bölge milletvekilleri olarak yetkililerle birlikte defalarca İliç'i ve İliç maden sahasını ziyaret ettik ve bu bölgede herhangi bir olumsuzluğa meydan verilmemesi için hem yetkilileri hem maden işletmelerini uyardık. 1 Ocak 2021 tarihinden itibaren Çevre Bakanlığı tarafından 30 kez denetleme yapılmıştır. Ayrıca yer altı suları ayda 1 kez, yüzey suları ayda 2 kez olmak üzere örneklenmekte ve yurt içi ve yurt dışında çeşitli çevre laboratuvarlarında analize gönderilmektedir. On bir senelik operasyon boyunca örneklerde herhangi bir kirlilik bulgusuna rastlanmamıştır. 21/6/2022 tarihinde gece saatlerinde söz konusu işletmenin cevher sahasına ait boru hatlarında yaşanan arıza neticesinde iddia edilen çevre kirliliğine istinaden Çevre Bakanlığı merkez çevre denetim ekipleri ve çevre laboratuvarı ilimiz yetkilileri ivedilikle bölgeye sevk edilmiştir. Denetim neticesinde, 20 metre kupa olduğu iddia edilen siyanür içeren çözeltinin tesis sınırlarının hemen yanında araziye aktığı, mevsim itibarıyla alt kotta bulunan dere yatağında herhangi bir akış bulunmadığı, dolayısıyla kuru dere yatağına ulaşan herhangi bir kirlilik olmadığı tespit edilmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Karaman.

SÜLEYMAN KARAMAN (Devamla) – Tesise bu olayla ilgili Çevre Kanunu'na istinaden en üst sınır olan 16 milyon 441 bin TL para cezası uygulanmış, tesisin faaliyetleri durdurulmuştur. Erzincan'da hemen herkes şu sözünü iyi bilir: "Yerin üstü, altından kıymetlidir." AK PARTİ olarak halkımıza, Erzincan'ımıza zerre kadar zarar gelecekse altından da vazgeçeriz, her şeyden de vazgeçeriz.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Söz mü?

SÜLEYMAN KARAMAN (Devamla) – Bunu da hemen kapatarak ispat etmiş bulunmaktayız.

Yüce Meclisimizi, aziz milletimizi ve Erzincanlı hemşehrilerimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ ŞEKER (İstanbul) – İki hafta önce hiçbir şey yoktu!

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Sayın Vekilim, kapattınız mı tamamen; söz mü? Açılmayacak bir daha yani.

OYA ERSOY (İstanbul) – Kabul edin, gidip inceleyelim, niye kabul etmiyorsunuz?

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

3.- CHP Grubunun, Elâzığ Milletvekili Gürsel Erol ve arkadaşları tarafından, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde hayvancılık alanında yaşanan sorunların tespit edilerek çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla 9/7/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (10/3093) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi'nin ön görüşmelerinin Genel Kurulun 28 Haziran 2022 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

28/6/2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 28/6/2022 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Engin Altay

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Elâzığ Milletvekili Gürsel Erol ve arkadaşları tarafından, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde hayvancılık alanında yaşanan sorunların tespit edilerek çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla 9/7/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (10/3093) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi'nin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 28/6/2022 Salı günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Elâzığ Milletvekili Sayın Gürsel Erol.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bu yapacağım konuşma siyasi bir konuşma değil, gerçekten bölgede yaşanan bir sorunla ilgili Meclisin dikkatini ve bilgisini çekmek amaçlı. Çünkü bizim ilimizde 2 tane büyük aşiret var; bunlar Beritanlar ve Şavak aşiretleri. Bunlar yüzyıllardır geleneksel küçükbaş hayvancılıkla uğraşan aşiretlerdir; bölgede terörün yoğun olduğu dönemlerde bile terör örgütlerine karşı devletin yanında dik durarak hayvancılıkla ilgili, üretimle ilgili en ufak bir şekilde taviz vermeyen aşiretlerdir. Bu aşiretler yalnızca

Elâzığ bölgesinde değil, Tunceli, Erzincan, Sivas, Bingöl, Muş bölgesinde de o bölgedeki yaylaları da kullanan ve yerleşik olarak o bölgelerde de olan aşiretler. Ama bu aşiretler yüzyıllardır küçükbaş hayvancılığı geleneksel yöntemlerle yapan, devletin hiçbir katkısını almayan... Her sene en yoğun yaşadıkları sorun mera tahsisi. Yani biz "üretim, üretim, üretim" diyoruz, çoğu zaman vergi affı çıkarıyoruz, imar affı çıkarıyoruz, sanayiye teşvik veriyoruz, ticarete teşvik veriyoruz, kredi veriyoruz, ahır hayvancılığına ve büyükbaş hayvancılığa kredi veriyoruz, teşvik veriyoruz ama diğer taraftan, küçükbaş hayvancılıkla uğraşan bu aşiretlerin yaylalarından bile para alıyoruz ve para alındığı hâlde çoğu zaman bu aşiretler hayvanlarını götürecek yayla bile bulamamakta. Şimdi, bu aşiretlerin ne olduğunu belki çok iyi bilemeyebilirsiniz "Beritanlar veya Şavaklar" deyince ama "Erzincan tulum peyniri" deyince, "şavak tulum peyniri" deyince belki oradan bir bağlantı kurabilirsiniz. Yani bunlar tulum peynirinin Türkiye'deki üreticileri olan 2 aşiret. Bu aşiretlere, gerçekten, belki benzetme gibi olabilir ama Ege ve Akdeniz Bölgesi'ndeki Yörükler de hayvancılıkla uğraşan Yörükler de aynı mağduriyeti yaşayabilirler. Bu aşiretlere devletin desteğine ihtiyaç var. Yani gerçekten bu aşiretlerin, merayla ilgili, mera tahsisiyle ilgili, mera tahsisinin ücretsiz verilmesiyle ilgili, hayvanlarının bakımıyla ilgili, korunmasıyla ilgili, teşvikiyle ilgili, değerlendirilmesiyle ilgili, alımıyla ilgili, kesimiyle ilgili, ürünlerinin alımıyla ilgili devletin desteğine ihtiyaçları var. Hâlâ hayvanlarla yük taşıyan, hayvanlarından elde ettikleri sütü şehir, ilçe merkezlerine getirerek ekonomiyi kazandıran aşiretler bunlar.

Değerli milletvekilleri, benim sizden ricam şu: Gerçekten o insanların yaşam tarzlarını gördüğünüz zaman, yaşadıkları sorunları gördüğünüz zaman içinizin parçalanmaması, duygulanmamanız, üzülmemeniz mümkün değil yani gerçekten, belki de en kırsal bölgelerdeki insanların yaşadığı sorunlardan daha yoğun sorunlar yaşayan insanlar bunlar. Düşünün, bir dağın başında, elektrik yok, su yok, sosyal bir hayat yok yani yirmi dört saat boyunca yaptıkları tek şey hayvanlarını otlatmak ve üretime katkı vermek, üretime destek vermek. Bu insanlara destek çıkmak lazım, bu insanlara sahip çıkmak lazım, bunların taleplerini değerlendirmek lazım. Bunların aynı zamanda kışın döndüklerinde oturabilecekleri mekânları da yok, çoğu zaman kışı da çadırlarda geçiriyorlar. Bunlarla ilgili TOKİ konutlar yapabilir, bu insanlara bir öncelik verebilir, ayrıca hayvancılıkla uğraşan her aileden 1 kişiye devletin desteği olarak sigorta yapılabilir, destek verilebilir.

SALİH CORA (Trabzon) – Merada konut yapılabilir mi?

GÜRSEL EROL (Devamla) – Ya, merada değil, merada oturmuyor, meraya yazın gidiyor. İşte, bilmediğiniz için yorumu öyle yapıyorsunuz. Mera, yerleşim alanı değildir, mera, yazın hayvanlarını götürüp otlattığı alandır, kışın da tekrar yaşadığı bölgeye geri geliyor yani köyse köy, ilçeyse ilçe, geri dönüyor. Mera, onun yaşam alanı değil, mera, hayvanlarıyla kışı geçirdiği, havanın serin olması nedeniyle hayvanlarını otlatmak amaçlı kullandığı bir alandır ama yerleşimden daha ziyade öncelikli sorunları meraların ücretsiz hâle getirilmesi, tahsis edilmesi. Her sene sorun var, her sene bahar ayında bu aşiretler "Hayvanlarımızı nereye götüreceğiz?" diye inanılmaz sorun yaşıyorlar. Valiliklerin tedbirleri var, çoğu zaman meralara bırakıyorlar, köylüler kendi meralarına dışarıdan gelmelerine müsaade etmiyorlar ama bu 2 aşiretin şu anda elinde yetiştirdiği küçükbaş hayvan sayısı yaklaşık 800 bin yani ekonomiyi müthiş bir destekleri, katkıları var. Bu anlamda, ben bu araştırma önergemizi Genel Kurulun takdirine ve bilgisine arz ediyorum.

Hepinize saygılarımı sunarım, teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına Samsun Milletvekili Sayın Bedri Yaşar konuşacak. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Bir zamanlar tarımda kendi kendine yetebilen sayılı ülkelerin arasında yer alan Türkiye, şu anda başta hayvancılık olmak üzere pek çok tarımsal ürün konusunda ithalata bağımlı hâle gelmiştir. Başta yem fiyatları olmak üzere durdurulamayan yüksek maliyet artışları karşısında büyükbaş hayvanlar kesime gönderilmeye başlanmıştır. Bu durum karşısında başta Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerimiz olmak üzere çoğu illerimizde ahırlar boş kalmıştır. Bir çuval yemin fiyatı 300 TL'ye çıkmıştır. Hayvan üreticileri artan maliyetler karşısında para kazanamaz hâle gelmiş, yem alabilmek için hayvan satmaya başlamıştır. Artan maliyetler karşısında Türkiye'nin büyükbaş ve küçükbaş hayvan varlıkları azalmıştır. Türkiye İstatistik Kurumuna göre büyükbaş hayvan sayısı yüzde 0,7 azalarak 18 milyon 36 bine düşmüştür, aynı şekilde, küçükbaş hayvan sayısı da 12 milyon 342 binde kalmıştır.

Türkiye Ziraat Odaları Birliği, bu yıl büyükbaş kurbanlıkların ortalama fiyatının 15 bin ila 60 bin lira arasında, küçükbaş kurbanlıkların ise 2 bin ila 8 bin lira arasında olacağını açıklamıştır. Canlı ağırlık kurbanlık fiyatları ise kilogram başına 50 ila 75 lira arasında.

Önümüz Kurban Bayramı, kurban pazarları kuruldu ama pazarda eski canlılıktan eser yok, kurbanlık fiyatları geçmiş yıllara oranla çok yüksek. Yüksek et maliyetleri yüzünden zaten vatandaşımız kasabın önünden geçememektedir. Sağ olsun, Et ve Süt Kurumunun başındaki Sayın Genel Müdür, fiyatlara zam yaparak zaten kuyrukların önüne geçmiştir.

Tabii, sayın vekilin bahsettiği konu bugün Karadeniz'de de vardır. Karadeniz'de de aynen ilkbaharda bu tür meraların tahsisine ilgili çalışmalar vardır. Köylülerle bu arkadaşlarımızın arasında belli sorunlar hep yaşanmıştır ama "üretim", "hayvancılık", "yerli", "millî" derken bunlara kesinlikle sahip çıkmamız lazım. Bunların sadece otlak alanlarıyla ilgili değil, çocuklarının eğitimi ve sağlık sorunlarıyla ilgili -o da başlı başına bir sorun- muhakkak devletimizin ciddi tedbirler alması lazım.

Hazır açılmışken şunu söyleyeyim: Bugün Samsun kırsalında da bir olay yaşıyoruz. Samsun Alaçam Pelitbükü Mahallesi Alaçam'a yaklaşık 30 kilometre mesafede bir köy. Bir gazetecimiz, İbrahim Akkuş tam bir haftadır orada. Diyor ki: "Bu yol Büyükeşrin kontrolünde mi, bağlı bulunan Alaçam'ın kontrolünde mi? Buradan ilçeye gitmek de mesele; sağlık sorunlarımız var, okul sorunlarımız var, servis gitmiyor, şu gelmiyor, bu gitmiyor. Burayı kim yapacaksa adını koyalım. Bunun adını koymazsanız... Ben bu köyü terk etmeyeceğim." Hâlâ da orada ve buranın artık, biz bütünşehir diyoruz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BEDRİ YAŞAR (Devamla) – Toparlıyorum Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

BEDRİ YAŞAR (Devamla) – Ama maalesef, Türkiye'de Orta Karadeniz'in göbeğinde bir köyün yolunun nasıl yapılacağı, nasıl ulaşılacağı konusunda hâlâ bir fikir birliği yok.

Ben buradan soruyorum: Bu yol kimin sorumluluğundaysa gelsin bunu yapsın; orada yaklaşık 350 nüfus var. Yine, buna paralel olarak da önümüz Kurban Bayramı, devletin muhakkak, kesinlikle hayvancılığı desteklemesi lazım, girdi fiyatlarını aşağıya çekmesi lazım, yem fiyatlarını, mazot fiyatlarını aşağıya çekmesi lazım. Bu şartlar altında, zaten çalışanların yüzde 45'inin, yüzde 50'sinin asgari ücretle çalıştığı bir ülkede bırakın kurban kesmeyi, kasapların önünden bile geçmenin mümkün olmadığını buradan bir kez daha ifade ediyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Sayın Kemal Bülbül. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA KEMAL BÜLBÜL (Antalya) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Evet, Beritan ve Şavak... "Şavakan, Beritanam" asıl isimleri böyledir. Sevgili Vekilim, süt sağmaya giden kadına

"Berivan", onun gözlemini yapana da "Beritan" denir. Efendim, burada, tabii, yaylalar yani "zozan"; Türkçesi yayla, Kürtçesi "zozan". Yaylaların kontrolü, yaylaların otlak olarak kullanılması, yaylalardaki dirlik düzenlik hâli de söz konusu. Şimdi, anlattı arkadaşlar ama konuyu sanatsal ve kültürel açıdan da öğrenmek isterseniz değerli arkadaşlar, Yılmaz Güney'in "Sürü" filmini, Tarık Akan, Tuncel Kurtiz ve Melike Demirağ'ın başrolünü oynadığı filmi izlerseniz çok önemli bir şekilde Beritanlıların yaşamı orada anlatılmakta. Beritanlılar aslında hem sanatsal hem de kültürel, giyim ve kıyafetleriyle, insan ilişkileriyle, doğaya aidiyetleriyle ve aynı zamanda da hayvansal üretimleriyle yaşama çok ciddi bir katkı sunmaktalar. Bunun göç politikasıyla, bunun iskân politikasıyla, bunun kentleşme politikasıyla, bunun göç hâlindeki yurttaşların yerleşik hayata geçirilmesi politikasıyla, konut politikasıyla çok yakından ilgisi var. Aynı zamanda -sevgili Başkanım da bir Ağrılı olarak bilir, bu tür yaşama bir şekilde tanıtır-yaylalarda, meralarda bu insanların sosyal ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri için altyapı da oluşturulabilir bakın. Bu, göç hâlindeki mevsimlik işçiler için de geçerli. Yani orada elektrik, çeşitli sosyal, yaşamsal ihtiyaçların giderilebilmesi için altyapı ve zemin de hazırlanabilir.

Aynı zamanda bu sorun Kürt sorunuyla da yakından alakalı bir sorun. Bu konuda, yasak bölgelerin gözden geçirilmesi, bu yasak bölgelere giderken güvenlik sorununun gözden geçirilmesi... Başka başka birçok sorunla zincirleme bağı olan bir sorun bu. Sadece göçer hâlde hayvancılık yapan bir aşiretin sorunu olmaktan çıkmış, başkaca birçok sorunla da alakalı olması hasebiyle çok yönlü ele alınması gereken bir şey. Yani kentleşmeden tutun, yerleşik yaşama geçişten tutun, göç hâlindeki insanların güvenliğinden başka birçok soruna kadar dikkate alınması, gözden geçirilmesi gereken bir durum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

KEMAL BÜLBÜL (Devamla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ben, özellikle, buradan -hem bugün Cüneyt Arkın'ın vefatı nedeniyle sanattan, sinemadan söz açılmışken- Yılmaz Güney'in senaryosunu yazdığı ve Zeki Ökten'in yönetmenliğini yaptığı bu "Sürü" filmini mutlaka tekrar izlemek gerektiğini söylüyorum. Beritan Aşireti'nin karşı karşıya olduğu durumu burada açık ve net bir şekilde görmek mümkündür. Beritan Aşireti'nin, Şavak Aşireti'nin ve konargöçer durumda olan Yörüklerden tutalım, başka topluluklara kadar hepsinin sorununu çözmekle mükellefiz; doğudan batıya, kuzeyden güneye, Kürt'ten Türkmen'e kadar.

Sevgi ve saygılar sunuyorum. Teşekkürler. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi grubu adına Elâzığ Milletvekili Sayın Metin Bulut.

Buyurun Sayın Bulut. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA METİN BULUT (Elâzığ) – Sayın Başkan, çok kıymetli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisi üzerinde Adalet ve Kalkınma Partisi adına söz almış bulunuyorum, yüce Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Genelde göçerler ama özelde 2 tane aşiretten bahsedildi: Beritan ve Şavak aşiretleri. Tabii, bu 2 aşiret Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin en köklü 2 aşireti, feodal yapı olmasa dahi yapmış oldukları işlerle alakalı bölgenin en büyük 2 aşireti. Sayın vekilimiz kelimenin etimolojisi üzerinde durunca müstefit olduk, böyle de aydınlanmış olduk ama tabii, bu 2 aşireti sadece yapmış oldukları işlerle adlandırmak fevkalade yanlış olur. Bu 2 aşiret aynı zamanda devletine ve milletine bağlı, millî ve manevi değerlere sıkı sıkıya bağlı, yüksek erdemli 2 aşiret; bölgemizin âdeta sigortası noktasında 2 büyük aşiret. Bu 2 aşiretin -Beritan ve Şavak aşiretlerinin- temel ülküsü ve temel gayesi: Helal kazanç. O yüzden, bu 2 aşiret güneş doğmadan hayatın kendisine doğar. Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerimizde geniş alanlara yayılmış, yüzyıllardan beri de hayvancılık işiyle iştigal eden 2 büyük aşiret. Bunlar yazın yaylak alanlara çıkmakta, kışın ise kışlaklara inmektedirler. Biz bölgemizde her 2 aşiretle de yakın temas hâlindeyiz. Onların eksikliklerini, sorunlarını ve sıkıntılarını bildiğimiz gibi her dem de onların yanındayız.

Tabii, bölgemizde uğraşan herkes ve özellikle bu 2 aşiret yıllarca terörden dolayı çok ciddi mağduriyet yaşadı. Bugün eğer onların sıkıntılarını konuşuyorsak... Onlar geçmişte yaylalara dahi çıkamıyorlardı, neredeyse hayvancılık bitme noktasına gelmişti. Teröre karşı yürüttüğümüz etkin ve kararlı mücadele sonucunda yaylalar -Allah'a hamdolsun ki- tekrar güvenli hâle gelmiş ve gidilemeyen hiçbir yayla kalmamıştır. Yaylalarda yoğunluk artmış, yaylalar yine o eski iştisamlı günlerine dönmüştür.

Bu amaçla Mera Kanunu ve Yönetmeliği'nin ilgili maddelerinde düzenlemeler yapılarak, belli bir nizam içerisinde bu uygulamaların yapılması planlanmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

METİN BULUT (Devamla) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun.

METİN BULUT (Devamla) – Geleneksel olarak göçer ve yayla hayvancılığı yapan üreticilerimize bu alanların mevsimlik olarak kiralınması yasal olarak sağlanmış, hayvansal üretime doğrudan katkı sunmaları için yasal düzenleme yapılmıştır. Yani kiralama talebi aslında göçerlerin kendi talebi ki o yaylanın kime ait olduğunun bilinmesi, kimin o yaylada hayvanlarını otlatacağını bilinmesi. Zaten alınan ot bedeli cüzi miktarda bir ot bedeli olduğu için bu yine göçerlerimizin kendi talebiyle gerçekleşmiş kanuni bir düzenlemedir. Bu konuda Bakanlığımız Çayır Mera Islah ve Amenajman Projesi kapsamında yine ot verimini ve kalitesini artırmak amacıyla sıvatlar, gölgelik, kaşınma kazığı, tuzluk ve benzeri çalışmalar yapmaktadır.

Değerli arkadaşlar, bugün...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

METİN BULUT (Devamla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Sayın Ersoy, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

35.- Adana Milletvekili Ayşe Sibel Ersoy'un, Türk Kara Kuvvetlerinin kuruluşunun 2.231'inci yıl dönümüne ilişkin açıklaması

AYŞE SİBEL ERSOY (Adana) – Teşekkür ederim Kıymetli Başkanım.

Tarih boyunca hür, bağımsız ve uygar bir toplum olarak varlığını sürdüren Türk milleti, bu başarısını milletimizin sahip olduğu seçkin nitelik ve yeteneklerle sağlamıştır. Asker ruhlu bir millet olduğu gerçeğiyle Türk milleti bütün tarihi boyunca ordu-millet kavramı içinde yaşayan, hürriyet ve bağımsızlığına son derece düşkün bir millettir. Geçmişte olduğu gibi bugün de tarihî ve kutsal görevine devam eden Türk ordusu, milattan önce 209 yılında tahta çıkan Mete Han tarafından kurulmuştur.

Tarihi şanlı zaferlerle dolu vatanımızın bütünlüğünün ve asil milletimizin güvenliğinin teminatı olan Türk Kara Kuvvetlerimizin 2.231'inci kuruluş yıl dönümü kutlu olsun.

BAŞKAN – Zeynep Yıldız Hanım, buyurun.

36.- Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız'ın, Bakanlar Kurulu toplantısının ardından Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın ülkemizdeki nadir element sahalarına ilişkin verdiği müjdeye ilişkin açıklaması

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Teknolojik bağımsızlığın sürdürülebilirliğinin sağlanmasının bilimsel üretim altyapısını kuvvetlendirmek kadar yer altı kaynaklarının etkin kullanımından ve enerji bağımsızlığından da geçtiğini elbette biliyoruz. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan, dün Bakanlar Kurulu toplantısının ardından yaptığı açıklamada ülkemizdeki nadir element sahalarına ilişkin çok önemseyeceğimiz müjdelere verdi. Karadeniz’de keşfedilen doğal gaz rezervlerinin yanı sıra, Eskişehir Beylikova’ya katma değerli, nihai ürünlerin de üretileceği bir tesisin kazandırılması müjdesi ile Adana’da keşfedilen petrol havzasının keşfi müjdesi bizler için büyük bir memnuniyet kaynağı oldu. Eskişehir’deki rezervlerin değerlendirilmesiyle nadir toprak oksitleri, barit, florit, toryum rezervlerimizi kendimiz işleyerek tam bağımsızlık yolunda önemli adımlar atılacaktır. Savunma sanayisindeki yerlilik oranını nasıl yüzde 20’lerden yüzde 85’lere çıkardıysak türlü kampanyalara boyun eğmeden kendi kaynaklarımızı çıkarmaya ve katma değerli üretim...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

4.- AK PARTİ Grubunun, bastırılarak dağıtılan 344 ve 343 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin kırk sekiz saat geçmeden gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmının sırasıyla 1’inci ve 2’nci sıralarına alınması ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; Genel Kurulun çalışma gün ve saatlerinin yeniden düzenlenmesine; 1, 4, 5, 6 ve 7 Temmuz Cuma, Pazartesi, Salı, Çarşamba ve Perşembe günkü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmeyle gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan işlerin görüşülmesine; 29 Haziran 2022 Çarşamba günkü birleşiminde Sayıştayda boş bulunan 5 üyelik için seçim yapılmasına ve 343 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin İç Tüzük’ün 91’inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine ilişkin önerisi

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım.

28/6/2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 28/6/2022 Salı günü (bugün) toplanamadığından, İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince grubumuzun aşağıdaki önerisinin Genel Kurulun onayına sunulmasını arz ederim.

Bülent Turan

Çanakkale

AK PARTİ Grup Başkan Vekili

Öneri:

Bastırılarak dağıtılan 344 ve 343 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin kırk sekiz saat geçmeden gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmının sırasıyla 1’inci ve 2’nci sıralarına alınması ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesi,

Genel Kurulun;

Haftalık çalışma günlerinin dışında 1 ve 4 Temmuz 2022 Cuma ve Pazartesi günleri saat 14.00’te toplanması ve bu birleşimleri ile 5,6 ve 7 Temmuz 2022 Salı, Çarşamba ve Perşembe günkü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmeyle gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan işlerin görüşülmesi,

28 Haziran 2022 Salı günkü (bugün) birleşiminde 344 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

29 Haziran 2022 Çarşamba günkü birleşiminde Sayıştayda boş bulunan 5 üyelik için seçim yapılması ve 343 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

30 Haziran 2022 Perşembe günkü birleşiminde 313 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar, 30 Haziran 2022 Perşembe günkü birleşiminde 313 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerinin tamamlanamaması hâlinde 1 Temmuz 2022 Cuma günkü Birleşiminde 313 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

1 Temmuz 2022 Cuma Cuma günkü birleşiminde 313 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerinin tamamlanamaması hâlinde 4 Temmuz 2022 Pazartesi günkü birleşiminde 313 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar, çalışmalarını sürdürmesi,

343 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin İç Tüzük’ün 91’inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi ve bölümlerin ekteki cetveldeki şekliyle olması önerilmiştir.

343 sıra sayılı Bursa Milletvekili Refik Özen ve 67 Milletvekilinin Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4498)		
Bölümler	Bölüm Maddeleri	Bölümdeki Madde Sayısı
Bölüm	1 ila 10’uncu maddeler	10
Bölüm	11 ila 20’nci maddeler	10
Toplam Madde Sayısı		20

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Yavuz Ağıriloğlu.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YAVUZ AĞIRALOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; üç dakikaya bir soru, bir endişe, bir destek sığdırmaya çalışacağım.

2017 yılında enflasyonda kararlılık vurgusu yapmaya başladı Sayın Cumhurbaşkanı. 2017’de “Enflasyonu fark ettim.” dediğinde 11,75; 2018’de -o aradaki sekiz aylık dönemde- 12,50; tekrar 2018’in son diliminde 11,75; sonra kararlılık vurgusu yapmaya başladığımız her yılın altı aylık dilimlerinde artan, 11,75’ten 73,50’ye yürüyen bir enflasyon gerçeğiyle karşı karşıyayız. Zaman zaman siyasetçiler genel politik eğilimlerin hilafına, kafalarında denemek istedikleri birtakım siyasi doktrinleri tecrübe

alanına taşıma hevesi duyarlar, olabilir. Şunu merak ediyorum, soru şudur: Denemeye çalıştığınız iktisat doktrininiz maliyetlerini bu kadar pahalı ödediğimiz bir süreç hâline dönünce, siz ne olunca, hangi bedeli ödeyince, kur hangi rakamı görünce, faiz hangi radde gelince bu denemeye çalıştığınız ve bir türlü netice alamadığınız politikanızdan vazgeçeceksiniz? Soru bu yani döviz kaç lira olunca, faiz kaçta yaslanınca, ekonomide hangi paketle karşı karşıya kalınca bu denediğiniz ve denemekten asla vazgeçmediğiniz, sonuçlarını da millete ödediğiniz bu modelden -ne zaman- döneceksiniz? Nihat Zeybekci'nin "Elimizde yeterli döviz rezervi var." diye başladığı, "Piyasadaki döviz hareketliliği bir spekülasyondan ibarettir." falan vurgularıyla güven telkin etmeye başladığı günden bugüne döviz 3 liradan, 3,5'tan, 4'ten, 5'ten, 5 olduğu zaman bunu "10 lira olacak." diye speküle edenlere kızdığınızdan, 10'dan tekrar 7'ye düşüp Naci Ağbal'la, Lütfi Elvan'la "Piyasa enstrümanlarına riayet edeceğiz ve öngörülebilir bir siyasal iklim oluşturacağız." gayretinizden, sonra sarfınazar edip, sonra Merkez Bankası Başkanını istediğiniz gibi değiştirip, sonra Merkez Bankasının müdahale imkânlarını kısıtlayıp sonra geldiğiniz yer faizde dayanılmaz had, enflasyonda 75'lik seviye. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Efendim "Kararlılık." Sayın Cumhurbaşkanının kararlılık vurgusu 11,75'ten başladı 73,5'a geldi. Kararlılığınız buysa, kararlı duruşunuz buysa, "Gözünüzü yumun altı ay sonra gördüklerinize inanamayacaksınız." duygularımıza teskin olmak için nasihatleriniz buysa kararlılığınızdan Allah'a sığınmak lazım yani sizi daha kararsız görmek istiyoruz, sorun budur. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Kararlılığınızın sonuçlarından ne zaman vazgeçeceksiniz yüzde 73,5 enflasyona vardığımız bugünlerde?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YAVUZ AĞIRALIOĞLU (Devamla) – Bir dakika istirham edebilir miyim Başkanım?

BAŞKAN – Buyurun.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Konuya gelelim.

YAVUZ AĞIRALIOĞLU (Devamla) – Bu, sorumdur.

Endişemi söyleyeyim, desteğimi arz edeceğim. Desteğim şu: Partimiz ve millî hassasiyetlerimiz adına, NATO'nun, altmış dokuz yıllık hukukunu çiğneyip Türkiye'nin bütün yükümlüklerini yerine getirdiği hâlde sınırlarımızın altında bir PKK devleti kurmasına, Yunanistan'ın yığılmasına, Ege'de Yunan şımarıklığına cürekârlik katmasına, Rum kesimini bize karşı cüretkârlığında destekliyor olmasına... Elimize böyle bir fırsat geçti: İsveç ve Finlandiya'nın NATO üyeliği. Kıymetli bir fırsattır, çok zor ele gelir; böyle bir fırsatın doğru değerlendirilmesi için FETÖ'cüler dâhil, PKK'ya verilen destek dâhil, Yunanistan'daki azgın yığılma dâhil bunlardan ricat edilecek, FETÖ'cülerin iadesi istenecek, PKK'ya verilen destekten vazgeçilecek, parasını ödediğimiz uçakların bize teslimi yapılacak ve NATO hukukuna riayet edilecek. Aksi hâlde, küçük paralara yahut birtakım maddi desteklere...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YAVUZ AĞIRALIOĞLU (Devamla) – Yarım kaldı Başkanım.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Zamanı kullanmak da bir başarı Sayın Başkanım; başkaları da var, hak, hukuk...

BAŞKAN – Devam et, sesin iyi çıkıyor.

YAVUZ AĞIRALIOĞLU (Devamla) – Destekliyoruz; NATO'yu hizaya getirmek lazım, bu mevzuda hizalamak lazım, İsveç ve Finlandiya'nın üyeliğine endişelerimizle müzakere masasına oturmak lazım. Endişemiz şudur: Sakın ola ki küçük bir şey -sakın ola ki maddi ihtiyaçlarımızı- seçim ihtiyaçlarımızı giderecek bir paraya itibar edilmemesi lazım. Sonuna kadar, millî hassasiyetlerimizi taşırsanız arkanızda duracağız. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Siirt Milletvekili Sayın Meral Daniş Beştaş.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkürler.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; size bir kayyum pratiği anlatacağım. Doğrusu bu, dünyanın neresinde olsa kesin Hükûmet düşürdü ama bizde artık Hükûmet de yok, kim düşecek bilmiyorum. Hepsinin belgesi elimde. Van Büyükşehir Belediyesine bildiğiniz üzere kayyum atandı -daha önce burada milletvekilliği yapan Bedia Özgökçe Ertan da Belediye Eş Başkanıydı- ve şimdi bu Büyükşehir Belediye kayyumu birçok yolsuzlukla gündemde, bütün kayyumlar gibi gündemde. Şimdi, Cumhurbaşkanı 11 Haziran 2022'de Van'a gitti biliyorsunuz, bütün yandaş kanallar canlı yayın yaptı ve ne oldu? Bu mitingde bütün kaynakların kayyum tarafından Belediyeden sağlandığı resmî olarak ispatlandı. Nasıl? Bir kere, önce resmîyet dışı söyleyeyim bunu, ziyaret öncesinde mülki idare amirlerinin okullarda öğrenci ve öğretmenleri mitinge katılmaya zorladığı yönünde bolca haber vardı.

SALİH CORA (Trabzon) – Ya, kimse bir yere zorla gitmez. Sizi rahatsız mı etti?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Yine mitinge taşımak için Van Büyükşehir Belediyesinin kaynaklarının kullanıldığı tespit edildi. Ve bununla ne yapıldı biliyor musunuz?

SALİH CORA (Trabzon) – Çok güzel miting oldu, rahatsız oldunuz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Sayın Cora, susarsan bir şey anlarsın belki; belki anlarsın.

SALİH CORA (Trabzon) – Çok kısa bir şey söylüyorum...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Kamu İhale Kanunu'nun 21'inci maddesinin (b) bendinde ancak "Doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi..." durumlarda yapılan pazarlık usulü ihale... Çevre il ve ilçelerden yurttaşların mitinge taşınması için yapılmış bu ihale, elimizde kapı gibi belgesi var. Ve ihalenin bedeli 2 milyon 399 bin 256 TL. Şimdi, tabii ki bunun da iktidara yakın olan bir şirkete verildiği sabit. Aynı şekilde, dağıtılan yiyecek ve içecekler tören, organizasyon, bayrak ve afiş giderleri de dâhil edildiğinde Van Büyükşehir Belediyesinden toplam 4 milyon 673 bin 865 TL çıkmış yani Büyükşehir Belediyesinin kaynağı mitinge heba edilmiş zaten. Şimdi, kayyum atanmış belediyelerde kamu zararı, usulsüzlükler ve yolsuzluklar Sayıştay raporlarına da yansdı; arşı aştı bunlar, artık sabit zaten. Bununla ilgili basına yansıyan son yolsuzluk da VASKİ'de oldu. Basına yansıyan bir videoda iddia şu: Van VASKİ'de 1. Noter huzurunda 152 işçi alımı için kura çekimi yapılıyor ve noter görevlisi, önündeki kuradan çıkmış gibi yapıp önüne konulan listeden isim okuyor ve sonra kaydedildiği ortaya çıkınca apar topar topluyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Size bu mitingde dağıtılan sandviç ve suların fiyatını söyleyeyim: 800 bin TL Van Büyükşehir Belediyesi bütçesinden harcanıyor. Sadece mitinge insan taşımak için yapılan ihale 2 milyon 399 bin 256 TL. Siz kimin parasını kime harcıyorsunuz ya? Halk iradesine el koyuyorsunuz, Büyükşehir Belediyesi gasbediyorsunuz, kayyum atıyorsunuz, halka gitmesi gereken parayı da iktidarın mitingi için Cumhurbaşkanının mitinginde harcıyorsunuz; zehir zıkkım olsun ya. Sizin, halkın boğazına gitmesi gereken o paraları mitinge insan taşımak için harcadığınızı Allah da görüyor, kul da görüyor; zehir olsun! (HDP sıralarından alkışlar)

SALİH CORA (Trabzon) – Hiç kimse mitinge zorla gitmez, zorla dağa gidilir.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sana mı verelim?

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

SALİH CORA (Trabzon) – Mitinge zorla gidilmez, dağa zorla gidilir.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sana “Hırsızlık.” diyorum ya! Ne dağı ya!
SALİH CORA (Trabzon) – Mitinge herkes gönüllü gitti.
BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Ya, lütfen, konuşma bitti... Sayın Başkan, Meral Hanım, konuşma bitti.
MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Cora’yı susturur musunuz?
BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Cora...
SALİH CORA (Trabzon) – Mitinge herkes gönüllü gitti.
MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sabit belgeler var elimde ya!
SALİH CORA (Trabzon) – Olur mu öyle şey ya!
MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Yalan atıyorsun, gel, belgeleri oku.
SALİH CORA (Trabzon) – Çıkar belgeleri...

BAŞKAN – Beyler...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Başkanım...

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Başkanım, söz talebi...

BAŞKAN – ...Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkanım, oyladınız.

BAŞKAN – Pardon.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Başkanım, söz talebimiz var, bildirdik.

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hayır, grup önerisi üzerine söz talebimiz var, nasıl yapacağız?

BAŞKAN – Oyladık bunu ya.

Kabul edilmiştir.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hayır, hayır; buradan konuşmayacağım. Zatıalinizin bir uygulaması, artık iş işten... Size olan saygımızdan dolayı sarfınazar edeceğiz, başka bir şey yok yani.

BAŞKAN – Teşekkür ederim, çok sağ olun.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Başkanım, yerinden, uygunsa...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hayır efendim ya! Başkan sen misin ya!

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Destek olmak istedim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ne karışyorsun ya! Adam yönetiyor orada ya!

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Size nezaket gösteriyor.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Muhalefet her şeyimiz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sen mi öğretiyorsun adama ya!

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Konuşsun Başkanım, istiyoruz.

Yani daha ne diyeyim, konuş istiyorum yine kızılıyorsun ya!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Senin icazetinle mi konuşacağım ben?

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Şekerin mi çıktı? “Destek olayım.” diyorum gene olmuyor, yaranamayacağım CHP’ye ya!

BAŞKAN – Sayın Altay’a çok teşekkür ediyorum beyler.

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

C) Önergeler

1.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk ve Ankara Milletvekili Şenol Sunat’ın, (2/3894) esas numaralı Yükseköğretim Kanununa Geçici Madde Ekleneğine Dair Kanun Teklifi’nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/176)

BAŞKAN – İç Tüzük’ün 37’nci maddesine göre verilmiş doğrudan gündeme alınma önergesi vardır, okutup işleme alacağız ve oylarınıza sunacağız.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

(2/3894) esas numaralı Yükseköğretim Kanununa Geçici Madde Ekleneğine Dair Kanun Teklifi’nin TBMM İçtüzüğü 37’nci maddesi uyarınca doğrudan Genel Kurul gündemine alınması konusunda gereğini arz ederim.

Yasin Öztürk
Denizli

BAŞKAN – Önerge üzerinde, teklif sahibi Denizli Milletvekili Sayın Yasin Öztürk.

Buyurun Sayın Öztürk. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Yükseköğretim Kanunu’na geçici madde ekleneğine dair hazırladığımız kanun teklifinin Meclis İç Tüzük’ünün 37’nci maddesi gereği doğrudan gündeme alınması üzerine konuşmak için söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Yükseköğretim Kanunu’na geçici madde ekleneğine konusundaki talebimiz nedir? Yükseköğretim kurumlarında hazırlık dâhil bütün sınıflarda intibak, ön lisans, lisans tamamlama, lisans, lisansüstü öğrenim gören öğrencilerimizden yükseköğretim kurumlarıyla ilişkisi kesilenlerin eğitimlerine devam edebilmeleri için bir düzenleme yapılmasını istiyoruz yani yıllarca uğraşıp çalıştığı, kazandığı hâlde çeşitli nedenlerle eğitime son vermek zorunda kalan üniversite talebelerimizin taleplerini, af çağrılarını, çığlıklarını buradan duyurmak istiyoruz.

Biz Ankara Vekilimiz Sayın Şenol Sunat Hanımefendi’yle birlikte bu kanun teklifini 20 Ekim 2021 tarihinde verdik. 13 Aralık 2021 tarihinde verdiğimiz dilekçenin sırası ancak bugün gelebildi yani bu kanun teklifi geçtiğimiz yıl üniversitelerin güz döneminin başladığı tarihte verilmişti. Eğer bu kanun teklifi o dönemde gündeme alınsa üniversitelerden bir şekilde ayrılmak zorunda kalan gençlerimiz eğitimlerine yeniden devam etme hakkı bulacak, koca bir yıl boşa geçmeyecekti.

AK PARTİ’si bu dönemde ne yaptı? Birçok defa değiştirilen kanunları tekrar tekrar değiştirmekle uğraştı ama öğrencilerin çığlık hâlinde yükselen sesine kulak vermedi. Meclisin tatile girmesine az bir süre kaldı. AK PARTİ’si kendilerine yakın basın organları vasıtasıyla “öğrencilere müjde” diye defalarca af haberleri yaptırsa da “Temmuz ayından önce kanunlaşacak.” deseniz de şurada kaldı iki gün. Size bir fırsat, hiç beklemeyin, hazır önünüze bir kanun teklifi sunduk, gelin “kabul” verin, gençlerimize hep birlikte müjde verelim. Yok “Muhalefet verdi, bu teklifi kabul etmeyiz.” diyorsanız, teklif hazır; kaldırırsanız bizim isimlerimizi, attırın kendi vekillerinize imzayı, öğrencilere bu şansı siz vermiş olun. “Yok, biz önümüzdeki 50 maddelik torba

kanunda yapacağız.” dersiniz, sütun içine çamur atıp “Bu şekilde için.” dersiniz, münferit bir kanun hâline getirmezseniz sizin bileceğiniz iş. Kim bilir, torbanın içine ne attınız? Öğrenci affını da o torba kanunun makyaj malzemesi olarak kullanacağınız çok açık, niyetinizin ne olduğunu gençler de biliyor ama bildiğim bir şey daha var: Gençlerimiz, geleceklerinden bir sene çalan iktidarın oyununa gelmez.

Değerli milletvekilleri, Yükseköğretim Kurulu ne diyor? “Eğitim başarıya endeksli bir şekilde kurgulanmalı. Bu nedenle de azami eğitim süresi şart.” Evet, yükseköğrenim başarıya endeksli bir şekilde uygulanmalıdır ve her yıl milyonlarca yeni öğrencinin sınava girdiği düşünüldüğünde, bir süre sınırlaması da getirilmelidir ancak ülkemizde öğrencilerimizi başarısızlığa iten bir çok neden de eğitim sisteminin kendisinden kaynaklanmaktadır. 2021-2022 yılı öğrenim dönemi birçok öğrencimiz için açılmadan kapanmıştır çünkü AK PARTİ’si, ailesiyle birlikte yaşadığı ilden okumak için farklı bir şehre giden üniversite öğrencilerini barındıramamıştır. Yeterince yurt olmaması bir yana, “Artırdık.” diye övündüğünüz 850 liralık burs ve öğrenim kredisi ne öğrencilerin yurt parasına yetmiştir ne de artan kira paralarına. Hadi, barınma parasını 3-5 öğrenci birleşip tamamladı diyelim; beslenmek de para ister, eğitim materyali almak da para ister, okula gitmek için ulaşım da para ister. Parası olmayan üniversite öğrencileri YKS’yi geçseler de zorunlu yaşam giderleri sınavını geçememeleri nedeniyle kayıt yaptıramadan ailelerinin yanına dönmek zorunda kalmışlardır, bir kısmı da çalışarak ekmeğini kazanmak zorunluluğu nedeniyle okullarının yolunu unutmuşlardır.

Devam edelim, başarı endeksli yükseköğretimde öğrencilerin başarı durumlarını etkileyen birçok faktör vardır; ekonomik problemlerle birlikte sosyokültürel problemler, psikolojik problemler, sağlık problemleri ve eğitim öğretim problemleri öğrencilerin akademik başarısını etkileyen faktörler arasında ilk sıraları almaktadır. Ayrıca, öğrencinin çevresiyle geliştirdiği iletişim tutumları bile başarısızlıkta önemli rol oynamaktadır. Bunların hepsi birbirine zincirleme bağlı ve biri diğerini tetikleyen faktörlerdir. Bunlara bir de malum Covid-19 salgını eklendi. Covid-19 salgını nedeniyle binlerce vatandaşımız hayatını kaybetmiştir. Ailesinin, yakınlarının, arkadaşlarının vefatı ve hasta sayılarının her geçen gün artması özellikle gençlerde stres ve gelecek kaygısına sebebiyet vermiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

YASİN ÖZTÜRK (Devamla) – En temel insan haklarından biri olarak kabul edilen eğitim hakkı devletin olumlu katkısını zorunlu kılan bir sosyal haktır. Şu an sadece ekonomik imkânsızlıklar nedeniyle kayıt bile olamadığı için eğitim hakkı elinden alınan on binlerce öğrencimiz bulunmaktadır. Yine, bağlı bulundukları yükseköğretim kurumlarında azami eğitim sürelerini her ne sebeple olursa olsun tamamlayamayan öğrencilerimiz Gazi Meclisimizden bir af beklemektedir. Biz diyoruz ki: Terör suçundan hüküm giymemek, terör örgütlerine veya Millî Güvenlik Kurulunca devletin millî güvenliğine karşı faaliyetlerde bulunduğu karar verilen yapı, oluşum ve gruplara üyeliği, mensubiyeti veya iltisakı yahut bunlarla irtibatı nedeniyle ilişkisi kesilmemek koşuluyla öğrencilerimize bir şans tanıyalım. Bu, bizim yeterince imkân sunamadığımız gençlerimize olan bir borcumuzdur. Gençlerimize olan bu borcu teklif İYİ Partiden geldiği için reddedecekseniz, biz hazırız, teklifimizi de geri çekeriz, yeter ki eğitim hakkı elinden kayıp giden gençlerimizin çılgınlığını duyun...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YASİN ÖZTÜRK (Devamla) – ...gençler için verdiğiniz sözün samimiyetini görelim. Hadi bakalım, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, yoklama talebimiz var.

BAŞKAN – Önergeyi oylamadan evvel yoklama talebi vardır.

Sayın Altay, Sayın Aygun, Sayın Emecan, Sayın Beko, Sayın Aydoğan, Sayın Karabat, Sayın Zeybek, Sayın Gündoğdu, Sayın Özkan, Sayın Altaca Kayışoğlu, Sayın Şeker, Sayın Kılınc, Sayın Ünsal, Sayın Durmaz, Sayın Emre, Sayın Ünlü, Sayın Köksal, Sayın Özdemir, Sayın Güzelmansur, Sayın Arı.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.03

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 18.19

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Şeyhmus DİNÇEL (Mardin), Enez KAPLAN (Tekirdağ)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 108’inci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN - Denizli Milletvekili Yasin Öztürk’ün İç Tüzük’ün 37’nci maddesine göre vermiş olduğu doğrudan gündeme alınma önergesinin oylamasından önce, istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştır.

Şimdi, yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum.

Yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

C) Önergeler (Devam)

1.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk ve Ankara Milletvekili Şenol Sunat’ın, (2/3894) esas numaralı Yükseköğretim Kanununa Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi’nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/176) (Devam)

BAŞKAN – Doğrudan gündeme alınma önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Sayın Vecdi Gündoğdu, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

37.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu'nun, enflasyon ve girdi maliyetlerindeki artış karşısında Trakya bölgesinde toprağını ekemeyen ayçiçeği üreticisine iktidarın sahip çıkması gerektiğine ilişkin açıklaması

VECDİ GÜNDOĞDU (Kırklareli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

TÜİK verilerine göre mayısta tarım ürünleri üretici enflasyonu yıllık yüzde 154,97'ye yükselmiştir. Gerçekleşen enflasyon oranlarındaki ve girdi maliyetlerindeki yüzde 300-500 oranlarındaki fahiş artışlar Kırklareli, Edirne ve Tekirdağ'da ayçiçeği üreticisini üretmez, toprağını ekemez hâle getirmiştir. Tüm güçlüklerle rağmen, borç sarmalı içerisinde toprağını eken ayçiçeği üreticisi çiftçilerimiz ton başına en az 2.500 lira fiyat farkı istemektedir. Trakya bölgesinde ülkemizin ayçiçeği üretiminin yüzde 40-45'ini gerçekleştiren, bereketli topraklarımıza alın terini karıştıran çiftçimize mazotun, gübrenin, işçiliğin her gün, her saat arttığı bir dönemde sahip çıkılmayıp ne zaman sahip çıkılacaktır?

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Köksal...

38.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, Afyonkarahisar'da 2'nci Küçük Sanayi Sitesi'ni, birçok köy ve kasabayı selin vurduğuna ilişkin açıklaması

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Geçtiğimiz haftalarda memleketim Afyonkarahisar'da 2'nci Küçük Sanayi Sitesi'ni ve birçok köy ve kasabayı sel vurdu. Her seferinde sele maruz kalan 2'nci Küçük Sanayi Sitesi'nin yağmur suyu tahliyesi bu yaz mutlaka acilen tamamlanmalı. İhsaniye ilçemize bağlı Kırıy köyünde 3 bin metre parke taşı dere yatağındaki foseptik çukuruna kadar olan kanalizasyon boruları da selden zarar gördü, ekinler çürüdü. Kırıy köyü ilkokulunu su bastı, bu okulun mutlaka yeniden yapılması lazım. Yedi yıldır projesi, yeri hazır olduğu hâlde bina yeniden yapılmadı, mevcut bina da şu an selden ciddi zarar gördü. Şimdi, bu köyün çocuklarına, öğrencilerine yazık değil mi? Daha geçen yıl açılan Eskiyeir Köyü Cemevi de yine selden zarar gördü, duvarları yıkıldı; mutlaka perde duvarı yapılması gerekiyor; aksi takdirde, ikinci bir yağışta cemevi kullanılamaz hâle gelecek.

Şimdi, Ayazini köyünde de...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

Birinci sıraya alınan, 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Bağlı Cetvellerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine başlayacağız.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Bağlı Cetvellerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (1/284) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S.Sayı 344) ^(*)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Komisyon Raporu 344 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Teklifin tümü üzerinde görüşmelere başlamadan önce, siyasi parti gruplarının mutabakatı üzerine, sunuş yapmak üzere Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati'ye söz veriyorum.

Süreniz yirmi dakika.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

HAZİNE VE MALİYE BAKANİ NUREDDİN NEBATİ – Uzun yıllar çatısı altında bulunmaktan büyük onur duyduğum Gazi Meclisin çok Kıymetli Başkanı, değerli milletvekilleri; hepinizi şahsım ve Sayın Cumhurbaşkanımız adına saygı ve muhabbetle selamlıyorum.

2022 yılı merkezî yönetim ek bütçe kanunu teklifi görüşmelerinin hayırlı olmasını diliyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kamu maliyemiz, dünyada yaşanan tüm olumsuz gelişmelere rağmen ekonomimizin en güçlü taraflarından biri olmaya devam ediyor. Bugüne kadar mali disiplinden hiçbir zaman taviz vermedik, vermeyeceğiz. 2022 yılı bütçe hedef ve tahminleri, 2021 yılının ikinci yarısındaki makroekonomik görünümünden hareketle belirlenmişti malum. Ancak dünyada hızla yükselen enflasyon, tedarik zincirleri ve lojistik alanındaki sıkıntılar, emtia fiyatlarındaki rekor seviyeler ile jeopolitik gerginlikler tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de makroekonomik görünüm ve varsayımlarda değişimlere yol açmıştır. Söz konusu gelişmeleri de hesaba katarak bütçemizdeki gelir tahminimizi ve ödenekleri artırıyor, vatandaşlarımızı odağına alan bir ek bütçe teklifiyle huzurlarınıza gelmiş bulunuyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle dünya ve Türkiye ekonomisine ilişkin kısa bir değerlendirmede bulunmak istiyorum; ardından, ek bütçemize ilişkin bilgileri sizlerle paylaşacağım. Dünya son yüzyılın en zorlu dönemlerinden geçiyor. Küresel ekonomi 2020 yılında İkinci Dünya Savaşı'ndan sonraki en büyük daralmasını yaşadı. Sonrasında, salgının yaraları tam sarılamadan enflasyon tüm dünyayı etkisi altına almaya başladı, Rusya-Ukrayna savaşı ise devam eden küresel sorunları daha da derinleştirdi. Dünya ekonomik, siyasi ve insani alanlarda büyük belirsizlikler ve risklerle karşı karşıya. Enflasyon bugün dünya ekonomisinin bir numaralı sorunu ve birçok ülkede son kırk yılın en yüksek seviyelerine ulaşmış durumda. Örneğin, enflasyon, ABD'de 1981 yılı Aralık ayından bu yana, Birleşik Krallık'ta ise 1982 yılından bu yana en yüksek düzeyine çıkmıştır, Almanya'da ise enflasyon, dünyada petrol şokunun yaşandığı 1973-1974 dönemindeki seviyeler görülmüştür. Tedarik sıkıntıları ve lojistik problemleri hâlen mevcut, emtia fiyatları yüksek seyrini sürdürüyor. Rusya'ya uygulanan yaptırımlar nedeniyle enerji ve gıda fiyatlarına ilişkin fiyat baskıları devam ediyor. Petrol fiyatları 2020 yılında ortalama 43 dolar seviyesinden yaklaşık 3 katına çıkarak bugün 117 dolar seviyesine gelmiş durumda. Avrupa doğal gaz fiyatları ise 2020 yılındaki ortalama 9,6 avro seviyesinden yaklaşık 12 kat artarak bugün 127 avro düzeyine ulaşmış durumda. Söz konusu rakamlar dünyada önemli bir enerji krizinin yaşandığına da işaret ediyor.

Küresel ölçekte enflasyon oranlarının yükseldiği, hayat pahalılığının yaşandığı, finansal koşulların sıkılaştığı, büyümelerin yavaşladığı ve uluslararası ilişkilerde tansiyonun yükseldiği bir dönemden geçmekteyiz. Küresel ekonomiye entegre olmuş Türkiye ekonomisi de bu zorlu şartlardan doğal olarak etkilenmektedir, özellikle bizim gibi enerji ithalatçısı ülkeler maliyet şoklarına maruz kalmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son yirmi yıllık dönemde ülkemiz ulaştırma, sağlık ve sanayi altyapısından eğitime, ihracatta ürün ve pazar çeşitliliğinden insan kaynağına, kamu maliyesinden enerji yatırımlarına ve girişimcilik ekosistemine kadar

(*) 344 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir

birçok alanda önemli bir dönüşüm geçirmiştir. 2002-2021 döneminde havalimanı sayısını 26'dan 59'a, bölünmüş yol ve otoyol uzunluğunu 7.815 kilometreden tamı tamına 32.062 kilometreye çıkardık. 1.213 kilometre uzunluğunda hızlı tren ağı oluşturduk. Tünel, köprü ve viyadük uzunluğu 361 kilometreden 1.374 kilometreye çıkmış durumda. Organize sanayi bölgesi sayısını yüzde 70'den fazla artırdık, 336'ya yükselttik. Üniversite sayısını yaklaşık 3 kat artırarak 207'ye çıkardık. Yenilenebilir enerjinin toplam kurulu güç içerisindeki payını yüzde 38'den yüzde 54 seviyesine yükselttik.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sayın Bakanım, partiniz sizi dinlemiyor galiba.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) - 2002 yılında, savunma sanayisinde yüzde 80 dışa bağımlılık oranıyla yürüttüğümüz proje sayısı 66'yken, 2021 yılında proje sayısını yüzde 65'in üzerinde yerlilik oranına ulaşılarak 793'e yükselttik. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Hastane sayısını yüzde 39'dan fazla artırdık, nitelikli yatak sayısını 8 kattan fazla artırdık. Deyim yerindeyse, birçok ülkenin tel tel döküldüğü pandemi sürecinde yeniden yapılandırdığımız ve modernize ettiğimiz sağlık altyapımız bizim öylesine büyük bir şok karşısında ne kadar dayanıklı olduğumuzu göstermiştir.

Ülkemiz dış ilişkilerde de yeni bir atılım dönemindedir. Uyguladığımız girişimci ve insani dış politika anlayışı ülkemizi sahada ve masada güçlü kılmaktadır. 2002 yılında 163 olan dış temsilcilik sayımız bugün itibarıyla 253'e ulaşmış olup böylece, ülkemiz dünyada en geniş diplomatik temsil ağına sahip 5'inci ülke konumuna gelmiştir. Güçlü yanlarımızı ve ülkemizin sahip olduğu avantajları kullanarak önümüzdeki dönemde küresel ölçekte oluşan fırsatları en iyi şekilde değerlendirmek amacıyla Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde Türkiye ekonomisi modelini oluşturduk. Modelin nihai hedefi büyümeyi sürdürülebilir, dengeli ve kapsayıcı kılmaktır. Bu kapsamda, yüksek katma değerli üretimi, ihracatı, yatırımları arttırmayı ve yüksek istihdam oluşturmayı önceliklendirdik. Böylece, cari işlemler dengesinde kalıcı iyileşme sağlayarak dış finansman ihtiyacını azaltmayı ve küresel değer zincirlerinde yükselmeyi hedefliyoruz. Selektif kredi politikalarını geliştirmeyi, Türk lirası tasarruf araçlarını güçlendirmeyi ve yatırım ortamını iyileştirici politika adımları atmaya sürdüreceğiz. Son altı aylık dönemde sanayi ve turizm gibi dış ticarete konu ve döviz kazandırıcı sektörlerin yeniden hızlanarak küresel rekabette ön plana çıkmaları, model kapsamında attığımız adımların ne kadar yerinde olduğunu açık bir şekilde göstermektedir.

Şimdi aktaracağım rakamlar sanayiye, ihracata ve istihdamda geldiğimiz noktayı net olarak ortaya koyuyor: Türkiye, büyüme konusundaki başarısını birçok zorlu dönemde ispat etmiştir. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonraki en derin küresel daralmanın yaşandığı 2020 yılında büyümeyi başaran ekonomimiz, 2021 yılında yüzde 11 oranında büyümeyle G20 ülkeleri içerisinde 1'inci sıraya yerleşmiştir. Büyüme oranı kadar büyümenin dengeli bir görünüme sahip olmasını da açıkçası değerli buluyoruz. Ekonomimiz ilk çeyrekte yüzde 7,3 büyümüş, büyümeye iç talebin katkısı 3,9; dış talebin katkısı ise 3,5 puan olmuştur. Üretim kapasitesini ve büyüme potansiyelimizi yukarı çeken makine teçhizat yatırımları 2019 yılının son çeyreğinden itibaren 10 çeyrektir kesintisiz büyümektedir.

MURAT EMİR (Ankara) – Otuz yıllık göz doktoruyum, pırlıltı falan görmüyorum gözlerinizde.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ - Öncü göstergeler ekonomik aktivitedeki olumlu görünümün devam ettiğine işaret etmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ihracatımız arka arkaya rekorlar kırıyor. İhracatçılarımızın küresel riskleri fırsata çevirme kabiliyeti ve girişimciliği sayesinde ihracatımız son yirmi bir ayın 19'unda aylık bazda rekor kırdı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) 2022 yılı Mayıs ayında ihracatımız yıllık 242,6 milyar dolar ile cumhuriyet tarihinin en yüksek seviyesine ulaşmıştır.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Nebati'den masallar, Nebati'den!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Işıkları kapativer.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Bugün Türkiye ihracatta hem ülke hem ürün çeşitliliğini sürekli artırmaktadır. Hâlihazırda 1 milyar doların üzerinizde ihracat yaptığımız ürün sayısı 2002'de 9 iken, bugün 51'e...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Dolar 11,40'dı; 17 oldu, 17, Nebati!

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – ...ülke sayısı da 2002'de 8 iken 49'a yükselmiştir. Diğer yandan, 2021 yılında ülkemiz turizmde dünyada aldığı payı 2,8'e çıkarmıştır.

MURAT EMİR (Ankara) – Yüzde 200 enflasyonun sorumlusu sizsiniz, o yüzden ek bütçe getiriyorsunuz.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Bugün turizm gelirleri salgın öncesi seviyelerine oldukça yaklaşmıştır.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Rekorlar kırdınız rekorlar, tebrik ederiz. Enflasyon rekoru, dolar rekoru, talan rekoru...

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Gazel okuma, dinle!

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Başta enerji olmak üzere artan küresel emtia fiyatları ithalatımızın yüksek seyretmesinde ana belirleyici olmuştur.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Sayın Bakan, altı aylık uykudan uyandınız mı? Ne görüyorsunuz altı ay sonra?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Neticede, 2021 yılında 13,7 milyar dolara gerileyen cari işlemler açığı nisan ayı itibarıyla yıllık 25,7 milyar dolar olmuştur.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Yürü Nebati, kim tutar seni!

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Önce altı ay daha uyu, altı ay daha uyu!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Dünya rekoru kırıyoruz, dünya rekoru! Enflasyonda 6'ncıyız dünyada...

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Ancak enerji hariç değerlendirildiğinde... Burayı tekrar etmek istiyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Türkiye'nin itibarını mahvettin!

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Enerji hariç değerlendirildiğinde, cari işlemler dengesi nisan ayında yıllık 35,2 milyar dolar fazla vermiştir. Bu sonuç, Türkiye ekonomisinin çıktısıdır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MURAT EMİR (Ankara) – Vatandaşa anlat, vatandaşa; cesaretin varsa vatandaşa anlat bunları sen!

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; daha önce de belirttiğim gibi, büyümenin kapsayıcı olmasını çok önemsiyoruz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Hâlâ masal anlatıyorsun, masal!

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Elde ettiğimiz büyümenin istihdama da olumlu yansımalarını görüyoruz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Dolara bak, dolara; faize bak, enflasyona bak!

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Sayın Başkanım, müdahale eder misiniz?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Toplam istihdamımız...

BAŞKAN – Sayın Bakan, bir dakika...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Asgari ücretliyi, emekliyi; hepsini mahvettiniz; hâlâ masal anlatıyorsun, hâlâ!

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Veli Ağbaba'yı Genel Merkezden çağırıyorlar(!)

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Toplam istihdamımız...

BAŞKAN – Sayın Bakanım, bir dakika...

Veli Ağbaba'yı Genel Merkezden çağırıyorlar, haberiniz olsun(!)

Arkadaşlar, rica ediyorum laf atmadan dinleyelim.

Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkanım, ama biraz gerçekleri konuşsun; faizi söylesin, enflasyonu söylesin, alım gücünü söylesin...

MURAT EMİR (Ankara) – Ek bütçeyi niye getiriyorsun, ek bütçeyi!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – AKP Grubu nerede, AKP Grubu?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; az önce ifade ettiğim ve şu andan sonra ifade edeceğim tüm veriler açık veriler setidir.

MURAT EMİR (Ankara) – Yüzde 200 enflasyonun olduğu bir ülkede Maliye Bakanı böyle konuşamaz; utanır insan, utanır!

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Dolayısıyla tamamı gerçek ve reel dünyayı, Türkiye'yi yansıtan rakamlardır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Toplam istihdamımız 2022 Nisan ayı itibarıyla 30,4 milyon kişiye ulaşmıştır.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Nereyi anlatıyorsun sen!

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Salgının derinden hissedildiği 2020 yılı Nisan ayına göre ise oluşturduğumuz ilave istihdam 5 milyon kişiye ulaşmıştır. Türkiye, OECD üyeleri arasında salgın öncesi döneme göre en fazla istihdam artışı sağlayan ülke olmuştur; OECD söylüyor.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; enflasyon hem bizim hem de dünyanın büyük bir derdi.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Yok yok, bizde 30 katı.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Bir taraftan enerji ve gıda başta olmak üzere emtia fiyatları artıyor, diğer yandan fiyatını kabul etseniz bile ürünü bulamıyorsunuz.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Çünkü kredibiliteniz yok. Çünkü itibarınız yok.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Hadi ürünü buldunuz, konteyneri bulamıyorsunuz. Konteyneri buldunuz, gemiyi bulamıyorsunuz.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Ya, ne çok ağlıyorsunuz! Ağlamaktan gözleriniz şişti.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Sonuçta tüm dünya bu karmaşanın bedelini enflasyon olarak ödüyor. Bunlara ilaveten, ülkemizde de başta döviz kurunun etkisi olmak üzere fiyatlamada davranışlarındaki bozulmalar enflasyonu olumsuz etkilemiştir. Ülke olarak geçmişte enflasyondan çok çektik. İktidara geldiğimiz andan itibaren enflasyonla mücadele etik ve başarıya ulaştık. Enflasyonun olumsuz etkilerinin farkındayız. Enflasyonla mücadele konusunda gerekli tecrübe ve donanıma sahibiz, mücadelemizi kararlılıkla sürdürüyoruz ve enflasyonu kısa bir süre içerisinde düşürmeyi yine biz başaracağız. (CHP sıralarından gürültüler)

MURAT EMİR (Ankara) – Yine yalan! Kaç defa düşürüyordun, kaç defa! Yalan rüzgârı bu, yalan rüzgârı!

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Bu süreçte vatandaşlarımızın fiyat artışlarından daha az etkilenmesi için azami çabayı gösteriyoruz. Bu kapsamda hane halkının tüketim sepetinde önemli yer tutan gıda, temizlik, hijyen malzemeleri gibi ürünlerde, yeme içme hizmetlerinin tamamında, meskenlerde kullanılan elektrikte, çiftçimizin sulamada kullandığı elektrikte KDV'de indirim yaptık.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bir de çiftçiye sorsana çiftçiye ya! Ya, çiftçiye sor, sulamayı bir sor ya!

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Kamu tarafından yönetilen, yönlendirilen fiyatlar aracılığıyla halkımız üzerindeki enflasyonist baskıları azaltıcı tedbirler aldık.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ya, bu kadar yalan olur mu!

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Enerji fiyatlarındaki yüksek artışlara rağmen elektrik ve doğal gazda çok önemli tutarlara ulaşan sübvansiyonlarla vatandaşlarımızı ve sanayicilerimizi destekledik, 2022 yılının ilk beş ayında da meskenlerde kullanılan doğal gazı yüzde 81 oranında sübvansiyon ettik.

MURAT EMİR (Ankara) – Gözlerde pırıltı gitmiş.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Şekere gel, şekere!

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Pazarda zannediyorsunuz herhâlde kendinizi!

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – 2023 yılının ilk çeyreğinden itibaren kendi doğal gazımızı inşallah hanelere ulaştıracağız. Bundan sonra da enerji kaynaklı fiyat artışlarına karşı daha korunaklı hâle geleceğiz.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Batırdınız ülkeyi, batırdınız!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ülkeyi batırdınız, ülkeyi!

ZÜLFÜ DEMİRBAG (Elâzığ) – Siz bu hâlde devlet yönetimine talip oluyorsunuz, siz... Allah bu ülkeye yardım etsin!

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Kira artışlarını yüzde 25'le sınırlayarak vatandaşlarımızı yüksek fiyat artışlarından koruma yönünde destekleyici bir adım daha attık.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Mazota gel, mazota! Mazota gel, şekere gel! Gübreye gel!

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Ayrıca, bazı stratejik ürünlere yönelik ihracat kaynaklı fiyat artışlarını önlemek için dış ticaret tedbirlerini devreye aldık.

MURAT EMİR (Ankara) – Aç bıraktınız, aç! Milleti aç bıraktınız "Bütçe getirdik." diyorsunuz, ayıp!

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Tüm bu adımlar çerçevesinde devlet olarak 2022 yılında 241 milyar lira vergi gelirinden vazgeçiyoruz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ekmek 5 lira, ekmek, ekmek!

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Ekmek 5 lira oldu, ekmek 5 lira oldu!

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Tam bu noktada bir hususu da açıklığa kavuşturmak istiyorum.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Sayın Bakan, ekmek 5 lira oldu; mazot 30 lira oldu, mazot 30 lira!

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – 2022 yılı Bütçe Kanunu'nda yatırımı, üretimi, tarımı, istihdamı, esnafımızı, çiftçimizi hülâsa tüm vatandaşlarımızı desteklemek amacıyla vergi kanunlarımızda düzenlenen istisna, muafiyet ve indirimlerin maliyetini gösteren 336 milyar lira vergi harcaması öngördük.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Bir depo benzin 2 bin lira Sayın Bakan.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Yaptığımız bu ek bütçede bunları azaltan herhangi bir düzenleme yok, esasen gündemimizde de böyle bir plan da yoktur.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Yüzde 98 yoksullaşıyor, senin yandaşların zenginleşiyor, yüzde 1. Yükselttiğiniz tek şey Amerikan doları, Amerikan doları!

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Asgari ücret 250 dolara düştü Sayın Bakan, farkında mısın?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Ayrıca, 2022 yılı içinde bazıları geçici, bazıları kalıcı olarak enflasyonla mücadeleye katkı sağlayacak vergi indirimleri yaptık. İşte, bu 241 milyar lira bu kapsamda yaptığımız düzenlemelerin maliyetidir.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Garibanlar yok... Zenginler var, zenginler!

VELİ AĞBABA (Malatya) – AK PARTİ'li vekillere de Allah sabır versin. Bu kadar yalan alkışlanır mı ya!

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biraz önce bahsettim, küresel düzeyde yaşanan pek çok olumsuz gelişmeye rağmen 2022 yılında da bütçe dengesinde bozulmaya izin vermedik.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Denge bozuldu, denge çok bozuldu hem de.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Mazot, mazot...

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Son aylardaki gelişmeler hem gelir beklentilerimizi hem harcama büyüklüklerimizi artırdı, ihtiyaçlarımızı farklılaştırdı.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ekmek 5 lira, şeker 1.200 lira, hikâye anlatma Nebatî!

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Ortaya çıkan bu ilave gelir beklentimizi vatandaşlarımızın refahını artırmak, ülkemizin stratejik öneme sahip yatırımlarının hızla tamamlanabilmesini sağlamak amacıyla ek bütçe kanunu teklifini hazırladık.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Vatandaş çöplerden meyve sebze topluyor.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Ek bütçe kanunu teklifimizi gelir tahminlerimizle uyumlu ve kamu maliyesinde dengeyi koruyan bir anlayışla hazırladık. Bütçe gelirlerimiz ekonomik aktivitedeki genele yayılmış canlı görünüme bağlı olarak çok güçlü bir performans göstermektedir. İlk beş ayda gelir...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Neden ek bütçeye gerek duydunuz?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Uyuduk altı ay önce, uyandık altı ay sonra. Hâlimize bak, hâlimize!

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

BAŞKAN – Sayın Bakan, bir dakika...

Ya, bu laf atmanın milletvekiline faydası yok, partiye faydası yok.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Sen ne işe yarıyorsun Veli Ağbaba? Bir işe yarıyor musun?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Senin sadece parmağın işe yarıyor, parmağın. Sen ne işe yarıyorsun? Senin sadece parmağın... Recep Tayyip ihtiyaç duymasa sadece parmağını yapar...

BAŞKAN – Bir dakika arkadaşlar ya! Bir dakika beyler, bir dakika ya!

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Adam gibi konuş.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Adam olmayan sensin.

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Terbiyesiz! Adam ol!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Adam olmayan sensin, terbiyesiz! Recep Tayyip Erdoğan istiyorsa sadece parmağını yapar milletvekili. Senin işe yarayan tek organın parmağın.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Terbiyesiz! Konuşma.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Utanmaz adam! Hadsiz! Terbiyesiz, ahlaksız! Ahlaksız! Hadsiz! Sen kimsin!

BAŞKAN – Bir dakika...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Sensin lan! Adam ol!

VELİ AĞBABA (Malatya) – “Lan!” sensin, “Lan!” sensin. Terbiyesiz de sensin! Ahlaksız da sensin!

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Adam ol! Konuşma. Yaptığın işe bak.

Ayda yılda bir geliyor, yine provokasyon yapıyor, yine provokasyon yapıyor. (AK PARTİ ve CHP sıralarından gürültüler)

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkanım, müdahale eder misiniz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Konuşma hadsiz!

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, temiz dile davet eder misiniz?

BAŞKAN – Bir dakika, sayın milletvekilleri... (Gürültüler)

Değerli milletvekilleri, şimdi, bir şey söyleyeceğim.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, hakaret ediyor.

BAŞKAN – Bir dakika ya, bir dakika. Bir dakika, Sayın Milletvekilim.

Şu bağırmanın...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Küfredemez kimse, “Lan!” diyemez kimse...

BAŞKAN – Beyler, sayın milletvekilleri; bir milletvekiline...

VELİ AĞBABA (Malatya) – ...“Terbiyesiz!” diyemez kimse, “Ahlaksız!” diyemez kimse...

BAŞKAN – Bir dakika, bir dakika...

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, her zamanki gibi gelip sabote edip gidecek; izin vermeyin lütfen.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Provokatör orada!

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, bana saygılı olmazsanız size saygılı olmam. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Niye bağırıyorsunuz? Kavga edecekseniz çıkın, kavga edin. Burada bağırıyorsunuz, 15 kişi araya giriyor. Buna ne diyorlar biliyor musunuz dışarıda? Başka tarifler yapıyor. Ben deminden beri... Mesela “Murat Emir laf atıyor.” deseler dışarıda, inanmam. Allah aşkına ya!

MURAT EMİR (Ankara) – Başkanım, ben bile laf atmak zorunda kalıyorum. Böyle Maliye Bakanına laf nasıl atılmaz Sayın Başkanım!

BAŞKAN – Dolayısıyla biraz sonra Cumhuriyet Halk Partisinin görüşlerini grubun tespit ettiği bir arkadaş gelip açıklayacak. Orada, bağırana kendi vilayetinde itibar kazandırmaz, bir; partisine itibar kazandırmaz, iki. Ben buradan bir milletvekiline “Bağırma! Demel!” ifadesini kullanırken utanıyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, keşke... Biraz da hakaret edenlere, “Ahlaksız!” diyenlere, “Terbiyesiz!” diyenlere, “Lan!” diyenlere akıl verin Sayın Başkan.

BAŞKAN – Her iki tarafa, kim bağırırsa herkese söylüyorum, herkese söylüyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bir oraya söyle Sayın Başkan.

BAŞKAN – Herkese söylüyorum.

Buyurun Sayın Bakan.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; teşekkür

ediyorum.

Ek bütçe kanun teklifimizi gelir tahminlerimizle uyumlu ve kamu maliyesinde dengeyi koruyan bir anlayışla hazırladık. Bütçe gelirlerimiz ekonomik aktivitedeki genele yayılmış canlı görünüme bağlı olarak çok güçlü bir performans göstermektedir. İlk beş ayda gelir gerçekleştirmelerimiz bütçe hedefimizin yüzde 73'ünü aştı. 2022 yılı Ocak-Mayıs döneminde bütçe gelirlerimiz bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 100 artışla 1 trilyon 84 milyar lira, vergi gelirlerimiz ise yüzde 108 artarak 881 milyar lira olarak gerçekleşmiştir.

Vergi gelirlerimizin artmasından, çok yüksek oranlarda faydalanan kesim belediyelerimizdir. Mesela, ilk 5 belediyemiz bu orandan en iyi şekilde faydalanan belediyelerimizdir ve belediyelerimiz de başta olmak üzere, gelirlerden faydalanma oranları geçen yıllara kıyasladığımızda yüzde 197 oranında artmıştır.

Memnuniyetle ifade etmek isterim ki bu dönemde topladığımız verginin önemli bir bölümünü yani yüzde 43'ünü gelir ve kazanç üzerinden aldık, böylece vergi gelirlerimiz içerisinde dolaysız vergilerin payını artırdık.

MURAT EMİR (Ankara) – Kaça artırdınız? Bütün vergileriniz dolaylı vergi.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Hazırladığımız ek bütçeyle genel bütçe gelirlerinde net 1 trilyon 81 milyar lira ilave gelir öngörüyoruz. Bu ilave gelirin 927,7 milyar Türk lirası vergi gelirlerinden, 152,9 milyar lirası vergi dışı gelirlerden oluşmaktadır.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Veriler sahte.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Ek bütçemizi de mevcut gelir gerçekleştirmelerimizden hareketle herhangi bir vergi artışı ya da yeni vergi ihdası öngörmeden, tamamen gerçekçi varsayımlarla hazırladık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

YUNUS EMRE (İstanbul) – Hangi gerçekçi ya, hangi gerçekçi? Neresi gerçekçi?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Kimsenin şüphesi olmasın, ekonomimiz güçlenerek yoluna devam ediyor, hedeflerin tutturulması için çarşıya, pazara ek vergi getirmeyeceğiz.

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, hiçbir Bakan Meclisle böylesine alay edemez.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Ya, gerçekçi olsaydı ek bütçe yapmaya gerek kalmazdı ki.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye ekonomisi modelimizin en önemli araçlarından biri hiç şüphesiz gelir politikalarıdır. Vergi politikalarımıza yönelik yerinde ve zamanında attığımız adımlarla vatandaşlarımızı, esnafımızı, reel sektörümüzü destekliyoruz.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Hayalî bütçe, hayalî.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Plan ve Bütçe Komisyonunda yaptığım değerlendirmelerde gelir politikası araçlarımızı detaylı bir şekilde anlattım.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Plan ve Bütçe Komisyonunda enflasyonla ilgili ne söyledin, bunu söylesene.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Müsaade ederseniz, çok önemli gördüğüm hususları tekrar dile getirmek istiyorum: 2022 yılı başından itibaren asgari ücreti vergi dışı bırakarak reform niteliğinde bir düzenlemeyi hayata geçirdik. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Allah razı olsun!

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Böylece asgari ücret üzerindeki gelir ve damga vergisini de kaldırmış olduk. Ayrıca, tüm ücretlilerin asgari ücrete isabet eden ücretlerinden de vergi alınmamasını sağladık.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Alkış!

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Bu düzenlemeyle 21 milyona ulaşan çalışanımızı bu kapsama aldık.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Alkış!

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Tarımsal destekleme ödemelerinden gelir vergisini kaldırarak çiftçimizi destekledik.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Hangi çiftçiye destekledin be!

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Burada da yaklaşık 3 milyon çiftçimizi kapsadık.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Grubun gülüyor, grubun!

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Basit usule tabi 850 bin esnafımızın kazançlarını vergiden istisna tuttuk. Sadece bu üç düzenlemeyle, yaklaşık 25 milyon vatandaşımıza dokunduk.

ERKAN AYDIN (Bursa) – Mazot ne kadar, mazot, Sayın Bakan? Mazotun fiyatını söyle! Altı ay gözümüzü açtık kapattık enflasyon düşmedi.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Bütçe bitti.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ek bütçeyle öngörülen ilave ödenekler, zorunlu harcama alanlarının yanında, hane halkını ve toplumun tüm kesimlerini destekleyecektir.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Uyuduk uyandık, yeni bütçe geldi.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Topladığımız her kuruş verginin vatandaşlarımızı hizmet olarak dönmesi için...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – 5'li çete, 5'li çete!

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – ...gecemizi gündüzümüze katarak çalıştık ve çalışmaya devam edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Artık vatandaşlarımızın vergileri faize değil, hizmete gitmektedir.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Faize, faize; yalana, yalana!

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Özellikle, göreve geldiğimiz yıldaki bütçe kompozisyonuna dikkatinizi çekmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MURAT EMİR (Ankara) – Yazıklar olsun! Faiz rekortmenisiniz, faiz!

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Sayın Başkan, kaçınıcı dakika?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – 2002 yılında hazırlanan bütçenin yüzde 43'ü sadece faiz giderlerine harcanıyordu. Hâl böyleyken, bütçede kalan sınırlı alanın eğitime, sağlığa, yatırıma yani halkımıza doğrudan hizmet sağlayacak alanlara yetmesi mümkün olmadı.

ERKAN AYDIN (Bursa) – Kendin söyledin, kendin, dar gelirli burada yok.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Şu anda üzerinde müzakere ettiğimiz ek bütçe kanun teklifindeki tutarlarla birlikte 2022 yılında faize ayrılan kaynak bütçenin yalnızca yüzde 11,6'sına denk geliyor ki 2022 yılı Bütçe Kanunu'nda bu oran yüzde 13,7 olarak belirlenmişti.

ERKAN AYDIN (Bursa) – Faiz, anaparayı geçti, anapara ödemesini geçti faiz ödemesi! Ne anlatıyorsun!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Yalan!

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Uyuduk uyandık, yeni bütçe geldi.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Önceki dönemlerde toplanan her 100 lira verginin 86 lirası faize gidiyordu; bu yıl ise topladığımız her 100 lira verginin yalnızca 15 lirasını faize ödüyoruz.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Bütçe nereye gitti?

ERKAN AYDIN (Bursa) – Londra'daki tefecilerden faiz alıyorsunuz!

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Bizler, bütçelerimizi, milletimize sunacağımız hizmetin bir aracı olarak gördük; eser ve hizmet siyasetini egemen kıldık.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; takdirlerinize sunduğumuz ek bütçe teklifimizi de aynı saiklerle hazırladık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bakan, toparlayın.

Buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Toparlıyorum efendim.

Ek bütçe kanun teklifimizle merkezî yönetim bütçe ödenekleri 1 trilyon 81 milyar lira artırılmaktadır. Bu kapsamda hazırladığımız ek bütçenin 216,9 milyar lirasını kamu çalışanlarımızın aylıklarında yapılan artışlar kapsamında personel giderlerine; 154 milyar lirasını emekli aylıklarında yapılan artışlar başta olmak üzere sağlık giderleri ile işveren prim teşvikleri ödemeleri gibi giderleri karşılamak amacıyla SGK'ye; 134,5 milyar lirasını vatandaşlarımızın hanelerinde tükettikleri elektrik ve doğal gazı piyasa fiyatlarının çok daha altında kullanmalarını sağlamak amacıyla... (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Son, bir dakikada bitiriyorum efendim.

BAŞKAN – Buyurun toparlayın.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – ...105 milyar lirasını yatırımların daha hızlı tamamlanabilmesi amacıyla tarımsal sulama projeleri, OSB ve küçük sanayi sitesi yatırımları ile kara yolları ve demir yolları başta olmak üzere yatırımlara; 103,3 milyar lirasını mahallî idarelere; 44,8 milyar lirasını engelli evde bakım destekleri, 65 yaş üstü bakıma muhtaç yaşlıların ve engelli vatandaşlarımızın aylıkları, muhtaç ailelere yapılacak yardım ödemeleri ve diğer sosyal amaçlı giderlere; 37,1 milyar lirasını tarıma ayrılan destek ödemelerine ve diğer giderlere; 40 milyar lirasını mevduat ve katılma hesaplarının kur artışlarına karşı korunmasına ilişkin giderlere; 156 milyar lirasını zorunlu harcamalar başta olmak üzere diğer ödenek ihtiyaçlarının karşılanmasına; 89,4 milyar lirasını ise faiz giderlerine ayırmış bulunuyoruz.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Hani faiz yoktu. Sayın Bakan, hani faiz yoktu.

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Dinle be, dinle.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ne dinleyeceğim, “Faiz yok.” dedi, “Faiz bitti.” dedi.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – “Yok.” demedi, “Yüzde 15'i faize gidiyor.” dedi, o zaman iyi dinleyin.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; önümüzdeki dönemde de mali disipline kararlılıkla devam edeceğiz. Maliye politikamızı şeffaf, seçici ve hedef odaklı bir anlayışla uygulayarak işçimiz, esnafımız, çiftçimiz başta olmak üzere tüm vatandaşlarımızın ve reel sektörümüzün ihtiyaçlarını gözetmeye devam ederek uygulayacağız.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Yalanlara ne gerek var, hiç gerek yok yalanlara.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) - Sayın Başkanım, Plan ve Bütçe Komisyonundaki görüşmelerimizde başta AK PARTİ Grubu ve değerli ortağımız MHP olmak üzere, CHP, İYİ Parti ve HDP gruplarına toplantı esnasında göstermiş oldukları katkılarından dolayı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Başkan ve üyelerine teşekkür ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) - Bu vesileyle, ek bütçemizin ülkemize ve vatandaşlarımıza tekrar hayırlı ve uğurlu olmasını diliyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Türkiye Büyük Millet Meclisinin belli gelenekleri vardır, ritüeller vardır; özellikle bütçe görüşmelerinde sataşma, laf atma bir ritüeldir. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Yok öyle bir şey.

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Burada mesele, kişisel olarak hakaretimiz bir ifadede bulunmamaktır. Ancak Sayın Nebatî'nin sunumu esnasında milletvekillerimizin –doğal olarak- vatandaşın çektiği çileyi Parlamente'ye yansıtmayı, sataşması dozajı tartışılabilir ama doğaldır. Doğal olmayan şudur: AK PARTİ sıralarından...

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Hadi be!

ENGİN ALTAY (İstanbul) - İşte başladılar. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAYRAM ÖZÇELİK (Burdur) – Sabırlı olacaksınız ağabey, bütçe böyle. Başkanım, sabırlı ol.

ENGİN ALTAY (İstanbul) - “Hadi be!” ne demek ya? “Hadi be!” ne demek ya? (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAYRAM ÖZÇELİK (Burdur) – Sabır, sabır.

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Hadi be!

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Bana bak, benim ağzımı bozdurma!

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Sus! (CHP sıralarından gürültüler)

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Kimsin sen bana “Sus!” diyorsun! Sen kimsin! Gel, gel! Bana “Sus!” diyemezsin sen! (AK PARTİ ve CHP sıralarından gürültüler)

BAYRAM ÖZÇELİK (Burdur) – Bütçe görüşülüyor, sabır ya, tamam.

BAŞKAN – Evet, buyurun Sayın Başkan...

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

BAŞKAN - Laf atmayın arkadaşlar.

Buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – AK PARTİ Grubunda çok seviyeli, çok kaliteli arkadaşlarımız var, bu arada böyle terbiyesizler de var. (CHP sıralarından alkışlar)

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Sensin terbiyesiz!

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Aynı şekilde sizde de öyle.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sen terbiyesizsin, daha fazla söylemiyorum, benim ağzımı bozdurma!

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Sensin!

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Aynısı, sizde de öyle.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Arkadaşlarımız, Sayın Bakana laf atarken dozajı kaçırmış olabilir, buna biz müdahale ediyoruz zaten.

AHMET TAN (Kütahya) – Sıkıntı orada zaten, sıkıntı dozajda Sayın Başkan.

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Oradan hakaret edemez kimse bir CHP milletvekiline.

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Sen de edemezsin!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Kendisini uyarmanızı talep ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teklifin tümü üzerinde görüşmelere başlıyoruz.

İYİ Parti Grubu adına Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu konuşacaktır.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, Parlamentomuzun seçkin mensupları; Sayın Erdoğan'ın, Sayın Cumhurbaşkanının Meclise sevk ettiği ek bütçe üzerine partimin görüşlerini aktarmak üzere karşınızdayım.

Sayın Bakanım, önce şunu söylemek istiyorum ki gerçekten konuşmamda yoktu ama sizin konuşmanız üzerine bir not aldım, “Enflasyonda hedefe ulaştık.” sözünüz iki şey çıkartıyor: Ya siz millete söylemediğiniz bir hedefin sahibisiniz ya da on yıldır uyuyorsunuz da yeni uyandınız. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Gerçekten bu söz Teyo dayının “Mars’a gittim ve geldim.” sözü kadar bile ciddi değil. Böyle bir söz gerçekten burada Parlamentoyu, Parlamento mensuplarını ve konuşmacıları bile ciddi olmaktan uzaklaştırır. Anlıyorum ki geldiğimiz noktada Türkiye fotoğrafına baktığımızda, siz de dâhil, Türk ekonomisini yönetenler ne bu coğrafyayı ne bu bölgeyi ne de bu zamanı anlama profiline sahip değilsiniz; gerçekten şaşılacak bir şey. Bakın, bu rakamları beraber konuşalım.

Saygıdeğer milletvekilleri, bütçe ciddi bir iştir, dünyanın her yerinde ciddi bir iştir. Bütçe, bir yol haritasıdır, bir plandır. Bütçe kamuya, devlete der ki: “Şunları yapmak zorundasın.” Emredicidir; özel sektöre de yol göstericidir, bir yol haritasıdır, yola çıkmadır, otobüse yolcuları alıp hedefi koyma, zamanı belirleme, belli bir yakıt tüketimiyle yola çıkmadır. Bakın, biz 2021 yılında bu yola çıktık; Sayın Erdoğan bize 6 Eylülde orta vadeli planla bir bütçe açıklaması yaptı ve kasımın sonunda Sayın Oktay bir bütçeyle Komisyona geldi. Nasıl bir bütçe? 6 Eylülde Sayın Erdoğan'ın açıkladığı 2022 yılı bütçesi, değerli arkadaşlar, 211 milyar dolar; böyle bir büyüklükte bütçe.

Sayın Bakanım, ben sizi çok saygıyla dinledim, inanın, virgölünüzü kaçırmadan dinledim.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Estağfurullah.

DURSUN MÜSAVAT Dervişoğlu (İzmir) – Önemli işleri var Sayın Başkan.

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – Bu bütçe, 17 Aralıkta henüz Sayın Oktay sunarken 144 milyara düştü. Bütçe 17 Aralıkta onaylandığında burada bu bütçe 107 milyar dolarlık bir büyüklüğe kavuştu. Hani, ne oldu 211 milyar doların mal ve hizmet alımı, millete sunumu? Sayın Bakan, bunları konuşmak lazım. Dünyada bu kadar ne oldu üç ayda başka ülkelerde de bizde de veya ne olmadı da bizde oldu? Evet, her tarafa yağmur yağdı pandemide ama bizi sel götürüyor; neden biliyor musunuz? Daha önce alıp da yerine harcamadığınız harcama kaynakları yüzünden. Şimdi, henüz görüşülürken darmadağın olmuş bir bütçe. Bu bütçe yıllık; bakın, biz artık altı aylık bütçeye geldik. Bu, ek bütçe değil; bu, bir çift bütçe; 1 trilyon 80 milyar liralık bir ilave söz konusu.

HAYRETTİN NUHOĞLU (İstanbul) – Sayın Bakan, dinlemek istiyoruz. Tören alanı mı burası? Konuşmacıyı dinlemek istiyorum.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Niye oradan müdahale ediyorsunuz?

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – Bakın, Sayın Başkan, bu Parlamentoyu iktidar yönetir, iktidar yok, anladık ama lütfen yönetim, Komisyon... Biz ciddiye alıyoruz Türkiye'yi ve her şeyi ciddiye alıyoruz; millettten aldığımız sorumluluk bu.

Şimdi, bugün itibarıyla 2,8 trilyonluk bir bütçe var ve 170 milyar dolarlık bir hacimle karşı karşıyayız. Şimdi, bu çift bütçe yani dünyada, ender olarak ülkelerde altı aylık bütçe olur; biri bizde oldu ve bu tür bir iz bırakmada üzerinize yok. Türkiye'yi anlatmak için başka bir fotoğrafa ihtiyaç yok.

Saygıdeğer milletvekilleri, Türkiye'de bir ekonomik kriz yok, Türkiye'de ekonomiyi de içine alan bir yönetim krizi var. Bu parlamenter sistem döneminde hükümet krizi, yönetim krizi olarak vurgulanırdı ama partili Cumhurbaşkanlığı döneminde bu artık bir devlet krizi. Türkiye'de bir ekonomik kriz var, Türkiye'de bir yönetim krizi var ve Türkiye'de yönetememenin ortaya çıkardığı -devlet nezdinde- bir yönetememe krizi var. Buradan şunu söyleyeyim: Türkiye'nin ekonomisinin sebepleri belli, çok sır değil, geldiğimiz noktanın 2 tane ana nedeni var: Birincisi, güven yok. Sayın Genel Başkanımızın her daim söylediği bir husus var: “Ekonomiyi güven yönetir.” Ekonomi, güven olduktan sonra siyaset ve bürokrasi daha efektif bir yönetim arayışındadır.

Şimdi, bakın, sizin döneminizle ilgili bir Onuncu Plan yaptık. Önce bir 2023 hedefleri vardı, 2019'da toz oldu Onuncu Plan. Burada diyorsunuz ki ve Sayın Erdoğan diyor ki -Değerli arkadaşlar, bu plan yapılırken Türkiye'nin millî geliri 950 milyar dolar, 75 milyon nüfusla 950 milyar dolar- “Bu 950 milyar 2018 yılında 1,2 trilyona çıkacak.” ve 2013'ün başında “Bugün millî gelirimiz 9.600, 2018'de 10.900 dolara çıkacak.” Sayın Bakan, ne oldu? 780 milyara geldi, düştü. Millî gelir o gün 12.500 dolarmış, 2018'de 9.600 dolara düştü. Ne oldu bu plan? Hani hedefleriniz? Şimdi, sizin bu hedeflerinizle ve planlarınızla yola çıkanlar neden size güvensin? Ve güvenmiyor.

Şimdi, On Birinci Plan... Bakın, bunu beraber yaptık, daha yeni, konuşmasını ben yaptım. Almışız 784 milyardan... Hani “1,5 trilyon olacak.” dedik ya. Plan diyor ki: 2022'de 1 trilyon 80 milyar dolar olacak. Ne oldu? 755. Plan diyor ki: Bugün fert başına millî gelir 9.600 dolar, 2023'te 12.400 dolar olacak; bugün 8.800. Dolar 4,80'miş, 2023'te 6,90 olacak diyor. Bugün kaç lira olduğunu bilen yok Sayın Bakan; siz de dâhil bilen yok. Şimdi, bunlar 2018 öncesi sizlerin yaptığı planlar. Bakın, ben size burada tek tek sayabilirim.

Değerli milletvekilleri, partili Cumhurbaşkanlığı döneminden itibaren Sayın Erdoğan ve ekonomi ekibi tam 17 adet plan ve hedef açıklamış; 17 adet. Allah aşkına bunlardan bir tanesinin döviz, faizi, enflasyonu tutmaz mı ya, bir tanesinin? 17 plan! 20 Eylül 2018'de birinci ekonomi planından 17 Şubat 2022'de Türkiye ekonomisi modeline kadar. Bakın, 6 Eylül'de Sayın Cumhurbaşkanlığı açıklıyor, diyor ki: “Bu yıl sonu, 2021 sonu dolar 8,30, 2022'de 9,30, 2023'te 9,80, 2024'te 10,30.” Bunu söyleyen yine Türkiye'yi yönetiyor. Peki, buna nasıl güvenecek insanlar? İnanın, AK PARTİ'ye oy verenlerin yüzde 48'i güvenmiyor. Şimdi, bu güvenin olmaması da tam bir fiyasko, bu bütçe ve ekonominin geldiği fotoğraf tam bir fiyasko. Neden olmasın ki?

Değerli arkadaşlar, bakın, aralıkta döviz ve faizin fırtına çıkardığı zaman Cumhurbaşkanlığı Finans Ofisi Başkanının Türkiye'ye açıklaması var, Türkiye'ye diyor ki: “Ocak ayında enflasyon beklentim negatif.” Bunu İYİ Partili bir arkadaşımız açıklamadı, bunu Millet İttifakı'ndan Cumhuriyet Halk Partili bir arkadaşımız da açıklamadı; devletin en üst katında ve ekonominin en üst katından açıklıyor; Allah aşkına, eksi 11!

YÜKSEL ÖZKAN (Bursa) – Liyakat, liyakat...

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – Peki, size neden güvensin? Dolayısıyla, bugünkü temel sorun bu. Bu çerçevede, güvenin olmadığı bir yerde dünyada bir şey olmuyor.

İkinci önemli sorun: Türk lirasını ekonomiden kovdunuz Sayın Bakan. Türk lirası millî bayrağımızdır, maddi bayrağımızdır ve bunu Sayın Erdoğan'ın ekonomi yönetimi Türkiye'den kovmuştur ve bugün, Türk lirası tasarruf aracı olmaktan çıkmıştır ve de yakında değişim ve değer aracı olmaktan da çıkma sürecindedir. 19 Mayıs'ta Samsun'da -Sayın Genel Başkanımızla beraberdik- partimizin bir etkinliği vardı, bir kuyumcuya geldi bir teyze, 1.100 liralık emekli bayram ikramiyesini getirdi ve kuyumcuya dedi ki: "Bununla bana 1 gram altın ver." Aldı, 890 lira, unutmuyorum. Kuyumcu dedi ki: "890." Dedi ki: "Evladım, bu 210 lirayla da bana dolar ver." Şimdi bu Samsunlu teyze, 210 lirayla dolar alarak yatırımını yapıp parasını mı değerlendiriyor? Hayır. Bir ay sonra o gün 3 lira olan ekmek 4 lira, 5 lira olacağından "Ekmeğim azalmasın." diye bunu yapıyor. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Peki, bunun yanında ne var Sayın Bakan?

Bankacılığın Nisan ayı kârı ne kadar değerli arkadaşlar, ne kadar? Saygıdeğer milletvekilleri, bankacılık sektörünün nisan ayı kârının yıllık oranı ne kadar? Yüzde 707. Teyzenin alamadığı nerelere gidiyor? Ve bu Türk lirasını bakın, ne yapıyoruz biliyor musunuz? Merkez Bankasının 128 milyar doları nerede? Bununla ilgili bir gram bilgi sahibi değil bu Parlamentodaki bütün milletvekilleri, buna AK PARTİ dâhil. Böyle bir...

YÜKSEL ÖZKAN (Bursa) – Bakan da bilmiyor, Bakan da!

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – Ve siz bir sürü rakam söylediniz. Artı 30 milyar dolarlardan eksi 55 milyar dolara getirdiniz Merkez Bankasını. Türkiye Cumhuriyeti'nin bugün özel bir şirketi olsa Ticaret Hukuku'na göre kapanması gereken bir şirket, müflis. Bunun yaralarını bütün millet olarak sarmaya çalışıyoruz. Neden enflasyon yüzde 70'de? İşte Merkez Bankasının arka kapıdan döviz satışı yüzünden. Neden millet fakrızaruret içerisinde? Türk lirasını kovduğunuz için elektrik satışlarını dolarla yaptınız, borçlanmayı dolarla yaptınız. 160 milyar dolara yakın KÖİ projelerini dolarla yaptınız.

Bakın, samimiyseniz benim size bir önerim var: Gelin, samimiyseniz, GES çıkarıyorsunuz ya, KKM'de şimdi bu 128 milyar dolarla beraber Merkez Bankası tükendi. Şimdi, kur korumalı mevduatla da hazinenin celladı olma durumundasınız; bak, çok net söylüyorum.

Şimdi, gelir endeksli senetler çıkarıyorsunuz, diyorsunuz ki millete: "Gelin, Türk lirasına güvenin." değil mi? Peki, siz neden aynı şeyi döviz garantili yandaş müteahhitlere söylemiyorsunuz? Neden siz bugün çıkıp "Türk lirasının güvene ihtiyacı var, bu döviz garantili ihaleleri Türk lirasına çevirdik." demiyorsunuz? Buyurun, deyin; samimiyetiniz varsa buyurun, cesaretiniz varsa buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Neden demiyorsunuz? Neden Osmangazi'nin müteahhitlerine, neden İstanbul Havalimanı'nın müteahhitlerine, neden Kuzey Marmara, neden Çanakkale Köprüsü, niçin bunlara demiyorsunuz? Biliyor musunuz, bu sene yaklaşık 10 milyar lira ödeme var Osmangazi'de, 7,5 milyar lira hazinenin; hem de geçişi de garantilenmiş, üzerine geçmesine yağın. Hani bunlarda hazinenin bir şey çıkmayacaktı? İşte, bu Samsunlu teyzenin elindeki ekmeğin parçasını veriyorsunuz.

Gelin, biz de destekleyelim. Biz bunu böyle yapacağız Allah'ın izniyle, seneye nasip olursa; bu millet bize bu krediyi verirse seneye yapacağız biz bunu, bu döviz garantili ihalelerin hepsini Türk lirasına çevireceğiz. (İYİ Parti sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Bunu yapın, size de destek olalım.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; şimdi, burada millete diyoruz "Türk lirası üzerinden buna güvenin." ama bunu diğer tarafa söylemiyoruz; diğer tarafa tutuyoruz, dövizle bu paraları ödüyünüz ve ortalıkta herkes kaptığını götüren oldu, bir ses yok. TMSF'ye çökülmüş ses yok, İstanbul Havalimanı'nın ödemeleri ertelenmiş bilen yok, ses yok; onun için de karşımızda bütçe bu, enflasyon bu. Yolsuzluğun olduğu her yerde yoksulluk ve yolsuzluğun olduğu her yerde enflasyon vardır. Allah aşkına ya, iş mi? İşte, yüzde 1'den 7'ye çıkmış, yüzde 700 artmış Almanya'daki enflasyon. Lütfen, bunu birisi söylesin "Siz susun." deyin, milletvekili olarak "Susun." deyin ya! Hans gidiyor, 100 euroya aldığı sepeti, 107 euroya alıyor. Hans 100 euroya alıyor bir sepet, yüzde 700 artmış; 107 euro veriyor, 7 euro fazla veriyor. Mehmet, Ayşe 100 liraya almış, 182 lira veriyor. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Böyle bir açıklama olmaz, ciddiyeti bozuyoruz. Ya, lütfen, yani iktidar partisi milletvekilleri bu tür şeyleri birisi söylediğinde gazeteci, trol, yandaş, bunları koymayın, bu ülkede ciddiyeti bari öldürmemek lazım. Şimdi, siz -çok net olarak söyleyeyim- gelin, bakalım bu döviz garantili ihaleleri Türk lirasına çevirin de biz sizin o Samsunlu emekli teyzeden yana olduğunuzu görelim, yanınızda olalım. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar) Ama rantçıdan yana, yandaş müteahhitlerden yana olduğunuzu herkese ilan ettiğiniz bu süreçte böyle gitmeyin. Bir gazetecinin önerisi var, biliyorsunuz, dedi ki: "Bu GES'ler tutmuyorsa 6'lı müteahhidin gelirine endeksli bir senet çıkarın, bakın, kapış kapış gider." Yani dolayısıyla, ben sizin bu verilerinizi, sözlerinizi ve bu "Enflasyona ulaştık, hedefe ulaştık." sözünüzü, konuşmanızın nükte kısmına yazdım Sayın Bakan, nükte kısmına. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar) Ancak öyle kurtarabiliyorum yani ancak öyle kurtararak bu Parlamenta'ya o şekilde sığdırabiliyorum.

Saygıdeğer milletvekilleri, Türk ekonomisinin ve onun yansımalarının gerçekten bugün sonunda değiliz. Bakın, kur korumalı mevduat; yüzde 17'den mevduata para kabul ediyoruz. Mart ayından itibaren ödemelerin faizi yüzde 107. Üstünü kim ödüyor, kim ödüyor üstünü?

YÜKSEL ÖZKAN (Bursa) – Samsunlu teyze.

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – Döviz bozdurmuşsa Merkez Bankası, Türk lirası yatırımla hazine ödüyor. İşte, onun için de daha yıl başında asgari ücreti yüzde 50,4 artırıyoruz. 6 depo benzin, mazot alınıyor asgari ücretle. E, hazıranda 2 depoya iniyor, 6 bin liraya çıkarırsak asgari ücretin alacağı depo sayısı 3 yani biz yüzde 40 daha artıracak ama yılbaşındakinin yarısı kadar mazot alacak. Bu fakrızaruretin farkında değilsiniz. Ben biliyorum, biliyorsunuz; bu rakamları Sayın Erdoğan da AK PARTİ de biliyor ama hissetmek başka bir şey, hissetseniz bu Türk lirasını değerlemek için yapacağınız çok şey var. Türk lirasını taça atmış bir ekonominin, millî parasını taça atmış bir ekonominin geleceği olmaz. O nedenle ben şunu söylemek istiyorum, bakın, acil çözüm şudur: Sayın Erdoğan buraya bütçe sevk etmiş, bununla beraber istifa talebini de sevk etseydi gerçekten Türkiye'de ekonominin nasıl canlandığını bu koridorlardan, bu salonlardan çıkmadan göürdük. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – Bir dakika alabilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – Bir hükûmetin, bir yönetimin demokratik ülkede istifa etmesi için -siyasi sorumluluğu olarak, başarısızlıktan dolayı- hangi şartlar gerekiyor yazalım ve hangisi yok, bir bakalım. Ve vicdanlarımızla konuşalım, menfaatlerimizle değil vicdanlarımızla konuşalım. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar) Eşimizin, çoğumuzun çocuğumuzun varlıklarıyla değil, banka işlemleriyle değil, vicdanlarımızla konuşalım, o, garip gurebanın, işçinin, asgari ücretlinin yaşamıyla konuşalım, öbür türlü konuşmak kolay. Banka işlemleriyle, o tür usullerle dünyada dengini döndürüp buralardan da konuşmak çok kolay.

Hepinize saygılar sunuyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Konya Milletvekili Sayın Mustafa Kalaycı.

Buyurun Sayın Kalaycı. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 344 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin geneli üzerinde Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz aldım. Bu vesileyle, sizleri ve aziz milletimizi hürmetle selamlıyorum.

Kanun teklifi, 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile bağlı cetvellerinde değişiklikleri içeren bir ek bütçe düzenlemesidir.

Dünya ekonomisi, olağanüstü gelişmelerin yaşandığı bir dönemden geçmektedir. Küresel ekonomide arz talep dengesizliklerine, belirsizliklere ve emtia fiyatlarının yükselmesine yol açan salgının olumsuz etkileri giderilmeye çalışılırken bu yıl şubat ayında başlayan Rusya-Ukrayna savaşıyla tedarik zincirlerinde yeni darboğazlar oluşmuş, ham madde fiyatlarında büyük artışlar meydana gelmiştir. Özellikle doğal gaz, petrol ve kömür fiyatları anormal düzeyde artmış, enerji kaynaklarında meydana gelen yüksek artışlar her alanda maliyetleri yükseltmiş, emtia fiyatlarının daha da artmasına neden olmuştur. Enflasyon, birçok ülkede son otuz kırk yılın zirvesine çıkmıştır. Tüm dünyada hem tüketici hem de üretici yüksek enflasyon nedeniyle ekonomik zorluklar yaşamaktadır; başta ABD ve Avrupa ülkeleri olmak üzere birçok ülkede ekonomik faaliyetler önemli ölçüde yavaşlamış olup resesyon endişesi duyulmaktadır. OECD, küresel ekonominin 2022 yılı büyüme tahminini yüzde 4,5'tan yüzde 3'e düşürmüş; diğer uluslararası kuruluşların genel beklentisi de önümüzdeki süreçte dünyada daha düşük bir büyüme ve daha yüksek bir enflasyonun olacağı yönündedir. Küresel belirsizliklerin ve risklerin devam ettiği bu makroekonomik ve jeopolitik ortamda ülkemizde mevcut bütçe ödeneklerini artırma, dolayısıyla kamu hizmetlerinde herhangi bir aksaklık oluşmaması amacıyla 2022 yılı bütçesinde revizyona gitme ihtiyacı hasıl olmuştur.

Cumhurbaşkanımız tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan ek bütçeye dair kanun teklifi, Anayasa'nın 161'inci ve Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 19'uncu maddesi hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır. Bilindiği üzere, 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'yla bütçe ödenekleri 1 trilyon 751 milyar lira, bütçe gelirleri 1 trilyon 472,6 milyar lira, bütçe açığı ise 278,4 milyar lira olarak öngörülmüştür. Bu kanun teklifiyle başlangıç ödeneklerine 1 trilyon 80,5 milyar lira ödenek eklenmekte, bütçe gelir tahmini de aynı tutarda artırılmaktadır. Bütçe açığı değişmemekte ancak bütçe açığının millî gelire oranı azalmaktadır.

Ek bütçenin tercihinin milletimiz olmadığı, patronlar ve faiz lobisi için yapıldığı, vatandaşa ciddi anlamda vergi yükü geleceği gibi gerçek dışı ve tutarsız eleştiriler yapılmaktadır. Bir defa, ek bütçede faiz ödemelerinin toplam harcamalar içindeki payı yüzde 8,3 seviyesindedir. Ek bütçenin 217 milyar lirası kamu çalışanlarımızın aylıkları, 154 milyar lirası başta emekli aylıkları olmak üzere, Sosyal Güvenlik Kurumuna transferler, 45 milyar lirası 65 yaş ve engelli aylıkları ile evde bakım destekleri ve muhtaç ailelere yapılacak sosyal yardımlar, 135 milyar lirası konutlarda tüketilen elektrik ve doğal gazın piyasa fiyatlarının daha altında kullanılabilmesini sağlamak amacıyla BOTAŞ ve Elektrik Üretim AŞ'ye yapılacak aktarmalar, 105 milyar lirası tarımsal sulama projeleri, OSB ve küçük sanayi sitesi yatırımları ile kara yolları ve demir yolları başta olmak üzere diğer yatırımlar, 103 milyar lirası mahalli idarelerimize aktarılabilecek kaynaklar, 37 milyar lirası tarıma ayrılan destek ödemeleri ile diğer giderler, 89 milyar lirası faiz giderleri, 40 milyar lirası kur korumalı mevduat ve katılma hesaplarına ilişkin giderler, 156 milyar lirası da diğer zorunlu harcamalara ilişkindir.

Görüldüğü üzere, ek bütçeyle, başta emeklilere ve kamu çalışanlarına, dezavantajlı kesimlere, çiftçilere, mahalli idarelere ve yatırımlara ek kaynak tahsis edilmektedir. Emeklilerin ve kamu çalışanlarının aylıkları önümüzdeki ay yaklaşık yüzde 40 artırılabilecektir.

Ek gösterge düzenlemesi, lisans, yüksek lisans, doktora eğitimlerini çeşitli sebeplerle bırakmak zorunda kalanlara okullarına dönüş imkânı tanıyan düzenleme ve yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olanların bedelli askerlik hizmetinden faydalanmasını öngören düzenleme de bugünlerde görülecektir. Asgari ücret artışının hafta sonuna kadar belirlenmesi için çalışma başlatılmıştır. 20 bin yeni öğretmen atamasıyla ilgili süreç önümüzdeki günlerde başlayacaktır. Ayrıca, emeklilikte yaşa takılanlar ve sözleşmeli çalışanlarla ilgili konular da Hükümetimizin gündemindedir.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak vatandaşlarımızın ekonomik yararını gözeterek, gelir ve ücret artışını sağlayacak, enflasyona karşı koruyacak bu düzenlemeleri destekliyoruz. Bu düzenlemeler hem sevindirici bir gelişme hem de geçim standartlarını yükseltici hamlelerdir. Nihayetinde, verilen sözler de tutulmaktadır.

Değerli milletvekilleri, ek bütçenin kaynağının olmadığını söyleyenler samimi ve iyi niyetli değildir. Yatırım, üretim ve ihracata dayalı büyüme politikasıyla sağlanan yüksek performans bütçe gelirlerine de yansımaktadır. Nitekim, ocak-mayıs dönemi bütçe gerçekleştirmelerine göre, geçen yıl 7,5 milyar lira bütçe açığı verilmişken bu yıl 124,6 milyar lira bütçe fazlası elde edilmiştir. Bütçe giderlerindeki artış yüzde 74,5 düzeyindeyken bütçe gelirleri, yapılan onca vergi indirimlerine ve istisnalarına rağmen yüzde 100 oranında artarak 2'ye katlanmıştır. Kurumlar vergisinde gerçekleşen artışta imalat sanayi kuruluşları yüzde 174 artış oranıyla çok önemli bir rol oynamıştır. 2021 yılında 154,2 milyar lira vergi gelirinden vazgeçilmiş, 2022 yılında ise 241,3 milyar lira vergi gelirinden vazgeçilmesi öngörülmektedir.

Makroekonomik veriler dikkate alındığında, küresel ölçekteki gelişmeler ve mukayeseli değerlendirmeler Türkiye ekonomisinin giderek güçlendiğini ve değişen şartlara büyük bir hızla uyum sağlayabildiğini ortaya koymaktadır. 2020 yılında dünya ekonomisi daralırken Türkiye pozitif büyümeyi başarmıştır. Ülkemiz, 2021 yılında yüzde 11, 2022 yılının birinci çeyreğinde yüzde 7,3 büyüme oranlarıyla dünyada en yüksek büyüme kaydeden birkaç ülke arasında yer almıştır. 2022 yılının ikinci çeyreğine dair öncü göstergeler de olumlu yöndedir. OECD, Türkiye'nin 2022 yılı büyüme tahminini yüzde 3,3'ten yüzde 3,7'ye, Fitch Ratings yüzde 2,4'ten yüzde 4,5'e yükseltmiştir. Küresel rekabette Türkiye'yi üst sıralara taşımaya katkı sağlayacak makine, teçhizat yatırımları 2019 yılının son çeyreğinden itibaren on çeyrek kesintisiz büyümektedir. 2022 yılı ilk çeyreğindeki artış yüzde 10,5 düzeyindedir.

Türkiye tüm güçlüklerle rağmen üretmektedir. Geçen yıl yüzde 16,6 artan sanayi üretimi 2022 yılı birinci çeyreğinde yıllık yüzde 10,3; Nisan ayında ise yıllık yüzde 10,8 oranında artış kaydetmiştir. Sanayi üretimi uzun süredir devam eden arz kısıtlarına rağmen esnek ve dayanıklı yapısıyla büyümeyi ve iş gücü piyasasını desteklemektedir. 2022 yılı Nisan ayı itibarıyla istihdam bir yılda 2 milyon 161 bin kişi artarak tarihî seviye olan 30 milyon 371 bin kişiye ulaşmıştır. Türkiye OECD üyeleri arasında en fazla istihdam sağlayan ülke olmuştur. Salgın döneminde artan işsizlik ve azalan istihdam artık geride kalmış, istihdam ve işsizlik oranı salgın öncesi 2019 yılı Nisan ayı seviyesinden daha iyi bir duruma gelmiştir.

Ekonomik büyümede ihracat odaklı bir dönüşüm yaşanmaktadır. İhracatımız son yirmi bir ayın on dokuzunda rekor kırmıştır. 2022 yılı Mayıs ayında Türkiye'nin ihracatı artış devam etmiş ve yıllık 242,6 milyar dolarla cumhuriyet tarihinin en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Bugün Türkiye 228 ülke ve bölgeye ihracat yapan ve dünya ihracatından aldığı payı yüzde 1'in üzerine çıkaran güçlü bir ülke konumundadır. 2022 yılı birinci çeyreğinde elde edilen 5,5 milyar dolarlık turizm gelirimiz, tarihî rekorlar kırdığımız 2019 yılının birinci çeyreği rakamlarını aşmış ve geçen yılın aynı çeyreğine göre yüzde 122,4 oranında artmıştır. İnşallah, turizm gelirimiz bu yıl hedeflenen 35 milyar doları aşacaktır.

2022 yılında cari işlemler açığı başta enerji olmak üzere emtia fiyatlarındaki yükselişin etkisiyle artış göstermiş ve nisan

ayı itibarıyla yıllık 25,7 milyar dolar olmuştur. Enerji hariç değerlendirildiğinde, cari işlemler dengesi yıllık 35,2 milyar dolar fazla vermektedir. Yerli ve millî enerji atılımı kapsamında çok önemli yatırımlar yapılmaktadır. Yapılan bir çalışmaya göre, rüzgâr ve güneş enerjisinden elektrik üretimi bir yılda 7 milyar dolarlık fosil yakıt ithalatını önlemiştir. Bugünlerde Adana'da 1 milyar dolarlık petrol rezervi bulunmuştur. 2023 yılında nükleer enerji üretimine başlanacak ve Karadeniz'de keşfettiğimiz 540 milyar metreküp doğal gaz da sisteme bağlanacaktır; böylelikle, enerjide dışa bağımlılığımız iyice azalacaktır. İhracattaki ve turizm gelirlerindeki yüksek artış ve enerji ithalatındaki azalmayla birlikte, ödemeler dengesinde sürekli fazla verir hâle gelecek olmamız da makroekonomik istikrar ve sürdürülebilir yüksek büyüme açısından önemlidir.

Türkiye, kamu borçluluğu, reel sektör borçluluğu ve hane halkı borçluluğu bakımından en az borçlu ülkeler arasında yer almaktadır ve düşük bir riskliğe sahiptir. AB tanımlı borçluluk oranı ülkemizde yüzde 42 iken AB üyesi ülkelerde ortalama yüzde 88 düzeyindedir. Bankacılık sektörümüz sağlam bir bünyeye sahip olup sermaye yeterliliği standart oranı yüzde 20'ye çıkmış, kredilerin takibe dönüşme oranı ise yüzde 2,7 düzeyine kadar inmiştir.

Değerli milletvekilleri, tarım ve hayvancılığın ekonomiler için ne derece kritik olduğunu, gıda güvenliği ve tarımın stratejik önemini, yaşadığımız süreç bir kez daha ortaya koymuştur. Girdi maliyetleri artan çiftçilerimize destek vermek amacıyla, 2022 yılı için 25,8 milyar lira olarak planlanan tarımsal destekleme bütçesi ek bütçeyle 39,2 milyar liraya, tarıma ayrılan toplam kaynak da 46,4 milyar lira artırılarak 104 milyar liraya yükseltilmektedir. Ek bütçe kapsamında, hububat alımları ilave prim desteği için 4 milyar lira, alan bazlı girdi desteği için 3,2 milyar lira, tarımsal sulama elektrik desteği için 2,8 milyar lira, çiğ süt desteği için 1,9 milyar lira, tarım sigortası devlet prim desteği için 1,3 milyar lira, et regülasyonu desteği için 175 milyon lira olmak üzere tarımsal destekler için ilave 13,4 milyar lira kaynak ayrılmaktadır. Ayrıca, tarım sektörü yatırım ödenekleri için ilave 8,8 milyar lira, tarımsal kredi sübvansiyonu, müdahale alımları ve tarımsal KİT'ler için 24,2 milyar lira ilave kaynak tahsis edilmektedir. Tarımsal desteklerden gelir vergisi kesintisi kaldırılmış, geçmiş beş yıllık kesintiler de çiftçilerimize iade edilmiştir. Haziran ayları itibarıyla 2020 yılında 40 dolar, 2021 yılında 73 dolar olan petrol varil fiyatı geçtiğimiz aylarda 130 doları görmüş olup bugün 117 dolar düzeyindedir. Üre gübresi de 2020 yılında 202 dolar iken geçen ay 925 dolara kadar çıkmış ve bu ay 707 dolar düzeyindedir. Uluslararası fiyatlar ve döviz kurlarına bağlı olarak artan akaryakıt ve gübre fiyatları, yapılan vergi indirimlerine rağmen yüksek seviyelere çıkmıştır. Artan fiyatların tümüyle yansıtılmaması için akaryakıt vergi yükü indirilmiş, örneğin mazot bedelinde daha önce yüzde 50'nin üzerinde olan vergi yükü bugün yüzde 22,1'e düşmüş durumdadır. Vergi yükü hâlen İtalya'da yüzde 38,2, Fransa'da yüzde 49,6 seviyesindedir. Bunlara rağmen çiftçimiz ve nakliyeciler için akaryakıt vergi yükünün daha da indirilmesi hatta vergisiz mazot verilmesinin uygun olacağını değerlendirmekteyiz.

Tarımsal sulamada kullanılan elektrik tesliminde KDV oranı yüzde 18'den yüzde 8'e indirilip, TRT payı ve enerji fonu kaldırılmasına rağmen, artan fiyatların etkisiyle çiftçimizin elektrik maliyeti yüksek seviyeye çıkmıştır. Çiftçimiz, tarımda kullanılan elektrik fiyatlarında indirimde gidilmesini ya da elektrik desteği verilmesini ve elektrik faturalarının hasat sonrası fatura edilmesini talep etmektedir.

Ek bütçeyle tarımsal sulama yatırımları için önemli tutarda kaynak ayrılmaktadır. Ayrıca, geçen ay alınan kararla sulama projelerinin TOKİ kanalıyla hızla tamamlanması öngörülmüştür, çeşitli illerde 143 sulama projesi bu kapsamdadır. Bugün Konya'mızın hemen hemen her ilçesinde gölet ve sulama yatırımı yapılması talebi bulunmaktadır. KOP projesi çerçevesinde devasa yatırımlar yapılmış ve yapılmaya devam edilmekle birlikte, yatırımların hızla tamamlanması için gerekli tedbirler devam ettirilmektedir. Ayrıca, Konya Ovası'na dış havzalardan su getirecek yeni proje çalışmaları hızla sonuçlandırılmalıdır. Bugün, başta Kulu, Cihanbeyli ve Altınkeçi ilçelerimizde verimli topraklara rağmen yeterince sulu tarım yapılamamaktadır. Bölgeye bir an önce su getirilmesi hâlinde verimde ve ürün rekoltesinde sağlanacak artış, yapılacak yatırımı kısa sürede amorti edecektir.

Diğer taraftan, Konya Ovası'nda, ruhsatsız ya da depo ve başka adlarla izin alınmış çok sayıda yer altı su kuyusu bulunmaktadır; bu kuyular yıllardır kullanılmakta, elektrik faturaları ödenmektedir. Çiftçimiz, kuyu barışı yapılarak ruhsat verilmesini, bu suretle desteklerden ve elektrikte tarımsal sulama tarifesinden yararlanmayı istemektedir. Ayrıca, kuyu açılması serbest olan komşu illere yakın ilçelerimizdeki kuyu açma yasağı gözden geçirilmelidir. Dünyanın gıda krizi felaketine doğru gittiği de dikkate alınarak ülkemizin gerekli tedbirleri alması zorunludur.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak tarım sektöründe üretim planlaması yapılması; desteklerin, üretici refahını artıran, verimliliği yükselten, üretim maliyeti ve ürün fiyatı dengesini gözetken bir anlayışla ve üretime başlanmadan önce belirlenmesi görüşündeyiz. Ayrıca, tarım sektörünün üretim, işletme ve pazarlama boyutlarıyla bütüncül bir yapıya kavuşturulmasını, katma değerli üretim için tarım sanayisinin geliştirilmesini, gençlerin ve kadınların tarım sektörüne yönelmelerinin teşvik edilmesini gerekli görmekteyiz.

Değerli milletvekilleri, Türkiye, bir yandan pandemi ve savaş kaynaklı ekonomik sorunlarla, bir yandan terörle başarılı bir mücadele verirken diğer yandan da maruz kaldığı bölgesel ve küresel dayatmaları, ekonomik ve siyasi baskıları Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin sağladığı imkânlarla alınan etkili tedbirler sayesinde boşa çıkarmaktadır. Cumhur İttifakı, Türkiye'yi, kem gözlerden, kötü sözlerden, karanlık emellerden fedakârca koruyarak milletimizle bir ve bütün hâlinde geleceği inşa etmektedir. Bilinmelidir ki Cumhur İttifakı ülkemiz üzerinde hesap yapanların oyunlarını bozmaya devam edecektir. Türkiye, yatırım, üretim, istihdam ve ihracat odaklı büyüme politikası ve millî teknoloji hamlesiyle; Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin güçlü yönetim yapısıyla; çok yönlü, insani, dengeli ve etkin dış politika anlayışıyla millî birlik ve dayanışma ruhu içinde lider ülke Türkiye'ye doğru kutlu yürüyüşünü kararlılıkla sürdürmektedir.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak destek verdiğimiz ek bütçe kanun teklifinin ülkemize ve milletimize hayırlar getirmesini diliyor, hepinizi tekrar saygılarımla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, bütçe hakkı demokrasiler için olmazsa olmaz bir haktır. Neden? Çünkü arkadaşlar, geçmişte krallar, padişahlar istedikleri gibi vergi salmışlar, adaletsiz vergiler salmışlar; efendim, 1 kişi 10 ton buğday almışsa hasattan, 5 tonunu, 7 tonunu vergi olarak salmışlar ve yurttaşları yoksullaştırmışlar. Aynı zamanda, krallar ve padişahlar aldıkları vergileri saraylara, savaşımlara, yandaşlara, derebeylerine harcamışlar ve yurttaşlar yoksullaşmış, saraylar büyümüş, yandaşlar zenginleşmiş; o noktada halk isyan etmiş ve bu isyanın sonucunda da değerli arkadaşlar, bütçe hakkı meclislere verilmiş, milletin vekillerine verilmiş. Neden biliyor musunuz? Çünkü milletin vekilleri halkın içinden çıkar, halkın derdini anlar; çiftçinin, esnafın, işçinin, yoksulun, fakirin, gurebanın derdini anlar ve daha vicdanlı bütçeler yapar diye bu hak parlamentolara verilmiş değerli arkadaşlar.

Bakın, bu iktidar altı ay önce bize bütçeyi sundu, değil mi? Sayın Tayyip Erdoğan'ın imzasıyla bütçe geldi Meclise, altı ay önce geldi. Biz itirazlarımızı ortaya koyduk; yetmiş beş gün boyunca Plan ve Bütçe Komisyonunda, Parlamentoda bu bütçeyi görüştük, öyle değil mi arkadaşlar? Eleştirilerimizi söyledik, kayda geçirdik. AKP-MHP'nin çoğunluğunun oylarıyla bu bütçe Meclisin iradesinden geçti değerli arkadaşlar.

Bakın, bu bütçe altı ayda çıktı, bu iktidar altıncı ayında bir bütçe daha getirdi; arkadaşlar, ek bütçe değil, ikinci bir bütçe

getirdi. Bakın, ikinci bütçe bu kadar -şu kadarlık bir bütçeden bahsediyorum- sayfa kalınlığı bu kadar; gerekçesi 1 sayfa olan bir bütçeden bahsediyorum, 1 sayfa. Şu gerekçede bir öz eleştiri var mı? Var mı Sayın Bakan -burada konuştunuz- bir öz eleştiriniz, bir öz eleştiri var mı? Yok. "Dünyada savaş var, dünyada bakır fiyatları yükseldi, emtia yükseldi ondan dolayı size bütçe getirdik." diyor. Ya, peki, bir şey söyleyeceğim, siz hiç mi hata yapmadınız? Dünyada resmî enflasyonunu yüzde 73'e, sokağın enflasyonunu yüzde 150'e yükselten başka bir ülke var mı bu altı ayda acaba? Yok mu bir öz eleştiriniz Sayın Bakan? Maalesef yok değerli arkadaşlar.

Bakın, ana bütçe zaten çökmüştü arkadaşlar, sunulduğu anda çökmüştü -Sayın Bakan sunmadı, Cumhurbaşkanı Yardımcısı sundu ama- daha bütçeyi Meclise sundukları anda çökmüştü. Bu yılın bütçesinin dolar kuru varsayımı 9 lira 27 kuruştu arkadaşlar; unutmayın, bu yılda ortalama dolar kuru 9 lira 27 kuruş olacaktı. Enflasyon varsayımı neydi, biliyor musunuz? Yüzde 9,8'di enflasyon öngörüsü; ne öngörü ama! Daha biz bütçeyi görüşürken dolar 10 lirayı, 12 lirayı geçmişti, enflasyon patlamaya başlamıştı arkadaşlar. Şimdi, bu iktidar, bu bütçeyi çökertmiş, gelmiş, bizden 1 trilyon 83 milyarlık bir bütçe daha istiyor ve herhangi bir hesap vermiyor arkadaşlar. Bakın, burası hesap verme yeri değerli arkadaşlar. Peki, bu hesap nasıl verilecek arkadaşlar? Eğer ki ortada bir ek bütçe değil de ikinci bir bütçe varsa bu hesap nasıl verilmeli? Yeni bir bütçe görüşmesiyle verilmeliydi. Tüm bakanlar gelip niye öğretmen atamadıklarının, niye Kredi ve Yurtlar Kurumuna borçlu gençleri sürüm sürüm süründürdüklerinin, Tarım Bakanı niye çiftçinin tarlaya gübre atmadığının hesabını vermeliydi. Bu hesap verildi mi? Hayır, verilmedi.

Arkadaşlar, ek bütçede siz -bazılarınız bakmamıştır- bütün kalemler aynı oranda arttı zannediyorsunuz, değil mi? Bütün kalemler yüzde 40 oranında arttı zannediyorsunuz. Hayır, öyle değil arkadaşlar. Lütfen inceleyin; bütün milletvekili arkadaşlarıma çağırıdır. Kimi kalemler yüzde 1.000 artmış, 10 kat, kimi kalemler yüzde 10 artmış; bir kaleme bakıyorsun yüzde 20, bir kaleme bakıyorsun yüzde 700 artmış. Bu ne demektir, biliyor musunuz arkadaşlar? Bütçe hakkının gasbı demektir. Şimdi, bütün kalemler aynı oranda artsa hadi bir kurtarıcı tarafı olabilir; "Ya, biz aynı tercihlerle devam ediyoruz, Meclisin iradesi zaten bu yöndeydi, Meclis böyle irade göstermiştir, biz aynı oranda artış yapıyoruz." diyebilirsiniz ama tüm bütçenin tüm kalemlerini aynı oranlarda artırıyorsanız, bu, artık ek bir bütçe değildir, yeni bir bütçedir.

Değerli arkadaşlar, bu bütçede, mesela güvenlikçi harcamalara bakın, Savunma Bakanlığının bütçesine bakın, yüzde 100'den fazla artış var ama -tarım bütçesinde- gübre fiyatları yüzde 300 artmış, vicdansız bakanlar, vicdansız iktidar diyor ki: "Ben tarım desteklerini yüzde 50 artırıyorum." Niye böyle? Tartışmamız lazım, değil mi? Şunu demeliyiz: "Gıda güvencesi sıkıntısı var, Ukrayna-Rusya savaşı var; buğdaya, arpaya ihtiyacımız var ve bu anlamda, çiftçiye daha fazla destek vermemiz gerekir." değil mi arkadaşlar? Bunu tartışmamız gerekir yani "Savaşa değil, silaha değil, daha fazla çiftçiye destek vermemiz gerekir." diye tartışmamız gerekir, değil mi? Bu tartışmayı yapıyor muyuz arkadaşlar? Hayır, yapamıyoruz. Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanımız burada. Dedik ki: "Bunu bir bütçe olarak görüşelim." "Gerek yok, bir kanun gibi görüşeceğiz." dediler. Allah Allah! İyi de tercihler değişmiş. "E, peki, kanun gibi görüşüyorsanız sivil toplum kuruluşları, sendikalar, meslek örgütleri gelsin." dedik; "Yok, yok, biz bütçe gibi görüşürüz." diyorlar. Deve midir, kuş mudur, belli değil. Sivil toplum kuruluşları gelemedi; işçi, çiftçi, memur, kamu emekçisinin temsilcileri gelemedi ve biz bütçeyi Plan ve Bütçe Komisyonunda bir günde geçirdik.

Değerli arkadaşlar, açıkça söylüyorum: Bu, Meclisin bütçe hakkının gasbıdır. Bu Meclis buna yol verecek mi vermeyecek mi, bugün buna karar verecek. Ve bu, yol olur arkadaşlar. Niye biliyor musunuz? Yarın olur ya, Allah korusun, başka bir iktidar gelir, yetmiş beş gün bütçeyi görüşürsünüz -siz muhalefette olacaksınız o zaman- eleştirinizi yaparsınız, ondan sonra, üç ay sonra o iktidar şu kadarlık bir kâğıtla bütün bütçe tercihlerini değiştirir, bir günde bütçeyi değiştirir alimallah! Bunu kabul etmeyin değerli arkadaşlar, bu doğru bir tercih değil.

Bakın, Sayın Bakan da burada. Şimdi, Sayın Bakan hep patronlarla görüşüyor, patronları seviyor, açıkça söyleyeyim. Peki, ben kendisine soruyorum: Şimdi, Cumhurbaşkanı "Türkiye'yi bir şirket gibi yönetmek istiyorum." demişti, değil mi? İçinizde şirket yönetenler var. Bir şirketinizin CEO'su ya da genel müdürü size yılbaşında bir bütçe getirip o bütçeyi, yıllık bütçeyi altı ayda çökertirse siz ne yaparsınız arkadaşlar? Hesap sorarsınız, değil mi? Yani "Niye çökerttin bu bütçeyi arkadaş?" dersiniz.

Şimdi, değerli arkadaşlar, işte bu durum bu kadar önemli. Biz de milletin vekilleri olarak hesap sormalıyız. Hatta ve hatta ben size söyleyeyim: Sayın Bakan burada öz eleştiri yapmadı. Ben, Sayın Bakanın yerinde olsam özür diler ve istifa ederdim. Ya öz eleştiri yapıp milletin vekilini ikna etmesi gerekirdi ya özür dileyip istifa etmesi gerekirdi ya da milletin vekilleri olarak eğer gensoru yetkimiz olsaydı, bu Bakanı görevden almamız gerekirdi. Niye biliyor musunuz? Plan ve Bütçe Komisyonunda da öz eleştiri yapmadı. Ya, dedi ki: "Enflasyon geçici, arkadaş." Ya, sorduk: "Neye göre 'geçici' diyorsun Sayın Bakan?" Aynı şeyleri yapıp farklı sonuçlar beklemek -sözüm meclisten dışarı- ahmakların işidir. Biz "Niye?" dedik; "Faiz sebep, enflasyon sonuç." dediniz. Enflasyon yüzde 15'teydi 75'e çıktı, resmî. Siz "Aynı şeyleri yapacağım, aynı bütçe tercihlerini kullanacağım." diyorsunuz, "Sonuç olarak enflasyon düşecek." diyorsunuz değil mi? Bir hata yapılmışsa hatadan dönmek de erdemdir; siz bu hatadan vazgeçmeden "Aynı yolda devam edeceğim, enflasyon da düşecek." diyorsunuz değerli arkadaşlar. Bütçenin makrovarsayımları yani dolar, enflasyon, bütün varsayımları değişmiştir ve bu açıdan ikinci bütçe de çökmeye mahkûmdur.

İkinci sebep de arkadaşlar, bütçenin tercihleri de değişmemiştir. Yani saraylara... Bakın "saraylara" diyorum. Saray bütçesi değişmemiş, şatafat bütçesi değişmemiş. Şimdi neyi tartışıyoruz? Cumhurbaşkanı 100 bin mi alacak, 140 bin lira mı alacak? Elbette önemlidir, sembolik bir önemi vardır. Yurttaşlar sürünürken yani asgari ücretli 4.250 lira alırken bir Cumhurbaşkanı 141 bin lira almaz -vicdansızlıktır bu- 35 asgari ücretlinin maaşını almaz; "Asgari ücret 10 bin olursa, 15 bin olursa benim de 100 bin lira almaya belki hakkım olur." der ama 4 bin lirada bırakarak bir Cumhurbaşkanı 140 bin lira almaz. Ama biz buna takılmayalım arkadaşlar, mesele bu değil.

Mesele ne biliyor musunuz, mesele? Cumhurbaşkanının 13 tane uçağı var, bu bütçede bundan vazgeçiyor mu Sayın Cumhurbaşkanı? Hayır, vazgeçmiyor. Bin odalı sarayı var, bundan vazgeçiyor mu? Vazgeçmiyor. Yeter mi? Yetmez. Yazlık sarayı var, vazgeçiyor mu? Vazgeçmiyor. Binlerce korumayla geziyor, bundan vazgeçiyor mu? Vazgeçmiyor; şatafattan, lüksten vazgeçmiyor.

SALİH CORA (Trabzon) – Popülizm yapıyorsunuz.

GARO PAYLAN (Devamla) - Danışmanları var, 5 maaşlı, 3 maaşlı danışmanları var, bunlardan vazgeçiyor mu? Vazgeçmiyor. Yani bütçe, şatafattan vazgeçmiyor değerli arkadaşlar.

Başka ne var tercihlerinde Sayın Cumhurbaşkanının? Savaşlar var, aşırı güvenlikçi politikalar var. Ya, değerli arkadaşlar, kırk yıl önce de "Son terörist ölünceye kadar bu meseleler devam edecek." diyenler vardı televizyonlarda, kırk yıl sonra da aynı söylem. Değerli arkadaşlar, bu güvenlikçi politikalarla, güvenlikçi politika sarmalıyla hangi sorunumuzu çözmüşüz? Hâlâ içeride, dışarıda savaş politikaları. Bakın, Suriye'de, Kafkaslarda, Yunanistan'da -o tarafları da suçlamak lazım, Yunanistan'ın milliyetçilerini de- bu politika sarmalı kime yarıyor, kime kaybettiriyor? Kime kaybettiriyor, biliyor musunuz? Yunan köylüsü ile Türkiye'nin köylüsüne kaybettiriyor. Yunan köylüsü gübre desteği alacağına alamıyor çünkü Yunanistan F-35'lere para aktarıyor; Türkiye'nin köylüsü de gübreye destek alacağına alamıyor çünkü bu iktidar, bu vicdansız iktidar kaynakları silahlara aktarıyor. Bu kısır döngüleri kırmamız gerekir. 1990'larda Tansu Çiller'in iki tane kayalık yüzünden çıkardığı fırtınada hem Türkiye

hem Yunanistan kaybetti. Kim kazandı? Amerika bölgeye yerleşti değil mi? Üsler kuruyor. Suriye'de kim kazandı? Amerika, Rusya üsler yerleştirdi. Bakın, Kafkaslarda Rusya üsler yerleştirdi. Yani sorunları çözümsüz bıraktıkça, savaş politikalarını sürdürdükçe hep beraber kaybediyoruz değerli arkadaşlar.

Bütçenin başka tercihi ne? Yandaşlar. Sayın Bakan yandaşları çok seviyor, yandaşlardan vazgeçemiyor; işçiden vazgeçiyor, çiftçiden vazgeçiyor ama yandaşlardan vazgeçemiyor. Yandaşlara tıkr tıkr dolar bazında, euro bazında ödeme yapılıyor; herkese TL bazında ödeme yapılıyor, enflasyon yüzde 150, yüzde 30-40 zam ya alacak ya almayacak ama yandaşlar dolar bazında, euro bazında alacaklarından vazgeçmiyorlar.

Başka? Sayın Bakan ve Sayın Cumhurbaşkanı faiz lobisinin en büyük dostu arkadaşlar, size ilan ediyorum. "Faize karşıyız." diyen bir iktidar, faiz lobisinin en büyük dostudur, tefecilerin, rantyecilerin en büyük dostudur. Niye biliyor musunuz? Sayın Bakan bugün yurt dışına dolar bazında borçlanmaya çıksa yüzde 12'yle borçlanacak, dolar bazında yüzde 12'yle. Niye? Türkiye'nin risk primi 800 çünkü. Yüzde 8 risk primine yüzde 3,5-4'le anapara faizine borç verecek, yüzde 12 faiz verecek. Tefeciler Sayın Bakanı çok seviyor, Sayın Tayyip Erdoğan'ı da çok seviyor; "Faizi düşürecek." diye faizin katmerlisi bu bütçeden ödeniyor değerli arkadaşlar. Bütçede 240 milyar lira faiz vardı, 90 milyar daha ekledi. Bir de KKM var, ona "faiz" demiyorlar. Ne diyorlar? Bilmiyorum. Onun adına "faiz" demiyorlar. 40 milyar lira da oraya veriyor, o da yetmeyecek 100 milyar lira daha koyacak çünkü kur buralarda durmayacak maalesef arkadaşlar, eğer erken seçime gitmezsek ve bu iktidar, bu şekilde görevine devam ederse.

Değerli arkadaşlar, Sayın Bakan "Gözlerimdeki ışığa bakın." dedi, öyle değil mi? Gözlerindeki ışık sizce kimi aydınlattı değerli arkadaşlar? Sayın Bakanın gözlerindeki ışık bankaları çok güzel aydınlattı, kârlarını 5 kat, 6 kat, 7 kat, 10 kat yükseltti Sayın Bakan bankaların. Başka kimi aydınlattı gözlerindeki ışık? Şirketleri aydınlattı, şirketlerin kârları 10 kat, 20 kat yükseldi. Şimdi "Kurumlar vergisini yüksek alıyorum." diye övünüyor ama kurumların kârından yüzde 20'sini alıyor, yüzde 80'i sermayedara kalıyor; o da gösterdiği kadar, kayıtlı olarak bakıyoruz. O açıdan, şirketleri, patronları gerçekten aydınlattı. Bu konuda da kendisine teşekkür ediyorum; bir itirafı da var, Nebati Bakan itiraf etti "Bu sistemden -yani Türkiye ekonomi modelinden- dar gelirli hâri patronlar, ihracatçılar kâr ediyor." dedi. Ne güzel iş değil mi? itiraf da ediyor, samimiyetine teşekkür ediyorum kendisinin ama arkadaşlar, gerçekten bir avuç yandaş ve patron ve bankacı ve tefeci bu sistemden kazandı. Peki, bu sistemden kim kaybetti? Dar gelirli, maaşlılar kaybetti arkadaşlar. Sayın Bakanın ve Sayın Erdoğan'ın patlattığı enflasyon yüzünden dar gelirli alım gücü bitti değerli arkadaşlar.

Sayın Bakan pek çok vergi alacak bu yeni bütçede -onları da eleştireceğim- vergileri milletin sırtına yükleyecek. Peki, size sorarım, en adaletsiz vergi nedir arkadaşlar, nedir en adaletsiz vergi? Enflasyon vergisidir arkadaşlar, en adaletsiz vergi enflasyon vergisidir. Niye? Çünkü enflasyon, zengini daha zengin eder -çünkü onlar istedikleri gibi zamlarını koyarlar- yoksulu daha yoksul yapar. Geçen yıl asgari ücret 2.825 liraydı, şimdi 4.250 lira. Geçen yılın 2.825 lirası, bu yılın 4.250 lirasından kat kat daha fazla mal alabiliyor değerli arkadaşlar; şimdi işçi daha yoksul, çiftçi daha yoksul, memur daha yoksul. Kim daha zengin? Sayın Bakanın çok sevdiği patronlar, rantyeciler, tefeciler daha zengin değerli arkadaşlar.

Değerli arkadaşlar, size sorarım: İşte bu enflasyonun patlamasına karşı ne yapması lazım vicdanlı bir Meclisin, vicdanlı bir Cumhurbaşkanının ne yapması lazım? Bakın, imzayla göndermiş. Öz eleştiri yapması lazım ve kaybettiği dar gelirli alım gücünü yerine koyması lazım, öyle değil mi değerli arkadaşlar? Peki, size sorarım: Bu bütçe enflasyondan kaybedenlerin kaybını yerine koyuyor mu? Hayır, koymuyor. Diyorsunuz ki: "Kamu emekçilerine yüzde 40 zam vereceğiz." Size sorarım, elinizi vicdanınıza koyun lütfen... Ben çarşıdan, pazardan alışveriş yapıyorum bilinçli olarak. Niye? Fiyatları göreyim diye. Geçtiğimiz yıl 200 liraya dolan file şimdi 600 liraya dolmuyor değerli arkadaşlar. Size sorarım: Yüzde 40'la nasıl bu yarayı kapatacaksınız? Emekliler... 2.500 lira en düşük emekli maaşı; vicdanınız sızlıyor mu acaba değerli arkadaşlar, vicdanınız sızlıyor mu? Bakın, biliyor musunuz, bu bütçe böyle geçerse yine pek çoğu 2.500 lira alacak. Niye? Çünkü taban maaşları 1.500 liralarda kaldı, en düşük emekli maaşı hâlâ 2.500 lira gözüküyor. Size sorarım: Siz, bir emeklimizin 2.500 liraya muhtaç olmasını vicdanlarınızda sığdırabiliyor musunuz değerli arkadaşlar? İşçiler; alım güçleri yok oldu.

İşte tüm bu bütçenin amacı ne olmalı? Enflasyondan kaybedenlerin kayıplarını yerine koymak olmalı. Bunun için de size öneriyorum; TÜİK'in değil, o yalan enflasyonu değil, halkın enflasyonunu esas alalım ve tüm ücretlere yüzde 100 zam yapmamız lazım değerli arkadaşlar. Diyeceksiniz ki: "Kaynak nerede?" Kaynak, saraylardan vazgeçmekte, yandaşlara para aktarmaktan vazgeçmekte, savaşımlara para aktarmaktan vazgeçmekte, tefecilere para aktarmaktan vazgeçmekte değerli arkadaşlar.

Bakın, değerli arkadaşlar, ek bütçeyle harcama kalemlerini söyledim; vicdansız tercihler. Peki, vergiler boyutuyla ne durumda? O da vicdansız değerli arkadaşlar. Sayın Bakanın keyfi yerinde "Bütçem fazla verdi." diyor. Nasıl oldu o fazlalık Sayın Bakan? Kamu emekçilerinin alım gücünü bitirdiniz, emeklinin, işçinin alım gücünü bitirdiniz ama benzine yüzde 300 zam yaptınız, mazota yüzde 300 zam yaptınız, sigaraya yüzde 100 yaptınız, içneden ipliğe her şeye zam yaptınız ve bunlar üzerinden KDV, ÖTV topladınız; tabii ki bütçen fazla verir Sayın Bakan. Bütün dükkânlardaki malların fiyatı 3 katını çıkmış, 5 katına çıkmış, Sayın Bakan bunlar üzerinden vergi alıyor; işçinin, emekçinin alım gücünü eritmiş. İşte enflasyon vergisi yüzünden senin bütçen fazla verdi Sayın Bakan. Ne yapması lazım vicdanlı bir iktidarın; değil mi, bütçen de fazla vermiş? Biraz KDV'den, ÖTV'den vazgeçmesi lazım değil mi? Bak, Amerika ne yapıyor? Arkadaşlar, benzin ve mazot fiyatları yükseldi diye "Yıl sonuna kadar benzin ve mazottan vergi almayalım." diyor. Sayın Bakanın böyle bir derdi var mı? Benzinden, mazottan vergi almayalım hadi, almayalım; var mısınız arkadaşlar? Sayın Bakanın öyle bir derdi yok. Bu Meclisin böyle bir derdi var mı? Bilmiyorum, duymadım. Sigara mesela... 1 paket sigara gene zamlanacak, 30 lirayı geçecek belki. Sayın Bakan her paket sigaradan 30 liraysa 25 lira vergi alıyor; keyfi yerinde, 3 katına çıkmış. Hadi gelin, sigaranın vergisini düşürelim; hadi gelin, alkolün vergisini düşürelim; hadi gelin, temel ihtiyaç maddelerindeki vergileri düşürelim arkadaşlar. Bu bütçenin böyle bir derdi var mı? Yok. Varsa yoksa kur garantili mevduatla yoksuldan aldığı vergiyi zengine aktarmak değerli arkadaşlar.

Bakın, bu bütçede çiftçilere destek yok değerli arkadaşlar. Gelin, en azından bu kalemleri iyileştirelim.

Bakın bu bütçede atanamayan öğretmenler yok değerli arkadaşlar, biliyor musunuz? Sayın Cumhurbaşkanı "20 bin öğretmen atayacağız." dedi Ya, zaten her yıl 20 bin öğretmen atıyorsunuz, emekli olanların yerine 20 bin öğretmen atıyorsunuz; her yıl 30 bin öğretmen emekli oluyor, 20 bin atıyorsun, öğretmen sayısı eksilecek. 500 bin öğretmen atama bekliyor, bu bütçede var mı bu? Yok değerli arkadaşlar. Emeklilikte yaşa takılanlar bu bütçede var mı değerli arkadaşlar, size sorarım. Yok, yok. Değerli arkadaşlar, bu bütçede Kredi Yurtlar Kurumuna borçlu gençlerin borcunu silmek var mı, faizini silmek var mı? Maalesef yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GARO PAYLAN (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

GARO PAYLAN (Devamla) - Son bir soru soracağım Sayın Bakana, dinlerse. Sayın Bakan, bu bütçede asgari ücreti hangi varsayıma göre yaptınız? Şimdi, bir yandan dediniz ki: "Yılbaşında artacak." Şimdi, Asgari Ücret Tespit Komisyonunu topladınız. E, varsayıma göre bütün gelirler, giderler değişecek. Bakın, size söylüyorum: Açlık sınırı 6 bin lirayı geçti, bu bir evin

yalnızca mutfak masrafıdır; asgari ücret 4.250 lira. Açlık sınırı 6 bin lira, bir ailenin mutfak masrafı; yoksulluk sınırı 20 bin lira. Vicdanlı bir Meclis, en azından, bir evde 2 kişi çalışıyorsa yoksulluk sınırını aşması için asgari ücreti 10 bin liraya doğru yaklaştırmalı arkadaşlar. Esnafı diyecek ki: "Nasıl ödeyeceğiz bu asgari ücreti?" Değerli arkadaşlar, eğer ki işçinin, emekçinin alım gücü yoksa esnafı da patronlar da iş yapamaz. Gelin, vicdanlı bir bütçe yapalım.

Saygılar sunarım. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Konya Milletvekili Abdüllatif Şener.

Buyurun Sayın Şener. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisi adına heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Biraz önce Sayın Bakanın konuşmalarını dinledik yani zannedersiniz ki Türkiye’de her şey güllük gülistanlık, vatandaşın hiçbir sıkıntısı yok; makroekonomik göstergelerin hepsi gayet güzel. O da bu güzel ortamdan iftihar edercesine çıktı kürsüye, birtakım rakamlar verdi ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu da coşkuyla ve heyecanla “Yaşasın, Türkiye uçuyor!” diye alkış tufanına tuttu. Değerli arkadaşlar, gerçekten garip bir tablo içerisindeyiz; memleket yanıyor, dört beş yıldır ülkeyi yönetemiyorsunuz, kriz bir buhrana dönüşmüş, hele 2018 Ağustosunda başlayan o kriz ortamı hâlâ devam ediyor. 2018, kriz; 2019, kriz; 2020, kriz; 2021, kriz; 2022, kriz; beş senedir sürüyor, memlekette büyük bir ekonomik buhran var; maalesef, Hükümetimiz uyuyor, hâlimden memnun. Zannedersiniz ki kürsüye çıktıkları zaman kendi hâllerini anlatıyorlar; vatandaşın hâllerinden haberi yok, çiftçinin derdinden haberi yok, esnafın sıkıntısından haberi yok, asgari ücretlinin perişanlığından haberi yok; memurun, emeklinin derdinden haberi yok, işçinin vaziyetinden haberi yok. Türkiye’den bu kadar habersiz bir siyasi kadronun iktidarda olmasından daha büyük talihsizlik olamaz.

Ne demiş şair: “Ayinesi iştir kişinin, lafa bakılmaz/Şahsın görünür rütbe-i aklı eserinde.” Sözlerle bu ülke düzelmez, nutuk atmakla hiç düzelmez. Bu memleketteki dertleri, sıkıntıları bileceksiniz, kabul edeceksiniz ve bu sıkıntıların tek bir sorumlusu olduğuna inanacaksınız -o da bu Hükümettir, sizsiniz- ve ondan sonra kolları sıvayıp çözüm yolları arayacaksınız, muhalefete kulak vereceksiniz muhalefet ne diyor diye, neyi eleştiriyor diye. Maalesef muhalefeti dinleme huyu, alışkanlığı da yoktur. “Biz bildiğimizi yaparız.” diyorlar, yaptıkça da memleketi batırıyorlar.

Efendim, yeni bir ekonomik modele geçmişler. Beş yıldır krizi aşamayan Hükümet, eylül, ekim ayından itibaren yeni bir modele geçmiş ve ülke ekonomisini düzeltiyormuş. Ya, neyi düzeltiyorsunuz? Rakamlar ortada; “Yeni modele geçtik.” dediğiniz zaman dolar kuru 8 lira civarındaydı, şimdi 16,60 olmuş, 2’ye katlanmış, neyi düzelttiniz? Veya enflasyon yüzde 20 civarındaydı, TÜİK rakamlarına göre bile şu anda enflasyon yüzde 73,5. Patlatmışsınız, bunun nesıyla övünürsünüz, bunun nesini alkışlıyorsunuz, ben anlamıyorum. Üretici enflasyonu ise çıkmış yüzde 132’ye. Cumhuriyet tarihinin en yüksek enflasyonunu yaşıyorsunuz bu ülkeye. (CHP sıralarından alkışlar) Vaktiyle nutuk atardınız “Bak, nereden nereye.” diye. 2002’de Adalet ve Kalkınma Partisi ilk iktidara geldiğinde TÜFE yani tüketici enflasyonu kaçtı? Yüzde 29. Şimdi kaç? Yüzde 73,5 değerli arkadaşlar. Adalet ve Kalkınma Partisi geldiğinde enflasyon, ÜFE itibarıyla yüzde 30’du, şimdi yüzde 132 arkadaşlar. Bunun nesıyla övünürsünüz ve nutuk atar kendi kendinizi alkışlıyorsunuz? Sadece bu değil, bakın... Efendim “Dünyada da enflasyon var.” vesaire. Ya, hangi ülkede yüzde 8-10’un üzerinde enflasyon var; sizdeki gibi yüzde 132’lik, yüzde 73,5’luk enflasyon var? Almanya’da on yıl önce benzinin litresi 2,1 euro, bugün 2,3 euro. E, Türkiye’de kaç? On yıl önce 4,5 lira olan benzin şimdi 30 liraya çıkmış. Nerede Almanya batıyordu, Avrupa Birliği batıyor, Amerika batıyordu!

YÜKSEL ÖZKAN (Bursa) – Merkel kıskançlığından istifa etti, ayrıldı(!)

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Son bir yılda, bakın, dolar yüzde 100’ün üzerinde arttı, dünyada ham petrolün fiyat artışı yüzde 64 ama Türkiye’de mazotun fiyat artışı kaç? Yüzde 316. “Dünyadan geldi bize.” Dünyadan gelmedi. Bu ekonomik tablodaki bozulma, dünya konjonktüründen öte mevcut Hükümetin uygulamış olduğu yanlış politikadan kaynaklanmaktadır, yanlışlarınızla uğraşıyorsunuz.

Bakın “Bu yeni modelle dış ticaret açığını kapatacağız, cari fazla vereceğiz, sonra enflasyon düşecek, memleket uçacak.” dediniz. 40 defa dinlemiştir Sayın Bakanı. Gerçi her konuştuğunda farklı bir şey söylüyor; patinaj yaptıkça sözünüz biraz değiştiriyor, biraz eğiyor, biraz büküyor, toparlamaya çalışıyor ama bu söylediğinin toparlanacak vaziyeti yok. Biraz önce konuşurken “İhracat rekorları kırdık.” diye nutuk attı, bütün Adalet ve Kalkınma Partisi sıralarından coşkuyla alkış dinledik. Ya, değerli arkadaşlar, Hükümet işin yarısını konuşur da yarısını unuttur mu? İhracatı konuştuğunuz gibi bir de ithalat rakamlarını konuşsanıza. Niye konuşmuyorsunuz ithalat rakamlarını? (CHP sıralarından alkışlar) İhracatınız mı fazla, ithalatınız mı? Ben söyleyeyim size: Bakın, ocak ayında 19 milyar dolarlık ihracat var, 28 milyar dolarlık ithalatınız var.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Batırdılar ülkeyi, batırdılar.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – 9 milyar dolar fazla. Şubat ayına gelmişsiniz, 19 milyar dolar, yine, ihracat var, 28 milyar dolar ithalatınız var yani 8 milyar dolar açık şubatta.

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Her ay 9 milyar açık.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Martta 8 milyar dolar açık var, nisanda 6 milyar dolar açık var, mayıs ayında da 11 milyar dolar açığınız var. Dış ticaret açığı bir ayda 11 milyar dolar olur mu ya! Ve çıkıyorsunuz burada, sanki dış ticarete çok iyi şeyler yapmış gibi iftiharla anlatıyorsunuz. Bu üslubu kullanan bir bakanın tek bir saniye o koltukta oturmaması lazım. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

Geçen sene dış ticaret açığı ilk beş ayda 18 milyar dolardı, bu sene 43 milyar dolar; 2 katından fazla. Hani sizin eylül ayında ilan ettiğiniz ekonomik model dış ticaret açığını kapatacağı, cari fazla verecekti; niye yok ortada, niye yok? Üstelik ihracatın kalitesini bozdunuz değerli arkadaşlar. Dış ticaret hadlerine bakın -sattığınız malların fiyatları ile aldığınız malların fiyatları arasındaki orandır dış ticaret hadleri- tarihin en düşük seviyesinde, dış ticaret hadleriyle ilgili rakam 74. Yani bakıyorsunuz, ithal ettiğiniz ürünlerin değeri yüzde 40 artmış, ihraç ettiğiniz ürünlerin değeri yüzde 12 artmış. Türkiye dünyayı besliyor ucuz ürettikleriyle, ucuz sattıklarıyla; yabancı ülkelerin tüketicilerini besleyen bir ekonomi kurmuşsunuz. Dış ticarete rekabet gücü ihdas eden, kuran, Türkiye’nin rekabet gücünü artıran bir ekonomi kurmamışsınız; bu dış ticaret hadleri bunu gösteriyor. Zaten, ihracat içerisinde ileri teknoloji ürünü malların oranı yüzde 2 civarında. Neyle övünüyorsunuz? İktidarsanız, insan utanır, insan sıkılır dış ticaretten bahsetmek için.

Cari açık... Hani cari açık kapanacaktı? Bir söylediğiniz gerçekleşmiyor değerli arkadaşlar. Ne söylüyorsanız tersini yapıyorsunuz, ne yapıyorsanız onun da tersini söylüyorsunuz; onun için, yaptıklarınız önemlidir, konuştuğunuz değil. (CHP sıralarından alkışlar) Cari açık... 2021 yılı boyunca toplam 14 milyar dolar cari açık vardı, şimdi, dört aylık cari açığın miktarı 21 milyar dolar arkadaşlar; geçen senenin yıllık cari açığından çok daha fazlasını, yüzde 50 fazlasını dört ayda verdiniz ya.

YÜKSEL ÖZKAN (Bursa) – Uçuyoruz(!)

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Hani nasıl uçuyorsunuz siz, uçuruma doğru mu?

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Uçurumdan uçuyoruz.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Köşeyi dönüyorlar ama böyle değil, uçurumdan aşağı dönüyorlar. Ve yaptığınız işler

maalesef Türkiye'nin geleceğini karartmaya yöneliktir değerli arkadaşlar. Bu ülkenin geçmişte biriktirdiklerini sattınız, yediniz, bitirdiniz -KİT'leri- yaşayan insanlardan daha çok vergi topladınız, onu da bitirdiniz; o yetmedi, bütün hükümetlerden daha fazla borçlanmak suretiyle Türkiye'nin geleceğini de harcamaya başladınız. Ne bulursanız tüketiyorsunuz ya, dibi olmayan kevgir gibisiniz, ne akıtırmanız boşaltıyorsunuz aşağıya. Bakın, bu ülkede siz vatandaşlığı bile sattınız; neyi var neyi yok her şeyi satıyorsunuz, bu ülkenin ne kadar değeri varsa hepsini satıyorsunuz.

Yurt dışında bürolar açılıyor, siz o bürolara destek veriyorsunuz, turisti getirmek için de yabancı turizm kuruluşlarına destekler veriyorsunuz. "Aman, Türkiye'de ucuz seyahat var." "Türkiye'de ucuz konut var." "Türkiye'de ucuz vatandaşlık var." Hepsini pazara çıkarmışsınız ya. Böyle bir felaket bu ülkenin başına hiç gelmedi, hiç gelmedi.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Promosyon ülkesi olduk.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Merkez Bankası rezervlerini bitirdiniz; "Bu 128 milyar dolar nerede?" diyoruz, hiç cevap verdiğiniz yok. Nerede? Nasıl verdiniz? Kime verdiniz? Şunu bir bilelim, vatandaşın bilme hakkı vardır, hükümet edenler şeffaf olmak zorundadır. Her şeyi saklıyorsunuz, her şeyi. Net rezervleri bitirdiniz, swapla borç rezervlerden harcamaya başladınız, böyle bir politika olmaz. İhracatçıların, şirketlerin döviz varlıklarına el attınız, onu da harcamaya yöneldiniz ama düzelttiğiniz hiçbir şey yok, hiçbir şey.

Tüm bunların özeti nedir biliyor musunuz? Tüm bunların özeti açıktır ve seçiktir: Tüketici Güven Endeksi'ne bakacaksınız, Tüketici Güven Endeksi ne diyor size? Ona baktığınız zaman ne yaptığınızı anlarsınız; böyle alkışlamayla olmaz bu iş. Tüketici Güven Endeksi açıkça vatandaşın, tüketicilerin Hükûmete güveninin kalmadığını anlatıyor; 63 seviyesine düşmüş değerli arkadaşlar. 100'ün altına indiği zaman o iktidara, hükûmete karşı güvenin kalmadığı anlaşılır; 63'e düşmüş, tarihî düşüş rekoru kırıyorsunuz Güven Endeksi'nde. Vatandaş söylüyor bunu veya piyasayı takip edenler söylüyor bunu. Sonra, bunu hazırlayan, birtakım özel kuruluşlar değil; Merkez Bankasının, TÜİK'in hazırlamış olduğu rapordur bu. 2009 krizinde bile 73, 2020'de, pandemi koşullarında 76 olan Tüketici Güven Endeksi, bugün 63 seviyesine düşmüştür yani işiniz bitiktir.

Değerli arkadaşlar, şimdi, bu bütçe niye geliyor? Bütçe -hem maliye teorisi kitaplarına bakarsanız hem de hukuki çerçevesini anlatan mali hukuk kitaplarına bakarsanız gayet nettir- gelecek bir yıla yönelik olarak hükûmetin tahsil edeceği vergileri ve yapacağı harcamaları sağlayan, Meclisin bu konuda yetki verdiği bir kanundur. Normal dönemlerde bir defa bütçe çıkar yani yıllıktır. Türkiye Büyük Millet Meclisinde de aralık ayında Plan ve Bütçe Komisyonunda ve Genel Kurulda müzakere ettiğimiz bütçe vardır, 2022 yılı sonuna kadar yürürlükte olmak üzere çıkarılmıştır. İlave bütçe, ikinci bütçe, ek bütçe olağanüstü dönemlerde ortaya çıkar; hükûmetin öngörülerini bozacak olağanüstü koşulların ortada olması lazım, nedir o? Ülke savaşa girer, harcamalar için ek bütçeye ihtiyaç duyulur veya büyük bir deprem ortaya çıkar, hükûmetin o depremin yaralarını sarmak için ek bütçeye ihtiyacı vardır benzeri şekilde ama ortada böyle fevkalade bir durum olmadığına göre... Bu iktidar yeni bir bütçeyle geldi Meclise, bu ikinci bütçedir, bunu ek bütçe olarak görmek de mümkün değil. Neden bu ikinci bir bütçedir? Ya, ödeneklerde ve vergilerde 1 trilyon 80 milyar Türk lirası artış isteyen bir bütçedir bu. Bu 1 trilyon 80 milyar Türk liralık ilave vergi ne anlama geliyor biliyor musunuz? Geçen senenin toplam vergilerinden daha fazla demektir yani 2021 yılının, 2020 yılının da toplanan tüm vergilerinin 1,5 katı demektir. Böyle bir şey olur mu? Önünüzü bu kadar görememiş olmak, ne yaptığını bilmeyen hükûmet olmanın bir göstergesidir. Önündeki bir yılı görmeyen bir hükûmet, hükûmet etme hakkına sahip değildir. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) Bir yıl önünü göremiyorsa yaptığı işlerle memleketi batırmaya aday bir hükûmet ortada var demektir.

Şimdi, bakın, bütçe Mecliste görüşülürken yıl sonu enflasyon tahmininiz neydi biliyor musunuz? 2022 yılı sonu itibarıyla bu Hükûmetin enflasyon tahmini yüzde 9,8'di yani yüzde 10 bile değildi, diyordu ki: "Yıl sonunda enflasyon yüzde 10 olacak ve ben bütçemi bu yüzde 10'a göre ayarladım; kamu harcamalarını, vergileri ona göre hesapladım." Ama şimdi -yıl sonu enflasyonla ilgili ikide bir değiştiriyor zaten değişik kamu kurumları- yıl sonu enflasyonun bile yüzde 64 olacağından bahsediyor. Şu anda zaten "Yüzde 73,5." diyor ama halkın yaşadığı enflasyon çok daha fazladır. Halkın yaşadığı enflasyon, bağımsız kuruluşların hesapladığı enflasyon yüzde 150-yüzde 200 civarındadır. Sizin bir iktidar olarak, Hükûmet olarak enflasyonu yüzde 9,8 olarak öngörüp de tahmin edip de buraya "Efendim, enflasyon yüzde 73'e çıktı." diye bir bütçe getirmeniz başarıyı mı ifade eder başarısızlığı mı ifade eder? Ne yaptığını bilen bir Hükûmeti mi gösterir bu, yoksa ne yaptığını bilmeyen bir Hükûmeti mi önümüze sergiler? Ne yaptığını bilmeyen bir Hükûmet vardır, işin açıkçası bu. 1 trilyon 751 milyar liralık harcama, 1 trilyon 80 milyar ilaveyle birlikte 2 trilyon 831 milyarlık bir 2022 harcama kalemi ortaya çıkardı, aynı şekilde gelirler de bu düzeyde artış sağlayacak. Ama gelirlerle ilgili bir şey söylemek istiyorum -vaktim kalmadığı için- bakın, "Gelir ve kurumlar vergisinden ek olarak 370 milyar tahsil edeceğiz sene sonuna kadar." diyor bu ikinci bütçe.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – "Dâhilde alınan KDV ve ÖTV ek olarak 344 milyar lira tahsilat sağlayacak bize." diyor, "İthaldeki KDV ve gümrük vergileriyle 324 milyar lira hasılat sağlayacak ilave olarak." diyor. Damga vergisi, resimler vesaire gibi dolaylı sayacağımız diğer gelir kalemleri de 44 milyar lira; yani 1 trilyon 80 milyar liralık ilave verginin 712 milyar lirası yani üçte 2'si düşük gelir gruplarından alınan vergi olacak yani yoksullardan ve orta hâlli vatandaşlarımızdan alacağınız vergilerdir şu ek bütçeyle getireceğiniz vergilerin üçte 2'si. Böyle bir zulmü kimse yaşamamıştır, bu Hükûmet varken bu zulümler devam eder.

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

(AK PARTİ sıralarından "Bu Hükûmet hep devam edecek, hep devam edecek bu Hükûmet." sesi)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş.

Buyurun Sayın Kurtulmuş. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA NUMAN KURTULMUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; hepinize en içten, en kalbî selamlarımı sunuyorum.

Bu ek bütçenin hayırlı uğurlu, bereketli olması temennisiyle Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına görüşlerimizi ifade etmek için kürsüdeyim. Öncelikle, bu bütçeye, ek bütçeye nasıl geldiğini bir kere daha hatırlatmak bakımından dünya ekonomisinde yaşanan, küresel ekonomide yaşanan gelişmeleri, hepimizin yakından takip ettiği ve öyle görünüyor ki bir müddet daha takip etmek durumunda kalacağımız bu gelişmeleri şöyle kısaca ifade etmek isterim. Öncelikle, 2020 yılında pandeminin başlangıcıyla birlikte dünya ekonomisi, belki de uzunca bir süredir ilk sefer karşılaştığımız son derece ciddi belirsizlikler, son derece güçlü kaoslar, krizler ve hatta bu anlamda da geniş dengesizliklerle karşı karşıya kaldı. Yaşanan süreç sadece ekonomik değil, aynı zamanda, siyasi, sosyal ve askerî çok köklü değişiklikleri de gündeme getiren bir süreçtir.

Hatırlatma yapmak bakımından bu sürecin iki temel değişikliğini kısaca gözden geçirmek isterim. Bunlardan birisi, pandemi süreciyle birlikte ortaya çıkan yani 2020'nin yaklaşık Ocak ayından itibaren devam eden, küresel ekonominin her alanını etkileyen gelişmelerdir. Bunlardan birkaç tanesini şöyle kısaca hatırlamakta yarar görüyorum: Tedarik zincirlerinin kırılması ve buna bağlı olarak emtia fiyatlarında çok ciddi şekilde yüksek artışların bütün dünya ekonomilerini etki altına aldığı bir dönemden geçiyoruz. Endüstriyel metallerde yüzde 300'e varan bir artış, Brent petrolde yüzde 100'e varan artış ve doğal gazda yaklaşık yüzde 400'ler seviyesine dolar bazında yükselen dünya ekonomisindeki yüksek fiyat artışları bütün ekonomileri, gelişmiş ve

gelişmekte olan ekonomileri çok ciddi şekilde etkiledi. Ayrıca, enerji ve gıda fiyatlarındaki yükselişin fevkalade ciddi bir noktaya dünyayı getirdiğini hep beraber izliyoruz. En son, G7 Zirvesi'nde, yıllardır Avrupa ekonomilerinin büyük bir mücadele alanı olan yeşil ekonomiye geçmekten ve bu konudaki adımları kararlı bir şekilde atmaktan öyle görünüyor ki başta Almanya olmak üzere, Avrupa'nın birçok ülkesi de geri adım atmış oluyor çünkü enerjide, özellikle Rus petrolündeki fiyat artışları dolayısıyla G20'de artık fosil yakıtlara yeniden geri dönmek gibi bir konu gündeme gelebiliyor. Yine, aynı şekilde, bu süre içerisinde lojistik ve navlun fiyatlarındaki olağanüstü yükselişler dünya ekonomisinde çok ciddi fiyat artışlarına neden oldu.

Bu yüksek fiyat artışları ve pandemi şartlarıyla birlikte ortaya çıkan bütün bu gelişmeleri yaşarken, bildiğiniz gibi, son dönemde, ikinci büyük gelişme Rusya-Ukrayna arasındaki savaşın, hâlen son derece acımasız bir şekilde devam eden bu savaşın da çok ciddi etkilerinin olduğunu altını çizmek isterim. Dünya piyasalarında özellikle enerji ve gıda fiyatlarındaki artışı körükleyen çok temel nedenlerden biri de Rusya-Ukrayna arasındaki savaşın yarattığı krizdir. Bu çerçevede, Türkiye, Ukrayna ve Rusya'ya ait tahılların dünya piyasalarına çıkabilmesi için güvenli bir koridor oluşturulması konusunda üzerine düşen çalışmayı titizlikle yerine getirmektedir. Yine, aynı şekilde, Rusya'nın doğal gaz vanalarını bir şekilde kapatmasıyla birlikte Avrupa pazarlarının ne büyük bir bunalım içerisine girdiğini, ne büyük bir krizle karşılaştığını hepimiz yakından takip ettik.

Bütün bunların sonucu olarak şunu rahatlıkla söyleyebiliriz: Son 35-40 yılın en yüksek küresel enflasyonuyla karşı karşıya kaldık. Yaklaşık yüzde 6,7'lik enflasyon dünya ekonomisinin on yıllar boyunca karşılaşmadığı, son derece yüksek bir rakamdır. Hatta, buna paralel olarak, Amerika Birleşik Devletleri de dâhil olmak üzere güçlü olduğunu zannettiğimiz ekonomilerde bile resesyon riskinin ortaya çıktığı ve bu konuların konuşulmakta olduğunu görüyoruz.

Değerli arkadaşlarım, saygıdeğer milletvekilleri; bu dönemle birlikte bir gerçeği çok daha yakından, hep birlikte gözlemliyoruz. Artık dünya ekonomisi ulusal ekonomilerle çok iç içe geçmiş, dünyadaki herhangi bir yerdeki ekonomik gelişme dünyanın bütün ülkelerini ve bütün ekonomilerini etkiler bir hâle gelmiştir. Bu anlamda, Rusya'ya yapılan yaptırımların da dünya ekonomisindeki bu olumsuz gelişmeleri fevkalade ciddi şekilde etkileyen bir fonksiyon icra ettiğini hep beraber görüyoruz. Yine, bütün bunların sonucu olarak küresel ekonomide maalesef ciddi bir yavaşlama ortaya çıktı, 2022 için küresel ekonomideki büyümeye yüzde 4,5'tan yüzde 3 seviyelerine indirildi. Bu gelişmelerin dünyada herhangi bir ekonomiyi etkisi altında bırakmaması mümkün değildir.

Hiç kuşkusuz, bu gelişmeler ve burada saymadığımız birtakım başka gelişmeler çerçevesinde Türkiye ekonomisi de bundan etkilendi. Bu süreçte Türkiye ekonomisinde 3 temel alan titizlikle üzerinde çalışılması gereken alanlar olarak gözümüzün önündedir. Bunlardan birisi, Aralık 2021'den itibaren dövizde ortaya çıkan olağanüstü oynaklık ve yükselişin, ciddi bir şekilde dolarizasyonun dengelenerek, Türk parası özendirilerek önlenmesiyle ilgili çalışmaları Hükümet sürdürmektedir. Ayrıca, ikinci alan olarak, enflasyon artışının Türkiye ekonomisi üzerindeki ve özellikle vatandaşımızın, hane halkımızın üzerindeki etkilerinin farkındayız ve bunun için de gerekli tedbirleri almak için Hükümet gece gündüz çalışmaktadır. Bu amaçla, kısa, orta ve uzun vadede alınacak tedbirlerin her biri detaylı olarak çalışılmakta ve bunların ekonomi üzerindeki etkilerinin bir an evvel ortadan kaldırılması için mücadele verilmektedir.

Bu çerçevede, özellikle pandemi sonrasında ortaya çıkan süreçte gıdada, enerjide ve konut alanında arz güvenliğini artıracak ve böylece üretim maliyetlerini de düşürerek orta vadede enflasyonun etkilerini azaltacak çalışmaların üzerinde yoğunlaşılmaktadır. Yine, uzun vadeli enflasyonun etkilerini azaltmak için katma değeri yüksek alanlar özendirilmekte, buradaki çalışmalara odaklanılmakta ve özellikle AR-GE ve yerli üretim desteklenmeye çalışılmaktadır.

Bütün bu teknik konuların arasında üçüncü alan ise bizatihi vatandaşımızın, bizatihi hane halkının yaşamış olduğu alım gücündeki azalma, gerilemedir. Bunun için Hükümet dar ve sabit gelirli alım gücünü artırmak için birtakım tedbirleri almaktadır. Örneğin, daha dün Kabine toplantısından sonra Sayın Cumhurbaşkanımız vatandaşlarımızın alım gücünü olumlu şekilde etkilemek için işçi ve memur emeklilerine ve çalışanlarına ve ayrıca asgari ücretle hayatlarını idame ettirmek durumunda olanlara karşı yapılacak çalışmalardan bahsetmiş ve önümüzdeki birkaç gün içerisinde bu her iki alandaki vatandaşlarımızın da ücretlerindeki iyileştirmeye alım güçlerini yukarıya çıkartacak çalışmalar gerçekleştirilecektir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ayrıca, bunun yanında, hane halkının güçlendirilmesi için -örnek olsun diye söylüyorum- çok sayıda tedbir alınmış, sadece geçtiğimiz yıl enerji fiyatlarındaki devlet destekleri 165 milyar seviyesinde olmuştur. Yine, bazı vergilerden sarfınazar edilmesini ve bu anlamda 2022'de de 241 milyar liralık vergi alınmasından Hükümetin sarfınazar ederek yani vazgeçerek bu vergileri de milletin cebinde bırakacağını ifade etmek isterim. Asgari ücretin vergi dışı bırakılması ise hane halkına yapılan dolaylı desteklerden biridir. Ayrıca, ilave destek ve teşviklerle Türkiye'de vatandaşın alım gücünü artıracak, bu enflasyonist ortamın baskısını azaltacak her türlü tedbir titizlikle uygulanmaya çalışılmaktadır.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, dördüncü olarak, niçin bu ek bütçe meselesi gündeme geldi? Bununla ilgili bu ihtiyaç neden ortaya çıktı? Bunlar zaten Hükümet tarafından da detaylı bir şekilde anlatıldı ancak şunu söylemek isterim: Dünyadaki bu kadar çok fiyat değişimlerine paralel olarak dünyada birçok ekonomi ek bütçe yapma gereğini duymaktadır. Sadece Almanya, Finlandiya, Güney Kore ve Japonya'yı örnek ülkeler olarak vermek isterim, onlar da ek bütçe tedbirine gitmek zorunda kaldılar çünkü gelişen küresel pazarlardaki zorluklar bu ülkelerin de 2022 öncesindeki dönemle şu dönem arasındaki farklılıklar dolayısıyla ilave bütçe yapma gereğini ortaya koymuş oldu. Bizden de bir tek örnek vereyim. Geçtiğimiz sene Meclisimiz de çok yoğun çalıştı, sonbahar aylarında bütçemizi hazırladık, bütçe Meclisten geçti. O zamanki öngörülerde, bütçede ortalama öngörü Brent petrolün dolar bazındaki karşılığı 68 dolardı; ne yazık ki şu anda 120 dolarlar seviyesine çıkmıştır.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – 110 dolar, 110.

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Başkanım, 110 dolar...

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Hepimiz biliriz ki Türkiye petrolü olan, doğal gazı olan bir ülke değil ve bu anlamda da bu şekilde bütçeyi revize etmek mecburiyetinde kalındı.

Değerli kardeşlerim, değerli milletvekili arkadaşlarım; biz her türlü konuyu açık bir şekilde konuşmak durumundayız. Bu süre içerisinde dünya ekonomileri bu kadar zorlukla karşı karşıya kalırken Türkiye ekonomisi de ekonomik olarak zorluklarla karşı karşıya kaldı ama bazı gelişmeleri, olumlu gelişmeleri de görmeden Türkiye üzerinde konuşmanın insafı olmadığı kanaatindeyim. Örnek olarak, biz bu ek bütçeyi hazırlarken, ek bütçe konusunda, Türkiye'nin bu ek bütçeye ihtiyacı var, nereye gidecek bu bütçenin paraları, ek bütçenin hedefleri nedir, onların birkaç tanesi söylemek isterim.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Muteahhitler başta...

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Bunlardan birincisi, enflasyon karşısında vatandaşlarımızı, dar gelirli insanlarımızı ezdirmemek için böyle bir bütçe ayarlamasına gidilmek mecburiyeti vardı. Bunun için getirilen 1 trilyon 81 milyarlık bu ek bütçe teklifinin 216,9 milyarı personel ödemelerine, 154 milyarı ise emekli aylıklarına gidecektir. Vatandaşlarımıza enerji desteği olarak bu yılda da 134,5 milyar lira verilecektir Hükümet tarafından. Stratejik ihalelerin, yatırımların hızla tamamlanması için 109 milyar lira, mahallî idarelerin daha etkin çalışabilmesi amacıyla 103,3 milyar lira verilecek; ayrıca, engellilere, yaşlılara ve muhtaç ailelere de 14,8 milyar lira destekle bulunulacaktır. Çiftçilerimize verilecek tarımsal destekler 37,1 milyar liradır. Bunları aşağı doğru sıralamıyorum, şunu söylemek istiyorum: Bu ek bütçe vatandaşımıza, dar ve orta gelirli vatandaşlarımıza, alt gelir gruplarına

doğrudan doğruya yapılacak olan desteklerin karşılanabilmesi için, finanse edilmesi için Türkiye Büyük Millet Meclisine getirilen bir bütçedir ve Meclisten bu konuda izin talep edilmektedir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Vergiyi kimden alacaksınız vergiyi?

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Geliyorum, biraz sabır.

Peki, 2 tane soru, 1 tanesini arkadaşımız sordu: 1 trilyon 81 milyar liralık bu ek bütçe nereden karşılanacak? Bu bütçenin tamamı hiçbir şekilde vatandaşımıza ilave vergi konulmadan, vatandaşımızın vergi miktarlarını artırmadan, güçlü büyümenin getirmiş olduğu vergi miktarlarındaki artışlarla karşılanacaktır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Benzin 3 katına çıktı.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Mazottan almıyor musunuz vergi? Benzinden almıyor musunuz?

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Mazottaki vergiden vaz mı geçtiniz?

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Para mı basacaksınız? Para basacaksınız.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Ayrıca “Ek bütçenin ne kadar faize gidiyor?” sorusu da geliyor. Bu ek bütçenin sadece 8,3’ü faize gidiyor. Sadece bir hatırlatma yapmak için söylüyorum; 2002’de devletin tahsil ettiği her 100 liralık vergi gelirinin 85,7’si faize giderken bugün sadece 100 liranın 15,1 TL’si faize gidiyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bunları hepimiz detaylı olarak biliyoruz.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Kur korumaya bir şey vermeyecek misiniz, kur korumalı mevduata?

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Buradan müsaade ederseniz son beş dakikayı da hızlı bir şekilde bitirmeye çalışacağım.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Kur korumalı mevduata bir şey yok mu?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kur garantili mevduata...

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Değerli kardeşlerim, Türkiye’de bütçeler yapılır, her sene bütçeler yapılıyor. Bu Hükümetin bütçe ve ek bütçe üzerindeki temel görüşü, Türkiye’nin ana istikameti olan “yeniden güçlü, büyük Türkiye” istikametinden Türkiye’nin ayrılmadan -bu yolda- hızlı bir şekilde yürümesini sağlamaktır. Evet, bu bağlamda baktığınız zaman 2022’nin sadece ilk çeyreğindeki başarıları herhâlde hepimiz takdir ederiz. Ekonomimiz yüzde 7,3 büyümüştür, makine teçhizat ihracatımız 2019’dan bu yana 10 çeyrekte sürekli büyüyerek ihracatta rekorlar kırmıştır. Türkiye’nin toplam ihracatı 248 milyar liradır ve bu rakamla birlikte Türkiye dünyadaki küresel ticaretin yüzde 1’i seviyesine çıkmıştır. Enerji hariç cari işlemlerde yıllık bazda 35,2 milyar dolar fazlamız söz konusudur.

Ayrıca iftihar edeceğimiz bir diğer tablo da bu kadar ağır pandemi şartlarına rağmen toplam istihdamın 30,4 milyona çıkarak -ilave 5 milyonluk istihdamla- Türkiye’nin pandemi öncesindeki seviyelere tekrar geri dönmüş olmasıdır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bunu ben söylemiyorum; bu, OECD’nin rakamıdır ve OECD Türkiye’yi bu süreçteki istihdam artışı dolayısıyla gerçekten öne çıkarmıştır.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Moralleri çok bozuluyor.

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – OECD rakamlarını kabul ediyoruz demek ki. Bundan sonra bunları açıklıyoruz.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Ayrıca, bütçemiz ilk üç ayda 124 milyar lira fazla vermiştir. Bundan dolayı da hepimiz herhâlde bunu kıvançla karşılarız. Şimdi, bir müddet...

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – OECD’nin diğer rakamlarını da açıklayabilir misiniz?

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Size bu millet iktidar verir mi be, biz varken biz verir miyiz be!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Arkadaşlar, ya siz konuşun ya ben konuşayım.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Hazmedemiyorlar Başkanım, hazmedemiyorlar.

ORHAN SÜMER (Adana) – Sizin arkadaşlar laf atıyor Sayın Bakan, sizin arkadaşlar laf atıyor.

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Çok keyiflendi birdenbire, çok!

ALİ KEVEN (Yozgat) – Niye bütçe yapıyorsunuz ya?

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Bunu sohbet olarak görüyorum.

Şimdi, bir de şöylece... Yani hepimizin partileri farklı olabilir. Değerli arkadaşlarım, hepimizin vatani Türkiye’dir, hepimiz bu ülkenin insanlarıyız ve hepimiz ülkemizin başarısıyla gerçekten övünürüz. Biraz da şu genel başarılarından birkaç cümle, Sayın Başkanım, müsaadenizle ifade etmek isterim.

Bu süre içerisinde, pandemi şartlarında ve dünya ekonomisindeki bütün bu ağır koşullara rağmen Türkiye kendi petrol ve doğal gazını arama kararlılığını sürdürmektedir ve sürdürecektir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Sadece Karadeniz’deki 540 milyar metreköplük doğal gaz rezervi, geçen Adana’da bulunan petroler ve Allah’ın izniyle, Doğu Akdeniz’de, isteseler de istemeseler de bulacağı petrol ve doğal gazlarla Türkiye seviye yükseltecektir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu süre içerisinde arklarındaki bütün küresel desteklere rağmen, arklarındaki birtakım ağababalarına rağmen Türkiye’nin terör örgütleriyle ve terör gruplarıyla verdiği mücadeledeki kararlılığı da destansı bir kararlılıktır, millet adına büyük bir başarıdır. Bu çerçevede -Sayın Cumhurbaşkanımız bugün heyetiyle birlikte NATO toplantısına gitti- şunu bir kere daha Türkiye Büyük Millet Meclisi kürsüsünden açıkça ifade etmeyi bir vazife telakki ediyorum: Sadece Türkiye’yi rahatsız eden terör örgütleri değil dünyadaki terör örgütlerinin tamamı ensesi kalın dünyanın kodamanları ve dünyanın egemenleri tarafından desteklenmektedir. Bir an için bu terör örgütlerine silah verilmediğini, lojistik destek verilmediğini, istihbarat desteği verilmediğini, siyasi destek verilmediğini düşünün, dünyada bir tane terör örgütü bir hafta ayakta kalamaz.

Şimdi, Türkiye NATO üyesi olarak, yetmiş yıldır NATO’nun ağır yükünü ve kahrını çeken bir ülke olarak Finlandiya ve İsveç’in NATO’ya adaylık sürecinde elindeki kozu sadece bir koz olarak değil kendi tezlerini dünyaya anlatmak için sonuna kadar kullanacaktır. Çok açık söylüyorum, biz bölgemizde, Suriye’nin ve Irak’ın kuzeyinde ve bölgedeki diğer ülkelerde kimin hangi örgütlere silah verdiğini, kendi ülkelerinin başkentlerini bu terör gruplarının nasıl siyasi propaganda alanı hâline getirdiklerini çok iyi biliyoruz. Dolayısıyla, NATO üyesi olmak istiyorsa bu beyler önce teröre verdikleri desteği kesecekler ve Türkiye’nin terördeki kararlılığını destekleyeceklerdir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sadece beyler yok orada, kadınlar da var ya.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Ya müttefikiz ya değiliz; müttefik olacağız ama arkasından siz teröre destek vereceksiniz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – NATO’da sadece beyler mi var?

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Bayanlar da var.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Bir başka başarımız Adalar Denizi üzerindeki haklarımızdır. Türkiye, hiçbir şekilde bir oldubittiye müsaade etmeden Yunanistan’daki adaların silahlandırılmasına seyirci kalmayacak.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Hepsi bitti, silahlandı.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Türkiye, Adalar Denizi’ndeki haklarından da Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’mizin haklarından da hiçbir şekilde vazgeçmeyecek, sonuna kadar gidecektir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Müsaade ederseniz...

BAŞKAN – Buyurun.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Bu vesileyle Yunanistan'a da buradan iki çift laf söylemek isterim.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Söyle, söyle.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Neoemperyalizmin yeni taktiklerinden biri vekâlet verdikleri örgütler üzerinden vekâlet savaşları yürütmekti, görüyoruz bunun acısını. Şimdi, öyle anlaşıyor ki vekil örgütlere ilaveten dünyadaki bazı emperyalist ülkeler vekil devletleri ortaya sürmeye çalışıyorlar. Yunanistan'a buradan Türkiye Büyük Millet Meclisinin mehabeti içerisinde söylüyorum: Yunanistan'la biz öncelikle -komşumuz olarak- sorunlarımızı ikili olarak barışçıl bir şekilde çözmek isteriz. Şimdiye kadar olduğu gibi, başka ülkelerin sırtlarını sıvazlayarak Yunanistan'ı öne sürmelerine, önce Yunanlı siyasetçiler müsaade etmemelidirler. Ukrayna'nın durumunun ne olduğu ortadadır. Ukrayna'nın sırtını sıvazlayanlar ve sonuna kadar arkasında duracaklarını söyleyenlerin Rusya'nın saldırısı karşısında acaba Ukrayna'ya ne yaptıklarını, silah satmaktan başka ne yaptıklarını hatırlatmak isterim.

Değerli kardeşlerim, bu anlamda...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Bir hakkım daha var mı?

BAŞKAN – Sesiniz gayet güzel vallahi, duyuluyor.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Eyvallah Başkanım, o zaman bir iki dakika içinde toparlayayım.

BAŞKAN – Kimseye ek süre vermedik Sayın Başkan.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Peki.

Bu başarıyı da Adalar Denizi'ndeki başarıyı da haklarımızı da inşallah sonuna kadar koruyacağız.

Şimdi bir de gelecekler var -inşallah seneye bu vakitlere kalmayacağını ümit ediyorum- Türkiye'nin yerli otomobili TOGG hem Türkiye'nin piyasalarında hem dünya piyasalarında hepinizin iftiharına layık olacak. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ORHAN SÜMER (Adana) – Maşallah!

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Ne zaman çıkacaktı o?

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Ayrıca Türkiye'nin uzay çalışmaları ve -daha geçtiğimiz hafta TÜRKSAT 5B'nin uzaya gönderildiğini biliyoruz- millî savunma sanayisindeki muhteşem başarıları, İHA'lardan, SİHA'lardan amfibi gemilerine kadar, helikopter motorlarına kadar başarıları sadece AK PARTİ Hükûmetlerinin, sadece Cumhur İttifakı'nın değil, bütün Türkiye'nin başarısıdır; bunları da alkışlayalım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Mavi vatandan asla taviz vermeyeceğiz.

Ayrıca, son olarak şunu söylemek istiyorum: Türkiye'nin önemi Rusya-Ukrayna krizinde bir kere daha anlaşılmıştır. Türkiye'nin Rusya-Ukrayna krizinde ortaya koyduğu, ara bulucu ülke, tarafsız, bağımsız bir ülke olarak kimsenin dümen suyuna girmeden ortaya koymuş olduğu tavır tarihî bir başarıdır. Ayrıca, Recep Tayyip Erdoğan'ın bu süre içerisinde ortaya koyduğu liderlik de küresel liderliğe örnek bir davranıştır, örnek bir liderliktir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Son söz, müsaadenizle son cümlemi söyleyeyim: Değerli kardeşlerim, değerli milletvekilleri; bu küresel ekonomik kriz, kaos ortamı belki bir müddet daha bütün dünyada devam edecek ama bizim bu coğrafyada hem bu ekonomik kriz şartları içerisinde hem bu kadar büyük siyasi ve askerî türbülanslar içerisinde yeniden güçlü bir Türkiye olarak ayakta durmaktan, hatta ve hatta değil ayakta durmak, koştuktan başka çaremiz yoktur, koştuktan başka çaremiz yoktur. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Ek bütçenin hayırlı olmasını temenni ediyor, hepinize selam ve sevgilerimi sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Yirmi yıldır aynı hikâyeyi dinliyoruz, yirmi yıldır aynı hikâye, aynı yalan! Yirmi yıl oldu be, aynı hikâye, aynı yalan!

BAŞKAN – Gruplar adına yapılan konuşmalar tamamlanmıştır.

Buyurun Sayın Altay.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

39.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un 344 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Pek kısa bir söz talebim var, şunun için: Millî meselelerin siyasete malzeme yapılmasının kimseye bir faydası olmaz.

Sayın Kurtulmuş'u dinledim, Sayın Kurtulmuş'un söyledikleriyle ilgili bir polemik yaratmak için değil ama şuna çok üzülüğümü ifade etmem lazım: Keşke biz on-on beş senedir, daha geçenlerde Millî Savunma Bakanı Hulusi Akar'ın da işaret ettiği gibi... "Gayriaskerî statüdeki 23 adanın 16'sını Yunanistan silahlandırdı." diyen Millî Savunma Bakanımız. Sayın Kurtulmuş da şimdi "Adalar Denizi'ndeki başarılarımızdan övünüyorum." dedi yani bu, bizim değil ama AK PARTİ milletvekillerinin aklıyla alay etmektir; önce onu bir söyleyeyim. (CHP sıralarından alkışlar)

SALİH CORA (Trabzon) – Paris Anlaşması'nı kim imzaladı?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Yani seçim yaklaşınca adaların akıllarına gelmesi ve adalar üzerinden millî duyguları kaşıyarak oy alacaklarının zannedilmesi de çok büyük bir yanılgıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SALİH CORA (Trabzon) – Savaş başkasının savaşıydı, adaları siz Yunanistan'a verdiniz, yapmayın ya, Allah'ınızı severseniz ya!

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Şurada Numan Bey'in bir sözünü hep desteklerim, Numan Kurtulmuş'un tarihe geçecek...

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Ucuz siyaset yok! Ucuz siyaset yok!

SALİH CORA (Trabzon) – Adaları kim verdi Yunanistan'a ya? Paris Anlaşması...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bir sus ya!

Numan Kurtulmuş'un tarihe geçecek bir tane sözü vardır: "Recep Tayyip Erdoğan Harun gibi geldi, Karun gibi zengin oldu." Bunun dışında doğru sözü yoktur. (CHP sıralarından alkışlar)

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Hadi oradan ya!

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Adaları kimin verdiğini herkes biliyor.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Adalarda ne başarısı var Allah aşkına ya? Hulusi Akar'ı yalanlıyorsunuz ya! Allah Allah!

NUMAN KURTULMUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Kurtulmuş.

40.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş’un, İstanbul Milletvekili Engin Altay’ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

NUMAN KURTULMUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; önce kolayından başlayayım, bu Harun-Karun meselesini geçen sene buradaki bütçe görüşmelerinde çok detaylı bir şekilde anlattım, yine arkadaşlarınızdan birisi sataştığı için.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bir daha anlat.

NUMAN KURTULMUŞ (İstanbul) – Söylediğimi bir kere daha tekrar etmek istiyorum, söylediğim söz bütün kayıtlarda - hem sözlü hem yazılı kayıtlarda- vardır: 2008 yılında Saadet Partisinin Genel Kurulunda Genel Başkan seçildiğim kongrede yaptığım konuşmada sıralıyorum, birkaç şeyi sıralıyorum, onlardan biri de “Harun gibi gelip Karun gibi gitmeyeceğiz.” sözüdür. Bu, hem kendime hem o zamanki arkadaşlarımıza verdiğim sözdür, ben bu sözü bugüne kadar hayatımda tuttum.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Şu anki arkadaşlar?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sizin şahsınıza bir şey demedim ki ben. Biz bunu Tayyip Bey için söyledik efendim.

NUMAN KURTULMUŞ (İstanbul) – Geçen sene de söylemiştim: Ben babamın seksen senelik evinde oturuyorum, şerefle oturuyorum ve kendi kişiliğimi koruyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)
(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

NUMAN KURTULMUŞ (İstanbul) – Değerli arkadaşlar, Adalar Denizi’yle ilgili söylediğim şey şudur: Türkiye’de...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Polemik yapıyor.

NUMAN KURTULMUŞ (İstanbul) – Bu polemige girmek istemem ama madem söylediniz burada bizim kastımız şudur: Adalar Denizi’nde bir oldubittinin gerçekleşmesine Türkiye olarak müsaade etmeyeceğiz ve bununla ilgili olarak hem Yunanistan’la çalışmalarımızı, görüşmelerimizi bir taraftan sürdüreceğiz, bir taraftan da buradaki sorunların çözülmesi için elimizden gelen gayreti sarf edeceğiz.

Sayın Cumhurbaşkanımız daha bugün sabah yapmış olduğu basın toplantısında şunu söylemedi mi Allah aşkına: “Ya, Yunan Başbakanı Miçotakis’le neyi konuşacağız? Böylesine bir şekilde silahlanan, adaları silahlandıran ve bunun arkasına sığınarak, NATO üyeliğinin arkasına sığınarak burada bizim karşımıza çıkan Yunanistan’la ne konuşacağız.” Söylediğim budur. Asla ve asla Adalar Denizi üzerinden bir siyasi polemik çıkarmak, bundan dolayı seçimde birkaç tane oy almak gibi bir zilletin içerisinde olmayız, bunu da ifade etmek isterim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Altay.

41.- İstanbul Milletvekili Engin Altay’ın, İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş’un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Kurtulmuş yanlış anladıysa çok üzülürüm, ben “Sayın Kurtulmuş Harun gibi geldi, Karun gibi zengin oldu.” demedim ki “Sayın Kurtulmuş, Recep Tayyip Erdoğan için bu lafı söyledi.” dedim. (AK PARTİ ve CHP sıralarından gürültüler)

NUMAN KURTULMUŞ (İstanbul) – Yok, hayır.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Böyle söyledi.

Bir de şunun altını çizmek isterim: 9 Eylül 2021, bu ülkenin Millî Savunma Bakanı -Sayın Kurtulmuş’un “Adalar Denizi” dediği yerde- “Gayriaskerî statüde olması gereken 23 adanın 16’sını Yunanistan silahlandırdı.” diyor. On yıllık, on beş yıllık bu sürede orta yerde bir Hükûmet mi vardı, yoksa raf elması mı vardı; merak ediyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Peki.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Tek dertleri savaş çıkartmak Başkanım.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Bağlı Cetvellerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (1/284) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S.Sayısı 344) (Devam)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, teklifin tümü üzerinde şahsı adına ilk olarak İstanbul Milletvekili Sayın Mehmet Bekaroğlu konuşacak.

Buyurun Sayın Bekaroğlu. (CHP sıralarından alkışlar)

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Kurtulmuş, tanıklıklarından söz etmeyeceğim, çıkmayın, dinleyin lütfen. (CHP sıralarından alkışlar)

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Yazık, yazık! Senin seviyen bu!

MEHMET BEKAROĞLU (Devamla) – Değerli arkadaşlar, Sayın Kurtulmuş konuşmadan önce bir konuşma metni hazırlamıştım, notlar almıştım, vazgeçiyorum o notlardan.

Şimdi, değerli arkadaşlar, hem Sayın Kurtulmuş hem Sayın Bakan hem de AKP’nin Komisyonadaki sözcüleri iki tane konuya sığındılar: Bunlardan bir tanesi... Arkadaş diyelim ki doktor, hastasının kan şekeri 500 olmuş, orayı hiç okumuyor; monosit normal, eritrosit normal, lenfosit normal. Ya, arkadaş, hasta şeker komasına girecek, şu kan şekere bir bak, bir tedbir al; böyle bir tavrı var. Yani, kendi işlerine gelmeyen hiçbir konuya girmiyorlar. “Büyüme, büyüme, büyüme...” Kardeşim, bir de enflasyonu anlatın, diğer rakamları bir anlatın, dolarda ne olduğunu bir anlatın; bunları anlatmıyorlar.

Değerli arkadaşlarım, bu ek bütçenin hazırlanmasının gerekçesi olarak bütün Hükûmet sözcüleri -MHP dâhil- dünya konjonktüründen, işte, jeopolitik durumlarda olan değişikliklerden, pandemilerden, savaşlardan... Değerli arkadaşlar, enflasyon ve döviz kurunda fırlama dediğiniz zaman savaş falan yoktu ortada; yapmayın, etmeyin, eylemeyin. Ya, biraz dürüst olmak lazım, yapmayın. Türkiye’de aralık ayında yaşanan döviz krizinin bütün müsebbibi sizsiniz, Sayın Cumhurbaşkanıdır. Sayın Cumhurbaşkanı’nın neredeyse “Erdoğanizm” diye literatüre geçen meşhur tezi: “Faiz sebep, enflasyon sonuç.” Öyle değildi değerli arkadaşlarım. Siz, dünya kapitalist sisteminin içindesiniz, serbest piyasanın içindesiniz ama o piyasanın kurallarına uymuyorsunuz. Arkadaşlar, bu, duvara kafa atmakla eşit; kafanız kırıldı ve kırılmasının sebebi de sizsiniz.

Bakın, ekonomist arkadaşlarınız çıkıp burada bir şey konuşmasınlar çünkü onların söyledikleri, ettikleri şeyler ekonomiyi çok fazla ilgilendirmiyor, daha çok benim mesleğimi ilgilendiriyor değerli arkadaşlarım.

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Doktorluk.

MEHMET BEKAROĞLU (Devamla) – Bakın, şöyle bir hesap yapıyor arkadaşlar, diyorlar ki: “Bütün dünyada enflasyon var canım, bütün dünya ek bütçe yaptı.” Böyle bir ek bütçe yok.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Olur mu ya Mehmet Hocam?

MEHMET BEKAROĞLU (Devamla) – Evet, ek bütçe yapanlar var ama bütçenin yüzde 63'ü artış, böyle bir ek bütçe yok.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Var, var.

MEHMET BEKAROĞLU (Devamla) – Bakın, Türkiye defalarca ek bütçe yapmış, ilk defa 2001'de yüzde 28'lik bir artış var. Yüzde 63'lük bir artışlı ek bütçe olmaz; bu bütçedir, bu ikinci bütçedir ve bunun sebebi sizsiniz.

Değerli arkadaşlarım, kasım ayında, aralık ayında Türkiye Büyük Millet Meclisinde, Komisyonunda ve Genel Kurulda bütçeyi konuşurken size defalarca söylendi. Bakın, eylül ayında orta vadeli programda, bütçeyi hazırlarken, rakamlar sunarken ortaya koymuş olduğunuz rakamlar ile şu anki -şu anki derken kasım ayı ve aralık ayındaki rakamları karşılaştırıyoruz- rakamların ilgisi kalmadı, rakamlar yüzde 50 oranında değişti. Koymuş olduğunuz enflasyon hedefiyle, kur hedefiyle şu anda yaşananlar bir değil. "Bu bütçe olamaz, bunu çekin, rakamları yenileyin, yeniden getirin." diye size defalarca söylendi ama bunlara hiçbir şekilde aldırmadınız. Niye? Çünkü siz biliyorsunuz her şeyi canım, her şeyi biliyorsunuz! İşte, siz her şeyi bildiğinizden dolayı bunları yaşıyorsunuz değerli arkadaşlar.

"Büyüme" diye tutturup gidiyorsunuz, "Büyüme var." Ne pahasına büyüme, nasıl bir büyüme değerli arkadaşlarım bu büyüme; bu büyüme nasıl bir büyüme? Ne oldu, bir bakalım ortaya? "Bütçe fazlası var." diyor Sayın Kurtulmuş, övündü gitti, kimseyi dinlemiyor, kibir de boyu kadar; kimseyi dinlemiyorlar. Niye dinlemiyorsunuz, gelin, oturun, niye dinlemiyorsunuz arkadaşlar? (CHP sıralarından alkışlar) "Bütçede fazla verdik." diyor, dili de sürçtü "Fazla verdik." de diyemedi. Nasıl fazla verdiniz bütçede? Enflasyon ne, enflasyon; gelin, bir anlatın bize. Diyor ki: "Amerika'da da enflasyon var." Peki, Amerika'daki enflasyon ile senin enflasyonun bir mi? "Efendim, Amerika'da yüzde 2'den yüzde 8'e çıktı." Doğru. Peki, 1 dolarlık ekmek kaç dolar oldu? 1 dolar 8 sent. Peki, senin yüzde 73,5'ta 1 liralık ekmek ne oldu, ne oldu? 2 lira. Aynı şey mi değerli arkadaşlarım? Bu enflasyonda sokaktaki insana, vatandaşa, dar gelirliye -Sayın Bakan ifade etti- uygulamış oldukları Türkiye Ekonomik Modeli'nin dar gelirliyi ezdiğini Sayın Bakan itiraf etti değerli arkadaşlarım. Bu enflasyon dar gelirliye nasıl yansıyor? Bu konuyla ilgili gelin, bir şey söyleyin. Hayır, bu konularla ilgili bir şey söylemiyorlar değerli arkadaşlarım. Niye söylemiyorlar? Çünkü işlerine gelmiyor. Efendim "Enerji fiyatları arttığı için bütün bunlar oldu." Evet, enerji fiyatları da corona da dünya konjonktüründe meydana gelen birtakım değişiklikler de elbette bütün dünyada ekonomilerde sıkıntılar ortaya çıkardı ama onlara 1 yansırken bize 5 yansıdı; 5 yansımalarının sebebi sizsiniz, orada burada sorumlu aramayın. Daha yeni de başlamadı. Bakın, siz o, yirmi senede uygulamış olduğunuz yanlış ekonomik politikalarından dolayı bunlar oldu. Dünya para içinde yüzerken, likidite bolluğu varken ucuz parayı buldunuz, getirdiniz ve bu paraları ranta, betona döktünüz değerli arkadaşlarım, inşaata döktünüz. Hâlâ inşaat üzerinden rantın peşindesiniz; "finans sistemi" diye bize inşaat sistemi getiriyorsunuz, "ulaşım projesi" diye Kanal İstanbul inşaat, beton projesi getiriyorsunuz; betondan para gelmez.

Değerli arkadaşlarım, hiçbirisi borçlardan söz etmedi. Efendim "Biz faizleri yüzde 8 ödeyeceğiz, 11'di de yüzde 8 ödeyeceğiz." Peki, borçlarınızla ilgili bir bakalım, bir konuşalım değerli arkadaşlarım. İç borçları hiç konuşmuyorum, istediğiniz zaman basarsınız parayı ödersiniz; tabii, bunun faturasını millet öder, bu ayrı bir şey. Dış borçlara bakalım değerli arkadaşlarım: Gayrisafi yurt içi hasılasının yüzde 60'ını geçti. Efendim "Bu borçlar kamu borçları değil." Peki, kamu borçlarına bir bakın, son bir sene içinde, bir buçuk sene içinde nasıl katlandı görün. 445 milyar dolar borcu var Türkiye'nin değerli arkadaşlarım. Bu borcun 181 milyar doları kısa vadeli, bir sene içerisinde ödenmesi gerekiyor. "Büyüme" diyorsunuz, "ihracat" diyorsunuz, asla ve asla ithalattan söz etmiyorsunuz. Sayın Cumhurbaşkanı konuşuyor, hiç ithalattan söz etmiyor, Sayın Maliye Bakanı bütçeyi sundu, kitapçığında bir tane ithalat şeyi yok. Cari açık... Daha dört ayda 22 milyar dolar oldu cari açık değerli arkadaşlarım. 181 milyara 50 milyardan aşağı olmayacak, belki de 60 milyar dolar olacak cari açığı ekleyin; peki, KÖİ'lerden dolayı, yap-işlet-devretlerden dolayı sorumluluklarınızı da ekleyin ne oluyor, ne kadar oluyor? Bir sene içerisinde 250 milyar dolar paraya ihtiyacınız var. Nerede bu para? Gelin, söyleyin bakalım; yok. Nerede peki? İşte, topladınız sattınız; topladınız, sattınız; topladınız...

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Kasa eksi, kasa eksi, rezervler eksi 55 milyar dolar.

MEHMET BEKAROĞLU (Devamla) – Milletın kasasını boşalttınız, kasayı boşalttınız, 128 milyar doları boşalttınız. O gitti, daha sonra 40 milyar daha boşalttınız bugünlerde yine doları tutmak için. Yetmedi, şimdi şirketlerin parasına göz diktiniz; evet, çıkardığınız şeyle şirketlerin parasına göz diktiniz. Korkarım, kısa zamanda milletın parasına, hesaplarına, şahısların tek tek hesaplarına göz dikeceksiniz hatta ve hatta korkarım yastık altındaki paralara da göz dikeceksiniz, çünkü doymuyorsunuz, çünkü yapacak bir şeyiniz yok, çünkü kayıp gidiyor, bunu görüyorsunuz. İktidar gidiyor ha, kendinizle ülkeyi bütünleştirmeyin; Sayın Cumhurbaşkanı diyor ki: "Biz Türkiye'yiz, biz gidersek Türkiye gider." Yok, öyle bir şey, siz giderseniz Türkiye kurtulur değerli arkadaşlarım. (CHP sıralarından alkışlar) Onun için hiç canınızı sıkmayın, Türkiye konusunda hiçbir endişeniz olmasın, Türkiye yerinde duruyor ve bütün bu tahribata rağmen Türkiye düzeltilecektir, düze çıkarılacaktır.

Değerli arkadaşlarım, şu anda konuştuğumuz -hiç üzerinde durulmadı- bu ek bütçenin bir sebebi de, yaşadığımız bu krizin bir sebebi de kaçaklardır değerli arkadaşlar, yolsuzluklardır değerli arkadaşlar. Bakın, bu konuyla ilgili hiçbir şey yapmıyorsunuz. Diyeceksiniz ki: "Sizin şu belediye de şunu yaptı, bu belediye de bunu yaptı." Evet, belki de vardır orada ufak tefek şeyler ama siz koca Ankara ve İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlarını görevden aldınız ve niye görevden aldığınızı söylemediniz, yolsuzluklardan dolayı görevden aldınız. TMSF'de yapılan, TMSF'de bu millettan kaçırılanları rakamlarla kimse ifade edemiyor, bilmiyoruz kayıtlar yok. Ama ne yaptınız? TMSF kayyumlarının yaptıkları işlemlerden dolayı sorumlu olmaması için kanun çıkardınız Cemal Bey, kanun çıkardınız, TMSF'deki hırsızlara hesap sorulmasını diye kanun çıkardınız, Plan ve Bütçe Komisyonundan geçti, siz ve hiçbirisi hiçbir şey söylemedi. Defalarca anlattık, böyle olmaz.

Başka bir şey de yaptınız siz. 15 Temmuzla ilgili de o günlerde ortaya çıkan birtakım sıkıntılar, problemler dolayısıyla sorumlu olunmasını diye kanun da çıkardınız...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET BEKAROĞLU (Devamla) – ...Anayasa Mahkemesi kısmen şey yaptı. Yolsuzlukları da hiçbir şekilde unutmayalım değerli arkadaşlarım.

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET BEKAROĞLU (Devamla) – Şimdi... Bitti mi sürem?

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

MEHMET BEKAROĞLU (Devamla) – Bir selam vereyim, bir son cümle söyleyeceğim. Dürüst olmak gerekir arkadaşlar, iktidarlar gelip geçicidir, nice iktidarlar gelip geçti buradan, siz de gelip geçeceksiniz, yirmi senedir iktidarsınız, şöyle yaptınız, böyle yaptınız, dürüst olmak gerekiyor değerli arkadaşlarım.

Bir de yani hangi, nasıl bir ekonomik model uyguluyorsunuz? Bunu bir kendi kendinize itiraf edin, buraya gelin, bir söyleyin. Şimdi, İran diye bir devlet var, "Ben bu ekonomik sistemin dışındayım, dünya sisteminin dışındayım." diyor. Tamam, şöyle yapıyor böyle yapıyor; bedel ödüyor, petrolü var, şu var... Siz neredesiniz, nasıl bir ekonomik sistem uyguluyorsunuz? Nedir bu Türkiye ekonomik modeli? Bu Türkiye ekonomik modelinde 2 tane şey var; bir, KKM yani kur korumalı mevduat, bir de GES.

“GES” dediğimiz yani gelir endeksli senetler. Düyun-ı Umumiye, değerli arkadaşlar, Galata bankerlerine yapılan borçlardır. Durumunuz budur maalesef.

Teşekkür ederim Sayın Başkan. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Şahsı adına ikinci konuşmacı Ankara Milletvekili Sayın Mustafa Destici.

Buyurun Sayın Destici. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MUSTAFA DESTİCİ (Ankara) – Saygıdeğer Başkan, Sayın Bakan, kıymetli vatandaşlarım, değerli milletvekilleri; öncelikle sizleri saygıyla selamlıyorum.

2022 ek bütçesini görüşüyoruz. Öncelikle, bu ek bütçenin milletimiz için, ülkemiz için, vatandaşlarımız için hayırlı olmasını Cenab-ı Hak’tan niyaz ediyorum. Hazırlayanlara, emeği geçenlere şahsım ve camiam adına teşekkür ediyorum.

Kıymetli milletvekilleri, ülkemizde ve tüm dünyada pandemiyle birlikte ve pandemi sonrasında özellikle tedarik zincirlerinde ve başta enerji olmak üzere emtia fiyatlarında ciddi sıkıntıların olduğunu, tüm dünyada on yıllardır görülmeyen hayat pahalılığının ve enflasyonun yaşandığını, bu gelişmelerden ülkemizin de ciddi olarak etkilendiğini biliyoruz ve yaşıyoruz. Bu şartlarda kamu gelirleri ve harcamalarıyla ilgili ek düzenlemelerin yapılmasının zaruri hâle geldiğini biliyoruz. Yine, söz konusu olağanüstü şartlara karşı başta dar gelirli, sabit ücretli ve dezavantajlı kesimlerimiz olmak üzere vatandaşlarımızı koruyacak tedbirlerin alınması gerekiyordu. İşte, ek bütçe gerekçesi -kanun teklifinde- ek ödenek ihtiyacı; başta doğal gaz ve elektrik fiyatlarında yaşanan maliyet artışlarının vatandaşlarımıza yansıtılmaması noktasında BOTAŞ’a yapılan kaynak transferleri, enflasyon nedeniyle kamu görevlilerinin maaş ve ücretlerinde yapılan artışlar, emekli maaşlarında yapılan artışlar, sosyal güvenliği olmayan vatandaşların sağlık prim ödemeleri, kamu idarelerinin birtakım ödemeleri, savunma ve güvenlik kurumlarımızın ödenekleri, memur aylık katsayısındaki artışa bağlı olarak aile hekimliği hizmetlerine ilişkin giderler; engelli, evde bakım destekleri ve 65 yaş üstü bakıma muhtaç yaşlıların ve engelli vatandaşlarımızın aylıklarındaki artışlar; ilk ve ortaöğretim öğrencilerimize verilen burs ve harçlıklar; sosyal yardım giderlerindeki artışlar, özellikle hububat üretimi yapan çiftçilerimize verilen destekler ve diğer artışlar. Şimdi, bütün bunların karşılanmasıyla ilgili bir ek bütçe yapılıyor, elbette yapılması gerekiyor. Yani ek bütçe yapılması da şu anda zorda olan bu vatandaşlarımıza destek verilmesin mi, yeni kaynaklar aktarılmasın mı? Yani bu bütçeyi elbette ki eleştirebilir muhalefet partilerimiz, görüşlerini ifade edebilir ama bu eleştirileri yaparken dünyadaki gelişmeleri görmemiz ve özellikle de alt gelir grubundaki vatandaşları bizim düşünmemiz gerekiyor.

Bakın, ben son on ayda 74 vilayete gittim, bu hafta başında da iki gün Van’daydım, Rize’deydim, Uşak’taydım ve ondan önceki hafta da Niğde, Nevşehir, Kayseri vilayetlerimizi gezdim. Üreticilerimizin, hemen hemen her alanda üreticilerimizin özellikle ihracatın artmasıyla birlikte işlerini yürüttüklerini görüyoruz; sanayicilerimiz buna dâhil, imalatçılarımız buna dâhil. Açıklanan taban fiyatlar -kısmen de çiftçilik yapan birisi olarak söylüyorum- çiftçilerimizi memnun etmiştir. Destekler daha da artırılmalı mıdır? Elbette ki artırılmalıdır ama var olan imkânlar içerisinde en iyisini verildiğini biliyoruz. Pekî, burada sıkıntıda olan vatandaşlarımız kimdir diye baktığımızda; düşük maaş alan emeklilerimiz, asgari ücretlilerimiz, küçük esnafımız, küçük çiftçimiz, emeklilikte yaşa takılanlar, ücretli öğretmenlerimiz gibi kesimlerimiz. İşte bu bütçede de büyük oranda bu kesimlerin aylıklarında, ücretlerinde, maaşlarında, sosyal haklarında bir artış öngörüldü. Bu artışın bir kısmı temmuz ayında yapılacak ve daha büyük bir kısmı, inşallah, Ocak 2023 yılında yapılacak.

Şimdi, ben rakamlara girmek istemiyorum; bütçenin ne kadar artırıldığı, gelir kalemleri, gider kalemleri, bunların nereden temin edildiği hem Sayın Bakan tarafından hem de grupları olan bütün partilerimizin sözcüleri tarafından ifade edildi. Zamanımı -kıymetli- iyi kullanma adına bu rakamları burada tekrarlamak istemiyorum. Tabii, burada dile getireceğimiz... Sonuç olarak şuna bakmamız lazım: Sonuçta bu ek bütçe ne getiriyor ne götürüyor? Baktığımız zaman, tarımsal amaçlı ödemelere 46,4 milyar lira kaynak ayrılıyor. Tarıma tahsis edilen ödeneklerin ek bütçeyle 2022 bütçe ödeneğine göre yüzde 80 oranında artırıldığı görüyoruz; bunu da olumlu bulduğumuzu ifade ediyorum. Yine, Sayın Bakanımız 2022 yılı bütçesinde ayrılan 57,6 milyar lira kaynağa ek olarak 46,4 milyar lira ödenek öngörüldüğü ifade etti. Bu kapsamda, 2022 yılında tarıma ayrılan toplam kaynak 104 milyar liraya yükseltilmiş oluyor. Elbette ki daha da artırılmalıdır ama eldeki imkânların zorlandığını burada görüyoruz. Bu çerçevede, ek bütçeyle, hububat alımları ilave prim desteği için 4 milyar lira, alan bazlı girdi desteği için 3,2 milyar lira, tarımsal sulama ve elektrik desteği için de 2,8 milyar lira, ayrıca çiğ süt desteği için 1,9 milyar lira öngörüldü.

Şimdi, bütçe gelirlerinin artmasını olumlu bir gelişme olarak değerlendiriyor ve bütün vatandaşlarımıza daha fazla yansıtılmasını yani daha adil bir şekilde dağıtılmasını arzu ediyoruz ve bu hassasiyetin gözetildiğini görüyoruz. Vergi gelirlerinin ihracat artışı ve enflasyon kaynaklı fiyat artışı ve bu kârların vergilendirilmesinden kaynaklanacağını düşünüyoruz. İlave vergilerin olmamasını, ihtiyaç sahibi kesimlere kaynak aktarılmasını ve özellikle enflasyonist bir dönemde piyasa koşullarının bozulmasını bir nebze düzelterek olan ek bütçeyi, özellikle alt gelir gruplarına desteklerinden ötürü biz de olumlu buluyoruz.

Asgari ücretin artmasının gündeme geldiği bir dönemde asgari ücret artışının devlet imkânlarıyla desteklenmesini, bütün maliyetin işverenlere yüklenmemesini işin devamı ve istihdam açısından da önemli gördüğümüzü de burada ifade ediyorum.

Bütçe açığında bir artış olmamasının da önemli olduğunu düşünüyoruz. Bu performansın herhangi bir ek vergi konulmadan veya vergi oranları arttırılmadan sağlanmasını olumlu bir gelişme olarak değerlendiriyoruz.

Tabii, asgari ücretle ilgili konuşmaya çıkan milletvekillerimizden bazıları: “Niye yılda bir değil, altı ayda bir...” Arkadaşlar, geçmiş yıllarda da, bu, Türkiye’de yapıldı. Eğer enflasyon yüksekse elbette ki altı ayda bir tespit edilir. Biz bunu ocak ayında söyledik ve nasıl memurumuz, emeklimiz, enflasyona ezdirilmiyorsa elbette ki asgari ücretlimiz de enflasyona ezdirilmemelidir ve asgari ücrette en az enflasyon farkı kadar bir artış yapılmalıdır.

Tabii, burada 3600’le ilgili düzenleme var; bu da sevindiricidir, bu da olumludur. İlçe müdürlerimiz ile şube müdürlerimizin de bu kanun kapsamına alınacağını ümit ediyorum ve onların da beklentilerinin karşılanmasının doğru olacağını düşünüyorum.

Ek öğretmen ataması, 20 bin öğretmen ataması olumludur. İsteriz ki daha fazla atansın; öğretmen birisi olarak bunu söylüyorum, öğretmen emekli olan birisi olarak söylüyorum. Tabii, burada ücretli öğretmenlerimizin büyük mağduriyeti var. Düşünün ki aylık 2.500-3.000 lira civarında bir ücretle bir ay öğretmenlik yapıyorlar ve yaz aylarında da ücret alamıyorlar, on beş tatilde ücret alamıyorlar. Aynı şey, fahri Kur’an kursu öğreticilerimiz için de geçerli; bunun da düzeltilmesi lazım.

Tabii, kamu harcamaları konusunda hepimiz hassasiyet göstermeliyiz çünkü devlet malı yetim malı. Tüm siyasi partilerimizden, Mecliste grubu bulunan siyasi partilerden siyasi partilere yapılan hazine yardımıyla ilgili de aynı hassasiyeti göstermelerini bekliyoruz.

“Sayın Cumhurbaşkanımız devletin arabasına bindi.” diyenler kendisi de devletin arabasına biniyor, devletin parasıyla en lüks otellerde kalıyorlar, devletin parasıyla, hazinenin parasıyla en iyi şeyleri yiyorlar, altlarında en iyi arabalar var; gidin, o siyasi partilerin garajlarına bakın göreceksiniz.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – 13 tane uçağı var mesela.

MUSTAFA DESTİCİ (Devamla) – Siz kendinizden başlayın, önce kendinizi düzeltin, daha sonra başkasına laf söyleyin.

(AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Nasıl düzeltelim? Nasıl yapalım onu?

MUSTAFA DESTİCİ (Devamla) – Kendinizden başlayın, önce kendinizi düzenleyin, önce kendinizi düzeltin, evinizin önünü süpürün.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Ya, bütçe konuşuyoruz, sen kiminle ne konuşuyorsun? Bütçeden bahset, bütçeden. Açlık sınırından bahset.

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

MUSTAFA DESTİCİ (Devamla) – Devletten aldığınız yüzlerce trilyonu, hadi bir delikanlılık yapın, emekliye, esnafa başlatsaydınız. Bunu ben pandemi başladığında da söyledim; sadece size söylemiyorum, hazine yardımı alan bütün partilere söylüyorum.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Arkadaşa hazine yardımı verin.

MUSTAFA DESTİCİ (Devamla) – Eğer karşınızdakine laf söylüyorsanız, siz aynısını yapacaksınız yani fedakârlığı önce siz kendiniz yapacaksınız.

ALİ KEVEN (Yozgat) – Hükûmet ortağsın sen, söyle Genel Başkanınıza.

MUSTAFA DESTİCİ (Devamla) – Bunu yapmıyorsanız, kendiniz lüks içinde yaşamaya devam ediyorsanız, siz eğer...

ALİ KEVEN (Yozgat) – Ortağına söyle, ortağına.

MUSTAFA DESTİCİ (Devamla) – Herkese söylüyorum, herkese söylüyorum, hazine yardımı...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Ortağın orada, orada.

ALİ KEVEN (Yozgat) – Hayır, ortağına söyle.

MUSTAFA DESTİCİ (Devamla) – Ama siz bunu söylüyorsanız, siz önce kendiniz yapacaksınız, kendinizden başlayacaksınız. Devletin parasıyla... Ben gidiyorum, polisevinde kalıyorum, öğretmenevinde kalıyorum.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Onlara söyle, oraya.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – “Dinime küfreden Müslüman olsa.” diye bir laf var, sen onu mu ispatlamaya çalışıyorsun?

MUSTAFA DESTİCİ (Devamla) – Sizler gidiyorsunuz, en lüks otellerde kalıyorsunuz, en lüks arabalara biniyorsunuz.

(AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ KEVEN (Yozgat) – Saraya söyle, saraya.

MUSTAFA DESTİCİ (Devamla) – Partinin bütün harcamalarını hazinenin verdiği paradan yapıyorsunuz. Biz, kendi aidatlarımızla yapıyoruz, kendi arkadaşlarımızın bağışlarıyla yapıyoruz.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Aidatlar gelmiyor bu ara anlaşılan, yardım edin arkadaşla!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA DESTİCİ (Devamla) – Siz hepsini hazineden yapıyorsunuz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yalan söylüyorsun yalan, yalan söylüyorsun.

MUSTAFA DESTİCİ (Devamla) – Neyi yalan söylüyorsun?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – AKP'ye söyle onu, AKP'ye. Senin bindiğin araba Mercedes, niye yalan söylüyorsun?

ALİ ŞEKER (İstanbul) – AKP'ye söyle, iktidarda onlar var; haberin yok senin galiba!

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Değerli milletvekilleri, birleşime yirmi dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 21.13

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 21.37

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Şeyhmus DİNÇEL (Mardin), Necati TİĞLİ (Giresun)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 108'inci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

344 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Sayın milletvekilleri, teklifin tümü üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

Şimdi soru-cevap işlemine geçiyoruz.

Sayın Aydın...

ERKAN AYDIN (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Türkiye'de 20 bin civarında Tip 1 diyabetli çocuğumuz, maalesef, günde 7-8 defa vücutlarını delip sensörlerle kan şekerini ölçmek zorunda kalıyordu. Bir buçuk yıldır takip ettiğim konuyu, Genel Başkanımız üç hafta önce grup toplantısında söyledikten sonra, bizim de defalarca burada kürsülerden ifade etmemizden sonra, nihayet, Çalışma Bakanının Cumhurbaşkanına sunduğu teklifle 0-14 yaş arasına sensörlerin bedeli Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından ödenecek. Öncelikle, teşekkür ediyoruz ancak dünden beri telefonlarımız durmuyor, 0-14 yaşa ödenecek, bu güzel bir şey ama bu Tip 1 diyabet maalesef 14 yaşında sona ermiyor, ömür boyu süren bir hastalık ve dolayısıyla -hazır Maliye Bakanımız da buradayken- 18 yaşına kadar en azından bir ömreyle bu ödemeleri alsak çünkü aileler ömür boyu bu hastalıkla uğraştıkları için büyük bir iş yapmış olacak. Buradan istiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Tutdere...

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Sayın Bakan, 2006 yılında bir öğrenci için ödenen aylık özel eğitim ödemesi bir asgari ücret miktarına eşitken 2022 yılında asgari ücretin yüzde 20'sine gerilemiştir. Özel eğitim ve rehabilitasyon öğrencileri için ödenen aylık özel eğitim ödemesini artırmayı düşünüyor musunuz? Yanlış ekonomik politikalarınızla beslediğiniz ve büyüttüğünüz enflasyon canavarını ve zamları durduracak mısınız? Mazotta ÖTV'yi ve KDV'yi kaldırmayı düşünüyor musunuz?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Köksal...

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Şu an görüşülmekte olan ek bütçe teklifinde Göç İdaresi Başkanlığına, ülkemizde yaşayan yabancılara ilişkin sağlık giderleri için 1 milyar 250 milyon lira para ayrılmış. Zaten şu ana kadar 2022 bütçesinde, ilk altı ayda bu sığınmacıların sağlık gideri için 2,8 milyar lira harcandı yani bundan sonra da Afganların, Suriyelinin sağlık giderleri yine sırtımızda olacak. Peki, bütçeden emekliler, asgari ücretliler, işçiler, memurlar, çiftçiler, esnaf, engelliler, ev kadınları, öğrenciler, SMA'lı çocuklar, hastalar; kısacası, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan herkes niçin hak ettiği payı alamıyor? Öncelik neden kendi vatandaşlarımızın değil? Siz Suriyelilerin, Afganların vekili misiniz, onların Bakanı mısınız?

BAŞKAN – Sayın Altaca Kayışoğlu... Yok.

Sayın Demirtaş...

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Sayın Bakan, bu ek bütçeyle, 2022 yılında vergileri yüzde 137,4 artırırken emekli, memur ve işçi maaşlarına önümüzdeki hafta yapacağınız yüzde 40 zamlı, kümülatif olarak yüzde 75 zam yapacaksınız. Bu şekilde, emekli, memur ve işçi bu yıl eksi yüzde 61 zam almış olacak ve dar gelirliyi enflasyona ezdirmiş olacaksınız.

Peki, bütçe nereye gidecek? 5'li çeteye ve yandaşlara. Yine, kur korumalı mevduatla bu yıl zenginlere en az 60 milyar ödeme yapacaksınız. Bu durumda, emekli, memur, işçi, esnaf, çiftçi gibi dar gelirliiden yani yoksullardan topladığınız vergileri zenginlere vermeniz nedeniyle size “zenginlerin Robin Hood'u” diyebilir miyiz?

BAŞKAN – Sayın Aygun... Yok.

Sayın Sümer...

ORHAN SÜMER (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Cumhurbaşkanı “Her ne kadar sistemi dengeye oturtmuş olsak da enflasyon yükünü bir müddet daha çekeceğimiz açıktır. Milletimizden biraz daha sabır bekliyoruz. İnşallah, 2023 Şubat ve Mart aylarından itibaren enflasyonu makul ve daha aşağı seviyeye çekmiş olacağız.” açıklamasında bulundu.

Daha önce de “Acıyı bal eyleyeceğiz.” deyip sonucu değiştiremeyenler, şimdi gelecek senenin mart ayını gösteriyorlar. Millette ekmek alacak hâl bırakmayanların yaşadığı sarayın günlük masrafı 11 milyon lirayken vatandaşın sabır göstermesini beklemek devlet adabına yakışıyor mu? Artık milletin gördüğü tek bir şey var, o da saray iktidarı ve tek adam rejimi kaldığı sürece zamlar ve hayat pahalılığının dinmeyeceğidir.

BAŞKAN – Sayın Barut...

AYHAN BARUT (Adana) – Kurban Bayramı yaklaşıyor ama ekonomik kriz altında, fahiş zamlarla ezilen halkımız kan ağlıyor. Bu koşullarda, bayramlarda emeklilerimiz için yılda 2 kez verilen ve tutarı 1.100 lira olarak sabit kalan bayram ikramiyesi artık hükmünü yitirdi. Zamlar altında ezilen, fahiş fiyat artışlarıyla perişan edilen, açlık ve yoksulluk dayatılan milyonlarca emeklinin bayram ikramiyesi 1.100 lirada kalsın. Emeklilerin bayram ikramiyesine yönelik zam beklentilerini görmezden gelecek misiniz? Milyonlarca emeklimiz bayramda bırakın kurban kesmeyi torunlarına harçlık veremez hâlde. Yandşa kaynak yaratan iktidar emekliye bayram ikramiyesi zammını çok görmesin. Emekli ikramiyelerinin en az asgari ücret düzeyine çekilmesi için adım atacak mısınız? Emeklilerimiz de artık bayram yaşayabilsin, torunlarını ve çocuklarını sevindirsın, evine eli boş gitmesin.

BAŞKAN – Sayın Gaytancıoğlu.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şu an Mecliste bütçeyi görüşüyoruz. Bu bütçede milyonlarca emeklilikte yaşa takılanlarla ilgili bir ödemeniz ya da çalışmanız var mıdır?

Kamuyuunda SMA hastalığı olarak bilinen hastalarla ilgili bir harcamanız var mıdır?

Türkiye ekonomisinin büyüdüğünü ve bütçedeki gelirleri yeni zamlar yaparak değil, sadece büyüme verilerine göre gerçekleştirdiğinizi az önce söylediniz. Peki, Türkiye ekonomisi büyüdüse bu büyümeden emekliye bir refah payı ödemeyi düşünüyor musunuz?

Bugün açlık sınırı ve yoksulluk sınırı açıklandı. Dolayısıyla bu açlık sınırı rakamlarına göre asgari ücreti yeniden revize edecek misiniz? Açlık sınırı 6.391 lira, buna göre bir asgari ücret verecek misiniz?

BAŞKAN – Sayın Karahocagil.

MUSTAFA LEVENT KARAHOCAGİL (Amasya) – Teşekkür ederim Başkanım.

Ülkemizde 2012 yılında kurulan ve Başkanlığı da İstanbul'da bulunan Yazma Eserler Kurumuna bağlı 18 adet kütüphanenin biri de ilimiz Amasya'dadır. Amasya Beyazıt Yazma Eser Kütüphanemiz, 18.450 adet matbu eser, 2.549 adet el yazması eserle zengin bir kitaplığa sahip. İslam tarihinde büyük değere sahip kütüphanemizin ilk müderrisi meşhur Osmanlı Şeyhülislamı Zenbîlî Ali Efendidir. En değerli eserimiz de bin iki yüz yıllık küfî yazılan Kur'an-ı Kerim'dir. Cumhurbaşkanımızın kütüphanelere verdiği değeri, Külliye'de açtığı 134 farklı dilde 4 milyondan fazla kitap koleksiyonundan anlıyorum. Beyazıt Yazma Eser Kütüphanesiyle iç içe olan Halk Kütüphanemizi geçtiğimiz yıl Saraydüzü Kışlamıza taşındık, Millî Mücadele Salonu'nda aynen korunarak engelli erişimine uygun olarak 7/24 hizmete devam ediyor.

BAŞKAN - Sayın Erel...

AYHAN EREL (Aksaray) - Teşekkürler Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, ek bütçeniz hayırlı olsun.

Aksaray'ın özelde 2 tane ulaşım problemi var. Bunlardan bir tanesi Aksaray-Ortaköy arasındaki kara yolu; 50 kilometrelik. Defalarca ihaleye çıkarılmasına rağmen, maalesef, bir türlü başarılamadı. Diğer biri de demir yolu, onun da projesi tamamlandı, ihaleye çıktı ancak dış kaynak bulunamadığı için ihale gerçekleşmedi. Bunlara ek bütçeden ödenek ayırmayı düşünüyor musunuz?

Bir de sosyal devlet ilkesi gereği doğal gaz kullanan dar gelirli vatandaşlarımıza maddi imkânlar sağlıyorsunuz ama kırsalda doğal gaz kullanmayan, tüp gaz kullanan vatandaşlarımız çok sıkıntıda. Bu vatandaşlarımıza da doğal gazda olduğu gibi bir destek sağlamayı düşünüyor musunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Güneş...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, bu getirdiğiniz ek bütçeden kimler daha çok faydalananacak yani nerelere, ne kadar harcama yapacağız?

Bildiğim kadarıyla, bu bütçenin gelir ve giderleri denk olduğu için bu, bütçenin kümülatifinde bütçe açığının azalmasına neden olacak mıdır?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Güzelmansur...

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İktidar tuhaf bir faiz teorisiyle TL'yi değersizden de değersiz hâle getirdi. Döviz tırmandıkça tırmandı. Döviz tutmak için Merkez Bankası rezervleri yok oldu, olmadı; kur korumalı mevduat geliştirdiniz, vatandaşın parasını parası olanlara akıttınız, yine olmadı. İhracatçıların döviz gelirlerinin önce yüzde 25'ini sonra yüzde 40'ını TL'ye çevirme zorunluluğu getirdiniz, yine olmadı, döviz tırmanışına devam etti. Şimdi, şirketlere “900 bin doların üstündeki parayı TL'ye çevirmezsen kredi vermem.” diyorsunuz. Yine olmayacak. Bankalarda faiz artışı aldı başını gidiyor. Faiz artışları için ne yapacaksınız?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Aydın...

Sayın Köksal...

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Nakliyecilerin TİO belgesinin fiyatı 50 bin liradan 273 bin liraya çıktı. Bu da

nakliyecileri zora sokuyor, mağdur ediyor, zaten mazot zamlarıyla baş edemez hâldeler, bir de bu yapılan TİO belgesi zammıyla nakliyeciler tümüyle zora girdiler, talepleri fiyatın yeniden eskisi gibi 50 bin lira olması.

BAŞKAN – Şimdi, soruları cevaplamak üzere sözü Komisyona veriyorum.

Buyurun Sayın Başkanım.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Değerli Başkanım, teşekkür ediyorum.

Öncelikle çok çeşitli kesimlerin ihtiyaçlarını ve beklentilerini karşılamaya yönelik olan ek bütçemizin hayırlı olmasını diliyorum. Komisyonumuza yönelik doğrudan herhangi bir soru olmamıştır, Hükûmetimize yönelik soruları da Sayın Bakanımız cevaplayacaktır.

Ben tekrar ek bütçemizin hayırlı olmasını diliyor, size ve bütün Genel Kurula saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakanım.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

“Kamu görevlileri ve emeklilerin maaşları enflasyon karşısında değer kaybetmiştir, buna ilişkin bir çalışma yapılacak mıdır?” diye soruldu. AK PARTİ hükûmetleri döneminde çalışanlarımızın ve emeklilerimizin her zaman yanında olduk, aylık ve ücretlerinde önemli iyileştirmeler sağladık ve enflasyonun oldukça üzerinde artışlar yaptık.

2022 yılı Ocak ayında memurlarımızın ve memur emeklilerimizin aylıklarında enflasyon zammı dâhil yüzde 30,95 oranında, SSK ve BAĞ-KUR emeklilerimizin aylıklarında ise yüzde 25,47 oranında artış yapılmıştır. Temmuz ayında söz konusu aylıklarda yapılacak artış haziran ayı enflasyon rakamlarının açıklanmasıyla kesinleşecek olup yaklaşık yüzde 40 oranında artış olacağını öngörmekteyiz. Bu kapsamda, 2022 yılında memurlarımız ve memur emeklilerimizin aylıklarında yapılacak kümülatif artış yaklaşık yüzde 83’e, SSK ve BAĞ-KUR emeklilerimizin aylıklarında yapılacak kümülatif artış ise yaklaşık yüzde 76’ya ulaşacaktır. Böylece, 2002 Aralık-2022 Temmuz döneminde gerçekleşecek enflasyon yaklaşık yüzde 998 olacakken aile yardımı dâhil ortalama memur maaşı yüzde 1.758 oranında artarak 578 liradan 10.737 liraya, aile yardımı dâhil en düşük memur maaşı yüzde 2.193 oranında artarak 392 liradan 8.986 liraya, en düşük SSK emekli aylığı yüzde 1.701 oranında artarak 257 liradan 4.631 liraya, en düşük tarım BAĞ-KUR emekli aylığı yüzde 4.908 oranında artarak 66 liradan 3.296 liraya, en düşük esnaf BAĞ-KUR emekli aylığı yüzde 2.689 oranında artarak 149 liradan 4.147 liraya, en düşük memur emekli aylığı ise yüzde 1.495 oranında artarak 377 liradan 6.005 liraya yükselmiş olacaktır. Dünyada ender ülke...

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Reel artışı söyleyin.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Reel artışları söyledim efendim.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – O kadar artmaz.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Enflasyona göre artışlarını söyledim.

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Ortalamaları söyleyeceksiniz, en düşük değil.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Dünyada ender ülke ek bütçe yapıyor. Ek bütçe yapan ülkelerle ilgili genel bilgi: 2022 yılı için ek bütçe kanununun hazırlanması ihtiyacı sadece Türkiye’ye mahsus bir durum değildir, 2022 yılının olağan dışı gelişmelerinden dolayı Almanya, Güney Kore, Japonya ve Finlandiya gibi -ülkelerin yer aldığı- pek çok ülke şu anda benzer ek bütçe süreçlerine gitmiş bulunmaktadır ve bazı ülkeler 2’nci kez ek bütçeye gitmiş durumdadır.

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Hepsi 163 mü?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – 17 adet plan ve hedef açıklandı, hiçbirisinde döviz ve faiz hedefleri tutmadı. Dünya, belirsizliğin yüksek olduğu tarihî ve oldukça zorlu bir dönemden geçiyor. Bu süreçte tahmin yapmak oldukça zor. Tüm dünyada makroekonomik dengelerin çok hızlı değişmesi nedeniyle tahminler de sıklıkla güncellenmek durumunda kalıyor. Örnek vermek gerekirse son bir yıl içinde IMF, ABD, Avrupa Birliği, Brezilya, Rusya gibi önemli ülkelerin 2022 yılı büyüme oranını 4 kez güncellemiştir, IMF’nin önümüzdeki ay tahminlerini tekrar değiştirmesi beklenmektedir. Dünya Bankası, sadece bu yıl içinde önde gelen tüm ülkelerin büyüme tahminlerini 2 kez güncellemiştir, diğer tüm uluslararası kuruluş ve yatırım bankalarında da benzer durum gözlenmektedir. Fitch, 2020-2021 yıllarında ülkemize yönelik 2021 büyüme tahminini tam 11 kez değiştirerek yüzde 11’e kadar yükseltmiştir. Moody’s, 4 defa değiştirerek yüzde 0,8’den yüzde 11,2’ye kadar yükseltmiştir. Standard&Poor’s ise 4 defa değiştirerek yüzde 4,2’den yüzde 11’e kadar yükseltmiştir. 2022 yılı için de yüzde 2,5-5 arasında değişiklik yapmaktadırlar.

“Orta vadeli programda döviz kuru ve faiz hedefleri tutmadı.” dendi. OVP’de kur ve faiz hedefleri yer almamaktadır, programın makro çerçevesini oluşturabilmek için döviz kuru varsayımı yapılmaktadır. OVP’de kullanılan döviz kuru seviyeleriye bir varsayımdır, kur seviyesi serbest piyasa ekonomisi içinde yurt içi arz ve talebe göre şekillenmektedir. Bu varsayımlar, hazırlık döneminde var olan veriler kullanılarak ve piyasa beklentileri göz önüne alınarak yapılmaktadır. Diğer taraftan, enflasyon tahmini, kur varsayımına ek olarak o günkü küresel koşullar da göz önünde bulundurularak yapılmaktadır. 2022-2024 OVP’si 2021 yılı Eylül ayında yayımlanmıştır. Bu tarihten sonra küresel koşullarda önemli ölçüde değişiklikler yaşanmıştır. Söz konusu değişiklikler de tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de öngörülerde sapmalara sebep olmuştur.

“Kişi başına gelirden kötüleşme var.” diye soruldu. Ülkeler arası karşılaştırmalarda sıkça kullanılan ve karşılaştırmalı alım gücünü göstermesi açısından daha iyi bir gösterge olarak kabul edilen satın alma gücü paritesine göre hesaplanan kişi başı gayrisafi yurt içi hasıla 2002 yılında 9.279 dolar iken 2021 yılında 32.872 dolar seviyesine yükselmiştir. Satın alma gücü paritesine göre gayrisafi yurt içi hasılanın dünyadan aldığı pay bakımından Türkiye, 2002 yılında yüzde 1,3’le 18’inci sırada iken 2021 yılında yüzde 2’yle 11’inci sıraya yükselmiştir. Satın alma gücü paritesine göre gayrisafi yurt içi hasıla büyüklüğü 2002 yılında 730 milyar dolar iken 2021 yılında 2 trilyon 943 milyar dolara yükselmiştir.

Gelire endeksli senetler hakkında genel bilgi... Gelire endeksli senetlere vatandaşlarımızın önemli seviyede ilgi gösterdiğine şahit olduk. Vatandaşlarımıza Türk lirası cinsi yeni bir tasarruf aracı olanağı sağlayan gelire endeksli senetlerle 6,6 milyar liralık ihraç tutarına ve 83.816 bireysel yatırımcının yer aldığı geniş bir yatırımcı kitlesine ulaşmış bulunuyoruz. Başarılı GES ihraçları sayesinde finansal enstrümanların tabana yayılmasıyla sermaye piyasalarının geliştirilmesi ve özellikle vatandaşımızın TL varlıklara olan ilgisinin artırılması amacına önemli bir ölçüde katkıda bulunmuş olduk.

“Bütçeniz güvenlikçi bir bütçedir.” Bütçe kalemleri artışı ve verilen destekler hakkında bilgi vermek istiyorum. Ek bütçe kanun teklifiyle savunma ve güvenlik birimlerinin bütçesinde öngörülen ödenekler ile personelin maaş ve ücretlerinde yapılan artışlar; elektrik, doğal gaz, akaryakıt ve döviz kuruna bağlı maliyet artışları sonucunda kurum ihtiyaçlarının karşılanması amaçlanmaktadır. Gittikçe karmaşık hâle gelen küresel jeopolitik riskler, bölgemizde karşı karşıya kaldığımız jeopolitik güvenlik meseleleri ile iç ve dış kaynaklı terör tehditleri savunma ve güvenlik birimlerimizin ihtiyaçlarının süratle ve etkin şekilde karşılanmasını, yerli ve millî savunma sanayimizin geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Türkiye olarak bu alanda çok önemli yerli ve millî projeleri hayata geçirdik ve geçirmeye devam ediyoruz. 2002 yılında savunma ve güvenlik birimleri için, Savunma Sanayii Destekleme Fonu dâhil ayrılan ödeneklerin merkezî yönetim bütçesi içerisindeki payı yüzde 10,9 iken ek bütçe kanun teklifiyle bu oran yüzde 10,6 olarak öngörülmektedir.

“Fakirlerden alıp zenginlere veriyorsunuz.” 2022 yılı Ocak-Mayıs gelir gerçekleştirmeleri incelendiğinde en büyük artışın

kazançlar üzerinden alınan kurumlar vergisinden olduğu görülmektedir. Bu dönemde 881 milyar lira vergi topladık. Bunun 376 milyar lirasını gelir ve kazançlardan aldık yani toplanan verginin yüzde 43'ünü gelir ve kurumlar vergisinden aldık. Yüzde 43'lük bu payın yüzde 34'ünün kurumlar vergisinden alınması ise dikkat çekicidir. 2021 yılında topladığımız her 100 liralık verginin 64 lirası dolaylı vergilerden alınmaktayken 2022 yılı ek bütçemizde bu oran yüzde 60,4'e düşmektedir. Bu başarı, asgari ücrete yönelik gelir ve damga vergisi istisnası, basit usul mükelleflerimize yönelik kazanç istisnası, tarımsal destek ödemelerine ilişkin gelir vergisi istisnası, hane halkının tüketim sepetinde önemli yer tutan gıda, temizlik, hijyen malzemeleri gibi belirli ürünlerde, yeme-içme hizmetlerinin tamamında, meskenlerde kullanılan elektrikte, çiftçimizin sulamada kullandığı elektrikte KDV indirimine rağmen elde edilmiştir. Görüldüğü üzere, ek bütçemizde vergi adaletini zedeleyen dolaylı vergilerin payı azaltılırken gelir adaletinin güçlendirilmesi kapsamında bilhassa kazançlar üzerinden alınan kurumlar vergisi artırılmaktadır.

BAŞKAN – Evet, teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

2022 YILI MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE KANUNU İLE BAĞLI CETVELLERİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

Gider ve bağlı cetveller

MADDE 1- (1) Bu Kanuna bağlı (A) işaretli cetvelde gösterildiği üzere; 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki idarelerin bütçe tertiplerine 817.271.632.000 Türk Lirası, (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin bütçe tertiplerine 63.203.143.000 Türk Lirası olmak üzere toplam 880.474.775.000 Türk Lirası ödenek eklenmiştir.

(2) Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçelerinde yer alan "01- Personel Giderleri" ve "02-Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri" ekonomik kodlarını içeren tertiplere, başlangıç ödeneklerinin yüzde 40,5'i oranında, "01.08-Cumhurbaşkanı Ödeneği" ekonomik kodlu tertibe başlangıç ödeneğinin yüzde 20,2'si oranında ödenek eklenmiştir.

(3) Bu madde kapsamında, yapılan ödenek eklemeleri karşılığı hazine yardımı ödeneklerini ilgili idare bütçelerine eklemeye Cumhurbaşkanlığı yetkilidir.

(4) Bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren; 17/12/2021 tarihli ve 7344 sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununa bağlı (H), (K) ve (M) işaretli cetveller bu Kanunun ekinde yer aldığı şekliyle uygulanır.

BAŞKAN – Teklifin 1'inci maddesi üzerinde İYİ Parti Grubu adına Erzurum Milletvekili Muhammet Naci Cinisli.

Buyurun Sayın Cinisli. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan, Değerli Bakan Yardımcıları, kıymetli bürokratlar; sizleri saygıyla selamlarım.

Evet, bugün, Cumhurbaşkanlığının yolladığı ek bütçe için Mecliste tekrar bir araya gelmiş bulunuyoruz. Buna ne kadar ek bütçe denir tabii, bu tartışmalı.

Bu arada, ek bütçeyi konuşmaya başlamadan önce Sayın Bakandan bir helallik almak isterim. Sayın Bakanım... Sayın Bakanın arkasından gerek Plan ve Bütçe Komisyonunda gerek Meclis Genel Kurulunda çok konuştuk, çok gıybet ettik, bugün, burada olmasından dolayı çok büyük memnuniyet duyuyorum. Hiç olmazsa Sayın Bakanın yüzüne karşı bazı endişelerimizi dile getirebileceğiz. Gönül ister ki bu garip sistemin bakanları Meclise daha sık gelsinler ve daha sık karşılıklı dertleşme imkânı bulabilsinler.

Ve yine üzülerken ifade etmeliyim ki Sayın Bakan, gözünüzdeki ışıltıyı bu sefer göremedim. Benim, bu facia duruma rağmen bakanlar, ülkeyi yönetenler, saray eşrafı gece çok rahat uyuyorlar diye bir endişem vardı. Burada gördüm ki pek rahat uyuyamıyorsunuz ve ciddi bir endişe taşıdığınızı ve gözünüzün ferinin gittiğini üzülerken ifade etmeliyim. Burada da sizinle paylaşmak isterim.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Yok, yok. Benim gözlerim hep parlar.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Devamla) – Gerek Sayın Bakanın gerek Sayın Numan Kurtulmuş Bey'in konuşmalarından, yüreğimize böyle serin sular serpildi, çok hoş şeyler duyduk, keşke doğru olsaydı. Her iki sayın konuşmacının da ekonomik değerlendirmelerine hiçbir şekilde katılmıyorum fakat Sayın Numan Kurtulmuş'un dış politika değerlendirmelerine katılmak isterdim ki konuşurken ben de pek çok değerlendirmesine ve isteğine tabii olarak katıldım. Fakat biraz önce yabancı basına bir haber düştü, çok ciddi endişeye kapıldım; İspanya'daki, Madrid'deki NATO zirvesinde bir memorandum imzalandı. Bu memorandumun konusu İsveç ve Finlandiya'nın NATO'ya girişinin yolunun döşenmesi. Bu memorandumda, Sayın Cumhurbaşkanının da hazır olduğu bu memoranduma birkaç dakika önce imza atıldı. Eğer ki yabancı basında yazılanlar doğruysa İsveç ve Finlandiya'nın NATO'ya girmesinin eli kulağında. Bu kadar kolay olacağını düşünmek istemezdim. Her ne kadar geçmiş tecrübelerimizden maalesef, bunları biliyor olsak da artık bunda da bu kadar kolay bir şekilde teslim olunacağını düşünmek istemezdim. Rahip Brunson rezaleti, Deniz Yücel faciası ve en son, ülkemizin egemenlik haklarına kasteden, Kaşıkçı cinayeti dosyasının Suudi Arabistan'a verilmesinden sonra NATO gibi bir zirvede böylesine bir... Dilim varmıyor, devlet konuşuyoruz burada, dilim varmıyor bazı şeyleri söylemeye ama "bu kadar kolay teslim olma" diyelim çok hafif tabirle, ben çok üzüldüm. Hakikaten, bir Türkiye Cumhuriyeti devleti milletvekilini geçin, bir vatandaş olarak gururum incindi, bu kadar kolay olmamalıydı, her seferinde Türkiye'nin sözünün değerini bu kadar küçültmeyin lütfen; ayıptır, günahıdır, yazıktır. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Senin ülke yönetmişliğin yoktur şimdi Naci Bey.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Devamla) – Evet, buyurun kendiniz konuşun isterseniz İsmail Güneş Bey. Çok biliyorsanız buyurun kendiniz konuşun bu konuları.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Tecrübeniz yok yani Allah aşkına. Var mı tecrübeniz? Yani ülkeyi yönetme tecrüben var mı Allah aşkına? Dış politikada...

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Devamla) – Var, çok şükür, hamdolsun var. Tecrübesi olanları görüyoruz yirmi senedir ülkeyi ne hâle getirdiniz gerek dış politikada gerek eğitimde gerek tarımda gerek ekonomide. Hâlâ buraya yüzünüz kızarmadan bu bütçeyi getirebiliyorsunuz. Bu garip sistemin bir dezavantajı da yüz kızarmayı engelledi.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bunda ne utanılacak bir şey var ne de yüz kızartacak bir şey var. Bunda utanılacak bir şey var mı?

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Devamla) – Bu garip sistem, "Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi" denilen bu garip sistem yüz kızarmayı artık engeller hâle geldi, kimsenin yüzü kızarmıyor.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Yüz kızaracak bir şey yok bunda, bunda namussuzluk yok, alçaklık yok, hiçbir şey yok, tamam mı?

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Devamla) – Buraya getirilirken bunlar kimsenin yüzü kızarmıyor, burada dinleyen bile yok. Bu garip, bu neredeyse 2022 bütçesinin aynı değerindeki bütçe gelmiş buraya dinleyen bile yok, kimsenin umurunda değil. Sayın

Numan Kurtulmuş konuşmasını yapmadan on saniye önce salonu teşrif ettiler, konuşmasını yaptılar, gittiler, eksik olmasınlar burada varlar, ben de kendilerinin yüzüne bunları konuşabiliyorum. Orada, selamlaşma seremonileri devam ediyor, çok güzel, böyle devam edin ama çok az kaldı bundan da lütfen emin olun.

Evet, bütçeyi neye benzetiyorum? Ben bütçenin rakamsal kısmına hiç girmeyeceğim çünkü rakamların, bu bütçeyle ilgili rakamların hiçbir kıymetiharbiyesi yok. Böylesine bir enflasyonist ortamda, enflasyonun toz bulutu gibi yükseldiği, bir çığ gibi büyüdüğü bu ortamda sizin verdiğiniz bu rakamların hiçbir kıymetiharbiyesi yok. Kimsenin ağzından “enflasyon” kelimesi çıkmadı, çok ilginç. Sayın Kurtulmuş ve Sayın Bakan bütçenin getirdiği avantajları, herhangi bir vergi artışı olmadan, ek bir vergi olmadan ne kadar muazzam bir mucizeye imza attıklarını anlatırlarken bir şeyi unuttular: Bu ülkede korkunç, hatta ne kadar olduğunu bilmediğimiz bir enflasyon var değerli milletvekilleri. Değerli AK PARTİ konuşmacıları konuşurken şunu demelerini bekledim, bir anda “Yaşasın enflasyon!” diyeceksiniz diye endişe ettim. Enflasyon sayesinde bu bütçeyi buraya getirdiklerinin herhâlde farkında değiller. Umarım farkındadırlar ve bu enflasyonun ülkeyi kemirdiğinin, ülkenin yalnızca ekonomisinin değil, ülkenin sosyal yapısını da kemirdiğinin, ahlakını da kemirdiğinin, aile yapısını da kemirdiğinin lütfen hepimiz farkına varalım.

Bu bütçeye bir isim takmak gerekirse bir kere bir soygun düzeninin sonunda gelen “soygun bütçesi” denebilir fakat ben buna başka bir isim takmak istiyorum: Bu bütçeye ben “torba bütçe” diyorum. Evet, torba kanun yapmaya AK PARTİ çok fena hâlde alıştı ve bu bütçe de âdeta bir torba bütçe. Nasıl torba bütçe? Neden diyorum? Çünkü torba kanunlar ülkede milletimizi yüzüne, direkt olarak, AK PARTİ’nin söylemekten utandığı bazı maddeleri geçirmenin kamufleli olarak kullanılıyor. Bu bütçede de yine aynı şekilde mesela KKM’ye verilecek olan 40 milyar liralık faiz, devletin, milletin cebinden çıkan faiz kamufle edilmiş ve utanıldığı için gizlenmiş. Aynı şekilde, bir bütçe fazlasından bahsediliyor ve bütçenin 1 trilyon 80 milyar liralık kısmının herhangi bir ek vergi olmadan, herhangi bir yeni vergi olmadan finanse edildiğinden bahsediliyor. Bunun ismi nedir, biliyor musunuz değerli milletvekilleri? Bunun ismi enflasyon vergisidir, bu, enflasyon yüzünden ortaya çıkmış bir köpüktür, bu köpüğü bozdurup bozdurup harcayabilirsiniz, bu, sizin bileceğiniz iş.

Bu arada, vakit çok çabuk geçti. Aslında bu bütçenin buraya gelmemesi lazımdı, bu bütçeden önce başka bir şey olması lazımdı. Türk devlet geleneğinin bozulmadan önceki sistemi olsaydı buraya gensoru gelmesi lazımdı. Hiç yüz kızarmadan bu bütçeyi buraya getirmeden önce bu Hükûmete gensoru verilmesi lazımdı ve gensoru görüşmelerinin burada yapılması lazımdı. Bu, 2001 yılında yapıldı, Rahmetli Bülent Ecevit burada bunun hesabını verdi. Bu bütçeyi buraya getirmek zorunda kalanlar neden Meclisi bir türlü teşrif edemiyorlar? Hemen karşı salonda iki haftada bir, haftada bir grup toplantısı yapılıyor, orada, ülkenin idarecisi Sayın Cumhurbaşkanı, AK PARTİ Genel Başkanı Meclise geliyor ama oraya gidiyor, buraya gelip de kendi bütçesini savunmuyor. Kendi bütçesini savunan çok karizmatik liderler geldi Türkiye’ye. Merhum Süleyman Demirel altı buçuk saat bütçesini savundu bu kürsüde, altı buçuk saat, iki gün boyunca bütçesini savundu. Onun ne günahı vardı? O çekinmiyor muydu yani milletvekillerinden, o çekinmiyor muydu kendi milletinden? Neden kaçıyorsunuz millettен? Fuat Oktay bile gelemedi bu sene, sizi yollamış. Herhâlde kendisinin buraya gelmeye artık yüzü yok, sizi yollamış ki kurban siz seçilmişsiniz; geçmiş olsun Sayın Bakan, üzülüm.

Evet, bu bütçe hakikaten gerçeğin yalandan intikamıdır bir yerde, bunu çok rahatlıkla söyleyebilirim. Rakamlara – dediğim gibi- girmiyorum, çünkü bu rakamların hiçbirinin değeri yok, bugün verdiğiniz rakamın iki ay sonra hiçbir kıymetiharbiyesi kalmayacak, bundan lütfen emin olun. Bu bütçeyi hangi ortamda yapıyoruz? Gençlerin yüzde 60’ının geleceğini yurt dışında aradığı bir ortamda yapıyoruz, kaçıyorlar. Ülkenin maliyesini, hazinesini idare eden bir Bakanın –Beyefendi, buradalar- devleti yok farz ettiği, devletin olmadığını yabancılara yatırımcılara ispat etmeye çalıştığı bir ülkede yapıyorlar. Londra’da, Londra’da yatırım çekmek için gittiği toplantıda, milyar dolarlarla oynayan yatırımcıların karşısında ülkede devletin olmadığını, bürokrasinin olmadığını ispat etmeye çalıştı; ne kadar hazin, ne kadar acı bir durum. Fakat bu Sayın Bakan, burada gelmiş bugün çok ciddi bir rakama ulaşmış olan “ek bütçe” adını verdikleri hâlbuki bir çift, 2’nci bütçe olan bu bütçeyi bize sunmuş durumda. Aynı zamanda, yine, “Altı ay uyuyun, uyanın bakın, ne hâle geleceğiz?” demişti. Sayın Bakan, biz uyumadık fakat sizler hakikaten başınızı kuma gömmüşsünüz, uyandığınızda gördüğünüz manzara Türkiye için hiç de iç açıcı değil, bundan da umarım biraz mahcubiyet duyuyorsunuzdur, sizler de grup olarak.

Bunun yanında, dar gelirliyle ilgili söylediğiniz sözler son derece vahim. Dar gelirliyle ilgili bu sözleriniz ülkenin dertlerini umursamadığınız manasına geliyor ki bu da bizim için son derece önemli bir ipucu, yine, sizin Hükûmetinizin niyetiyle ilgili...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Devamla) – Bu bütçenin rakamsal değerinden ziyade niyetini sorgulamak lazım. Bu niyeti biz artık iyi olarak görmüyoruz. İyi niyetli bir idare değilsiniz ve iyi niyetli bir bütçe maalesef değil. Dar gelirliyi hiçe sayan bu bütçenin niyetinden biz çok ciddi manada kuşku duyuyoruz. Sizden beklenen tek bir şey var, Orhun Kitabeleri’nin öğütlerinin en başta gelenini burada sizlere hatırlatmak isterim: “Az milleti çok kıl, fakir milleti de zengin kıl.” Bunu yaparsanız kimse, sizden, başka hiçbir şey beklemiyor fakat az milletin... Daha da azalıyor bugün, gençler evlenemiyorlar, çocuk sahibi olamıyorlar, yurt dışına kaçıyorlar, ekonomik şartlardan dolayı büyük sıkıntılar içindeler; fakir millet daha da fakirleşmiş durumda.

En son yapmanız gerekeni şu şekilde ben özetleyeyim: Yirmi yıllık hikâyenizin son sayfasına hiç olmazsa şerefli bir imza atın ve istifa edin lütfen.

Genel Kurulu saygıyla selamlarım. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili İsmail Faruk Aksu. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 344 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Bağlı Cetvellerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 1’inci maddesi üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz aldım. Gazi Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Görüşmekte olduğumuz ek bütçe teklifiyle, 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu eki cetvellerde değişiklik yapılmak suretiyle başlangıç ödeneklerine toplamda 1 trilyon 80 milyar 500 milyon Türk lirası ödenek eklenmektedir. Bilindiği üzere, 2022 yılı merkezî yönetim bütçesinde bütçe ödenekleri 1 trilyon 751 milyar, bütçe gelirleri 1 trilyon 472,6 milyar, bütçe açığı ise 278,4 milyar Türk lirası olarak öngörülmüştür. Ancak 2022 yılı başında ortaya çıkan küresel gelişmeler fiyatlarda önemli değişiklikler meydana getirmiş, bütçe ödeneklerindeki artış zarureti ek bütçe ihtiyacını doğurmuştur.

Bütçede giderlerin önceliği ilkesi, kamusal ihtiyaçları karşılayabilmek ve toplum kesimlerinin talep ve beklentilerine cevap verebilmek için devletin yapacağı ilave harcamaların öncelikle dikkate alınmasını gerektirmektedir. Teklifin 1’inci maddesiyle buna dair giderler düzenlenmektedir. Harcamaların hangi gelir kaynaklarıyla sağlanacağına ise 2’nci maddede yer verilmektedir. Buna göre 2022 yılı bütçe başlangıç ödenekleri yüzde 61,7 oranında, bütçe gelirleri ise yüzde 73,4 oranında artırılmaktadır. Bütçe açığı 2022 yılı bütçesinde başlangıçta belirlenen 278,40 milyar Türk lirası olarak sabit tutulmaktadır.

2021 yılının ilk çeyreğinden bu yana tüm dünyayı etkisi altına alan salgın ve Ukrayna-Rusya Savaşı’nın yarattığı etki tüm dünyada enflasyonun en önemli sorun hâline gelmesine sebep olmuştur. Türkiye, bu gelişmeler karşısında bir yandan

enflasyonla mücadele politikalarını uygularken gelir artırıcı politikalarla da vatandaşlarımızın enflasyona karşı korunmasını sağlamaktadır. Bu doğrultuda 3600 ek gösterge ve sağlık çalışanlarımızın mali haklarının iyileştirilmesine ilişkin çalışmalardan sonra temmuzda çalışanlarımıza ve emeklilerimize enflasyon kaybını telafi etmek için ilave artışlar yapılacaktır. Çiftçimizin alın terinin karşılığını alabileceği bir ürün-fiyat politikası uygulanmaktadır. Yapılan yasal düzenlemeyle, vatandaşımızı sıkıntıya düşüren ev kiralarındaki kontrolsüz artışların önüne geçilmiştir. Elektrik ve doğal gaz gibi stratejik alanlarda önemli indirimlerle vatandaşlarımız, esnaf ve sanayicilerimiz desteklenmiştir. İhracatçı ve imalatçı firmalara vergi destek ve indirimi sağlanmıştır. İstihdamın desteklenmesi ve iş gücü maliyetlerinin azaltılması amacıyla ilave istihdam teşviki uygulanmaktadır. Temel gıda başta olmak üzere, birçok mal ve hizmette vergi indirimlerine gidilmiştir. Asgari ücret ve tüm ücretlilerin, asgari ücret kadar olan geliri vergi dışı bırakılmıştır. Tarımsal destekleme ödemeleri gelir vergisinden muaf tutulmuş ve geçmiş beş yıl içinde yapılmış kesintiler iade edilmiştir. Basit usule tabi olan kuaför, tesisatçı, tuhafiyeci, marangoz, kaportacı, tornacı, çay ocağı işleticisi, bakkal, terzi, tamirci, taksici, dolmuşçu gibi yaklaşık 840 bin küçük esnafın ticari kazançları gelir vergisinden istisna tutulmuştur. Tüm bu adımlar çerçevesinde, enflasyonla mücadeleye katkı sağlamak amacıyla, 2022 yılında 241,3 milyar Türk lirası vergi gelirinden vazgeçilmiştir. Bununla birlikte, Türkiye'nin yatırım, üretim, istihdam ve ihracata dayalı büyüme politikasında sergilediği yüksek performans, bütçe gerçekleştirmelerine de yansımaktadır. Başta sanayi sektörü olmak üzere ekonomik aktivitedeki seyre bağlı olarak, bütçe gelirleri güçlü bir performans göstermektedir. Nitekim, 2022 yılı Ocak-Mayıs dönemi bütçe gerçekleştirmelerine göre bir önceki yılın aynı döneminde 7,5 milyar lira bütçe açığı verilmiş iken bu yıl 124,6 milyar lira bütçe fazlası verilmiş, bütçe gelirleri yüzde 100 oranında artış kaydetmiştir. Bütçe gelirlerindeki artışa en büyük katkı gelir ve kazançlardan alınan vergilerden gelmiştir. Kurumlar vergisinde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 281,9 oranında artış meydana gelmiş ve bu artışta imalat sanayi önemli bir rol oynamıştır ancak küresel makroekonomik belirsizliklerin ve jeopolitik risklerin devam ettiği bu ortam hem gelir beklentilerini hem de harcama büyüklüklerini farklılaştırmış, vatandaşlarımızın ihtiyaçlarını önceleyerek mevcut bütçedeki ödeneklerin artırılması gereği ortaya çıkmıştır.

Ek bütçe kanun teklifi, zorunlu harcama alanlarının yanında hane halkını ve sosyal kesimleri destekleyen, ülkemizin büyüme potansiyeline katkı sağlayan, yatırım alanlarını önceleyen bir şekilde oluşturulmuştur. Bu kapsamda öngörülen ek ödenek, doğal gaz ve elektrik fiyatlarında yaşanan maliyet artışlarının vatandaşlarımıza yansıtılmaması için ilgili kuruluşlara yapılan kaynak transferleri, enflasyon nedeniyle kamu görevlilerinin maaş ve ücretleri ile emekli maaşlarında yapılan artışlar, sosyal güvenliği olmayan vatandaşlarımızın sağlık prim ödemeleri, işveren prim teşviki ödemeleri gibi Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılan bütçe transferleri, kamu idarelerinin elektrik, akaryakıt ve yakacak alımları ile taşınmalı eğitim, ücretsiz ders kitabı, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezleri ile engelli bireylerin destek eğitim giderleri, mal ve hizmet alım giderlerindeki artışlar, engelli evde bakım destekleri ve 65 yaş üstü bakıma muhtaç yaşlıların ve engelli vatandaşlarımızın aylıklarındaki artışlar, ilk ve ortaöğretim öğrencilerine verilen burs ve harçlıklar, yurt dışına gönderilen öğrencilerin burs ve öğrenim giderlerindeki artışlar, çıraklar ile işletmelerde mesleki eğitim gören, staj veya tamamlayıcı eğitime devam eden öğrencilerin ücretleri için ödenecek devlet katkısı ödemeleri, sosyal yardım giderlerindeki artışlar, hububat üretimi yapan çiftçilere ödenen ilave girdi maliyet desteği, afet konutlarının yapım giderleri ve diğer afet zararlarının karşılanması amacıyla yapılan giderler ile faiz ve diğer giderlerdeki artışlardan kaynaklanmaktadır. Ayrıca harcırah, ek ders, konferans, fazla çalışma, komisyon ve jüri üyeliği ücretleri ile öğretmenlere verilen öğretim yılına hazırlık ödeneği, vatani hizmet tertibinden alınan aylık ve şeref aylığı, erbaş ve erlere ödenen tazminat ve benzeri diğer aylık ve ödeneklerde yapılacak artışlar da bu kapsamdadır. Hazırlanan ek bütçeyle vergi gelirlerinde 927,7 milyar, vergi dışı gelirler de 152,9 milyar Türk lirası olmak üzere genel bütçe gelirlerinde net 1 trilyon 81 milyar Türk lirası ilave gelir öngörülmektedir.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak, inanıyoruz ki bu ek bütçe toplumun tüm kesimlerinin enflasyona karşı korunmasına, kamu hizmetlerinin daha kaliteli, yaygın ve erişilebilir olmasına katkı sağlayacaktır, milletimizin huzur ve güvenliğinin tesisine destek olacaktır. Vatandaşlarımız doğal gaz ve elektriği daha ucuza kullanabilecek, işçilerimizin, memurlarımızın emeklilerimizin ve ihtiyaç sahibi vatandaşlarımızın geliri artacaktır; ülkemizin büyüme ve istihdam potansiyeline katkı yapacak yatırımların hızla tamamlanmasını sağlayacaktır; esnaf ve çiftçimiz daha fazla desteklenecek, afetlerin yaraları süratle sarılacaktır.

Bu düşüncelerle, ek bütçe kanun teklifini desteklediğimizi belirterek ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diliyor, sizleri ve muhterem vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

NUMAN KURTULMUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Numan Bey, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

X.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un, Erzurum Milletvekili Muhammet Naci Cinisli'nin 344 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesi üzerinde İYİ Parti Grubu adına yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

NUMAN KURTULMUŞ (İstanbul) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Az evvel İYİ Parti adına konuşan sayın konuşmacı, benim ismini de geçirerek bugün Madrid'de yapılan görüşmeyle ilgili bir konuyu dile getirdi. Böyle millî bir konunun alelusul dile getirilmesini doğru bulmadığımı ifade etmek isterim. 10 maddelik metni ben de okudum. 10 maddelik metin İsveç, Türkiye ve Finlandiya Dışişleri Bakanlarının imzası ile 3 ülkenin ortak bildirisi bir memorandum olarak imzalanmıştır. Burada aylar boyunca süren bir diplomasi trafiği sonucu olarak Türkiye'nin talep ettiği, istediği bütün konular bu memorandumda dile getirilmiş ve bu anlamda Türkiye'nin isteklerinin tamamı İsveç ve Finlandiya tarafından kabul edilmiştir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bundan sizlerin de onur duyması lazım. Anlaşma, 10 maddelik bir anlaşmadır. Anlaşmanın 4'üncü ve 5'inci maddelerinde PKK, PYD ve iltisaklı terör örgütlerinin, FETÖ'nün bu ülkelerdeki faaliyetlerinin sonlandırılacağı ve Türkiye'nin bu terör örgütleriyle irtibatlı olan terör örgütü mensuplarının iadesiyle ilgili taleplerinin dikkate alınacağı, bunun için de Türkiye'nin hazırlayacağı raporların dikkate alınacağı ifade edilmektedir. Ayrıca, 8'inci maddede, terörle mücadeledeki en kuvvetli lafların dile getirilmiş olduğu 5'inci maddeye atıfta bulunularak bu anlamda Türkiye'nin bütün taleplerinin karşılandığı görülüyor. Henüz ben de İngilizce aslını okumadım ama okuyup tekrar gözden geçirelim.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Ben okudum.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Tamam.

İLHAMİ ÖZCAN AYGÜN (Tekirdağ) – Aldatmışlar gene.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Bu metin resmî olarak yapılmış metindir, Türkiye'nin resmî tercümesinin olduğu metindir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Herhâlde biz buna güveneceğiz ve böyle bir konuda bir polemik çıkarmak, burada bütçe görüşmesinde Türkiye'nin elde etmiş olduğu bu diplomasi kazanımını yok saymak ve bunu bir geri vites gibi telakki etmenin, nitelendirmenin doğru olmadığı kanaatindeyim. Böyle bir konuda partizanca davranmanın bu Meclisin mehabetine uygun

olmayacağını ve bu konudaki yanlış bilgilerinizin düzeltilmesi gerektiğini ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Aldatmışlar gene sizi Sayın Kurtulmuş.

NUMAN KURTULMUŞ (İstanbul) – Efendim?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Aldatmışlar gene.

NUMAN KURTULMUŞ (İstanbul) – Yok ya!

SALİH CORA (Trabzon) – HDP’ye bakın, anlarsınız ne olup bittiğini.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Evet, aldatmışlar gene.

NUMAN KURTULMUŞ (İstanbul) – Biz okuduğumuzu anlıyoruz kardeşim, kusura bakma.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Birkaç ay sonra anlarsınız...

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Ortağınıza sorsanıza, anlaşmanın metni hakkında bilgi verir.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Başkanım...

BAŞKAN – İsmail Bey, buyurun.

2.- Bursa Milletvekili İsmail Tathoğlu’nun, İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş’un sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında İYİ Partiye sataşması nedeniyle konuşması

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, ben öncelikle Numan Bey’in bu ek bütçe konusunda ve bütçe konuşması çerçevesinde söz almasını doğrusu normal bir akış olarak görmüyorum. Yani kendisi Grup Başkan Vekili olarak belki onun yerine...

NUMAN KURTULMUŞ (İstanbul) – Ben Grup Başkan Vekili değilim.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Genel Başkan Vekili.

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – Genel Başkan Vekili, biliyorum, biliyorum ama bu konuda doğru bulmuyorum.

Ama dış işleri konusunda şunu söyleyeyim: Biz dış işleri konusunda yüreğimize tuz basarak da sizi çok destekledik.

SALİH CORA (Trabzon) – Naci Bey’in yetkisi ne ki konuştu? Naci Bey dış işlerinde...

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – Konuşmacıydı Salih Bey, siz burada değildiniz herhâlde; uyuyor muydunuz?

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Bütçeyle ilgili konuştu.

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – Bütçeyle ilgili konuştu Naci Bey. Ben burada usul olarak AK PARTİ Genel Başkan Vekilinin Naci Bey’i cevaplamaşının doğru olmadığını söylüyorum, benim söylediğim bu ama burada, Sayın Kurtulmuş, bakın...

NUMAN KURTULMUŞ (İstanbul) – Benim ismim geçtiği için cevap vermek zorunda kaldım.

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – Dış işleri politikalarında biz gün geldi, size müracaat ettik ve bilgilendirme istedik ve o bilgilendirmeleri biz talep ettik doğru kararlar verelim diye ama bütün bu süreçlerde bir konu olmadı ki gelişmeler söylediklerinizi olumlasın, bakın, bir gelişme olmadı ki. Biz sizi Mısır’da takip ettik, Mursi’yi Sisi’ye nasıl teslim ettiğinizi de gördük.

SALİH CORA (Trabzon) – Ne alakası var?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ya, Hocam, yapma böyle! Valla yapma! Sana yakışmıyor ya!

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – Sayın Kurtulmuş, dış işleri politikasının nereye denk geldiğini çok iyi biliriz ve biz bunun gereğini İYİ Parti olarak yaptık ve devamlı yapıyoruz. Bu hassasiyeti göstermenizi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Numan Bey’e de söz vermedim.

Buyurun, vermedim, uzatmadım.

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – Sözümlü kestiler de...

Şöyle söylemek istiyorum: Lütfen, bunlar birer siyasi müzakeredir, bunlardan faydalanmasını bilmek lazım. Yoksa size yapılan eleştiriyi partilerüstü görerek bunu bloke etmek doğru karar vermenizi engelliyor ve bu zamana kadar da engelledi.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Eleştiri başka, hakaret başka.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Hakaret bu Hocam, hakaret bu!

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – Teşekkür ederim.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Eleştiri ayrı şey, hakaret ayrı şey.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Pek kısa bir söz talebim var.

BAŞKAN – Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

42.- İstanbul Milletvekili Engin Altay’ın, İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş’un sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Öncelikle şunu söylemek isterim: Bir ülkede yapılmaması gereken bir şey varsa o da dış politikanın iç politikada malzeme olarak kullanılmasıdır. Şunun için söylüyorum: Sayın Kurtulmuş’un açıklamaları genel bir açıklama ama içerikten yoksunuz. Eğer -Türkiye Büyük Millet Meclisi- Türkiye ile Finlandiya, İsveç arasında bir anlaşma, bir mutabakat yazılı olarak varsa bunu bilmemiz lazım, bir.

İkincisi, şunu söyleyeceğim, gene şunu yaşadık Sayın Başkan: Ben Türkiye’nin İsveç’e ve Finlandiya’ya rezerv koymasına itiraz etmedim. Terör örgütlerine sıcak bakan herkese defansımız olmalı zaten, rezervimiz de olmalı ama şöyle olur endişesini taşıyorum: “Bu can bu tende durdukça Brunson gitmez.” dedi Beyefendi, sonra özel uçakla gönderdi. Sonra Suudi Velihaht Prens için “Biz ahabap değiliz.” dedi; karşılamalar, uğurlamalar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sonra Birleşik Arap Emirlikleri için “15 Temmuz arkasındaki şerefsizler” dendi, sonra can ciğer kuzu sarması olundu. Sonra “İsrail Başbakanına ‘one minute’ dedim.” diye şov yaptı, sonra “Ben ‘one minute’i moderatöre dedim.” dedi. Şimdi, “darbeci Sisi” dedi, alttan alta Sisi’yle görüşülüyor. Görüşülmesin demem ama şuna üzülüyoruz: Aylarca Türkiye’de, İsveç ve Finlandiya’nın NATO üyeliği konusunda içeride hamaset çekip sonra Madrid’e gidip Biden’la yüz yüze gelince buna “Evet.” denmesini çok sağlıklı bulmuyorum. Eğer bir anlaşma yapıldıysa Sayın Kurtulmuş gelsin -bizce mahsuru yok- çıksın, Meclisi bilgilendirsin. Ne anlaşıldı, ne söz alındı, ne taahhütte bulunuldu; bilmiyoruz. Aylarca efelenildi, Madrid’de bir anda kuzu kesilindi.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; bu, millî mesele.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Ya, hepimizin bildiği bir basın açıklaması.

ZEHRA TAŞKESEN LİOĞLU BAN (Erzurum) – Bir sefer de alkışlayın Allah aşkına ya! (CHP sıralarından “Alkışlayacak bir şey yok ya!” sesleri)

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ya, daha ne olduğunu bilmeden yorum yapıyorsunuz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bitiriyorum.

Biz bir yandan...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Hem içeriği bilmiyorsunuz hem yorum yapıyorsunuz.

BAŞKAN – Kimseye iki dakikadan fazla söz vermedim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Biz bir yandan, Amerika-PYD ilişkisinde Beyefendi Biden’a acaba bir laf edebildi mi, onu da merak ediyoruz, onu da merak ediyoruz. Neyini alkışlayacağız? “Ben moderatöre ‘one minute’ dedim.” deyip ama daha önce de “Başbakana ‘one minute’ dedim.” diyerek buralarda efelenmenin, sonra kıvrımanın neyini alkışlayacağız ya, ayıptır ya! (CHP sıralarından alkışlar)

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Kıvrımak sizin liderinize mahsus ya.

BAŞKAN – Sayın Cinisli, buyurun.

43.- Erzurum Milletvekili Muhammet Naci Cinisli’nin, İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş’un sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ederim.

Sayın Kurtulmuş’un sözlerinden dolayı söz almış bulunuyorum. Bendeniz NATO Parlamenter Asamblesi üyesi bir milletvekilim ve Türkiye’nin dış politikasındaki gelişmeleri yakından takip etmeye elimden geldiğince çalışıyorum.

Kürsüde ben çok açık bir şekilde hangi olaylar sonucunda bu hadisenin bu şekilde sonuçlanmasından dolayı endişe duyduğumuzu belirttim, Engin Altay Bey de bunlara değindiler fakat Sayın Numan Kurtulmuş Beyefendi’nin olabilecek iyi bir gelişmeden neden rahatsız olmuş olduğumu sormasını kendisine yakıştıramadığımı belirtmek isterim. Ülkenin her iyiliği bizim iyiliğimizdir, bu konuda hiçbir tereddüdümüz yoktur. İngilizce metni ben okudum, bu İngilizce metnin yeterli olmadığını düşünüyorum.

Saygılar sunarım. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Bağlı Cetvellerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (1/284) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S.Sayısı 344) (Devam)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Erol Katircioğlu.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Doğrusu şöyle bir algımı ifade ederek konuşmama başlamak istiyorum: İktidar partisindeki, Adalet ve Kalkınma Partisindeki arkadaşları biraz fazla neşeli görüyorum, muzaffer bir eda var yüzlerinde fakat değerli arkadaşlar, Allah aşkınıza, gerçeği görelim; ikinci bir bütçe yapıyoruz şu anda, ikinci bir ek bütçe. Bunun anlamı şu: En azından muhalefete ve özellikle de Halkların Demokratik Partisine bir kredi vermeniz lazımdı diye düşünüyorum çünkü biz o bütçe bittiğinde, burada yaptığımız konuşmalarda “Yüzde 75 civarında bir sapma olacak.” dedik. Sapmanın yüzde 73 olduğu bir gerçek şu an itibarıyla baktığımızda bütçeye. Dolayısıyla da aslında çok açık ifade edeyim: Bizim siyaset anlayışımızın gerçeklerle çok ilgisi yok bence. Gerçekleri konuşmak istemiyorsunuz, herkes kendi pozisyonunu mümkün olduğunca bastırarak egemen kılmaya çalışıyor fakat bir de gerçekler var. Mesela -Sayın Kurtulmuş gitmiş, dinlemesini isterdim- Sayın Cumhurbaşkanı da aynı ifadede bulundu -dolayısıyla da siz de hemen hatırlayacaksınız- daha dün oldu konuşma, şöyle diyor Sayın Cumhurbaşkanı: “2022 yılında toplanan her 100 liranın 86’sı faize gidiyordu. Bugün toplanan 100 liranın 15 lirası faiz ödemesinde kullanılmaktadır.” Biraz önce Sayın Numan Kurtulmuş da bunu aynen tekrarladı.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Doğru...

EROL KATIRCIOĞLU (Devamla) – Evet, doğru, hakikaten büyük bir başarı gibi gözüküyor ama ben size istatistiğin başka bir yanını göstereyim isterseniz. Bakın, 2016 yılında bu rakam 11’di, her 100 liranın 11’i faize gidiyordu, 2017’de 11’i gidiyordu, 2018’de 12 oldu, 2019’da 15 oldu, 2020’de 16 oldu, 2021’de 16 oldu, 2022’de 18 oldu. Yani ne oldu? Demek ki toplanan vergilerin her 100 lirasını -en azından 2016’dan itibaren- giderek daha fazla faize veriyorsunuz, veriyoruz daha doğrusu. E, şimdi siz gerçeğe ilgili misiniz, değil misiniz, ben anlamıyorum hakikaten. Gerçekle ilgili olmak, bu eğilimi görmek demektir. 2002’yi referans alarak konuşursanız şunu anlıyorum ben bundan: “Ya, bizim gerçeklerle ilgimiz yok, bizim 2002’de aldığımız veriler şunlar, şimdi buraya getirdik; eh, işte, bu da bir başarıdır.”

UGUR AYDEMİR (Manisa) – Dünya gerçekleri de var sonuçta.

EROL KATIRCIOĞLU (Devamla) – Değerli arkadaşlar, bu değil yani gerçekten üzülüyorum sizler için çünkü bu bir aldatmaca aslında, kendinizi aldatmış oluyorsunuz, toplumu da bir şekilde aldatmaya yönelik olmak üzere etkilemiş oluyorsunuz diye düşünüyorum şahsen. Sayın Kurtulmuş da burada olsaydı kendisine bunu söylemeyi çok isterdim, o da bir akademisyendir, bunları biliyor olması lazım. İstatistikler böyle yanıltır bizi ve bunun da esasında siyaseten kullanılmaması gerekir eğer gerçekten o siyasetçi Türkiye’nin gerçekleriyle ilgili konuşmak istiyorsa.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Plan ve Bütçe Komisyonundan geçti bu bütçe fakat nasıl geçti, ne oldu falan... Yani bir ek bütçe... Yani büyüklük itibarıyla aşağı yukarı neredeyse ilk bütçenin, altı ay önce çıkarılan bütçe kadar bir bütçe ödenek talebinde bulunuldu. Şimdi ben buna baktığımda... Peki, niçin bunu yapıyoruz yani niye gerekti bu? Ha, enflasyon var. Evet, enflasyon var ve Türkiye ekonomisinin en önemli sorunu da şu anda enflasyon. E, o zaman ne görmek istiyorsunuz? Hükûmetten şöyle bir açıklama görmek istiyorsunuz: “Şunları, şunları yapacağız ve enflasyonu da kontrol altına alacağız.” Evet, böyle bir açıklama yapması lazım çünkü halk bekliyor, her gün parasının değeri azalıyor, eriyor ve dolayısıyla da belki toplumun gelir dağılımında ortalamanın üzerinde gelir elde eden insanlarımız belki bunu çekmiyoruz ama emin olun, 85 milyon insanın çoğunun kazançlarının esasında enflasyonun altında gerçekten beş para olduğu bir Türkiye’de yaşıyoruz.

Şimdi, ben Plan Bütçe Komisyonunda Sayın Bakana da sordum, doğrusunu isterseniz beni tam tatmin eden bir cevap almadım çünkü Sayın Bakan şöyle dedi, konuşmasından alıyorum: “Büyük ölçüde dışsal faktörlerden kaynaklanan ve çoğunlukla arz yönlü maliyet artışlarıyla ortaya çıkan bu gelişmeler fiyatlar genel seviyesindeki bozulmanın önemli fakat geçici olduğuna işaret etmektedir.” Yani Sayın Bakan diyor ki: Bu enflasyon belası aslında bize dışarıdan geldi. Doğru mu? Evet, doğru. Nereden

biliyoruz? Petrol fiyatlarını biliyoruz -değil mi- emtia fiyatlarını biliyoruz, dünyada tedarik zincirlerinin koptuğunu biliyoruz, genel olarak bütün ülkelerde enflasyonist bir ortam olduğunu biliyoruz; bütün bunlar doğru ama değerli arkadaşlar, bunu böyle söylediğiniz zaman kendi hatalarınızı kamufle etmiş olursunuz, ben size söylüyorum. Gerçeklerden konuşacaksak o zaman sizin pandemiyle birlikte ortaya çıkan süreçte yaptığınız hataların esasında bugünkü enflasyonun ana sebebi olduğunu da görmek zorundasınız.

Çok basit bir şey söyleyeceğim, iktisat okumuş olanlar bu sözlerimi belki daha iyi değerlendirir bilmiyorum ama diğer arkadaşlarımızın da anlayabileceği bir şekilde söyleyeceğim. Bakın, Türkiye yoksul. Yoksul halkın gelirinin en büyük payı gıda ürünlerine ve kiraya ayrılır. Dolayısıyla da bunlar, bu ürünler yani gıda ve konut kirası maliyetle belirlenmez. Maliyetle belirlenmez çünkü stoklanamaz bunlar. Dolayısıyla da daha çok talep yönünden etkilinen bunların fiyatı ve talep arttığında bunların fiyatı artar ve talep edilen miktarlar da azalmaz çünkü bunların talepleri inelastiktir yani mecburdur insanlar gıda tüketmeye, mecburdur kira vermeye.

Dolayısıyla değerli arkadaşlar, 2019'dan itibaren pandemiyle ilgili yaptığınız politikalarla -parasal politikalar bunlar daha ziyade- yaptığınız parasal genişlemeyle Türkiye'de büyümeyi sağlamaya yöneldiniz fakat büyüme iç talebi artırdı, iç talep artınca kiralara ve gıda fiyatları arttı. Enflasyonun ana sebebi budur Türkiye'de veya en azından görece olarak baktığımızda, emtia fiyatlarının artışının yanı sıra böyle bir etkinin var olduğunu görmek zorundasınız ve bu da sizin uyguladığınız politikaların yanlışlığını söylüyor. Ama biz bunları söylüyoruz, söylüyoruz -dediğim gibi, çok gerçeklerle ilgili olmadığı için veya belki daha gerçekçi bir laf edeyim- bu konular burada değil de sarayda hazırlandığı için ve saraydakilerle de görüşme ve konuşma imkânımız olmadığı için belki de bizim eleştirilerimizi onlar duymuyorlar. E, buradaki duyan arkadaşlarımız da ne kadar saraya bu itirazlarımızı ve eleştirilerimizi yansıtıyorlar, bunu da bilmiyoruz.

Ama sonuç olarak geldiğimiz nokta itibarıyla şunu söylemiş olayım: Bu bütçede enflasyonu önlemeye yönelik hiçbir şey yok arkadaşlar. Çünkü Sayın Bakanın modelinin en önemli ayağı nedir biliyor musunuz? En önemli ayağı, Türk lirasının değeri düştüğü zaman ihracatın artması, ithalatın pahalılaşması, ithalatın pahalılaşmasının sonucunda ithalatı ikame edecek yani ithal mallarını ikame edecek ülkede üretilmesinin sağlanması idi. Bu gerçekten bizim cari açık sorunumuzu çözme potansiyeli olan bir yaklaşım olarak da görülebilir. Ben bu konuşmayı daha önce de yaptım esasında. Sayın Bakana da sordum, Plan Bütçe Komisyonunda tam da bir cevap alamadım doğrusunu isterseniz. Peki, ne oldu? Hakikaten, cari açığa bir düzeltme yok gördüğüm kadarıyla. Mesela, son mayıs ayı rakamına baktığımda ben, yanılmıyorsam, yüzde 15 civarında ihracat artıyor, yüzde 45 civarında ithalat artıyor. Ocak-mayıs aylarına baktığımda ihracat yüzde 20 artıyor, ithalat yüzde 40 artıyor. Ha, şimdi, bu hadise yani bu rakamlar bile bize yeni Türkiye modeli olarak ifade edilen modelin çalışmadığını gösteriyor. Ha, diyebilirsiniz ki: "Ya, Ukrayna krizi yoktu burada, bunlar geldi." Bunları anlayabiliriz, bunlar konuşulabilir ama Allah aşkına, bunlar yokmuş gibi bize aynı şeyleri söylemeyin lütfen. Yani şunu söyleyeyim: Benim görebildiğim kadarıyla -zamanım bitiyor- bu paket, bu ek bütçe esas itibarıyla tüketicilerin, daha doğrusu krizin ve enflasyonun yükünü çalışanlara ve tüketicilere geçirecek olan bir ek bütçe diye düşünüyorum. Bu da "Neden?" dersiniz hemen söyleyeyim size.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EROL KATIRCIOĞLU (Devamla) – Sayın Başkan, bir dakika daha verir misiniz?

BAŞKAN – Buyurun.

EROL KATIRCIOĞLU (Devamla) – Teşekkür ederim.

Vergi artışlarına baktığımızda yani ek ödeneklerin toplam içindeki paylarına baktığımızda KDV artışı yüzde 130 civarında, efendim, ÖTV yüzde 71 civarında, ithalden alınan KDV yüzde 124 civarında, efendim, yüzde 182 civarında da kurumlardan vergi toplayacaksınız ve bunları bu ek bütçe içerisinde kullanmaya çalışacaksınız. Değerli arkadaşlar, bunlar şu demek: Enflasyona devam demek. Bunu, böylelikle çözemezsiniz. Bunu bugün söylüyoruz, muhtemelen yarın yine söyleyeceğiz çünkü dinlemiyorsunuz ama bilin ki böyle heterodoks politikalarla bu iş çözülmez.

Hepinize iyi akşamlar diliyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – İktisada giriş dersine hoş geldiniz.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili Sayın Selin Sayek Böke.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2022 yılı ek bütçesi üzerine Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Bütçeler iktidarların siyasi tercihlerini en net ortaya koydukları metinlerdir. Nitekim, bugün, ikinci bütçeyi de tartışırken bir kez daha bu tercihlerin çok net olduğunu göreceğiz. Bu metin, esasında açık bir itiraf metni, tükenişin ve ülkeyi tüketmenin itirafının metni. Yılın daha yarısı tamamlanmamış ama yeniden bütçe yapmak gerekmiş. Neden? Çünkü ülke ekonomisi tüketilmiş, kaynaklar heba edilmiş; bir itiraf metni. Daha yılın ilk yarısı bitmemiş, yeniden bütçe yapmak gerekmiş. Neden? Çünkü iktidar öngörüsüzlük yapmış, bırakın yönetebilmeyi, ne olacağına dair öngörü dahi oluşturamamış; bir itiraf metni. Bu bütçe, iktidarın para politikası tercihlerinin ekonomik buhranı nasıl derinleştirdiğinin, enflasyonu nasıl patlattığının bir itirafı ve -kendi tabirinizle Sayın Bakan- Merkez Bankasını önemsizleştiren, para politikası araçlarını etkisizleştiren ve bununla gurur duyan anlayışınızın sonucunda bu ek bütçe görüşülüyor. Öyle iddia ettiğiniz gibi küresel olaylardan falan kaynaklı değil, size haber vereyim, belki bilmiyorsunuz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Bakan, dinleyin, dinleyin.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Sayın Bakan, kahve söyleyelim, bir kahve içer misiniz! Kahve söyleyelim bari; çay, kahve içerseniz çay falan verelim!

SELİN SAYEK BÖKE (Devamla) – Avrupa ve Amerika'da enflasyon yüzde 8, Türkiye'de enflasyon yüzde 73,5; krizin nerede olduğu sadece bu veriden bile belli. Bu kriz bal gibi saray yapımı bir kriz, bu ek bütçe de o krizin sonucunda ortaya çıkmış bir bütçe. (CHP sıralarından alkışlar) Ve adını koyalım, karşı karşıya bulunduğumuz durum bir ek bütçe falan da değil, basbayağı baştan başa yeniden yazılması gerekmiş yeni bir bütçeyle karşı karşıyayız; 2022'nin ikinci bütçesi.

Gözler ışıltı ışıltı bakıyor ama halkın gözünün feri tamamen söndürülmüş. "Bir uyuyun, altı ay sonra uyanın." demiştiniz. Eğer sözünüzü dinleyip de altı ay uyumuş olanlar varsa uyandıkları tabloyu bir anlatayım size. Merkez Bankasının rezervleri eksi 53,8 milyar dolarda, enflasyon yüzde 73,5; hani, Amerika'daki yüksek ya, bizdeki çok yüksek. Uyananlar tükendiğine uyandı; bugün bir baktılar, yine bütçe yapılıyor; e, daha altı ay geçmiş, gözümü kapatmıştım, yeni yapılmıştı bütçe.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Dejavu, dejavu.

SELİN SAYEK BÖKE (Devamla) – Uyandılar ve yeniden bütçe yapmak gerektiği gerçeğiyle karşılaştılar. Siz uykuya davet ettiğinizde Türk lirası dolar karşısında 11 lira 52 kuruştı, bugün 16 lira 65 kuruş. Siz uykuya davet ettiğinizden bugüne geldiğimizde mazotun fiyatı 3 katına çıkmış ve bu, bizden kaynaklı, sizin yarattığınız bir krizden kaynaklı olduğu için Brent petrolün fiyatı sadece yüzde 50 artmış; 3 katına çıkmış! Kriz sizin yarattığınız bir kriz, ek bütçe sizin marifetiniz. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, bu ikinci bütçe esasında, siyasi anlayışın ne kadar öngörüsüz olduğunun tescili. Niye "Öngörüsüz." diyorum -ve o

öngörüsüzlük devam ediyor- niye öyle diyoruz? Ya, 2022'de bu bütçeyi yaparken -burada yırtındık hepimiz- döviz kurunu 9 lira 27 kuruş öngörüydünüz, bugün 16,65; öngörü yok. Neden "Öngörüsüz." diyorum? Bütçeyi yaparken yıl sonu için enflasyon hedefiniz yüzde 9,8'di -hani, Amerika'daki yüksek enflasyon var ya, o düzeylerde- şu anda yüzde 73,5. Sizin hesaplarınıza göre 8 katı artmış. Nerede öngörü? Öngörüsüz. Bütçede öngörü yok, bütçede öngörü olmadığı gibi, büyük belirsizlik var. Niye? Çünkü yol gösterebilecek bir metin yok ortada, yol gösterebilecek öngörüsü olan bir iktidar olmadığı için. Sonuç: Vallahi, kiminle konuşsanız "Hiçbir şeyi öngöremiyoruz." diyor. Taksici, bakkal, kırtasiyecisi, üreten, sanayici, emekçi yarınını göremiyor. Niye? Öngörüsüz olduğunuz için.

Şimdi, çözüm çok açık; çözüm, acil bir iktidar değişikliği gerekiyor. (CHP sıralarından alkışlar) Çözüm, öngörülebilirliği güvence altına alacak, belirsizliği ortadan kaldıracak yeni bir düzenden geçiyor ve bu yeni düzen ancak iktidar değişirse kurulabilir; biz kuracağız o düzeni, "strateji ve planlama teşkilatı"nı kuracağız. Planlama yapacak, öngörüye bilgiye ve bilime dayandıracak, halkın yaşadığı gerçekleri görmezden gelmeyecek, buna göre planlama yapacak, o planlamanın üzerine inşa edilmiş bütçeleri biz iktidarımızda buraya getiriyor olacağız. (CHP sıralarından alkışlar) Böylece, şahısların gözünün ışıltısıyla, keyfiyle belirlenen şeylerle değil; stratejisiyle, planlamasıyla iş yapan kurumlara dayanan bir gelecekte biz halkın bütçelerini yapıyor olacağız. O zaman, işte, bütçeler altı ayda tükenmeyecek; o zaman, işte, derin yoksullukla baş başa bırakılmayacak halk; o zaman, işte, istikrarsızlığın içerisine gömülmeyecek bu ekonomi; biz yapacağız. Şimdi, bugün Genel Kurulda oylanana bu ek bütçe, işte, bu tercihin bütçesidir. Buradan, bizi izliyor olan halkıma sesleniyorum: Bu ek bütçe ve burada oylanana her şey açık bir tercihin oylamasıdır. Soru şu: Tüm kurumları yok edip, kuralları yok sayıp, kuralların yerine keyfiliği, kurumların yerine şahısları koyan bir anlayışla devam edip altı ayda bir bütçeler altında ezileceğimiz bir karanlığa mı mahkûm olacağız yoksa kurallarıyla, kurumlarıyla ve cumhuriyetin öz değerleriyle ayağa kalkmış bir aydınlık geleceği hep birlikte mi kuracağız? Bizim tercihimiz çok açık.

Şimdi, dönelim 2022'nin ikinci bütçesine, sözde ek bütçe. Siyasi tercihlerde zerre değişiklik yok, krizi ortaya çıkarmış olan siyasi tercihlere hiç dokunulmadan ek bütçe getirilmiş yani diyorsunuz ki: "Biz bu krizi görmediğimiz gibi, derinleştirmekte de kararlıyız." Bakın, bunu öyle havadan söylemiyorum, verilerle konuşalım. Şirket kârları yüksek enflasyon ortamında rekor seviyelere çıktı. Buna rağmen, ek bütçede, ikinci bütçedeki vergi yükünün üçte 2'si dolaylı vergilerden toplanacak yani yine emekçinin, halkın omuzuna bıraktınız bütün yükü. 5'li çeteye on yılda 128 kez vergi affı getirdiniz, nerede vergi affı halk için? Yandaşınızın tek kalemde 9,5 milyar lira gelirini vergiden muaf tuttunuz, nerede halk için muafiyet? Yok. Halka ne var? Yeni vergiler var bu bütçede, yeni vergiler ve o yeni vergiler, "Benzinden ÖTV alacağım, hem de daha çok alacağım." diyorsunuz, zam müjdesi veriyorsunuz; "Yetmez, dolaylı tüketimden daha çok vergi alacağız." diyorsunuz, zam müjdesi veriyorsunuz. Halkı ezme kararlılığı birinci bütçede de vardı, ikinci bütçede de devam ediyor.

Bakın, 2022 bütçesinde petrol ve doğal gazdan toplanması hedeflenen ÖTV geliri 31,5 milyar liraydı, ilk beş ayda neredeyse tümünü topladınız. Şimdi ek bütçeyle diyorsunuz ki: "Ay, o yetmedi, biz 47 milyar lira daha toplayacağız." Ya, bu açıkça diyor ki: "Zaten zamlar artmaya devam edecek çünkü biz ne kuru tutmak niyetindeyiz ne enflasyonu kontrol etmek niyetindeyiz, bütçeden topladığınızı toplarsınız, yandaşımıza aktarırsınız." diyorsunuz. Niye böyle dedim? Çünkü ek 157 milyar lirayı toplayacaksınız halktan, sadece üç kalem sayacağım size harcayacağınız: 40 milyar lira kur korumalı mevduat garantisine gitti; 10 milyar lira ortağı olduğunuz KÖİ projelerine gitti, ek olarak bu da; 89 milyar lira faize gitti. Halktan toplayacaksınız 157 milyar lirayı, üç kalemde yandaşınıza, sarayın elitlerine, zenginlere dağıtacaksınız. Biz, işte, bu siyasi tercihleri ve bu anlayışı değiştireceğiz. (CHP sıralarından alkışlar) Biz, gelecek seneden itibaren, başka bütçelerin yapıldığı bir yeni düzeni kuruyor olacağız. Bütçeler, iktidarların siyasi tercihlerini yansıtır. Bizim tercihimiz belli. Birkaç soru sorayım, sizin de tercihiniz ortaya çıksın. Kaynağı faiz lobilerine mi harcayacağız, halka mı? 330 milyar lira, 2022 bütçesinden toplam 330 milyar lira, faize harcanacak. Biz de diyoruz ki risk primini düşüreceğiz, o faizler o zaman düşecek işte ve düştüğünde biz o parayı üretici güçlerden yana kullanacağız; bu bir tercihtir, biz tercihimizi böyle kullanacağız. Soruyorum size: Açlık sınırı 6.400 lira olmuş, asgari ücret 4.253 lira, hâlâ "Acaba mı?" diyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun toparlayın Sayın Böke.

SELİN SAYEK BÖKE (Devamla) – Elbet toparlayayım.

Milyonları açlığa mahkûm eden bu bütçeleri biz değiştireceğiz ve asgari ücret açlık sınırının altında kalmayacak, kalmaması için bugün mücadele edeceğiz, yarın da bunu gerçekleştireceğiz. (CHP sıralarından alkışlar)

128 milyar doları heba ettiniz; yetmedi, 60 milyar doları daha gözümüzün önünde heba ettiniz. Faizi politika aracı olmaktan çıkardınız, gururla anlattınız, sonra da dönüp millî paramızın değerini güvence altına almak yerine dediniz ki: "Biz, kura koruma vereceğiz." Ya, Türk lirasını korusanıza, niye kura koruma veriyorsunuz? (CHP sıralarından alkışlar) Para bizim paramız değil mi yerli ve millî ekonomide? Sonuç: 40 milyar lira kur garantisi ödemesi yapılacak; bu, bir siyasi tercih. Bizim tercihimiz açık, bütçeden ilk beş ayda çiftçiyi 19 milyar lira reva gördünüz. Kur korumalı mevduatta bugüne kadar 40 milyar lira gördünüz. Tercih açık, biz bu tercihi hep birlikte değiştireceğiz ve bu yağma düzenine son vereceğiz.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Kayseri Milletvekili Sayın Mustafa Elitaş.

Buyurun Sayın Elitaş. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, değerli milletvekillerim; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün 2022 yılı bütçesine ek bütçe getirmek suretiyle Türkiye Büyük Millet Meclisinin gündeminde değerlendirmelerimizi yapıyoruz. Görüşmelerin ilk kısmında bir kısım milletvekili arkadaşımız "Bu, ek bütçe değil, yeni bütçedir." ifadesini kullandılar; bir kısım arkadaşlarımız da hem İç Tüzük hem Anayasa hem de 5018 sayılı Kanun'la ilgili bazı görüşlerini beyan ettiler.

Değerli arkadaşlar, ek bütçe sadece 2022 yılının Haziran ayında, bugün yapılan bir olay değil; cumhuriyet tarihinde gerçekleşmiş bir hadise, bundan önce 93, 94, 96, 97 yıllarında da ek bütçe görüşmeleri gerçekleşmiş, nitekim Plan ve Bütçe Komisyonunda değerli milletvekili arkadaşlarımız bu konuları tartışırken ne zaman yapıldığı ifade edilmiş. Aynı şekilde, 2003 yılında ek bütçe gerçekleşmiş, 2004 yılında da ek bütçe gerçekleşmiş. Anayasa'nın 161'inci maddesi, daha önceki değişmemiş hâliyle 162 ve 163'üncü maddelerinde de ek bütçenin nasıl yapılacağıyla ilgili esas itibarıyla başlık hâlinde düzenleme yapılmış ama esas değerlendirme ve düzenleme 5018 sayılı Kanun'un ilgili maddesinde ortaya konulmuş.

Şimdi, yılın ortasında bir bütçenin yapılabilmesi, yeni bir bütçenin yapılabilmesi Anayasa gereği zaten mümkün değil. Eğer yıl içerisinde bir bütçenin yeniden yapıma ihtiyacı hasıl olduysa bunun adı "ilave bütçe" "yeni bütçe" diye Anayasa'da tanımlanırken 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi Kanunu'nda da aynı şekilde tanımlanmış durumda.

Bakın, bütçenin nasıl yapılacağını Anayasa'mızın 161'inci maddesi tanımlamış. En geç -yetmiş beş gün önce yani- 17 Ekim tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmak mecburiyetinde ve o günden sonra da sunulduğu ve aralık ayı

sonunda da bütçenin bitirilmesi Anayasa'da kesin olarak korunmuş. Ek bütçenin en önemli özelliklerinden biri, karşılığı olmadığı sürece yeni bir bütçe yapılamayacağıyla ilgili hüküm. Burada en büyük özellik -ki sunum konuşmasında Sayın Bakanın ifade ettiği gibi ve şu anda da sizlerle paylaşacağım gibi- bu bütçeyle birlikte 2022 yılının Haziran ayına geldiğimizde, 2022 yılı Mayıs ayı bütçe gelirleri 2022 yılının bütçesinin tamamında gerçekleşmiş durumda yani 2022 yılında öngördüğümüz gelirler 2022 yılı Mayıs ayı sonu itibarıyla gerçekleşmiş durumda. Geriye kalan yedi aylık dönemde gelir artışı münasebetiyle ortaya çıkan bir fazlalığı kamuoyuyla, vatandaşlarımızla paylaşmak üzere biz bu ek bütçeyi ihdas ediyoruz. Konuşan arkadaşlarımız "Ek bütçe vatandaşla vergi salmak." diye ifade ediyor.

Bakın, değerli milletvekilleri, biz 2022 yılında, sadece kurumlar vergisinde -Bankacılık Kanunu'ndaki kurumlar vergisinde- bankalarla ilgili yüzde 25'ten başka bir vergi artışı yapmadık. 2021 yılında yüzde 23 olan kurumlar vergisi oranı 2022 yılında kurumlara yüzde 20 olarak uygulanacak yani 2021 yılındaki yüzde 23'lük oran 2022 yılında yüzde 20'ye düşüyor. Sadece bu dönemde -vergi fazlalığımız- bankalarla ilgili yaptığımız düzenlemede yüzde 5'lik artış var, yüzde 20'lik oranın yüzde 25'e çıkmasıyla alakalı. Biz ne vatandaşla katma değer vergisi ihdas ettik ne gelir vergisinde artış ilave ettik ne de bankalar haricinde diğer kurumlarla ilgili herhangi bir kurumlar vergisi ihdas ettik. Gelen gelirlere de bakarsak eğer, biz, temel gıda ürünlerinde yüzde 8 olan katma değer vergisini yüzde 1'e düşürdük. Nitekim, buradan vergi gelirlerinin dağılımın nereye olduğuna baktığınız takdirde, kimden bu verginin tahsil edildiğini en iyi şekilde görürsünüz. Bakın, bu bütçe gelirleri içerisinde toplam vergi gelirlerinin artış oranı, değişme oranı yüzde 108 olmuş. Gelir ve kazanç üzerinden alınan vergiler yüzde 154 artmış, gelir vergisi yüzde 46 artmış. Gelir vergisi nedir? Gelir vergisi, deftere tabi olan veya ücrete tabi olan kişilerin elde ettikleri gelirden elde edilen vergi demektir. Biz, biliyorsunuz, asgari ücret kadar olan ücret gelirlerinin vergisini de sıfırladık. Yani bugün brüt 5.003 lira olan -sanıyorum 5.003 lira olması lazım- asgari ücrette yüzde 15'lik vergi vardı, sizlerin de katkılarıyla 2021 yılının sonunda bunu sıfırladık yani asgari ücret dâhilindeki yüzde 15 gelir vergisini almadık. Artı, sadece onunla da ilgili değil, bütün ücretlilerin, 20 bin lira alan ücretlinin de 5 bin liralık kısmını vergi dışı bıraktık. Buna rağmen vergimizde bir artış ortaya çıkıyor.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Açık sınırının altında asgari ücret; alsanız ne olur, almasanız ne olur.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) - Yani dar gelirli, ücretli, sabit gelirli insanların vergisinin üzerine vergi ilave ederek değil, biz, burada, çeşitli sebeplerden dolayı ortaya çıkan fazlalık vergiyi milletimizle paylaşmak için bunu yapıyoruz. Bu dönem içerisinde vergi gelirlerindeki artışın ne olduğunu biraz önce arkadaşlarımız ifade ettiler, beklenmedik bir artış hasıl oldu. Kurumlar vergisi: Mesela, 2021 yılında 67 milyar 913 milyon lira kurumlar vergisi tahsil ederken, 2022 yılında 259 milyar liralık bir vergi geliri tahsil edeceğiz. Yani kurumlar vergisinde yüzde 282 bir artış var. Buraya çıkan arkadaşlarımız diyor ki: "Milletle vergi salıyorsunuz, onlardan bu kaynakları alıp başka taraflara transfer ediyorsunuz."

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Evet, aynen öyle

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Elde edilen kurum kazancı ile stoklarından veya satış fiyatlarının artırılmasından dolayı, yükselmesinden dolayı ortaya çıkan kurumların kazançlarını biz burada milletimizle paylaşmaya çalışıyoruz. Nitekim, 1'inci maddenin içerisindeki personel giderlerine, onların sağlık ödemelerine, diğer transfer harcamalarına ilave edilecek kısım da hemen hemen 300 milyar liraya yakın bir kısım. Yani kurumlar vergisindeki artan rakamın tamamını dar gelirli, sabit gelirli, devletten maaş alan, ücret alan kişilere transfer etme yolunu ortaya koymuşuz. Bu, aslında çok güzel bir toplama, milletin gelirlerini toplayıp ihtiyaç sahipleriyle paylaşma bütçesidir, ek bütçenin en büyük özelliklerinden biri bu.

Bakın, değerli arkadaşlar, dâhilde alınan katma değer vergisindeki artış yüzde 50,4. Tekrar ediyorum; dâhilde alınan katma değer vergisindeki artış yüzde 50,4. En büyük oran nedir? Az önce ifade ettiğim gibi, temel ihtiyaç maddelerinde, gıda gibi ürünlerde yüzde 8'lik vergiyi yüzde 1'e düşürdüğünüz takdirde... Eğer onu düşürmeseydik, dâhilde alınan katma değer vergisinin artış oranı belki yüzde 75, belki yüzde 80 olacaktı ama biz bu artış oranını yüzde 50,4'te tutmuşuz. Özel tüketim vergisinin vergi gelirlerindeki artış oranı yüzde 63,5. Banka ve sigorta muamele vergisinin yüzde 65 yani banka ve sigorta işlemleri yapan kişilerden elde ettiğimiz vergiye, ortalama vergi artışına yüzde 108 olarak baktığımızda demek ki bu işlemlerde de daha düşük bir vergi artışı ortaya çıkmış. Uluslararası ticaret ve muamelelerden alınan vergilere baktığımızda yüzde 124, gümrük vergileri artışı yüzde 117, ithalde alınan katma değer vergisi yüzde 124, damga vergisi artış oranı yüzde 29, harçlardaki artış oranı yüzde 83.

Değerli milletvekilleri, bakın, 5018 sayılı Kanun ve Anayasa'nın 161'inci maddesindeki temel hüküm... Siz bütçeyi yaparken -aralık ayındaki Plan Bütçe Komisyonu üyesi arkadaşlarımız burada- dersiniz ki: "Aralık ayında ben 1 trilyon lira gelir elde etmeyi tahmin ediyordum. Bunun karşılığında da 1,2 trilyon lira harcama öngörüyorum." 200 milyon liralık kısım neyi ifade edecek? Bütçe açığını ortaya koyacak. Yani o bütçe açığını çeşitli kaynaklardan alma imkânını sağlamak için Türkiye Büyük Millet Meclisi icra organına yetki veriyor ama ek bütçede böyle hüküm söz konusu değil; ek bütçede, olmayan bir gelirle harcama yapmanız mümkün kılınmıyor, olan gelirle harcama yapmanız mümkün kılınıyor. Nitekim, Anayasa 161 ve 5018 sayılı Kanun net. İşte, Bakanlık tahminlerini yapmış, Mayıs 2022 rakamları ile Aralık 2022 rakamları arasındaki tahmin ettiği bütçe fazlası, gelir fazlası 1 milyar liranın üzerinde gerçekleşiyor. 1 milyar liranın üzerinde gerçekleşen gelirin bir kısmını yatırıma, bir kısmını dar gelirli, sabit gelirli vatandaşımıza tahsis edeyim...

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – 1 trilyon.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) - 1 trilyon lira.

1 trilyon lira artış beklediğini ifade etmiş, "Ben bunu vatandaşlarıma tahsis edeyim, onlarla paylaşayım." demiş.

Nitekim, Plan Bütçe Komisyonunda, sanıyorum yarın veya öbür gün görüşülecek torba kanunda vatandaşlarımızın gelir seviyesini artırıcı maddeler de ihtiva eden hükümler mevcut.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – İnşallah, Komisyonumuz bunu gerçekleştirdiği takdirde, bu hafta sonunda da o "torba kanun" diye ifade ettiğimiz hem 3600'le ilgili hem diğer kısımlarla ilgili durumları önemli şekilde ortaya çıkaracak, iyileştirme yapılacak düzenlemeler hasıl olacaktır diye ümit ediyorum.

Ek bütçenin hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyor...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Neresi hayırlı, neresi?

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Hayrını, bütçe geçtiği anda görmeye başlayacaksınız Sayın Altay. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Katki sağlayan Plan Bütçe Komisyonu Başkanına, Plan Bütçe Komisyonunun değerli üyelerine, burada konuşmalarıyla, eleştirileriyle bize yön veren, bizimle görüşlerini, fikirlerini paylaşan Türkiye Büyük Millet Meclisinin değerli üyelerine teşekkür ediyor; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Buyurun İsmail Bey.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, sadece kayıtlara geçsin diye söylüyorum: Enflasyondan daha zalim bir vergi olmaz. Dolayısıyla Türkiye'de yapılacak ilk iş, bu enflasyonu tek haneye indirmektir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teklifin 1'inci maddesi üzerinde şahsı adına ilk olarak Ağrı Milletvekili Sayın Abdullah Koç.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle, bütçeye ilişkin olan bu kanun teklifinin hukuksuz, kanuna aykırı ve Anayasa'ya aykırı olduğunu baştan belirtmek durumundayım, biraz sonra açıklamasını yapacağım.

Görüşüğümüz bu bütçe kanunu teklifi, Erdoğan Hükümetine verilen ve tüyü bitmemiş yetimin, emekçinin, çalışanın, çocuğun, gencin istihkakından kesilip devletin idare edilmesi için verilen paranın bittiğine ilişkin olarak "Para bitti, bize yeniden kaynak verin, biz bu kaynak çerçevesinde yeniden toplumu soyacağız." şeklinde getirilen bir kanun teklifi.

Bu bütçe kanunu teklifinin, aynı zamanda, Anayasa'ya da çok açık bir şekilde aykırı olduğunu belirtmekte fayda var. Bu bütçeye ilişkin, tüm bakanlıkların ve bağlı bulundukları kurumların hiçbir tanesi ne Komisyonunda ne de burada görüşlerini belirttiler ve buna ilişkin de kendi beyanları söz konusu değil. Dolayısıyla, bu mevcut bütçe kanunu teklifi Anayasa'nın birçok hükmüne aykırıdır, bunu bu şekilde söylemekte fayda var. İlk baştan söyleyelim ki halkın bütçesini çarçur eden iktidar... Aynı zamanda, bu kaçamak bütçe kanunu teklifi, Anayasa'nın 73'üncü maddesi, 89'uncu maddesi ve 161'inci maddesine çok açık bir şekilde aykırı olan bir teklif.

Bakın, ben size şunu söyleyeyim: Bu ek bütçe teklifiyle şu anda görüşüğümüz bu bütçe, 2021 yılı bütçesinin yüzde 80'ini oluşturan bir bütçe, 2022 yılının bütçesinin yüzde 65'ini teşkil eden bir bütçe. Bu, ek bütçe falan değil; başlı başına Anayasa'ya aykırı bir bütçe kanunu teklifini biz şu anda görüşüyoruz. 1 trilyon 80 milyar lira gibi bir harcamayı şu anda öngörüyor. Bu, mevcut olan 2022 yılına getirilen ek miktarla birlikte 2,8 trilyon olacak şekilde bir harcamayı aynı zamanda öngörüyor. Bu artışın hemen hemen hepsi vergi gelirleriyle sağlanacak yani halkın boğazına çökecek bu mevcut olan Hükümet, halkın boğazına çökecek. Ek bütçe, öngörülmeleyen bir durumun ortaya çıkması durumunda başvurulacak bir yöntem olması gerekirken mevcut olan Hükümet bunu da kabul etmiyor.

Bakın, gerekçesinde ne belirtiliyor? Gerekçesinde deniliyor ki: "Dünyada ve ülkemizde yaşanan ekonomik ve jeopolitik gelişmeler sonucunda genel fiyatlarda artış yaşanmış ve ek bütçe ihtiyacı doğmuştur." Böyle bir gerekçeyle şu anda bu mevcut olan kanun teklifi geliyor. Peki, jeopolitik nedir? Türk Dil Kurumunda mevcut olan tanımı şu: "Bir devletin saldırgan nitelikteki genişlemesini, ekonomik ve siyasi coğrafya açısından haklı kılmaya yönelik siyasi öğreti." Tam da işin özü aslında burası, tam da bu politikalar nedeniyle savunmaya ve çatışmaya harcanan halkın parasından biz bahsediyoruz. Savunma, savaş ve çatışma; işin özeti budur. Buna yolsuzluk politikaları ve kamudaki korkunç israflar da eklenince ülkeyi idare edemeyecek duruma gelen bir iktidardan bahsediyoruz. Para yetmedi yani kaynağı bitirdiler, yeniden kaynak talebinde bulunuyorlar.

Peki, bu Hükümet neyi kabul ediyor, neyi kabul etmiyor? Bakın, ekonomik krizi kabul etmiyor ama ek bütçe talebinde bulunuyorlar, ekonomik kriz yok Türkiye'de fakat ek bütçe talebinde bulunuyorlar. Yanlış para politikalarını kabul etmiyorlar, çok baştan şekilde söylüyorlar fakat ek bütçe talebinde bulunuyorlar çünkü paraları bitti, paraları bitirdiler. Sürekli savaş hâli var, çatışma politikaları var, bunları kabul etmiyorlar ama "Para bitti." diye gelip Meclisten yine para talebinde bulunuyorlar. Meclisten para talebinde bulunurken de Anayasa'ya aykırı bir şekilde bu taleplerini yineliyorlar değerli arkadaşlar.

Bakın, Bakan Sayın Nebati ne dedi? "Kriz bitecek." dedi, "Hazine fazla miktarda para veriyor, yılın ilk beş ayında hazineye fazla para var." dedi. Biz şu anda, yılın 6'ncı ayının sonunda 1 trilyon 80 milyar Türk lirası değerinde ek bütçe talebinde bulunan bir Bakanlıktan bahsediyoruz. Bakın, şimdilik ek bütçe talebinde bulunuyor fakat ne oldu da yine milletvekillerine gelip de bu talepte bulunuyor bu mevcut olan Hükümet? Bu bütçe savaş bütçesi olması nedeniyle, sadece savunmaya, sadece savunmaya yüzde 30 oranında bir para talepleri söz konusu değerli arkadaşlar. Bakın, Adalet Bakanlığı için talep ettikleri miktar yüzde 11,7; adalet ayaklar altında.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ABDULLAH KOÇ (Devamla) – Bakın, diğer husus, Sağlık Bakanlığı için talep etmiş oldukları miktar yüzde 31,5. İnsanlar artık kuyrukta sağlık hizmeti almak için ama savunmaya belirtmiş oldukları, savunmaya ayırmış oldukları miktar yüzde 40'a yakın oranda olan bir miktar.

Değerli milletvekilleri, bakın, petrol ve doğal gazdan yüzde 146 oranında bir gelir bekliyor bu Hükümet. Bu; ekmeğe, çaya, nohuda, patatese, ete, süte, giyime zam demek, zam. Bütün gelirleri vergilerden elde edecekler. Üretim zamlanacak, taşıma zamlanacak, ısınma zamlanacak ve bu başka bir ekonomik çöküşü beraberinde getirecek; bütün halkımız bu şekilde bilsin bu meseleyi.

Ücretlilere yüzde 40 zam veriyorsunuz fakat bakın, çay kaşığıyla zam veriyorsunuz, kepçeyle geri alıyorsunuz. Yüzde 40'a karşı halka dayatmış olduğunuz miktar yüzde 146. Biz, bu şekilde bunu belirtiyoruz ve bunu asla ve asla kabul etmiyoruz.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Şahsı adına ikinci konuşmacı Giresun Milletvekili Sayın Cemal Öztürk.

Buyurun Sayın Öztürk. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. 344 sıra sayılı ek bütçe teklifi üzerinde şahsım adına söz aldım.

Bildiğiniz gibi kamu idareleri ve kamu iktisadi teşebbüsleri dışındaki kamu tüzel kişilerinin harcamaları Anayasa gereği yıllık bütçelerle yapılmaktadır; Anayasa'mızın 161'inci maddesi bu konuda amir hüküm içermektedir. Yine, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu da bu konuyu düzenlemektedir. Dolayısıyla, ek bütçeler de Anayasa'nın bir gereğidir.

Değerli milletvekilleri, tabii, ek bütçe ekstrem bir olay, durup dururken gelmedi. En son 2004 yılında ek bütçe yapılmış, aradan geçen on sekiz yıl içinde ek bütçe yok. Tabii, bu noktaya niye geldik? Biliyorsunuz, 2021 yılı bütçesi 15 Ekimde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunuldu ve tartışılarak, görüşülerek 17 Aralık tarihinde de kanunlaştı. Tabii, o günden bugüne geçen sürede dünyada çok büyük gelişmeler oldu ki dünyada meydana gelen bu ekonomik, siyasi ve doğal gelişmeler sonucunda küresel enflasyon düzeyi hızla yükseldi, tedarik zinciri bozuldu, emtia fiyatlarında rekor artışlar meydana geldi; kuraklık, sel gibi doğal afetler yanında bir de yakın komşularımız Rusya ve Ukrayna arasındaki savaş bütün dengeleri bozdu. Tabii, maalesef, bu olaylardan biz de Türkiye olarak payımıza düşeni aldık. Ancak, takdir edersiniz ki ek bütçe sadece Türkiye için değil; başta Almanya, onun yanında Finlandiya, Japonya, Güney Kore ve Pakistan gibi ülkeler de şu ana kadar ek bütçe kabul ettiler; önümüzdeki süreçte de muhtemeldir ki bazı ülkeler yine ek bütçeler geliştirecekler, onlar da ek bütçe yapacaklar.

Tabii, bu ek bütçe özü itibarıyla çalışanların ve emeklilerin yani dar ve sabit gelirli olanların gelirlerini enflasyona karşı koruma amacı taşımaktadır. Tabii ki Türkiye'de enflasyon yükseldi mi? Evet, yükseldi; TÜİK'e göre aralık ayı sonu itibarıyla bizim TÜFE enflasyonumuz yüzde 36 civarındaydı, şu anda geldiğimiz noktada yüzde 73,5 yani 2 kat yükselmiş. Ama sadece Türkiye'de değil; kıyaslayacak olursak, Amerika'da 6,14 kat -yani 6 katın üzerinde- İngiltere'de 13 kat, İspanya'da 17,5 kat, Rusya'da -enerji ihracatçısı bir ülke olmasına rağmen- 4,6 kat enflasyon yükselmiş. Bazı arkadaşlarımız diyor ki: "Bunu niye kıyaslıyorsunuz?" E, kıyaslamak zorundayız. Elbette Türkiye de payına düşeni almıştır, enflasyon 2 kat yükselmiştir. Tabii, bu

enflasyon oranındaki artış hem gelir beklentilerini hem de harcama büyüklüklerini etkilemiştir. Hükûmet de bu değişimleri dikkate alarak vatandaşımızın mevcut konjonktürden etkilenmelerini en aza indirmek için ek bütçe hazırlayıp Türkiye Büyük Millet Meclisine sunmuştur.

Tabii, ek bütçeyi biz Plan ve Bütçe Komisyonunda etraflıca tartıştık, muhalefetten arkadaşlarımız güzel katkılarda bulundular ama bütçe olmadan bu gelirleri toplamak, giderleri yapmak mümkün değil. Hem gelirleri hem giderleri bütçe teklifinin A ve B cetvellerinde teklif sahipleri, teklif sahibi Sayın Cumhurbaşkanımız belirtmişlerdir. Bize düşen, bunu müzakere edip kanunlaştırmaktır. Ek bütçenin kanunlaşmadan yürürlüğe girmesi, dar gelirliye, çiftçiye, işçiye maaşın ödenmesi, paranın ödenmesi mümkün değildir.

Dolayısıyla, ben şahsım adına söz almış bulunuyorum; şahıs olarak bu ek bütçeye “evet” oyu kullanacağımı ifade ederek hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Öztürk.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Vebali büyük Cemal Bey, vebali büyük!

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ya, bütçe çıkmazsa ne olacak?

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, 1'inci madde üzerinde konuşmalar tamamlanmıştır.

Şimdi soru-cevap işlemlerine geçiyoruz.

Sayın Yılmaz...

ÜMİT YILMAZ (Düzce) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yapılan ek bütçeyle birçok kesimin beklentileri karşılanmıştır, asgari ücrette de iyileştirme yapılacağı görülmektedir. Bunlar olumlu gelişmelerdir ancak sayıları 30 bin civarında olan serbest eczaneler, yaşanan ekonomik gelişmelerden en fazla etkilenen kesim olmasına rağmen ek bütçeden faydalanamayacak gibi görünmektedir.

Sayın Bakanımıza sormak istiyorum: İlaç Fiyat Kararnamesi'nde on üç yıl önce belirlenen basamaklandırmalarda iyileştirme yapmayı düşünüyor musunuz?

İkinci sorum da şu: Şubat ayında yapılan, fiyat belirlemede kullanılan kur rakamında ek bütçeyle birlikte güncelleme yapmayı düşünüyor musunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Şevkin...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ekonomik kriz ve halk sağlığı krizini en ağır şekilde göğüslemek durumunda olan yoksul ve yalnız yaşlılarımız sosyal devletin önleyici ve koruyucu şemsiyesinden yararlanamamaktadır. Türkiye'de yaşlılarımızın yüzde 85'i yaşlı aylığı ve evde bakım aylığı alamamaktadır. Türkiye'de 2 milyon tek başına yaşayan yaşlı vatandaşı bulunmaktadır, bunların yüzde 60'ı kadındır. Yaşlılık aylığı 1.084,55 liradır. Eşi ölen ve hiçbir geliri olmayan kadınlara iki ayda bir 650 lira ödenmektedir. Açlık sınırının 6.117 lira olduğu bir ortamda bu miktarı artırmayı düşünüyor musunuz? Siz çocuklarınıza bu 650 lirayı harçlık olarak veriyor musunuz?

BAŞKAN – Sayın Adıgüzel...

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Asgari ücrette, memur ve emekli maaşlarına yapılan artışlar yüksek enflasyon nedeniyle kısa sürede yok oluyor. Bu nedenle, nasıl ki mevduat hesaplarına kur koruması getirdiniz, asgari ücrette, memur ve emekli maaşlarına, tarım ürünlerinde taban fiyatlarına da kur koruması istiyoruz. Örneğin, Cumhuriyet Halk Partisi olarak “Bu yıl fındık taban fiyatı en az 4 dolar karşılığı Türk lirası olmalıdır.” dedik. Bunu bugün Türk lirası olarak sabitlerseniz iki ay sonra kuşa dönecek. Bu yüzden, zaten yüzde 80'i ihraç edilen ve dolar üzerinden işlem gören fındık için kur korumalı taban fiyat istiyoruz. Ama biz sizin gibi, bankadaki mevduat dolara kaçırılmasın diye değil, fındıkçının alın teri yurt dışına kaçırılmasın diye istiyoruz; fındık mafyasından, Ferrero'dan ve iş birlikçi Rekabet Kurumundan fındıkçıyı korumak için kur korumalı fındık taban fiyatı istiyoruz. Bankalarda yüklü parası olanları korumak için değil, alın terini ve emek hakkını korumak için kur korumalı fındık taban fiyatı istiyoruz.

BAŞKAN – Sayın Köksal...

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Önümüz Kurban Bayramı. Bu bayram da asgari ücretin altında maaş alan emekliler, 2.500 liranın altında maaş alan dul ve yetimler yine bayramı bayram gibi yaşayamayacaklar. Aldıkları maaş neye yetecek; kurban mı kesecekler, bayram alışverişi mi yapacaklar, torunlarına harçlık mı verecekler?

Sayın Bakan, siz asgari ücretin altında verilen emekli maaşıyla, dul ve yetimlerin aldığı maaşla bir ay boyunca geçinebilir misiniz? Bakın, Kızılayın bile vekâletle kurban kesim bedeli 2021'de 1.050 lirayken 2022'de 2.475 lira olmuş yani yüzde 135 zam gelmiş. Şimdi, yağmur gibi yağan zamlardan sonra hâlâ enflasyona nasıl yüzde 73,5 diyebiliyorsunuz?

BAŞKAN – Sayın Aydın... Yok.

Sayın Gaytancıoğlu...

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Yapılan ek bütçeyle gelirlerin artacağı anlaşılmaktadır. Artacak gelirle, on yılı aşkın bir süredir çeltikte 10 kuruş olan destekleme primini arttırmayı düşünüyor musunuz? Çünkü yıllardır destek vermiyorsunuz, ekiliş alanları 250 bin dekar azaldı.

Şeker fiyatlarında çok ciddi dengesizlikler var. Şeker pancarı üretimine ek bir destek yapmayı düşünüyor musunuz?

Edirne'mizde yapımı yıllardır yılan hikâyesine dönen Keşan-Enez kara yoluna, Çakmak Barajı'na, Çömlekköy Barajı'na, Hamzadere Barajı'na kaynak ayırmayı düşünüyor musunuz?

Onun dışında, çiftçilerin borçları çok arttı, bu faizleri silmeyi düşünüyor musunuz?

BAŞKAN – Şimdi, soruları cevaplamak üzere sözü Komisyona veriyorum.

Süreniz beş dakikadır.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Sayın Başkan, Komisyonumuza yönelik doğrudan herhangi bir soru olmamıştır, Hükûmetimize yönelik soruları Sayın Bakanımız cevaplayacaktır.

BAŞKAN – Evet, buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Teşekkür ederim.

“Emekli ve çalışanların gelirleri ne durumdadır ve reel ücret ne kadar artırılmıştır, reel olarak artışları ne kadardır?” diye soruldu. Net asgari ücrette 2002 Aralık-2022 Ocak döneminde nominal olarak 23 kat ve reel olarak yüzde 159,4; en düşük SSK emekli aylığında nominal olarak 12,3 kat ve reel olarak yüzde 38,4; en düşük BAĞ-KUR çiftçi emekli aylığında nominal olarak 38 kat ve reel olarak yüzde 326,8; en düşük BAĞ-KUR esnaf emekli aylığında nominal olarak 19,1 kat ve reel olarak yüzde 114,6; en düşük Emekli Sandığı emekli aylığında 90,8 kat ve reel olarak yüzde 12,2 artış yapılarak artan refahtan paylarını almaları sağlanmıştır.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Açlık sınırı kaç lira oldu Sayın Bakan, haberin yok mu?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Hazırladığımız ek bütçede vergi gelirlerinin 2/3'ü dolaylı vergilerden oluşuyor. 2021 yılında toplam vergi gelirlerinin yüzde 64,1'i dolaylı vergilerden alınırken ek bütçenin dağılımında bu

oran yüzde 60,4'e düşmektedir, dolaysız vergilerin payı ise 35,9'dan 39,6'ya çıkmaktadır. Yine, OECD tanımlamasına göre, Türkiye'nin dolaylı vergilerinin toplam vergi gelirleri içindeki payı 2002 yılında yüzde 46,9 iken 2021 yılında söz konusu oran yüzde 42'ye gerilemiştir. Türkiye'nin vergi gelirleri içinde dolaylı vergilerin payı azalmaktadır, bu oran on dokuz yılda 5 puan düşmüştür. Yukarıdaki oranlardan da anlaşılacağı üzere yıllar itibarıyla vergi gelirlerinin dağılımı dolaysız vergiler lehine değişmektedir.

"Vergi afları kimlere gidiyor?" diye soru soruldu. Türk vergi hukukunda, tahakkuk eden yani kesinleşen vergi ve cezaların silinmesine imkân ve izin veren herhangi bir kanuni düzenleme bulunmuyor. İktidara geldiğimiz günden itibaren hiçbir şekilde vergi affı yapmadık. Evet, vergi yapılandırma kanunlarını yüce Meclisimiz kabul etti ve hatta son yapılandırma yasası da 2021 yılında çıktı ve uygulaması devam ediyor. Bu son yasanın başvurularına ilişkin bilgi vereyim: Bakanlığımıza bağlı vergi dairelerine, bu kanundan yararlanmak için 5,9 milyon mükellefimiz, vatandaşımız başvurdu. Bu kapsamda 156 milyar lira borç yapılandırıldı. Şu ana kadar da 70 milyar borç ödemesi gerçekleştirildi. Biz hiçbir düzenlemeyi, belli bir kesimi ya da kişiyi korumak için yapmadık, yapmayız. İstisna, muafiyet gibi düzenlemeler kanunla düzenlenir ve kapsama giren tüm mükelleflere ve/veya vergisel işlemlere herhangi bir ayırım gözetmeksizin uygulanır.

"Büyümeden bahsediyorsunuz, emekliye refah payı verilecek mi?" Emeklilerimizin her zaman yanında olduk. En düşük emekli aylığı şu anda 2.500 liradır.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Aman siz yanında olmayın, yanında olduğunuz buysa...

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – 2.500 lirayla kim geçinebiliyor ya! 2.500 lirayla siz geçinebilir misiniz, ona cevap verin.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Ramazan ve Kurban Bayramlarında 1.000 TL ikramiye ödenmesi sağlanmış, bu tutar 2021 yılında 1.100 liraya çıkarılmıştır. Yaptığımız seyyanen ve oransal artışlarla en düşük emekli aylıklarında 2002 yılından bu yana reel olarak yüzde 42 ila yüzde 379 oranında artış sağlanmıştır.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – 2.500 lirayla bir ay boyunca geçinebilir misiniz Sayın Bakan, onu söyleyin.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Aylık bağlama oranını yüzde 70'ten yüzde 35'e düşürdünüz.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – "Özel eğitim ödeneğini arttırmayı düşünüyor musunuz?" Özel eğitime ihtiyaç duyan bireylere 2022 yılı içinde verilecek eğitim desteklerine ilişkin tutarlar 2022 Yılı Özel Eğitime İhtiyaç Duyan Bireylere Verilecek Eğitim Desteği Tutarlarına İlişkin Tebliğ ile belirlenmiştir. Bu doğrultuda, söz konusu tebliğ kapsamında, özel eğitimden faydalanmakta olan bireylere verilecek desteklere ilişkin giderlerinin karşılanması amacıyla ek bütçe kanun teklifiyle Millî Eğitim Bakanlığı bütçesine yaklaşık 1,9 milyar lira kaynak ayrılması teklif edilmiştir.

"Kırsal için vatandaşa yakacak yardımı yapılacak mı? Doğal gaz kullanmayan, kırsalda yaşayan vatandaşlarımıza destek sağlanacak mı? Kırsalda yaşayanlara tüp gaz yardımı düşünülüyor mu?" Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'mızca ihtiyaç sahibi vatandaşlarımıza yönelik ayni ve nakdi yardım programları uygulanmaktadır. Bu kapsamda, sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları tarafından 3294 sayılı Kanun kapsamında bulunanların yakacak, barınma, gıda gibi temel ihtiyaçlarına yönelik yardım programları yürütülmekte olup doğal gaz kullanmayan kişilere ya da doğal gaz altyapısı bulunmayan yerlerde yaşayanlara talepleri üzerine kömür yardımı yapılması da sağlanmaktadır.

"Nakliyeciler TİO belgesi zammı nedeniyle zora girdiler, belge bedeli yeniden 50 bin lira olsun." Taşıma İşleri Organizatörlüğü Yönetmeliği'nde 30 Aralık 2021 tarihinde yapılan değişiklikle, altmış gün süreyle geçerli olmak üzere TİO yetki belgesinde büyük oranda indirim yapılmıştır ancak TİO yetki belgesi ücretlerine yönelik taşımacılık, nakliye sektörümüzden gelen talepler doğrultusunda yeniden bir düzenleme yapılarak indirim uygulanacaktır. Yönetmelik değişikliğine ilişkin çalışmalarda sona gelmiştir. Böylece, 270 bin lira olan yetki belgesi ücretinde yeni düzenlemeyle yüzde 85'e varan indirim uygulanacaktır.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – 1'inci madde üzerinde 3 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Sayın milletvekilleri, Anayasa'nın, bütçe ve kesin hesabı düzenleyen 161'inci maddesinin altıncı fıkrası "Genel Kurulda kamu idare bütçeleri ile değişiklik önergeleri, üzerinde ayrıca görüşme yapılmaksızın okunur ve oylanır." hükmünü havidir. Bu hüküm ve geçmiş uygulamalar doğrultusunda önergeler okunup Komisyona sorulduktan sonra önergeler üzerinde konuşma yapılmayacak ve önergelerin gerekçeleri okunacaktır. Bu kanun teklifi görüşmeleri sırasında tüm önerge işlemleri bu açıklamaya uygun olarak gerçekleştirilecektir.

Şimdi madde üzerindeki ilk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 344 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Bağlı Cetvellerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesine ekli (A) cetvelinde yer alan Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinin 14-12.44-01-05.04 tertibinde yer alan (Mevduat ve Katılma Hesaplarının Kur Artışlarına Karşı Korunmasına İlişkin Giderler) 40.000.000.000 TL'lik ödenekten 5.000.000.000 TL'nin düşülerek söz konusu miktarın (II) sayılı cetvelde Orman Genel Müdürlüğü adına açılacak olan bölümde yer alacak 20-54.37-02-06.01 tertibine (Orman Yangınlarıyla Mücadele İçin Hava Taşıtı Alımı) eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Bekaroğlu
İstanbul
İlhami Özcan Aygun
Tekirdağ

Emine Gülizar Emecan
İstanbul
Erkan Aydın
Bursa
Abdurrahman Tutdere
Adıyaman

Cavit Arı
Antalya
Süleyman Girgin
Muğla

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önergenin gerekçesini okutuyorum:

Gerekçe:

Tarım ve Orman Bakanlığı ve bağlı kuruluşlarının 2022 yılı bütçe teklifinin Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmesi sırasında dönemin Bakanı Sayın Bekir Pakdemirli tarafından 2,4 milyar TL kaynak konulduğu belirtilmesine rağmen söz konusu bütçe dokümanları üzerinde yapılan tetkikte, bu miktarda bir kaynağın Bakanlık ve ilgili kuruluşlar bütçelerine konulmadığı, sadece Orman Genel Müdürlüğü bütçesinin 20-54.37-02-06.01 tertibinde 400 milyon TL'lik bir ödeneğin mevcut olduğu anlaşılmıştır. Türkiye'nin geçen hafta gündemini işgal eden ve zorlukla söndürülen Marmaris'te çıkan orman yangını nedeniyle Orman Genel Müdürlüğü'nün yangına karşı hazırlıksız yakalandığı anlaşılmıştır.

Bu nedenle Hazine ve Maliye Bakanlığının 14-12.44-01-05.04 tertibinde yer alan, kur korumalı mevduat için hazineden ayrılan 40 milyar TL'lik kaynaktan 5 milyar TL kesinti yapılarak bu tutarın orman yangınlarıyla mücadele için hava taşıtı alınmasını

sağlamak üzere Orman Genel Müdürlüğü bütçesine ek ödenek konulması amacıyla bu önerge verilmektedir.
BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.
Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Bağlı Cetvellerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinde yer alan "eklenmiştir" ibarelerinin "ilave edilmiştir" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Dursun Müsavat Dervişoğlu

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Dursun Ataş

İzmir

Adana

Kayseri

Behiç Çelik

Muhammet Naci Cinisli

Mersin

Erzurum

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Gerekçesini okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle madde metninin daha anlaşılır hâle gelmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca bütçenin gerçek sahibi olan vatandaşlarımızın dertlerine çözüm bulmak ve onlara ulaşmak adına Komisyon görüşmeleri sırasında sunmuş olduğumuz önergeler Cumhurbaşkanlığı milletvekilleri tarafından reddedilerek kabul edilmemiştir. İYİ Parti olarak Mayıs ayında sunmuş olduğumuz EYT çözüm önerimizin hayata geçirilmesi amacıyla; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bütçesinin artırılması ve EYT'lilerin mağduriyetlerinin giderilmesi gerekmektedir. Yine Komisyon görüşmeleri sırasında, toprağını terk etmeye mecbur bırakılmış ve ağır borç yüküyle baş başa kalmış çiftçilerimize yönelik destekleri göz ardı eden bir bütçe yapma anlayışını kabul etmediğimizi dile getirdik. Tarımsal kalkınma hedefiyle gereken tüm adımların bir an evvel atılması ve tarımsal girdi fiyatlarındaki yüksek artışın çiftçilerimiz üzerindeki olumsuz etkilerini gidermek amacıyla Tarım ve Orman Bakanlığı bütçesinin artırılması önem arz etmektedir. Bunlara ilave olarak 28 Temmuz 2021 yılında başlayan, vatandaşlarımızın hayatlarını kaybettiği, yüz binlerce hektar orman ve yerleşim yerinin küle döndüğü ve binlerce hayvanın can verdiği 15'i büyük olmak üzere 49 ilde çıkan 299 orman yangının tekrar yaşanmaması için Bakanlık bünyesinde sabit yangın uçakları ve gerekli envanter bulunması amacıyla Tarım ve Orman Bakanlığı bütçesinde artırım yapılması zaruridir. Ancak Anayasa'nın 161'inci maddesi uyarınca Genel Kurul görüşmeleri esnasında gider arttırıcı ya da gelir azaltıcı önerge sunulmadığından Komisyon görüşmeleri esnasında önergelerimizin reddedilmiş olması milletimizce değerlendirmeye tabi tutulacaktır. İktidar milletimizin yararına olacak önergelerimizi de reddettiği gibi uyguladığı tüm yanlışlarda ısrar etmektedir. Bu sebeple bir an önce uyguladığı politikaların yanlış olduğunu kabul edip bu uygulamalara son vermelidir. Yanlış kararların sonucu olarak ekonomideki bozulmaları düzeltmeye yönelik makro çerçeve oluşturulmalıdır. Herhangi bir ekonomik meseleye verilen güncübirlik uygulamalara son verilmelidir. Bu güncübirlik uygulamalar ekonominin diğer değişkenlerine birtakım etkiler doğurmakta ve iktidar tarafından bu etkilerin hangi değişkenlere, nasıl ve ne kadar süre etki yapacağı hesaplanmamaktadır. Bunun sonucu şimdi de yaşandığı üzere; fakirleşme, açlık ve yokluktur.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 344 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin (2)'nci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini; maddeye bağlı A işaretli cetvelde yer alan "Personel Giderleri ve Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri" ibaresinin karşısında yer alan "200.040.646.000" tutarının "200.040.401.782" şeklinde; "Genel Toplam" ibaresinin karşısında yer alan "1.080.515.421.000" tutarının "1.080.515.176.782" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"(2) Cumhurbaşkanlığı bütçesinde yer alan "01.08-Cumhurbaşkanı Ödeneği" ekonomik kodlu tertip hariç olmak üzere merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçelerinde yer alan "01- Personel Giderleri" ile "02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri" ekonomik kodlarını içeren tertiplere başlangıç ödeneklerinin yüzde 40,5'i oranında ödenek eklenmiştir."

Mustafa Elitaş

Ramazan Can

Mustafa Savaş

Kayseri

Kırıkkale

Aydın

Fehmi Alpay Özalan

Yusuf Başer

Veysel Eroğlu

İzmir

Yozgat

Afyonkarahisar

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Takdire bırakıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önergenin gerekçesini okutuyorum:

Gerekçe:

Bu önergeyle Cumhurbaşkanı ödeneğinin yüzde 20,2 oranında artmasını düzenleyen ifadenin madde metninden çıkarılması ve Cumhurbaşkanlığı ödeneğinde artış yapılmaması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Şimdi, 1'inci maddeye bağlı cetvellerde yer alan her bir kamu idaresinin bütçelerine eklenen ödenekleri okutarak oylarınıza sunacağım ancak öncesinde kısa bir açıklama yapmak istiyorum: Bildiğiniz üzere, bugün 177 kamu idaresine ait 1.063 ödeneği ayrı ayrı okutacağım. Kâtip üye önce bütçe tertiplerini, sonra bu tertiplere ait ödenekleri ve bu ödeneklerin açıklamalarını sırasıyla okutacaktır. Bu başlıklar her seferinde tekrar edilmeyecektir. Söz konusu bilgiler sıra sayısında yer almaktadır.

Anayasa Mahkemesi:

İDARE	TERTİP	TUTAR (TL)	AÇIKLAMA
ANAYASA MAHKEMESİ	98-3.3-01-03.02	8 milyon	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri

	98-3.2-01-03.06	8 milyon	Toplantı, Konferans ve Seminer Giderleri
--	-----------------	----------	--

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.
Yargıtay:

YARGITAY	1-4.3-01-03.02	109 milyon	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri
	1-4.3-01-03.05	5 milyon 500 bin	Hizmet Alım Giderleri
	1-4.3-01-03.07	2 milyon 500 bin	Menkul Mal Bakım Onarım Giderleri

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.
Danıştay:

DANIŞTAY	1-5.1-01-03.05	1 milyon 100 bin	Hizmet Alım Giderleri
	98-5.3-01-03.02	23 milyon 300 bin	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri
	98-5.3-01-03.07	2 milyon 800 bin	Menkul Malların Bakım ve Onarım Giderleri

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.
Adalet Bakanlığı:

ADALET BAKANLIĞI	1-8.4-01-06.05	20 milyon	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Personel Eğitim Merkezi İnşaatı)
	1-8.6-01-06.01	2 milyon	Personel Eğitim Merkezleri Mamul Mal Alımları
	1-8.6-01-06.07	3 milyon	Personel Eğitim Merkezleri Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri
	1-8.10-01-06.01	100 milyon	Mamul Mal Alımları (Bilgi Sistemlerinin İdamesi ve Yenilenmesi)
	1-8.67-01-03.02	352 milyon	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri (Mahkemelerin Elektrik, Akaryakıt, Yakacak ve Diğer Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları)
	1-8.67-01-03.05	1 milyar 521 milyon	Hizmet Alım Giderleri (Yargılama Giderleri, Posta Giderleri ve Hizmet Binası Kiralama Giderleri)
	1-8.68-01-03.02	1 milyar 315 milyon	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri(Ceza İnfaz Kurumları, Tutukevleri ve Eğitim Merkezlerinin Elektrik, Akaryakıt, Yakacak, Yiyecek ve Diğer Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları)

	1-8.68-01-03.07	60 milyon	Menkul Mal Bakım Onarım Giderleri (Ceza İnfaz Kurumları, Tutukevleri ve Eğitim Merkezleri)
	1-8.68-01-06.05	70 milyon	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Ceza İnfaz Kurumu İnşaatı)
	98-8.4-01-03.02	87 milyon	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri (Elektrik, Akaryakıt, Yakacak ve Diğer Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları)
	98-8.4-01-06.05	230 milyon	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Adalet Binaları Yapım İşleri ve Kesin Hesap Farkı)
	98-8.67-01-06.01	25 milyon	Mahkemelerin Mamul Mal Alımları
	98-8.67-01-06.07	25 milyon	Mahkemelerin Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri
	98-8.68-01-06.01	50 milyon	Ceza İnfaz Kurumları, Tutukevleri ve Eğitim Merkezlerinin Mamul Mal Alımları

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.
Millî Savunma Bakanlığı:

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI	13-9.30-01-05.06	100 milyon	Yurtdışına Yapılan Transferler
	43-9.30-01-03.02	26 milyar 714 milyon 800 bin	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri (Modernizasyon Giderleri ile Elektrik, Akaryakıt, Yakacak, Yiyecek, Giyecek ve Diğer Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları)
	43-9.30-01-03.05	1 milyar 231 milyon 530 bin	Hizmet Alım Giderleri (Haberleşme, Taşıma, Kiralama Giderleri ile Diğer Hizmet Alımları)
	43-9.30-01-03.07	180 milyon	Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım ve Onarım Giderleri (Dayanıklı Mal ve Malzeme Alımları)
	43-9.30-01-05.04	30 milyon	Hane Halkı ve İşletmelere Yapılan Transferler (Öğrenci Burs ve Harçlıkları)

	43-9.30-01-05.06	590 milyon	Yurtdışına Yapılan Transferler (Uluslararası Kuruluşlara Yapılacak Aidat ve Katkı Ödemeleri ile Yurtdışına Yapılan Diğer Transferler)
	98-9.30-01-03.02	137 milyon 200 bin	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri (Modernizasyon Giderleri ile Elektrik, Akaryakıt, Yakacak, Yiyecek, Giyecek ve Diğer Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları)
	98-9.30-01-03.05	16 milyon 470 bin	Hizmet Alım Giderleri (Haberleşme, Taşıma, Kiralama Giderleri ile Diğer Hizmet Alımları)

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
İçişleri Bakanlığı:

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI	22-10.10-01-06.03	35 milyon	Gayri Maddi Hak Alımları (e-Belediye Bilgi Sistemi Yazılım Geliştirme ve İdamesi)
	29-10.30-01-06.02	1 milyon 440 bin	Menkul Sermaye Üretim Giderleri (Uluslararası Koordinasyon ve Ortak Risk Analizi Merkezi Kurulması ile Entegre Sınır Yönetimi Ortak Veri Tabanının Geliştirilmesi)
	29-10.30-01-06.05	150 milyon	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Sınır Hattında Sedde ve Panel Çit Yapımı, Van 2.Kısım Güvenlik Duvarı ve Devriye Van Yolu Yapımı)
	29-10.30-01-06.09	65 milyon 493 bin	Diğer Sermaye Giderleri (Sınır Fiziki Güvenlik Sistemleri)
	29-10.67-01-03.02	100 milyon	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri (Sınır Aydınlatma ve Güvenlik Korucuları Teçhizat Giderleri)
	45-10.30-01-06.09	105 milyon	Diğer Sermaye Giderleri (Acil Çağrı Sistemi)
	45-10.31-01-03.02	47 milyon 250 bin	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri (Yeni Kimlik Kartı Basım Giderleri)

	45-10.31-01-03.05	70 milyon	Hizmet Alım Giderleri (Yeni Kimlik Kartı Posta Giderleri, Çağrı Merkezi Hizmet Alım Giderleri, VPN Hat Kira Giderleri ve Diğer Hizmet Alımları)
	45-10.31-01-03.07	8 milyon	Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım ve Onarım Giderleri (Konsept Nüfus Müdürlükleri)
	45-10.31-01-03.08	5 milyon	Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri (Konsept Nüfus Müdürlükleri)
	45-10.31-01-06.01	115 milyon 701 bin	Mamul Mal Alımları (Elektronik Kimlik Doğrulama Sistemi, Kimlik Kartı Sistemlerinin İdamesi, Pasaport ve Sürücü Belgesi Sistemlerinin İdamesi)
	45-10.31-01-06.03	10 milyon	Gayri Maddi Hak Alımları (Kimlik Kartı Sistemlerinin İdamesi)
	45-10.31-01-06.06	289 milyon 299 bin	Menkul Malların Büyük Onarım Giderleri (Nüfus Hizmetleri Sistemlerinin İdamesi)
	45-10.67-01-03.02	48 milyon	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri (112 Acil Çağrı Merkezleri)
	45-10.67-01-03.05	68 milyon	Hizmet Alım Giderleri (112 Acil Çağrı Merkezleri)
	45-10.67-01-03.07	35 milyon	Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım ve Onarım Giderleri (112 Acil Çağrı Merkezleri)
	98-10.4-01-03.02	25 milyon	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri
	98-10.4-01-06.01	10 milyon	Mamul Mal Alımları (Muhtelif İşler - Hizmet Binaları Onarımı ve Tefrişatı)
	98-10.4-01-06.07	70 milyon	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri (Muhtelif İşler - Hizmet Binaları Onarımı ve Tefrişatı)
	98-10.10-01-03.05	15 milyon	Hizmet Alım Giderleri (İnternet Giderleri)
	98-10.10-01-06.03	28 milyon 67 bin	Gayri Maddi Hak Alımları (GAMER Yazılım Geliştirme ve İdamesi)

	98-10.67-01-03.02	323 milyon	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri (Hükümet Konakları)
	98-10.67-01-03.04	10 milyon	Görev Giderleri
	98-10.67-01-06.01	10 milyon	Mamul Mal Alımları (Hükümet Konakları Onarımı ve Tefrişatı)
	98-10.67-01-06.05	200 milyon	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Muhtelif Hükümet Konağı ve Blok İlavesi, Yeni İlçe Hükümet Konakları)
	98-10.67-01-06.07	10 milyon	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri (Hükümet Konakları Onarımı ve Tefrişatı)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.
Dışişleri Bakanlığı:

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI	12-11.36-01-05.06	70 milyon	Yurtdışına Yapılan Transfer Giderleri
	12-11.57-01-05.06	220 milyon	Yurtdışına Yapılan Transfer Giderleri
	13-11.32-01-05.06	74 milyon	Uluslararası Kuruluşlara Katkı Payı Ödemeleri
	13-11.34-01-05.06	1 milyon	Uluslararası Kuruluşlara Katkı Payı Ödemeleri
	13-11.36-01-03.05	2 milyon 800 bin	Hizmet Alım Giderleri
	13-11.37-01-05.06	45 milyon	Uluslararası Kuruluşlara Katkı Payı Ödemeleri
	13-11.39-01-03.05	10 milyon 200 bin	Hizmet Alım Giderleri
	13-11.41-01-05.06	125 milyon	Uluslararası Kuruluşlara Katkı Payı Ödemeleri
	13-11.50-01-05.06	45 milyon	Uluslararası Kuruluşlara Katkı Payı Ödemeleri
	13-11.56-01-05.06	325 milyon	Uluslararası Kuruluşlara Katkı Payı Ödemeleri
	13-11.60-01-03.02	85 milyon	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri (Yurtdışı Temsilcilikler)
	13-11.60-01-03.05	220 milyon	Hizmet Alım Giderleri (Yurtdışı Temsilcilikler)
	13-11.60-01-06.01	12 milyon	Mamul Mal Alımları (Muhtelif İşler-Taşıt Alımları)
	25-11.57-01-05.06	220 milyon	Yurtdışına Yapılan Diğer Transfer Giderleri

	98-11.4-01-03.02	10 milyon	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri (Elektrik, Yakacak ve Akaryakıt Giderleri)
	98-11.4-01-03.05	5 milyon	Hizmet Alım Giderleri
	98-11.5-01-03.03	85 milyon	Yolluk Giderleri
	98-11.10-01-06.01	23 milyon	Mamul Mal Alımları (Bilgisayar, Makine ve Techizat Alımı)
	98-11.10-01-06.03	12 milyon	Gayri Maddi Hak Alımları (Bilgisayar, Makine ve Techizat Alımı)

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
Hazine ve Maliye Bakanlığı:

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI	2-12.32-01-05.08	10 milyon 930 bin	Gelirden Ayrılan Paylar
	8-12.32-01-05.08	177 milyon 392 bin	Gelirden Ayrılan Paylar
	9-12.31-01-05.01	60 milyon	Görevlendirme Giderleri (Sosyal Güvenlik Kurumuna 506 Sayılı Kanunun Geçici 20 nci Maddesi Kapsamındaki Sandıklardan Gelir Bağlanmış Olanlara "Ek Ödeme" Karşılığı Yapılan Ödemeler)
	9-12.32-01-05.01	15 milyar 589 milyon 379 bin	Sosyal Güvenlik Kurumuna Faturalı Ödemeler ve Ek Ödemeler
	9-12.32-01-05.02	36 milyar 430 milyon 507 bin	Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Katkısı İçin Yapılan Ödemeler
	11-12.32-01-05.08	6 milyar 407 milyon 46 bin	Gelirden Ayrılan Paylar
	14-12.40-01-05.04	2 milyar 500 milyon	Hanehalkı ve İşletmelere Yapılan Transferler (Bireysel Emeklilik Sistemi Devlet Katkısı Ödemeleri)
	14-12.44-01-05.04	40 milyar	Mevduat ve Katılma Hesaplarının Kur Artışlarına Karşı Korunmasına İlişkin Giderler
	15-12.32-01-05.08	28 milyon 932 bin	Gelirden Ayrılan Paylar
	17-12.32-01-05.08	7 milyon 868 bin	Gelirden Ayrılan Paylar
	17-12.40-01-05.01	2 milyar 800 milyon	Görevlendirme Giderleri (Esnaf ve Sanatkarlara Kredi Faiz Desteği)
	18-12.32-01-05.08	8 milyon 127 bin	Gelirden Ayrılan Paylar

	18-12.40-01-05.01	14 milyar 500 milyon	Görevlendirme Giderleri (BOTAŞ ve EÜAŞ'a Yapılan Görevlendirme Giderleri Ödemeleri)
	18-12.40-01-08.01	120 milyar 490 milyon	KİT Sermaye Transferleri (BOTAŞ ve Türkiye Taş Kömürü Kurumu)
	19-12.39-01-04.02	43 milyar 475 milyon 36 bin	İç Borç Faiz Giderleri
	19-12.39-01-04.03	31 milyar 937 milyon 703 bin	Dış Borç Faiz Giderleri
	19-12.39-01-04.04	4 milyar 644 milyon 911 bin	İskonto Giderleri
	19-12.39-01-04.06	2 milyar 325 milyon 408 bin	Türev Ürün Giderleri
	19-12.39-01-04.07	7 milyar 33 milyon 280 bin	Kira Sertifikası Giderleri
	20-12.32-01-05.08	15 milyon 420 bin	Gelirden Ayrılan Paylar
	22-12.31-01-05.02	140 milyon	Hazine Yardımları (Devredilen Köy Hizmetleri Personeli Maaş Ödemeleri)
	22-12.32-01-05.08	103 milyar 548 milyon 491 bin	Gelirden Ayrılan Paylar
	36-12.31-01-07.03	1 milyar 300 milyon	KÖYDES Projesi
	38-12.32-01-03.02	500 milyon	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları (Değerli Kağıtların Basım Giderleri)
	39-12.40-01-05.01	15 milyar	Görevlendirme Giderleri (Tarımsal Krediler Faiz Desteği ve Toprak Mahsülleri Ofisi Genel Müdürlüğü'ne Yapılan Görevlendirme Giderleri Ödemeleri)
	39-12.40-01-08.01	8 milyar 751 milyon	KİT Sermaye Transferleri (TMO, ÇAYKUR, TİGEM, ESK ve TÜRKŞEKER)
	41-12.32-01-05.08	10 milyon 875 bin	Gelirden Ayrılan Paylar
	43-12.32-01-05.08	21 milyar 380 milyon 445 bin	Gelirden Ayrılan Paylar
	54-12.32-01-05.02	500 milyon	Üniversite Hastanelerinin Döner Sermaye İşletmeleri Finansman Desteği
	56-12.32-01-05.01	160 milyon 135 bin	Sosyal Güvenlik Kurumuna Ar-Ge Teşvik Ödemeleri
	64-12.40-01-08.01	8 milyar 353 milyon	KİT Sermaye Transferleri (T.C. Devlet Demiryolları)
	65-12.32-01-05.08	5 milyon 211 bin	Gelirden Ayrılan Paylar

	98-12.4-01-06.05	10 milyon	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Defterdarlık Hizmet Binası)
	98-12.4-01-06.07	20 milyon	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri
	98-12.10-01-06.03	10 milyon	Gayri Maddi Hak Alımları (Bilgi Sistemleri İdame ve Yenileme)
	98-12.10-01-06.09	10 milyon	Diğer Sermaye Giderleri (Bilgi Sistemleri İdame ve Yenileme)
	98-12.43-01-03.01	500 milyon	Üretime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları (Madeni Para Basım Giderleri)
	99-12.32-01-05.04	227 milyon	Hanehalkı ve İşletmelere Yapılan Transferler (Devletçe Karşılanacak Öğrenci Katkı Payı)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.
Millî Eğitim Bakanlığı:

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI	6-13.42-01-03.05	1 milyar 873 milyon	Hizmet Alım Giderleri (Engelli Eğitim Giderleri)
	6-13.43-01-03.02	2 milyon 109 bin	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri (Elektrik, Su, Yakacak, Akaryakıt ve Diğer Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları)
	6-13.43-01-05.04	717 bin	Burs ve Harçlıklar ile Pansiyon Giderleri
	6-13.44-01-03.05	529 bin	Hizmet Alım Giderleri (VPN İnternet Erişim Giderleri)
	6-13.67-01-03.02	3 milyon 519 bin	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri (Elektrik, Su, Yakacak, Akaryakıt ve Diğer Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları)
	6-13.67-01-03.05	54 milyon	Hizmet Alım Giderleri (Taşımalı Eğitim Giderleri)
	6-13.73-01-03.02	141 milyon 407 bin	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri (Elektrik, Su, Yakacak, Akaryakıt ve Diğer Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları)
	6-13.73-01-03.03	3 milyon 642 bin	Yolluk Giderleri

	6-13.73-01-03.05	3 milyon 250 bin	Çağrı Merkezi, Doküman Yönetim Sistemleri, Hizmet Binası Kiralamaları ve Diğer Hizmet Alımları
	6-13.73-01-03.07	3 milyon 356 bin	Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım ve Onarım Giderleri
	6-13.73-01-03.08	6 milyon 536 bin	Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri
	6-13.73-01-05.04	2 milyon 250 bin	Burs ve Harçlıklar ile Pansiyon Giderleri
	25-13.40-01-03.03	10 milyon 199 bin	Yolluk Giderleri
	25-13.40-01-05.06	5 milyon 800 bin	Yurtdışına Yapılan Transferler (Uluslararası Kuruluşlara Üyelik)
	25-13.48-01-03.03	45 bin	Yolluk Giderleri
	25-13.48-01-05.03	482 milyon 534 bin	Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlara Yapılan Transferler (Türkiye Maarif Vakfı)
	25-13.48-01-05.04	511 milyon	Burs ve Harçlıklar ile Pansiyon Giderleri
	25-13.48-01-05.06	190 milyon	Yurtdışına Yapılan Transferler (Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi ve Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi)
	25-13.48-01-07.02	36 milyon	Yurtdışına Yapılan Transferler (Türkiye Manas Üniversitesi)
	25-13.48-01-07.03	50 milyon	Hazine Yardımları(Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesi)
	25-13.60-01-03.02	734 bin	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri (Elektrik, Su, Yakacak, Akaryakıt ve Diğer Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları)
	25-13.60-01-03.05	943 bin	Çağrı Merkezi, Doküman Yönetim Sistemleri, Hizmet Binası Kiralamaları ve Diğer Hizmet Alımları

	25-13.61-01-03.02	83 bin	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri (Elektrik, Su, Yakacak, Akaryakıt ve Diğer Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları)
	37-13.4-01-03.02	2 milyar 413 milyon	Ücretsiz Ders Kitabı Giderleri
	37-13.32-01-03.03	103 bin	Yolluk Giderleri
	37-13.32-01-05.04	348 milyon 625 bin	Burs ve Harçlıklar ile Pansiyon Giderleri
	37-13.33-01-03.03	126 bin	Yolluk Giderleri
	37-13.33-01-05.04	13 milyon 263 bin	Burs ve Harçlıklar ile Pansiyon Giderleri
	37-13.37-01-05.04	47 milyon 80 bin	Burs ve Harçlıklar ile Pansiyon Giderleri
	37-13.42-01-03.05	116 milyon	Özel Okul Desteği
	37-13.42-01-05.04	2 milyon 925 bin	Burs ve Harçlıklar ile Pansiyon Giderleri
	37-13.44-01-03.05	25 milyon 514 bin	Hizmet Alım Giderleri (VPN İnternet Erişim Giderleri)
	37-13.67-01-03.02	105 milyon 451 bin	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri (Elektrik, Su, Yakacak, Akaryakıt ve Diğer Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları)
	37-13.67-01-03.05	1 milyar 226 milyon	Hizmet Alım Giderleri (Taşımalı Eğitim Giderleri)
	37-13.69-01-03.02	694 milyon 471 bin	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri (Elektrik, Su, Yakacak, Akaryakıt ve Diğer Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları)
	37-13.69-01-03.03	25 milyon 644 bin	Yolluk Giderleri
	37-13.69-01-03.05	15 milyon 378 bin	Çağrı Merkezi, Doküman Yönetim Sistemleri, Hizmet Binası Kiralamaları ve Diğer Hizmet Alımları
	37-13.69-01-03.07	2 milyon 218 bin	Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım ve Onarım Giderleri
	37-13.69-01-03.08	11 milyon 912 bin	Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri

	37-13.69-01-05.04	269 milyon 620 bin	Burs ve Harçlıklar ile Pansiyon Giderleri
	37-13.70-01-03.02	723 milyon 660 bin	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri(Elektrik, Su, Yakacak, Akaryakıt ve Diğer Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları)
	37-13.70-01-03.03	31 milyon 27 bin	Yolluk Giderleri
	37-13.70-01-03.05	21 milyon 495 bin	Çağrı Merkezi, Doküman Yönetim Sistemleri, Hizmet Binası Kiralamaları ve Diğer Hizmet Alımları
	37-13.70-01-03.07	5 milyon 432 bin	Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım ve Onarım Giderleri
	37-13.70-01-03.08	12 milyon 925 bin	Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri
	37-13.70-01-05.04	198 milyon 790 bin	Burs ve Harçlıklar ile Pansiyon Giderleri
	37-13.71-01-03.02	421 milyon 958 bin	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri (Elektrik, Su, Yakacak, Akaryakıt ve Diğer Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları)
	37-13.71-01-03.03	14 milyon 966 bin	Yolluk Giderleri
	37-13.71-01-03.05	10 milyon 587 bin	Çağrı Merkezi, Doküman Yönetim Sistemleri, Hizmet Binası Kiralamaları ve Diğer Hizmet Alımları
	37-13.71-01-03.07	2 milyon 475 bin	Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım ve Onarım Giderleri
	37-13.71-01-03.08	6 milyon 649 bin	Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri
	37-13.71-01-05.04	204 milyon 60 bin	Burs ve Harçlıklar ile Pansiyon Giderleri
	40-13.11-01-06.07	1 milyar	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri (Eğitim Yapılarında Afet Riskinin Azaltılması Projesi)
	40-13.31-01-03.03	123 bin	Yolluk Giderleri
	40-13.31-01-05.04	65 milyon bin	Burs ve Harçlıklar ile Pansiyon Giderleri

	40-13.37-01-05.04	17 milyon 6 bin	Burs ve Harçlıklar ile Pansiyon Giderleri
	40-13.42-01-05.04	623 bin	Burs ve Harçlıklar ile Pansiyon Giderleri
	40-13.44-01-03.05	37 milyon 844 bin	Hizmet Alım Giderleri (VPN İnternet Erişim Giderleri)
	40-13.67-01-03.02	3 milyar 445 milyon 120 bin	İlköğretim Ücretsiz Ders Kitabı ile Diğer Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri
	40-13.67-01-03.05	570 milyon	Hizmet Alım Giderleri (Taşımalı Eğitim Giderleri)
	40-13.68-01-03.02	2 milyar 87 milyon 309 bin	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri (Elektrik, Su, Yakacak, Akaryakıt ve Diğer Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları)
	40-13.68-01-03.03	139 milyon 750 bin	Yolluk Giderleri
	40-13.68-01-03.05	48 milyon 328 bin	Çağrı Merkezi, Doküman Yönetim Sistemleri, Hizmet Binası Kiralamaları ve Diğer Hizmet Alımları
	40-13.68-01-03.07	16 milyon 775 bin	Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım ve Onarım Giderleri
	40-13.68-01-03.08	60 milyon 455 bin	Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri
	40-13.68-01-05.04	74 milyon 410 bin	Burs ve Harçlıklar ile Pansiyon Giderleri
	40-13.68-01-06.01	500 milyon	Mamul Mal Alımları (Temel Eğitimde 10.000 Okul Projesi)
	40-13.68-01-06.02	500 milyon	Menkul Sermaye Üretim Giderleri(Temel Eğitimde 10.000 Okul Projesi)
	40-13.68-01-06.05	1 milyar 650 milyon	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri (Okul İnşaatları Projeleri)
	40-13.68-01-06.07	500 milyon	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri (Temel Eğitimde 10.000 Okul Projesi)

	40-13.71-01-03.02	165 milyon 20 bin	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri (Elektrik, Su, Yakacak, Akaryakıt ve Diğer Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları)
	40-13.71-01-03.03	8 milyon 748 bin	Yolluk Giderleri
	40-13.71-01-03.05	3 milyon 374 bin	Çağrı Merkezi, Doküman Yönetim Sistemleri, Hizmet Binası Kiralamaları ve Diğer Hizmet Alımları
	40-13.71-01-03.07	2 milyon 528 bin	Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım ve Onarım Giderleri
	40-13.71-01-03.08	5 milyon 232 bin	Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri
	40-13.71-01-05.04	22 milyon 630 bin	Burs ve Harçlıklar ile Pansiyon Giderleri
	51-13.38-01-03.03	23 bin	Yolluk Giderleri
	51-13.44-01-03.05	113 bin	Çağrı Merkezi, Doküman Yönetim Sistemleri, Hizmet Binası Kiralamaları ve Diğer Hizmet Alımları
	51-13.67-01-03.02	7 milyon 910 bin	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri (Elektrik, Su, Yakacak, Akaryakıt ve Diğer Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları)
	51-13.72-01-03.02	63 milyon 451 bin	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri (Elektrik, Su, Yakacak, Akaryakıt ve Diğer Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları)
	51-13.72-01-03.03	2 milyon 518 bin	Yolluk Giderleri
	51-13.72-01-03.05	5 milyon 519 bin	Çağrı Merkezi, Doküman Yönetim Sistemleri, Hizmet Binası Kiralamaları ve Diğer Hizmet Alımları
	51-13.72-01-03.07	4 milyon 573 bin	Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım ve Onarım Giderleri
	51-13.72-01-03.08	2 milyon 415 bin	Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri

	52-13.47-01-03.02	75 bin	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri(Elektrik, Su, Yakacak, Akaryakıt ve Diğer Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları)
	52-13.47-01-03.03	88 bin	Yolluk Giderleri
	98-13.2-01-03.03	23 bin	Yolluk Giderleri
	98-13.4-01-03.02	34 milyon 879 bin	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri (Elektrik, Su, Yakacak, Akaryakıt ve Diğer Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları)
	98-13.4-01-03.03	598 bin	Yolluk Giderleri
	98-13.4-01-03.05	85 milyon 91 bin	Çağrı Merkezi, Doküman Yönetim Sistemleri, Hizmet Binası Kiralamaları ve Diğer Hizmet Alımları
	98-13.5-01-03.03	447 bin	Yolluk Giderleri
	98-13.11-01-03.03	54 bin	Yolluk Giderleri
	98-13.20-01-03.03	5 milyon 445 bin	Yolluk Giderleri
	98-13.23-01-03.03	48 bin	Yolluk Giderleri
	98-13.24-01-03.03	39 bin	Yolluk Giderleri
	98-13.25-01-03.03	48 bin	Yolluk Giderleri
	98-13.27-01-03.03	22 bin	Yolluk Giderleri
	98-13.36-01-03.02	3 milyon 14 bin	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri(Elektrik, Su, Yakacak, Akaryakıt ve Diğer Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları)
	98-13.36-01-03.03	68 bin	Yolluk Giderleri
	98-13.67-01-03.02	69 milyon 473 bin	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri (Elektrik, Su, Yakacak, Akaryakıt ve Diğer Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları)
	98-13.67-01-03.03	34 milyon 187 bin	Yolluk Giderleri
	98-13.67-01-03.05	2 milyon 54 bin	Çağrı Merkezi, Doküman Yönetim Sistemleri, Hizmet Binası Kiralamaları ve Diğer Hizmet Alımları

	98-13.67-01-03.08	13 milyon 876 bin	Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri
--	-------------------	-------------------	---

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.
Birleşime iki dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 00.02

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 00.03

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Şeyhmus DİNÇEL (Mardin), Necati TİĞLİ (Giresun)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 108'inci Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

344 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Gündemimizde başka bir iş bulunmadığından, alınan karar gereğince, Sayıştayda boş bulunan 5 üyelik için seçim yapmak ve kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 29 Haziran 2022 Çarşamba günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 00.04